

Udskriftsdato: 31. december 2025

2024/1 LSF 89 (Gældende)

Forslag til Ældrelov

Ministerium: Ældreministeriet

Journalnummer: Ældremin., j.nr. 2022-5024

Forslag

til

Ældrelov

Kapitel 1

Formål og anvendelsesområde

§ 1. Loven har til formål at tilvejebringe rammerne for en ældrepleje, der med udgangspunkt i den enkelte persons aktuelle livssituation og behov understøtter en alderdom, som er præget af mest mulig livsglæde, selvhjulpenhed og tid til omsorg og nærvær.

Stk. 2. Med denne lov tilsigtes særligt at understøtte følgende:

- 1) Den ældres selvbestemmelse.
- 2) Tillid til medarbejderne og den borgernære ledelse.
- 3) Et tæt samspil med pårørende, lokale fællesskaber og civilsamfund.

§ 2. Loven finder anvendelse for personer, som opholder sig lovligt her i landet, og som har nået folkepensionsalderen, jf. § 1 a i lov om social pension, og har behov for pleje og omsorg til varetagelsen af den daglige livsførelse på grund af nedsat funktionsevne, der er opstået i forbindelse med personens aldring, jf. dog stk. 2 og 4, og §§ 4, 6, 8, 16, 23-26, 34-37 og 44.

Stk. 2. Loven finder også anvendelse for andre ældre personer, som opholder sig lovligt her i landet, og som ikke har nået folkepensionsalderen, når det efter en samlet vurdering af personens livssituation vurderes, at behovet for pleje og omsorg til varetagelsen af den daglige livsførelse svarer til det behov, som ældre personer, der har nået folkepensionsalderen, kan have, jf. stk. 1.

Stk. 3. Vurderingen af, om en person er omfattet af stk. 1 eller 2, foretages af kommunalbestyrelsen i personens handlekommune, jf. §§ 9 og 9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Stk. 4. Loven finder ikke anvendelse for personer, der er omfattet af §§ 95 eller 96 i lov om social service.

§ 3. Der kan ved aftale med andre stater eller internationale organisationer gives kommunalbestyrelsen mulighed for at yde hjælp til behandling eller pleje m.v. af længere varighed i Danmark til personer, som har særlig tilknytning til landet, men som på ansøgningstidspunktet ikke opholder sig i Danmark. Det samme gælder til herboende personers behandling eller pleje m.v., når de tager ophold i et andet land, hvortil de pågældende har særlig tilknytning.

Kapitel 2

Forebyggelse

§ 4. Kommunalbestyrelsen skal med henblik på at understøtte en alderdom med mest mulig selvstændighed i den daglige livsførelse og evne til i videst muligt omfang at tage vare på egne behov tilvejebringe en generel forebyggende indsats over for ældre borgere i kommunen, herunder ved iværksættelse af opsøgende indsatser målrettet personer, hvor der vurderes at være et forebyggelsespotentiale.

§ 5. Tilbud efter §§ 10 og 11 skal gives med et forebyggende, rehabiliterende og vedligeholdende sigte.

§ 6. Kommunalbestyrelsen kan iværksætte eller give tilskud til generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte, som ikke modtager tilskud eller støtte efter anden lovgivning. Kommunalbestyrelsen fastsætter retningslinjer for, hvilke personer der kan benytte tilbuddene.

Stk. 2. Ældreministeren fastsætter regler om betaling for tilbud efter stk. 1, herunder om beregningsgrundlaget for betalingen.

Kapitel 3

Civilsamfund og lokale fællesskaber

§ 7. Kommunalbestyrelsen skal samarbejde med frivillige sociale organisationer og foreninger på ældreområdet. Rammerne for samarbejdet, fastlægges af den enkelte kommunalbestyrelse.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen yder støtte til frivilligt arbejde på ældreområdet.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen fastsætter årligt et beløb til støtte efter stk. 2.

§ 8. Kommunalbestyrelsen og regionsrådet kan tegne ansvars- og ulykkesforsikringer for borgere, der i tilknytning til løsning af kommunale og regionale opgaver yder en frivillig indsats i kommunen eller regionen på ældreområdet. Forsikringerne skal tegnes på samme vilkår som forsikringer, der er tegnet af kommunen eller regionen for borgere, der udfører frivilligt arbejde på ældreområdet.

Kapitel 4

Helhedspleje og almene tilbud m.v.

Kommunalpolitisk beslutning om indhold og rammer m.v. for kommunens helhedspleje

§ 9. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, hvilke tilbud om helhedspleje i form af få, sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb, der skal kunne tilbydes efter § 10, herunder rammerne for organisering, tilrettelæggelse og udmøntning af tilbuddene.

Stk. 2. Helhedspleje efter stk. 1 omfatter følgende:

- 1) Personlig hjælp og pleje.
- 2) Hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver m.v. i hjemmet.
- 3) Genoptræning af fysisk funktionsnedsættelse forårsaget af sygdom, der ikke behandles i tilknytning til en sygehusindlæggelse.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen skal sikre, at oplysninger om rammerne for og indhold af kommunens få, sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb, jf. stk. 1, er tilgængelige for borgerne.

Tilbud om helhedspleje i form af et sammenhængende og rummeligt pleje- og omsorgsforløb

§ 10. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde personer omfattet af loven, som på grund af nedsat fysisk, psykisk eller social funktionsevne har behov for hjælp eller støtte i den daglige livsførelse, et sammenhængende og rummeligt pleje- og omsorgsforløb, som muliggør en løbende tilpasning af indholdet i tilbuddet inden for det tilbudte forløb i takt med udviklingen i den enkelte persons ressourcer og behov.

Tilrettelæggelse og udførelse af tilbud om helhedspleje

§ 11. Tilbud efter § 10 skal løbende tilrettelægges og udføres på baggrund af dialog mellem den udførende medarbejder og den, der modtager tilbuddet, og ud fra en faglig vurdering af modtagerens aktuelle behov og ressourcer.

Stk. 2. Tilrettelæggelse og udførelse af tilbud efter § 10 skal i forhold til den person, der modtager hjælpen, tage afsæt i følgende tilgang:

- 1) En helhedsorienteret indsats med hensyntagen til modtagerens samlede livssituation.
- 2) Tværfaglighed.
- 3) Kontinuitet, fleksibilitet og sammenhæng i hjælpen med færrest mulige forskellige udførende medarbejdere i hjemmet.

4) Modtagerens selvbestemmelse og løbende indflydelse på hjælpen.

§ 12. Kommunen skal ved tilrettelæggelsen af tilbuddet efter § 10 til en modtager med en demensdiagnose så vidt muligt respektere dennes vejledende tilkendegivelser for fremtiden med hensyn til bolig, pleje og omsorg (plejetestamente).

Madlevering og madordning

§ 13. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde mindst ét dagligt måltid mad i form af en hovedret leveret til personer, der er omfattet af loven, som bor i eget hjem, og som ikke selv kan udføre madlavningen på grund af nedsat funktionsevne.

§ 14. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde madordning i form af fuld forplejning til personer, der bor på følgende steder:

- 1) Plejehjem m.v., jf. § 47.
- 2) Plejeboligbebyggelser, jf. lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre eller personer med handicap.
- 3) Fripnejeboliger, jf. lov om friplejeboliger.

Kommunalbestyrelsens udlån af robotstøvsuger eller økonomisk støtte til køb heraf

§ 15. Kommunalbestyrelsen kan udlåne robotstøvsugere eller yde økonomisk støtte til køb heraf til personer, som modtager tilbud efter § 10.

Afløsning, aflastning og midlertidigt ophold

§ 16. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde afløsning eller aflastning til ægtefælle eller andre nære pårørende, der passer en person, der er omfattet af loven.

§ 17. Kommunen kan tilbyde midlertidigt ophold for personer, der i en periode har særligt behov for pleje og omsorg.

Kapitel 5

Frit valg af leverandører af helhedspleje og madlevering

§ 18. Kommunalbestyrelsen skal skabe grundlag for, at personer, der modtager et tilbud efter §§ 10 eller 13, kan vælge mellem to eller flere leverandører, hvoraf alene den ene leverandør kan være kommunal.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal for at opfylde forpligtelsen i stk. 1 som minimum

- 1) indgå kontrakt med en eller flere leverandører eller
- 2) tilbyde et fritvalgsbevis, som giver personer, der modtager tilbud efter §§ 10 eller 13, adgang til, at de pågældende personer selv indgår aftale med en cvr-registreret virksomhed om hjælpens udførelse, jf. dog stk. 4.

Stk. 3. Leverandører af pleje- og omsorgsforløb skal tilbyde et sammenhængende forløb efter § 10 og skal kunne levere alle de elementer, der indgår i helhedspleje, jf. § 9, stk. 2.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan i særlige tilfælde træffe afgørelse om, at en person ikke tilbydes fritvalgsbevis efter stk. 2, nr. 2.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen skal vejlede de personer, der modtager et fritvalgsbevis efter stk. 2, nr. 2, om ordningen.

Stk. 6. Ældreministeren fastsætter nærmere regler om leverandørernes pligt til at informere kommunalbestyrelsen om ændringer i personens behov for tilbud efter § 10 og om kommunalbestyrelsens tilrettelæggelse af tilbuddet om fritvalgsbeviset, jf. stk. 2, nr. 2.

Afregning af private leverandører ved godkendelsesordning m.v.

§ 19. Benytter kommunalbestyrelsen en godkendelsesordning uden priskonkurrence ved tilvejebringelse af det frie leverandørvalg efter § 18, stk. 2, nr. 1, fastsætter kommunalbestyrelsen afregningspriser for tilbud efter §§ 10 og 13 ud fra en beregning af kommunens gennemsnitlige langsigtede omkostninger ved levering af et tilsvarende tilbud.

Stk. 2. Benytter kommunalbestyrelsen tilbud om fritvalgsbevis ved tilvejebringelse af det frie leverandørvalg efter § 18, stk. 2, nr. 2, fastsætter kommunalbestyrelsen værdien af fritvalgsbeviser for tilbud efter §§ 10 og 13 ud fra en beregning af kommunens gennemsnitlige langsigtede omkostninger ved levering af et tilsvarende tilbud.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen afregner med den leverandør, som borgeren har valgt, til den pris der er beregnet efter regler udstedt efter stk. 6.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen skal løbende efter behov og mindst en gang årligt i forbindelse med aflæggelse af årsregnskab foretage efterberegning af de beregnede afregningspriser efter stk. 1 og 2.

Stk. 5. Har kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende tilbud været højere end den fastsatte afregningspris efter stk. 1 og 2, skal kommunalbestyrelsen efterbetale leverandøren forskellen. Har kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende tilbud været lavere end den fastsatte afregningspris efter stk. 1 og 2, skal leverandøren efterbetale kommunalbestyrelsen forskellen.

Stk. 6. Ældreministeren fastsætter nærmere regler om beregningsgrundlaget for afregningspriser og regler om efterbetaling til brug for afregning af private leverandører. Ældreministeren fastsætter herudover nærmere regler om beregningsgrundlaget for fastsættelse og offentliggørelse af fritvalgsbevisets værdi.

Stk. 7. Ældreministeren fastsætter efter forhandling med erhvervsministeren nærmere regler om fast overheadsats, der anvendes ved afregningen af private leverandører af tilbud efter §§ 10 og 13.

Selvudpeget hjælper

§ 20. En person, som modtager tilbud efter § 10, kan vælge selv at udpege en person til at udføre opgaverne, jf. dog stk. 2 og § 21. Den udpegede person skal godkendes af kommunalbestyrelsen, som herefter skal indgå kontrakt med den udpegede person om omfang og indhold af opgaverne, om leverancesikkerhed og om betaling m.v.

Stk. 2. Den udpegede person skal alene udføre de opgaver, der indgår i kontrakten med kommunalbestyrelsen.

§ 21. § 18, jf. § 10 og § 20, gælder ikke for personer, der bor på følgende steder:

- 1) Plejehjem m.v., jf. § 47.
- 2) Plejeboligbebyggelser, jf. lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap.
- 3) Fripnejeboliger, jf. lov om friplejeboliger.

Forebyggelse af konkurs hos private leverandører m.v.

§ 22. Kommunalbestyrelsen skal have en skriftlig beredskabsplan med retningslinjer for, hvordan kommunalbestyrelsen håndterer konkurser hos private leverandører af tilbud efter §§ 10 og 13, som kommunalbestyrelsen indgår kontrakt med, jf. § 18, stk. 2, nr. 1.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal i forbindelse med kontraktindgåelse med private leverandører af tilbud efter §§ 10 og 13 stille krav om følgende:

- 1) Den private leverandør skal inden kontraktindgåelse og en gang årligt i kontraktperioden sende skattemæssige årsregnskaber til kommunen.
- 2) Den private leverandør, der i medfør af årsregnskabsloven er omfattet af krav om at udarbejde regnskab og krav om at lade regnskabet revidere, skal inden kontraktindgåelse og en gang årligt i kontraktperioden sende revideret regnskab til kommunen eller henvise kommunen til, hvor regnska-

bet kan findes på www.cvr.dk. Har leverandøren endnu ikke aflagt regnskab efter årsregnskabsloven, kan kommunalbestyrelsen fastsætte krav om anden passende dokumentation.

- 3) Den private leverandør skal dokumentere, at der ved kontraktindgåelse ikke er forfalden gæld på 50.000 kr. eller derover til offentlige myndigheder vedrørende skatter, afgifter eller bidrag til sociale sikringsordninger i henhold til dansk lovgivning eller lovgivningen i det land, hvor ansøgeren eller tilbudsgiveren er etableret.
- 4) Bankgaranti eller tilsvarende garanti ved kontraktindgåelse med den private leverandør af tilbud efter §§ 10 og 13.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan i særlige tilfælde fravige kravet i stk. 2, nr. 3.

Kapitel 6

Pasning af døende

§ 23. Kommunalbestyrelsen kan efter ansøgning yde plejevederlag som nævnt i § 24 til en person, der passer en nærtstående, der ønsker at dø i eget hjem. Det er en betingelse for at yde plejevederlag, at hospitalsbehandling efter en lægelig vurdering må anses for udsigtsløs, og at den nærtståendes tilstand ikke i øvrigt nødvendiggør indlæggelse eller forbliven på sygehus eller ophold i plejehjem, plejebolig el.lign. Det er endvidere en betingelse, at den nærtstående er indforstået med etableringen af plejeforholdet.

Stk. 2. En arbejdsgiver, der yder løn til en ansat under dennes fravær fra arbejdet i forbindelse med pasning af en nærtstående efter stk. 1, således at den ansatte ikke har en tabt arbejdsindtægt, er berettiget til at få udbetalt det beløb, som den ansatte ellers ville være berettiget til i plejevederlag efter stk. 1.

§ 24. Plejevederlag efter § 23 udgør 1,5 gange det dagpengebeløb, som modtageren i tilfælde af egen sygdom ville have ret til efter lov om sygedagpenge, jf. dog stk. 2. Selvstændig erhvervsdrivende, der ikke er tilmeldt den frivillige forsikring, eller som i henhold til den frivillige forsikring har ret til dagpenge fra tredje fraværsdag, kan få udbetalt plejevederlag fra første fraværsdag. Plejevederlaget kan ikke overstige den hidtidige indtægt, jf. § 47 i lov om sygedagpenge.

Stk. 2. Personer, som ikke er berettiget til plejevederlag efter stk. 1, får udbetalt 17.633 kr. (2024-niveau) månedligt i plejevederlag. Beløbet reguleres en gang årligt den 1. januar med satsreguleringsprocenten, jf. lov om en satsreguleringsprocent. Det beløb, der fremkommer efter regulering, afrundes til nærmeste kronebeløb. Reguleringen foretages første gang pr. 1. januar 2026. Personer, som er berettiget til plejevederlag efter stk. 1, kan vælge i stedet at få udbetalt et plejevederlag som anført i 1. pkt. Plejevederlaget kan i dette tilfælde ikke udbetales sammen med en anden offentlig forsørgelsesydelse. Deles flere personer om plejeopgaven, nedsættes beløbet svarende til den pågældendes forholdsmæssige andel af plejeopgaven.

Stk. 3. Deles flere personer om plejeopgaven, kan det samlede plejevederlag ikke overstige 1,5 gange det maksimale sygedagpengebeløb efter § 50, stk. 1, i lov om sygedagpenge.

Stk. 4. I ganske særlige tilfælde kan kommunalbestyrelsen beslutte at yde plejevederlag med et højere beløb end anført i stk. 1-3.

§ 25. Retten til plejevederlag ophører ved plejeforholdets afslutning. Ved den nærtståendes død bevares retten til plejevederlag i indtil 14 dage efter dødsfaldet. Den nærtståendes indlæggelse af kortere varighed på sygehus eller lignende medfører ikke i sig selv bortfald af plejevederlag.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om ophør af retten til plejevederlag, hvis pleje i hjemmet ikke fortsat kan anses for hensigtsmæssig.

§ 26. Kommunalbestyrelsen kan dække udgiften til sygeplejeartikler m.v., såfremt udgiften ikke dækkes på anden vis, når

- 1) en person i forbindelse med et etableret plejeforhold, jf. § 23, passer en nærtstående, der ønsker at dø i eget hjem,

- 2) kommunen varetager plejen helt eller delvist,
- 3) kommunalbestyrelsen yder tilskud efter § 95 i lov om social service, eller
- 4) et hospice varetager plejen.

Kapitel 7

Plejeoversigten

§ 27. Ældreministeren samler og formidler oplysninger om de kommunale og private plejeenheder og leverandører, der er nævnt i stk. 2, i en landsdækkende plejeoversigt (Plejeoversigten) med henblik på følgende:

- 1) At sikre gennemsigtighed, skabe overblik over og muliggøre sammenligning mellem plejeenhederne og leverandørerne for dermed at understøtte borgernes frie valg, jf. § 18, på et oplyst grundlag.
- 2) At understøtte lige konkurrence mellem private og offentlige plejeenheder og leverandører.

Stk. 2. Plejeoversigten indeholder oplysninger om følgende kommunale og private plejeenheder og leverandører:

- 1) Plejehjem m.v., jf. § 47.
- 2) Plejeboligbebyggelser, jf. lov om almene boliger m.v.
- 3) Plejeboligbebyggelser, jf. lov om boliger for ældre og personer med handicap.
- 4) Friplejeboligbebyggelser, jf. lov om friplejeboliger.
- 5) Andre tilsvarende boligenheder, herunder midlertidige pladser, hvor hjælpen udgår fra servicearealer, og der er tilknyttet fast personale.
- 6) Kommunale og private leverandører, der leverer tilbud i borgernes eget hjem, jf. § 10.

Stk. 3. Plejeoversigten omfatter ikke tilbud, hvor der i væsentligt omfang leveres hjælp og støtte til borgerne efter lov om social service.

Stk. 4. Kommunale og private plejeenheder og leverandører, som er nævnt i stk. 2, kan kun indgå i kommunalbestyrelsens forsyning, jf. § 28, hvis de er registrerede i Plejeoversigten.

Stk. 5. Ældreministeren fastsætter nærmere regler om Plejeoversigten, herunder om kommunale og private plejeenheder og leverandørers pligt til at give oplysninger til Plejeoversigten, og om Sundhedsdatastyrelsens beføjelser i den forbindelse.

Kapitel 8

Kommunalbestyrelsens forsyningsansvar, skriftlig oplysning om tildelt tilbud og klageadgang m.v.

§ 28. Kommunalbestyrelsen skal ved brug af egne tilbud eller ved samarbejde med andre kommuner, regioner eller private sørge for, at der er de nødvendige tilbud efter denne lov.

§ 29. Kommunalbestyrelsen skal ved afgørelser efter §§ 10, 13, 14, 16, 17, § 18, stk. 4, og § 20 skriftligt oplyse om indholdet af det tilbud, der er bevilget i forbindelse med afgørelsen. Kommunalbestyrelsen kan ved mindre justeringer af begunstigende karakter i tilbuddene undlade at fremsende en ny skriftlig oplysning herom.

§ 30. Kommunalbestyrelsens afgørelser efter §§ 10, 13, 14, 16, 17, § 18, stk. 4, §§ 20 og 23-26 kan indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Stk. 2. Træffer kommunalbestyrelsen afgørelse efter §§ 10, 13, 14, 16, 17, § 18, stk. 4, §§ 20 eller 23-26 over for personer der, før de blev omfattet af denne lov, har modtaget en afgørelse efter §§ 83, 83 a, 84, § 86, stk. 1, § 91, stk. 3, §§ 119 eller 122 i lov om social service, kan personen ikke for Ankestyrelsen indbringe den del af kommunalbestyrelsens afgørelse, som medfører, at afgørelsen efter lov om social service ophører.

§ 31. Kommunalbestyrelsen i handlekommunen, jf. §§ 9 og 9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, fører tilsyn med de tilbud, som kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om efter denne lov.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen i handlekommunen, jf. §§ 9 og 9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, skal løbende følge de enkelte sager for den person, der modtager tilbuddet, for at sikre, at tilbuddet fortsat opfylder sit formål. Kommunalbestyrelsen skal herunder vurdere, om der er behov for at give andre tilbud.

Kapitel 9

Betaling for tilbud

§ 32. Den, der modtager tilbud efter §§ 6, 10, 13, 14, 16, 17 og 47 til sig selv eller sin ægtefælle, skal, medmindre andet er bestemt i denne lov, betale for tilbuddet, der modtages. Betalingen kan fastsættes forholdsmæssigt på baggrund af den pågældendes indkomstgrundlag.

§ 33. Kommunalbestyrelsen kan ikke opkræve betaling for personaleomkostninger i forbindelse med tilbud efter § 10.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan opkræve betaling for personaleomkostninger i forbindelse med tilbud efter §§ 13, 14, 16 og 17.

Stk. 3. Opgørelse af indkomstgrundlag ved beregningen af betalingen for tilbuddet foretages af told- og skatteforvaltningen på grundlag af oplysninger for det senest afsluttede indkomstår. Opgørelsen anvendes med virkning for det andet kalenderår efter indkomstårets udløb.

Stk. 4. Skatteforvaltningslovens regler om klage over afgørelser om forskudsregistrering af indkomst finder tilsvarende anvendelse på afgørelser om indtægtsgrundlaget.

Stk. 5. Ældreministeren fastsætter regler om betaling for tilbud efter §§ 10, 13, 14, 16 og 17 og om beregnings- og indkomstgrundlag for betalingen for disse tilbud.

Stk. 6. Ældreministeren fastsætter nærmere regler om modtagerens maksimale egenbetaling for madlevering og madordning efter §§ 13 og 14 herunder om regulering af egenbetalingen.

Kapitel 10

Ældreråd

§ 34. I hver kommune etableres mindst ét ældreråd. Ældrerådets medlemmer vælges ved direkte valg. Ældrerådet rådgiver kommunalbestyrelsen i ældrepolitiske spørgsmål og formidler synspunkter mellem borgerne og kommunalbestyrelsen om lokalpolitiske spørgsmål, der vedrører de ældre.

Stk. 2. Ældrerådet består af mindst 5 medlemmer, og for hvert medlem kan vælges en stedfortræder. Der kan ikke anvendes listeopstillinger eller indgås valgforbund i forbindelse med valg til ældreråd.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen skal i samarbejde med ældrerådet fastlægge de nærmere rammer for rådets virke, herunder aftale nærmere om, hvordan og i hvilket omfang ældrerådet skal høres. Kan der ikke opnås enighed om, hvordan og i hvilket omfang ældrerådet skal høres, skal kommunalbestyrelsen høre ældrerådet om alle forslag, der vedrører de ældre.

§ 35. Kommunalbestyrelsen fastsætter i samarbejde med ældrerådet vedtægter for ældrerådet. Ældrerådet fastsætter selv sin forretningsorden.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen betaler udgifterne ved ældrerådets virksomhed og stiller sekretariatsbistand til rådighed, hvis rådet ønsker dette.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen yder diæter, erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og udgiftsgodtgørelse til ældrerådets medlemmer efter reglerne i § 16 a i lov om kommunernes styrelse.

Stk. 4. Et medlem af rådet er ikke forpligtet til at modtage diæter eller udgiftsgodtgørelse, der tilkommer den pågældende efter stk. 3.

§ 36. Kommunalbestyrelsen sørger for, at der afholdes valg til ældrerådet mindst hvert 4. år, og fastsætter i samarbejde med ældrerådet regler for, hvordan valget skal afholdes.

Stk. 2. Personer, der har fast bopæl i kommunen, og som er fyldt 60 år, har valgret og er valgbare til ældrerådet.

Stk. 3. Er der ikke 4 uger før valgdagen opstillet det nødvendige antal kandidater, kan kommunalbestyrelsen i samråd med det siddende ældreråd beslutte at aflyse afstemningen. Alle de opstillede kandidater er i så fald valgt.

§ 37. Ældreministeren kan efter ansøgning fra kommunalbestyrelsen give dispensation fra reglerne i §§ 34-36.

Kapitel 11

Forsøg

§ 38. Ældreministeriet kan efter ansøgning fra en kommunalbestyrelse, et regionsråd eller en privat leverandør, godkende at lovens bestemmelser fraviges i forbindelse med et forsøg. Godkendelse gives for en afgrænset forsøgsperiode. Det er en betingelse for godkendelse, at forsøget evalueres.

Stk. 2. Der kan ikke gives godkendelse efter stk. 1 til følgende:

- 1) Forsøg, som indebærer, at borgere stilles ringere end efter loven.
- 2) Forsøg, som medfører statslige merudgifter.
- 3) Forsøg, som indebærer fravigelse af reglerne om tilsyn, jf. § 31.
- 4) Forsøg, som indebærer fravigelse af reglerne om klage.

Stk. 3. Ældreministeren offentliggør årligt en status for anvendelsen af forsøg, jf. stk. 1.

Kapitel 12

Finansiering og statsrefusion m.v.

§ 39. Kommunen afholder endeligt udgifterne efter denne lov.

§ 40. Den kommunale, regionale eller private leverandør fastsætter vejledende takster for tilbud efter denne lov, medmindre der er fastsat andre regler herom i anden lovgivning eller regler fastsat i medfør heraf. 1. pkt. gælder ikke for tilbud omfattet af reglerne om frit valg, jf. § 18. Taksterne fastsættes på baggrund af samtlige budgetterede, direkte og indirekte langsigtede omkostninger ved levering af eller drift af tilbuddet.

Stk. 2. Anvender en kommune en anden kommunes eller en regions tilbud efter denne lov, skal krav om betaling herfor på baggrund af den beregnede takst, jf. stk. 1, være fremsat senest 12 måneder efter levering af tilbuddet.

Stk. 3. Ældreministeren kan fastsætte nærmere regler om takstberegningen, herunder om grundlaget for beregningen, om hvilke tilbud efter loven og hvilken sundhedsfaglig indsats efter sundhedsloven, der er omfattet af stk. 1, og om hvornår stk. 1 kan fraviges.

§ 41. Staten yder forskudsrefusion af en kommunes refusionsberettigende udgifter efter denne lov.

§ 42. Staten refunderer kommunernes udgifter til tilbud efter denne lov, når udgiften er omfattet af EU-rettens regler om mellemstatslig refusion. Kommunen anmelder krav herom, og staten modtager den anmeldte refusion fra debitorstatens sociale sikringsmyndigheder.

Stk. 2. Indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter efter forhandling med ældreministeren regler om den nationale administrative gennemførelse af mellemstatslig refusion i henhold til EU-retten.

§ 43. Staten afholder efter reglerne i stk. 2 udgifter til en udlænding, der har opholdstilladelse efter

- 1) udlændingelovens §§ 7 eller 8,
- 2) udlændingelovens § 9 b,

- 3) udlændingelovens § 9 c, stk. 1, i umiddelbar forlængelse af en opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 b,
- 4) udlændingelovens § 9, stk. 1, nr. 1 eller 2, som konsekvens af tilknytning til en i Danmark fastboende person, når denne person selv har fået opholdstilladelse efter en af de bestemmelser, der er nævnt i nr. 1-3, eller når tilknytningen kan føres tilbage til en sådan person,
- 5) udlændingelovens § 9 c, stk. 1, når tilladelsen er givet til en person over 18 år, hvis far eller mor har fået opholdstilladelse efter en af de bestemmelser, der er nævnt i nr. 1,
- 6) udlændingelovens § 9 c, stk. 1, når tilladelsen er meddelt en ægtefælle til eller et barn af en person med opholdstilladelse som nævnt i nr. 2 og 3,
- 7) udlændingelovens § 9 c, når tilladelsen er meddelt en asylsøgende udlænding,
- 8) udlændingelovens § 9 c, stk. 1, når tilladelsen er givet som konsekvens af en tilknytning til en mindreårig asylansøgende udlænding, som har fået opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 eller § 9 c,
- 9) udlændingelovens § 9 e,
- 10) lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der i Afghanistan har bistået danske myndigheder m.v. eller
- 11) lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der er fordrevet fra Ukraine.

Stk. 2. Staten afholder en kommunes udgifter til udlændinge, som inden 2 år efter datoen for opholdstilladelsen på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne anbringes i døgnophold i et tilbud efter § 47 i denne lov, i en friplejebolig efter lov om friplejeboliger eller i en bolig eller boform, som kan sidestilles hermed, dog kun indtil den pågældende i en sammenhængende periode på 2 år har klaret sig selv.

§ 44. Personer, der på grund af deres aktiviteter under anden verdenskrig modtager erstatning i henhold til lov om erstatning til besættelsestidens ofre, kan visiteres direkte fra udlandet til et plejehjem, jf. § 47, der har personale med særlig ekspertise i at pleje personer, der lider af kz-syndrom.

Stk. 2. For at kunne blive visiteret til et plejehjem efter stk. 1 skal de pågældende

- 1) opfylde betingelserne for at få opholdstilladelse i Danmark og
- 2) opfylde de gældende betingelser for visitation til plejehjem i den kommune, hvor plejehjemmet ligger.

Stk. 3. Ældreministeren fastsætter nærmere regler om dokumentation for, at visitationsbetingelserne, jf. stk. 2, er opfyldt.

Kapitel 13

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 45. Loven træder i kraft den 1. juli 2025.

Stk. 2. § 27, stk. 3, finder først anvendelse fra den 1. juli 2027. Indtil da finder de hidtil gældende regler anvendelse.

§ 46. Afgørelser efter §§ 2 a, 84, 119 eller 122 i lov om social service, der er truffet før den 1. juli 2025, er fortsat gældende, medmindre den tildelte hjælp eller støtte m.v. er ophørt før dette tidspunkt.

Stk. 2. Afgørelser efter §§ 83, 83 a, § 86, stk. 1, eller § 91, stk. 3, i lov om social service, der er truffet før den 1. juli 2025, er gældende indtil den 1. juli 2027, medmindre den tildelte hjælp eller støtte m.v. er ophørt før dette tidspunkt, jf. dog stk. 5 og 6.

Stk. 3. § 2, stk. 5, i lov om social service finder ikke anvendelse for personer omfattet af stk. 1 eller 2.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsens forpligtelse efter §§ 10, 13 og 14 finder ikke anvendelse før den 1. juli 2027 for personer, over for hvem der før den 1. juli 2025 er truffet afgørelse efter §§ 83, 83 a eller § 86, stk. 1, i lov om social service, jf. dog stk. 5. Senest den 1. juli 2027 skal kommunalbestyrelsen have truffet afgørelse efter §§ 10, 13 og 14 over for personer omfattet af 1. pkt.

Stk. 5. I det omfang en persons behov efter den 1. juli 2025 ændrer sig i et omfang, som indebærer, at den hjælp eller støtte m.v., som personen er tildelt i medfør af en afgørelse, der er omfattet af stk. 2, ikke længere imødekommer personens behov, indtræder kommunalbestyrelsens forpligtelse til at træffe afgørelse efter §§ 10, 13 og 14 på det tidspunkt, hvor personens behov ændrer sig. Kommunalbestyrelsen kan af egen drift vælge at træffe afgørelse efter §§ 10, 13 og 14 før den 1. juli 2027, uanset at en persons behov ikke har ændret sig efter den 1. juli 2025.

Stk. 6. Personer, der før lovens ikrafttræden har valgt en privat leverandør eller et fritvalgsbevis i henhold til § 91, stk. 2, jf. stk. 1, i lov om social service, og som har indgået aftale med en virksomhed om at udføre hjælp eller støtte, kan fortsætte med denne ordning efter de hidtil gældende regler, indtil den hjælp eller støtte m.v., som personen er tildelt i medfør af en afgørelse efter § 83 i lov om social service, ikke længere imødekommer personens behov, dog senest ved leverandøraftalens udløb.

Stk. 7. Personer, der før lovens ikrafttræden har udpeget en anden person til at udføre opgaver i medfør af § 94 i lov om social service kan vælge at lade denne anden person fortsætte med at udføre opgaverne, indtil den hjælp eller støtte m.v., som personen er tildelt i medfør af en afgørelse efter § 83 i lov om social service, ikke længere imødekommer personens behov, dog senest ved leverandøraftalens udløb.

Stk. 8. Ældreråd, der er etableret efter reglerne i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, kan fortsætte deres virke efter de hidtil gældende regler, indtil 4 år efter at der senest blev afholdt valg til ældrerådet.

§ 47. Regionsrådet og kommunalbestyrelsen driver de bestående plejehjem og beskyttede boliger efter de hidtil gældende regler i lov om social bistand. Dog kan kommunen ikke opkræve betaling for den særlige service m.v. som følge af plejehjemsopholdet. Ældreministeren fastsætter nærmere regler herom, herunder regler, der er tilnærmet reglerne for ældreboliger og plejeboliger efter lov om almene boliger m.v., og regler om beskyttelse mod ufrivillig flytning inden for et plejehjem eller en beskyttet bolig.

§ 48. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Stk. 2. § 196, stk. 2 og 3, i lov om social service finder tilsvarende anvendelse, dog således at fastsættelse af regler efter § 196, stk. 2, i relation til tilbud efter § 47, sker efter forhandling med ældreministeren.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets baggrund
3. Lovforslagets hovedpunkter
 - 3.1. Lovens formål
 - 3.1.1. Gældende ret
 - 3.1.2. Ældreministeriets overvejelser
 - 3.1.3. Den foreslåede ordning
 - 3.2. Lovens anvendelsesområde
 - 3.2.1. Gældende ret
 - 3.2.2. Ældreministeriets overvejelser
 - 3.2.3. Den foreslåede ordning
 - 3.3. Forebyggelse, samspil med civilsamfund m.v.
 - 3.3.1. Gældende ret
 - 3.3.2. Ældreministeriets overvejelser
 - 3.3.3. Den foreslåede ordning
 - 3.4. Kommunalpolitisk beslutning om indhold og rammer m.v. for kommunens helhedspleje
 - 3.4.1. Gældende ret
 - 3.4.2. Ældreministeriets overvejelser
 - 3.4.3. Den foreslåede ordning
 - 3.5. Tilbud om helhedspleje i form af et rummeligt og sammenhængende pleje- og omsorgsforløb
 - 3.5.1. Gældende ret
 - 3.5.2. Ældreministeriets overvejelser
 - 3.5.3. Den foreslåede ordning
 - 3.6. Tilrettelæggelse og udførelse af tilbud om helhedspleje
 - 3.6.1. Gældende ret
 - 3.6.2. Ældreministeriets overvejelser
 - 3.6.3. Den foreslåede ordning
 - 3.7. Plejetestamenter
 - 3.7.1. Gældende ret
 - 3.7.2. Ældreministeriets overvejelser
 - 3.7.3. Den foreslåede ordning
 - 3.8. Madlevering og madordning
 - 3.8.1. Gældende ret
 - 3.8.2. Ældreministeriets overvejelser
 - 3.8.3. Den foreslåede ordning
 - 3.9. Robotstøvsuger
 - 3.9.1. Gældende ret
 - 3.9.2. Ældreministeriets overvejelser
 - 3.9.3. Den foreslåede ordning

- 3.10. Afløsning og aflastning samt midlertidigt ophold
 - 3.10.1. Gældende ret
 - 3.10.2. Ældreministeriets overvejelser
 - 3.10.3. Den foreslåede ordning
- 3.11. Frit valg af leverandører til levering af helhedspleje
 - 3.11.1. Gældende ret
 - 3.11.2. Ældreministeriets overvejelser
 - 3.11.3. Den foreslåede ordning
- 3.12. Afregning af private leverandører ved brug af godkendelsesordning m.v.
 - 3.12.1. Gældende ret
 - 3.12.2. Ældreministeriets overvejelser
 - 3.12.3. Den foreslåede ordning
- 3.13. Selvudpeget hjælper
 - 3.13.1. Gældende ret
 - 3.13.2. Ældreministeriets overvejelser
 - 3.13.3. Den foreslåede ordning
- 3.14. Pasning af døende
 - 3.14.1. Gældende ret
 - 3.14.2. Ældreministeriets overvejelser
 - 3.14.3. Den foreslåede ordning
- 3.15. Forbedret plejeoversigt
 - 3.15.1. Gældende ret
 - 3.15.2. Ældreministeriets overvejelser
 - 3.15.3. Den foreslåede ordning
- 3.16. Skriftlig oplysning om tildelt hjælp og støtte m.v.
 - 3.16.1. Gældende ret
 - 3.16.2. Ældreministeriets overvejelser
 - 3.16.3. Den foreslåede ordning
- 3.17. Klageadgang m.v.
 - 3.17.1. Gældende ret
 - 3.17.2. Ældreministeriets overvejelser
 - 3.17.3. Den foreslåede ordning
- 3.18. Personrettet tilsyn
 - 3.18.1. Gældende ret
 - 3.18.2. Ældreministeriets overvejelser
 - 3.18.3. Den foreslåede ordning
- 3.19. Betaling for tilbud
 - 3.19.1. Gældende ret
 - 3.19.2. Ældreministeriets overvejelser
 - 3.19.3. Den foreslåede ordning
- 3.20. Ældreråd
 - 3.20.1. Gældende ret
 - 3.20.2. Ældreministeriets overvejelser
 - 3.20.3. Den foreslåede ordning
- 3.21. Forsøgsbestemmelse

- 3.21.1. Gældende ret
- 3.21.2. Ældreministeriets overvejelser
- 3.21.3. Den foreslåede ordning
- 3.22. Kommunalbestyrelsens forsyningsansvar og finansiering m.v.
- 3.22.1. Gældende ret
- 3.22.2. Ældreministeriets overvejelser
- 3.22.3. Den foreslåede ordning
- 4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
- 5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
- 6. Administrative konsekvenser for borgerne
- 7. Klimamæssige konsekvenser
- 8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser
- 9. Forholdet til EU-retten
- 10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
- 11. Sammenfattende skema

1. Indledning

Det er en naturlig del af livet at ældes. Vi lever længere, og det forventede antal friske leveår øges. Ældre i dag er generelt friskere og mere aktive end tidligere generationer. Vores ældrepleje skal understøtte, at vi får mulighed for at ældes på en måde, som understøtter et liv med mest mulig livsglæde, og at vi fortsat kan være og gøre det, vi hver især værdsætter. Når vores formåenhed og kræfter begynder at aftage, behøver vi støtte fra vores ældrepleje til i videst muligt omfang at opretholde vores funktionsevne og leve et værdigt liv med størst mulig livsglæde. Det gælder også i den allersidste del af vores levetid.

Dette lovforslag udmønter sammen med det samtidigt fremsatte forslag til lov om ældretilsyn, forslag til lov om lokalplejehjem, forslag til lov om ændring af friplejeboligloven og forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om socialtilsyn og forskellige andre love (Ændringer som følge af ældreloven, lov om ældretilsyn og lov om lokalplejehjem) de lovgivningsmæssige elementer i aftalen, som regeringen (Moderaterne, Socialdemokratiet og Venstre), Danmarksdemokraterne, Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti og Radikale Venstre indgik den 18. april 2024 om en reform på ældreområdet (herefter aftalen om ældrereformen).

Lovforslaget tager i overensstemmelse med aftalen om ældrereformen udgangspunkt i, at mennesker er forskellige – også når vi bliver ældre – og at selvbestemmelse, omsorg og gode relationer derfor er afgørende for, at man kan blive ved med at leve et liv med livsglæde i stærke fællesskaber. Med lovforslaget lægges med indførelsen af helhedspleje op til en omfattende frisættelse af ældreområdet, der grundlæggende forandrer den måde, ældreplejen styres, leveres, dokumenteres og kontrolleres på.

På baggrund af aftalen om ældrereformen etableres med lovforslaget desuden rammerne for, at medarbejdere og ledere mødes med tillid til deres faglighed og kompetencer - det er en hjørnesten også i helhedsplejen og en forudsætning for, at helhedsplejen kan fungere. Dette gælder også for særligt plejekrævende ældre, herunder ældre med demens eller ældre, som er særligt udsatte.

Dette understøttes i lovforslaget bl.a. ved forslaget om indførsel af helhedspleje, der vil indebære, at måden hjælpen visiteres og leveres på baseres på en grundlæggende helhedstænkning i forhold til den enkelte borgers samlede livssituation og udviklingen heri. Det betyder konkret, at hjælpen tildeles, tilret-

telægges og udføres som et sammenhængende og rummeligt forløb frem for i enkelte ydelser. Helhedsplejen skal samtidig bidrage til at sikre mere attraktive arbejdspladser i ældreplejen, hvor medarbejdere og ledere mødes med tillid til deres faglighed og kompetencer, og hvor medarbejdernes tid i højere grad bruges på plejen af og omsorgen for de ældre, hvorfor lovforslaget også har et afbureaukratiserende sigte.

Det fremgår videre af aftalen om ældrereformen, at aftaleparterne er enige om, at et tæt samspil med lokal- og civilsamfund er et vigtigt element i at øge kvaliteten og styrke en forebyggende tilgang til ældrepleje. Der skal være et tæt samspil med lokale fællesskaber og civilsamfund med respekt for den ældres ønsker og behov.

Med lovforslaget vil den forebyggende tilgang til ældreplejen i overensstemmelse med aftalen om ældrereformen endvidere blive styrket, da forebyggelse og tidlig indsats vurderes væsentlig, bl.a. i forhold til forbedring af livskvalitet, øget tryghed, bekæmpelse af ensomhed og isolation, opretholdelse af funktions- evne m.v.

Med lovforslaget udskilles ældreplejen desuden som besluttet i aftalen om ældrereformen fra det specialiserede socialområde, og der fastsættes en ny hovedlov, der specifikt regulerer ældreplejen. Det er en understregning af, at aldring og alderdom ikke er et specialiseret område, men derimod et alment område, da alle i løbet af alderdommen kan få behov for ældrepleje.

Med lovforslaget vil borgernes frie valg i overensstemmelse med aftalen om ældrereformen blive udvidet med et forslag om, at private leverandører vil skulle tilbyde helhedspleje. Den foreslåede ordning vil medføre, at ældre borgere kan vælge mellem minimum to leverandører af helhedspleje, hvoraf den ene kan være kommunal.

2. Lovforslagets baggrund

Ældreplejen står over for en række udfordringer nu og i de kommende år. Der har været en stigende oplevelse af, at ældreplejen er blevet indrettet på en måde, hvor regler, skemaer og kontrol fylder for meget og skygger for nærværet, plejen og omsorgen. En udvikling, hvor styring efter standarder og regler har trængt den ældres individuelle behov i baggrunden. Tidligere ambitioner og forsøg på forenkling og afbureaukratisering har ikke haft den ønskede effekt. Dette lovforslag skal understøtte en mere grundlæggende forandring af ældreplejen i Danmark med fokus på kerneopgaven, dvs. borgernær velfærd af høj kvalitet, hvor tiden bruges sammen med borgerne.

Der vil i de kommende år ske en stor stigning i antallet af ældre. I 2024 var knap 1.097.000 personer i alderen 67 år og derover. I 2070 forventes antallet af ældre i alderen 67 år og derover at udgøre godt 1.567.000 personer svarende til en stigning på 43 pct. i forhold til 2024. Stigningen ses særligt i gruppen af ældre på 80 år og derover, som forventes at stige fra knap 320.000 personer i 2024 til knap 645.000 personer i 2070, svarende til en stigning på 101 pct.

Ældrebefolkningen er langt fra en homogen gruppe. Ligesom det gælder for andre befolkningsgrupper, er ældregruppen præget af mangfoldighed. I 70-80-års alderen vil der således være en betydelig andel, der fungerer lige så godt som de midaldrende, men også en stor gruppe, der har problemer med helt almindelige daglige gøremål ("Et aldrende Danmark", Rockwoolfondens Forskningsenhed, 2022). Denne heterogenitet kommer også til udtryk i ældres behov for ældrepleje. Nogle ældre vil være ressourcestærke og ved godt helbred til langt oppe i årene, mens andre ældre vil være afhængige af hjælp.

Generelt er brugertilfredsheden på ældreområdet samtidig høj blandt hjemmehjælpsmodtagere. En brugertilfredshedsundersøgelse fra 2021 viser blandt andet, at 81 pct. af hjemmehjælpsmodtagerne er meget tilfredse eller tilfredse med den hjælp og støtte, de modtager.

Brugertilfredsundersøgelserne vedrører de borgere, som aktuelt modtager hjælp i ældreplejen. I forhold til befolkningen som helhed viser målinger, at andelen, der erklærer sig meget/noget utrygge ved ikke at få tilstrækkelig pleje, når de bliver gamle, steg fra ca. 40 pct. i 2009 til knap 60 pct. i 2019. Herefter faldt andelen af utrygge brat under COVID19-pandemien. I de senere år er andelen af utrygge begyndt at stige igen, og i 2023 var 53 pct. af borgerne mellem 18 og 65 år meget/noget utrygge ved, om de vil få tilstrækkelig pleje i deres alderdom ("Tryghedsmåling 2023", Trygfonden, 2023).

Tiltrækning og fastholdelse af medarbejdere er afgørende for at skabe en ældrepleje med tid og omsorg for den enkelte ældre. Arbejdsgiverne melder imidlertid om udfordringer med at rekruttere de social- og sundhedshjælpere og social- og sundhedsassistenter, som de har behov for. De aktuelle rekrutteringsudfordringer efter SOSU-uddannede medarbejdere (social- og sundhedshjælpere og social- og sundhedsassistenter) forventes at fortsætte. Mekaniske fremskrivninger efter arbejdskraft på velfærdsområderne peger på, at ændringen i efterspørgslen efter SOSU-uddannede medarbejdere samlet set ventes at overstige ændringen i udbuddet med knap 15.000 personer i 2035 set i forhold til 2021 ("Økonomisk Analyse: Rekruttering af velfærdsmedarbejdere nu og i fremtiden", Finansministeriet, 2023).

Der har igennem en årrække været en stigende erkendelse af, at ældreplejen står over for en række udfordringer, der skal tages hånd om. Kortlægning og drøftelse af problemets omfang og mulige løsningsforslag har været genstand for politiske drøftelser og processer, der har omfattet en bred inddragelse af borgere og interessenter på ældreområdet.

Der har blandt andet været afholdt to ældretopmøder, hvor det daværende Social- og Ældreministerium sammen med FOA, KL og Ældre Sagen fik sat fokus på de mange udfordringer, der kan styrke mødet mellem borgeren og medarbejderen og samtidig frigive ressourcer til kerneopgaven. Arbejdet mandede ud i et fælles charter om værdig ældrepleje. Der har endvidere været nedsat et rådgivende panel og ekspertgrupper samt afholdt en række borgermøder, hvorefter der blev udarbejdet en fælles afrapportering: "En ældrepleje med tid til omsorg" (september 2022). Dette arbejde kvalificerede udfordringerne og gav en overordnet retning på mulige løsninger til at imødekomme disse, bl.a. vedrørende rammer for mere selvbestemmelse og valgfrihed, visitation og organisering af hjælpen, ny model for tilsyn, forebyggelse og rehabilitering m.v. Hertil kommer, at ældreministeren i løbet af 2023 og 2024 har afholdt en lang række møder med relevante videnspersoner og implementeringseksperter med henblik på at forberede en reform af denne størrelse bedst muligt.

Regeringen (Moderaterne, Socialdemokratiet og Venstre) fremlagde i januar 2024 sit udspil til en ældrereform, "Regeringens ældrereform – du bliver aldrig for gammel til at have det godt". I dette udspil blev der peget på tiltag, herunder lovgivning, som skal medvirke til, at ældre personer skal modtage en mere værdig, nærværende og fleksibel pleje, der imødekommer netop deres behov og ønsker. Og medarbejderne skal vises en tillid, som giver rum til at bruge deres faglige dømmekraft og kendskab til den ældre. Med henblik på at drøfte og hente yderligere inspiration til reformen på ældreområdet afholdt regeringen den 30. januar 2024 et stormøde i forbindelse med præsentationen af udspillet.

Den 18. april 2024 indgik regeringen (Moderaterne, Socialdemokratiet og Venstre), Danmarksdemokraterne, Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti og Radikale Venstre en aftale om en reform på ældreområdet. Den lovgivningsmæssige udmøntning af aftalen sker i tre selvstændige forslag til nye hovedlove, som fremsættes samtidig for Folketinget. Det drejer sig foruden nærværende forslag til ældrelov om forslag til lov om ældretilsyn og forslag til lov om lokalplejehjem. Derover fremsættes samtidig forslag til ændring af friplejeboligloven og et følgelovforslag, hvor der lægges op til en række konsekvensrettelser i lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og forskellige andre love som følge af de foreslåede tre hovedlove.

Det foreslås på baggrund af aftalen om ældrereformen, at ældreloven skal udgøre en samlet, langsigtet og overordnet ramme for frisættelse af ældreplejen, hvor kommunerne inden for lovens rammer får frihed til at tilrettelægge ældreplejen efter lokale behov, samtidig med at borgernes grundlæggende ret til personlig hjælp og pleje og hjælp til nødvendige praktiske opgaver m.v. bevares. Kommunalbestyrelsens frihed i forhold til tilrettelæggelsen af ældreplejen følges af et forsyningsansvar, der indebærer, at kommunalbestyrelsen som i dag vil have pligt til at sørge for, at der er de nødvendige tilbud efter loven.

Som politisk aftalt vil helhedspleje blive et bærende princip, der betyder, at ældre personer skal kunne bestemme mere selv, og at det understøttes, at der i højere grad end i dag vil være en mere fast gruppe af medarbejdere, der kommer i den ældres hjem.

Det er Ældreministeriets vurdering, at der ved at samle bestemmelser om ældrepleje i en selvstændig ældrelov skabes et tydeligere lovgivningsmæssigt overblik over de formål, værdier og regler, som specifikt skal gælde for ældreplejen. En særskilt lov skal dermed bl.a. bidrage til at synlig- og tydeliggøre kommunernes ansvar for ældreplejen. Den øgede tydelighed og dermed forudsigelighed skal endvidere bidrage til, at der i den brede befolkning bliver en øget forståelse for, og dermed tryghed og tillid til, at man kan få den nødvendige hjælp og omsorg i ældreplejen til sig selv og de nærmeste, hvis der bliver behov for dette.

Samlingen af bestemmelserne om ældrepleje i ældreloven vil samtidig indebære, at ældreplejen udskilles fra det specialiserede socialområde. Det skal understreges, at personer med f.eks. handicap og mennesker med særlige sociale problemer, der ikke falder ind under ældrelovens anvendelsesområde, ikke vil miste rettigheder i forbindelse med indførelsen af ældreloven. Hvis disse personer har behov for hjælp til f.eks. personlig hjælp og pleje eller hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet, vil de som hidtil være berettiget til hjælp efter bestemmelserne i serviceloven, som opretholdes.

Ældrereformen (som omfatter forslaget om ældreloven og de samtidigt fremsatte forslag til lov om ældretilsyn, forslag til lov om lokalplejehjem og forslag til lov om ændring af friplejeboligloven) evalueres efter tre år (delevaluering) og efter 5 år (endelig evaluering). Evalueringen vil fokusere på lovenes mål om afbureaukratisering og frisættelse, samt følge konkrete tiltag som udbredelse af faste teams, samtilsyn på plejehjem, konsortiekonstruktioner, lokalplejehjem og flere muligheder for friplejehjem. Evalueringen skal tilrettelægges, så dokumentationskrav begrænses.

Der vil blive fulgt op på borgeres og medarbejderes oplevelse af ældreplejen, ligesom der vil blive fulgt op på den strukturelle udvikling i ældreplejen, herunder udvikling i modtagere og leverandører samt udgifter. Der vil ligeledes blive fulgt op på centrale kvalitetsparametre bl.a. kvaliteten af indsatsen i de forskellige typer plejehjem, dels via indikatorerne for det risikobaserede tilsyn og dels via de tilpassede kvalitetsindikatorer i ældreplejen. Endelig vil evalueringen særligt have fokus på udbredelsen af faste teams, og i forbindelse med delevalueringen vil der blive udarbejdet en særskilt status herpå med henblik på en drøftelse af behovet for at igangsætte yderligere tiltag. Delevalueringen skal ligeledes gøre status for rekrutteringssituationen i ældreplejen og udviklingen og bredden i forhold til leverandører.

3. Lovforslagets hovedpunkter

3.1. Lovens formål

3.1.1. Gældende ret

Rammen om de regler, som regulerer indsatser og forpligtelser i forhold til hjælp og støtte til ældre borgere i Danmark, udgøres af forskellig lovgivning, primært lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 909 af 3. juli 2024 (herefter serviceloven) og lov om retssikkerhed og administration på det sociale

område, jf. lovbekendtgørelse nr. 261 af 13. marts 2024 (herefter retssikkerhedsloven). Serviceloven er en rammelov, der overlader fastlæggelsen af indholdet i ældreplejen til den enkelte kommunalbestyrelse. Der er således et ganske væsentligt råderum for de kommunalpolitiske beslutningstagere på ældreområdet – et råderum, der forudsætter, at kommunalbestyrelserne påtager sig det myndighedsansvar, der bl.a. ligger i beslutning om indholdet af, opfølgningen på og tilsynet med, at de kommunale opgaver løses i overensstemmelse med lovgivningen og med de beslutninger, den enkelte kommunalbestyrelse har vedtaget.

Serviceloven regulerer både kommunalbestyrelsens generelle forpligtelser over for alle voksne borgere med lovligt ophold i Danmark, der har brug for hjælp eller støtte, men samtidig også de mere specifikke ydelser og forpligtelser, der retter sig mod personer med forskellige behov for hjælp eller støtte, bl.a. ældre borgere, der har behov for personlig hjælp og pleje og hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet m.v.

Det fremgår af § 1, stk. 1, i serviceloven, at formålet med loven er til personer, der er fyldt 18 år, at tilbyde rådgivning og støtte for at forebygge sociale problemer, at tilbyde en række almene serviceydelser, der også kan have et forebyggende sigte, og at tilgodese behov, der følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.

Det fremgår af servicelovens § 1, stk. 2, at formålet med hjælpen efter loven er at fremme den enkeltes mulighed for at udvikle sig og for at klare sig selv eller at lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten. Af § 1, stk. 3, fremgår, at hjælpen efter loven bygger på den enkeltes ansvar for sig selv og sin familie og på den enkeltes ansvar for at udvikle sig og udnytte egne potentialer, i det omfang det er muligt for den enkelte.

Af servicelovens § 81 fremgår det overordnede formål med indsatser til voksne med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer. Bestemmelsen i § 81 vedrører som udgangspunkt alle grupper af voksne, der har behov for ydelser efter loven, og omfatter både personer med funktionsnedsættelser, f.eks. personer med handicap og ældre, og f.eks. udsatte voksne med sociale problemer. Bestemmelsen i § 81 opregner en række formål med indsatsen, bl.a. at forebygge, at den enkeltes problemer forværres, at understøtte den enkeltes muligheder for at fastholde egne ressourcer eller fremme øget selvstændighed samt forbedre den enkeltes sociale og personlige funktion. Det fremgår endvidere, at formålet er at forbedre mulighederne for den enkeltes livsudfoldelse gennem kontakt, tilbud om samvær, aktivitet, behandling, omsorg og pleje og fremme inklusion i samfundet, herunder medvirke til at øge den enkeltes mulighed for deltagelse i uddannelse, beskæftigelse og sociale relationer, og sikre en helhedsorienteret støtte med tilbud afpasset efter den enkeltes særlige behov i egen bolig, herunder i botilbud efter lov om almene boliger m.v. eller i botilbud efter serviceloven.

3.1.2. Ældreministeriets overvejelser

Det fremgår af aftalen om ældrereformen, at der med ældrereformen skabes de lovgivnings- og forvaltningsmæssige rammer for, at medarbejdere og ledere i højere grad kan imødekomme den enkelte ældres individuelle behov, så tillid, relationer og tværfaglighed bliver ensbetydende med kvalitet. Dette gælder også for særligt plejekrævende ældre, herunder f.eks. ældre med demens eller ældre, som er særligt udsatte.

Det fremgår endvidere af aftalen, at partierne med ældrereformen ønsker, at hjælpen leveres med udgangspunkt i den enkelte borgers ønsker og behov, at ældre har indflydelse på den hjælp, de modtager, at medarbejdere og ledere mødes med tillid til deres faglighed og kompetencer, og at lokale fællesskaber, civilsamfund og pårørende inddrages mere og bedre. Aftalepartierne er derfor enige om, at der skal udar-

bejdes en ny ældrelov med få bærende værdier: Selvbestemmelse for den ældre, tillid til medarbejdere og ledelse og tæt samspil med pårørende, lokale fællesskaber og civilsamfund.

Serviceovens formålsbestemmelser favner bredt borgere, der i forskellige livssituationer har behov for hjælp og støtte, f.eks. yngre personer med handicap og udsatte voksne, hvor formålsbestemmelsen bl.a. skal understøtte en indsats, hvor omsorg og pædagogisk støtte og træning skal ses i sammenhæng med uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder og andre tilbud. Med en ny ældrelov udskilles ældreplejen fra det specialiserede socialområde. Det er efter Ældreministeriets opfattelse en understregning af, at aldring og alderdom ikke er et specialiseret område, men derimod et alment område, da alle i løbet af alderdommen kan få behov for ældrepleje, hvilket også afspejles i forslaget til formålsbestemmelser.

Det er endvidere Ældreministeriets opfattelse, at der med udskillelsen af ældreområdet fra serviceoven og etableringen af en selvstændig ældrelov, etableres mulighed for at målrette lovens formål og de bærende værdier i overensstemmelse med aftalen om ældrereformen, og målrettet ældre borgere med behov for pleje og omsorg til varetagelsen af den daglige livsførelse.

3.1.3. Den foreslåede ordning

Ældreloven vil med forslaget være en rammelov, hvor rammerne for den måde, hjælpen leveres på m.v., ændres. Med henblik på at kunne leve et værdigt liv med størst mulig livsglæde, vil loven skulle understøtte, at borgernes behov og ønsker mødes. Kommuner gives inden for lovens rammer frihed til at tilrettelægge efter lokale behov samtidig med, at borgernes ret til personlig hjælp og pleje og nødvendige praktiske opgaver m.v. bevares.

Med lovforslagets § 1, stk. 1, foreslås, at formålet med loven skal være at tilvejebringe rammerne for en ældrepleje, der med udgangspunkt i den enkelte ældres aktuelle livssituation og behov understøtter en alderdom, som er præget af mest mulig livsglæde, selvhjulpenhed og tid til omsorg og nærvær.

Det foreslås, at lovens formål vil skulle understøttes af følgende bærende værdier 1) den ældres selvbestemmelse, 2) tillid til medarbejderne og den borgernære ledelse og 3) et tæt samspil med pårørende, lokale fællesskaber og civilsamfund, jf. forslaget til § 1, stk. 2.

Det bemærkes, at det forudsættes, at hjælpen efter loven bygger på den enkeltes ansvar for sig selv og sin familie og på den enkeltes ansvar for at udvikle sig og udnytte egne potentialer, i det omfang det er muligt for den enkelte.

Formålet og de bærende værdier sætter en overordnet retning for den måde, ældreplejen skal styres, leveres, dokumenteres og kontrolleres, men indebærer ikke materielle rettigheder og pligter for borgere, myndigheder og private leverandører.

De bærende værdier om selvbestemmelse, tillid til medarbejderne og den borgernære ledelse og et tæt samspil mellem med pårørende, lokale fællesskaber og civilsamfund afspejles i forslagene til de konkrete materielle bestemmelser i loven. Det gælder forslaget til bestemmelser i lovens kapitel 2 om forebyggelse, samspil med civilsamfund m.v., hvor det bl.a. foreslås fastsat, at kommunalbestyrelsen skal tilvejebringe en generel forebyggende indsats over for ældre borgere i kommunen, og at kommunalbestyrelsen har pligt til at sikre et tæt samspil i form af et gensidigt samarbejde med civilsamfundet, samt at hjælpen og plejen til de borgere, som behov herfor, skal gives med et forebyggende, rehabiliterende og vedligeholdende sigte. De bærende værdier afspejles desuden i forslaget til materielle bestemmelser i lovens kapitel 3 om helhedspleje i form af sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb samt almene tilbud m.v., der er centrale og understøtter borgernes selvbestemmelse, samspil med pårørende og tilliden til medarbejderne og den borgernære ledelse. Endvidere afspejles de bærende værdier i forslaget

til bestemmelser i kapitel 4 om frit valg af leverandører til levering af helhedspleje og madudbringning, som understøtter borgernes selvbestemmelse.

3.2. Lovens anvendelsesområde

3.2.1. Gældende ret

Det fremgår af servicelovens § 2, stk. 1, at enhver, der er fyldt 18 år og opholder sig lovligt her i landet, har ret til hjælp efter loven. Der er i enkelte bestemmelser i serviceloven fastsat særlige aldersbetingelser tilknyttet en bestemt ydelse. Dette gælder f.eks. servicelovens § 79 a om forebyggende hjemmebesøg, der særligt er målrettet ældre borgere, og lovens § 97 om ledsagelse.

Serviceloven indeholder både ydelser, hvortil der ikke kræves særlig visitation, og ydelser der er knyttet til et særligt behov hos den enkelte modtager, og som kræver en særlig visitation.

De fleste ydelser efter serviceloven kræver dog visitation efter en individuel vurdering, men f.eks. foretages ikke visitation efter en individuel vurdering i forbindelse med de generelle og almene tilbud efter servicelovens § 79. Herudover har kommunerne en forpligtelse til at varetage rådgivningen af personer, der på grund nedsat fysisk og psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer har et mere specifikt behov for rådgivning.

Både når det gælder rådgivning på grund af særlige forhold og andre tilbud til voksne, dog fraset de almene tilbud, er det en betingelse, at den pågældende har et behov på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. Behovet for støtte kan eksempelvis være at få kompenseret et nedsat syn, nedsat hørelse eller nedsat mobilitet, støtte til at udføre de basale livsfunktioner eller støtte til at få dagligdagen til at hænge sammen. Det er ikke en konkret diagnose, der udløser ydelser efter serviceloven, men det er de behov for støtte, som den enkeltes nedsatte fysiske eller psykiske funktionsevne eller særlige sociale problemer afføder, der er udgangspunktet for vurderingen.

Folkepensionsalderen er reguleret i lov om social pension, jf. lovbekendtgørelse nr. 527 af 25. april 2022 (herefter pensionsloven). Det følger af § 1a, stk. 1, at folkepensionsalderen i 2024 er 67 år. Det fremgår af stk. 2, at det i 2015 og herefter hvert 5. år beregnes, om folkepensionsalderen for personer født efter den 31. december 1962 skal reguleres. Pensionsalderen bliver, jf. § 1, stk. 3, gradvist forhøjet på grund af udviklingen i levetiden. Den forhøjede folkepensionsalder skal dog vedtages af Folketinget, før den får virkning.

Det fremgår af servicelovens § 2, stk. 1, at alene personer med lovligt ophold her i landet har ret til at få hjælp efter serviceloven. Kravet om, at man skal have lovligt ophold her i landet, handler både om, at man fysisk skal opholde sig i landet, og at man skal have lovligt ophold. Ophold her i landet omfatter både midlertidigt og fast ophold her i landet. Midlertidigt ophold er f.eks. ferie- og studieophold, familiebesøg m.v.

3.2.2. Ældreministeriets overvejelser

Det anføres i aftalen om ældrereformen, at det er en helt naturlig del af livets gang at blive ældre og få behov for hjælp, og at partierne derfor er enige om, at ældreplejen fremover skal reguleres i en ny selvstændig ældrelov med få bærende værdier, hvor formålet er at sikre hjælp til at fortsætte et liv med selvbestemmelse og livsglæde.

Ældreplejen er i dag i alt overvejende grad reguleret i den sociale lovgivning, primært i serviceloven og retssikkerhedsloven. Serviceloven regulerer både kommunalbestyrelsens generelle forpligtelser, der gælder over for alle voksne borgere med lovligt ophold i Danmark, som har brug for hjælp og støtte, men

samtidig også de mere specifikke ydelser og forpligtelser, der retter sig mod personer med forskellige behov for hjælp og støtte. Berettigede til ydelser er således mennesker med nedsat fysisk og/eller psykisk funktionsevne, dvs. borgere som i daglig tale benævnes som mennesker med handicap, herunder mennesker med en varig sindslidelse og mennesker med aldersbetinget nedsat funktionsevne. Berettigede til ydelser er også mennesker med særlige sociale problemer.

Ældreministeriet foreslår i overensstemmelse med aftalen om ældrereformen, at ældreplejen med en ny ældrelov skal udskilles fra det specialiserede socialområde. Ældreplejen betragtes således som et alment område. Det overordnede hensyn bag udskillelsen af ældreplejen fra det specialiserede socialområde er bl.a. en understregning af, at aldring og alderdom ikke er et specialiseret område, men derimod et alment område, da alle i løbet af alderdommen kan få behov for ældrepleje.

Med henblik på tydeligt at afgrænse ældreplejen fra det specialiserede socialområde vurderer Ældreministeriet, at der er behov for, at ældrelovens anvendelsesområde afgrænses af et relativt objektive kriterium. Det foreslås, at dette som det helt klare udgangspunkt udgøres af en kombination af en realiseret alder sammen med et vurderet behov for hjælp til opretholdelse af den daglige livsførelse, der er opstået i forbindelse med aldringen. Med denne afgrænsning vurderes det muligt at målrette reglerne, så de specifikt understøtter ambitionerne for fremtidens ældrepleje, som de bl.a. kommer til udtryk i aftalen om ældrereformen.

Da aldringsprocessen for den enkelte er individuel og ikke ensartet eller lineær, og et eventuelt behov for hjælp til opretholdelse af den daglige livsførelse, der er opstået i forbindelse med aldringen, dermed kan variere, indebærer den foreslåede afgrænsning af lovens personkreds, der fremgår af forslaget til § 2, stk. 1, behov for håndtering af snitflader i forhold til ældre borgere under folkepensionsalderen, hvor behovet for pleje og omsorg svarer til behovet for den hjælp (helhedspleje), som ældre over folkepensionsalderen, omfattet af ældreloven, kan modtage. Der foreslås derfor indsat en undtagelsesbestemmelse i lovforslagets § 2, stk. 2, der vil betyde, at loven også vil skulle finde anvendelse for ældre personer, der ikke har nået folkepensionsalderen, når det efter en samlet vurdering af personens livssituation vurderes, at behovet for pleje og omsorg til varetagelsen af den daglige livsførelse, svarer til det behov, som ældre personer over folkepensionsalderen kan have, jf. forslaget til § 2, stk. 1. Denne undtagelsesbestemmelse er bl.a. relevant i forhold til mennesker i udsathed, da denne gruppe borgere, før de når folkepensionsalderen, kan have behov for pleje og omsorg, som svarer til det behov, som personer over folkepensionsalderen kan have.

Undtagelsesbestemmelse skal ses i lyset af, at langt størstedelen af ældrelovens målgruppe vil blive omfattet af ældreloven via hovedreglen i forslaget til stk. 1. Langt størstedelen af hjemmehjælpsmodtagerne er i dag 67 år eller derover, mens knap 18 pct. er mellem 18 og 66 år. Blandt de 18 - 66-årige, som modtog hjemmehjælp i eget hjem i 2022, modtog godt 20.500 personer udelukkende praktisk hjælp, mens knap 13.700 modtog både praktisk hjælp og personlig pleje. Til sammenligning modtog hjemmehjælpsmodtagerne i aldersgruppen 67 år eller derover oftest både personlig pleje og praktisk hjælp i 2022

Det bemærkes, at bestemmelserne i servicelovens kapitel 16 om personlig hjælp, omsorg og pleje m.v. opretholdes, dvs., at personer med behov for hjælp f.eks. på grund af et handicap og mennesker med særlige sociale problemer, der ikke falder ind under ældrelovens anvendelsesområde med behov for almen hjælp efter ældreloven, men som opfylder kriterierne i serviceloven, som hidtil vil være berettiget til hjælp efter disse bestemmelser i serviceloven. Det bemærkes desuden, at de omtalte persongrupper heller ikke mister rettigheder efter andre bestemmelser i serviceloven, når de når pensionsalderen, givet at de fortsat har et behov for hjælp efter disse bestemmelser. De vil således fortsat have ret til specialiserede ydelser, som findes i serviceloven. Personer med f.eks. handicap over folkepensionsalderen, der modtager specialiseret hjælp til de ydelser, der gives efter serviceloven, vil herudover også – ligesom alle andre

borgere - kunne modtage ældrepleje efter den nye ældrelov, hvis de har behov for hjælp, der er opstået i forbindelse med aldringen. Således vil f.eks. en person med handicap over folkepensionsalderen kunne modtage både specialiseret hjælp efter serviceloven og ældrepleje, dvs. ”almen” hjælp, efter ældreloven.

Det betyder, at en person, som er omfattet af ældreloven, eksempelvis vil kunne modtage hjælp til personlig hjælp og pleje i form af et pleje- og omsorgsforløb efter ældrelovens regler samtidig med, at vedkommende modtager f.eks. socialpædagogisk støtte eller ledsagelse efter servicelovens regler, såfremt vedkommende opfylder betingelserne herfor.

Det bemærkes, at personer, der opfylder betingelserne for at være omfattet af reglerne i servicelovens § 95 (om kontant tilskud) eller § 96 (om borgerstyret personlig assistance) vil skulle modtage hjælp efter disse bestemmelser og ikke efter ældreloven.

3.2.3. Den foreslåede ordning

Med lovforslagets § 2, stk. 1, foreslås, at loven vil skulle finde anvendelse for personer, der har nået folkepensionsalderen og har behov for pleje og omsorg til varetagelsen af den daglige livsførelse på grund af nedsat funktionsevne, der er opstået i forbindelse med personens aldring, jf. dog de foreslåede bestemmelser i lovforslagets §§ 4, 6, 8, 16, 23 – 26, 34 – 37 og 44.

Med den foreslåede bestemmelse afgrænses loven af et alderskriterium, kombineret med et hjælpebehov til opretholdelse af den daglige livsførelse, der er opstået i forbindelse med aldringen.

Sidste led i den foreslåede bestemmelse, hvor der henvises til de foreslåede bestemmelser i lovforslagets §§ 4, 6, 8, 16, 23–26, 34–37 og 44, indebærer, at loven også finder anvendelse for personer, som ikke opfylder alderskriteriet og behovet for pleje og omsorg til varetagelsen af den daglige livsførelse, men som omfattes af de nævnte bestemmelser. Det drejer sig om målgruppen for en generel forebyggende indsats, jf. forslaget til § 4, som også omfatter ældre, som ikke aktuelt har et hjælpebehov, og som ikke nødvendigvis opfylder det foreslåede alderskriterium. Det drejer sig desuden om personer, som omfattes af de foreslåede bestemmelser om generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte (§ 6), ansvars- og ulykkesforsikringer (§ 8), afløsning og aflastning (§16), pasning af døende (§§ 23 – 26)) og ældreråd (§§ 34 – 37).

Da aldringsprocessen for den enkelte er individuel og ikke ensartet eller lineær, og et eventuelt behov for hjælp til opretholdelse af den daglige livsførelse, der er opstået i forbindelse med aldringen, dermed kan variere, indebærer den foreslåede afgrænsning af lovens personkreds, der fremgår af forslaget til § 2, stk. 1, behov for håndtering af snitflader i forhold til ældre borgere under folkepensionsalderen, hvor behovet for pleje og omsorg svarer til behovet for den hjælp, som ældre over folkepensionsalderen, omfattet af ældreloven, kan have.

Det foreslås derfor i § 2, stk. 2, at loven også finder anvendelse for andre ældre personer, som opholder sig lovligt her i landet, og som ikke har nået folkepensionsalderen, når det efter en samlet vurdering af personens livssituation vurderes, at behovet for pleje og omsorg til varetagelsen af den daglige livsførelse, svarer til det behov, som ældre personer, der har nået folkepensionsalderen, kan have, jf. stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 2 vil være en snæver undtagelsesbestemmelse, der hjemler mulighed for, at kommunalbestyrelsen kan beslutte, at en ældre person, der har behov for hjælp, skal omfattes af ældrelovens bestemmelser, selvom vedkommende ikke opfylder alderskriteriet, jf. forslaget til stk. 1.

Ved vurderingen af, om en persons samlede livssituation via denne undtagelsesbestemmelse skal omfattes af ældreloven, vil vedkommendes alder skulle tillægges betydelig vægt. Undtagelsesbestemmelsen forudsættes således alene anvendt i forhold til personer, der med rimelighed kan betegnes som ”ældre”,

jf. at det i den foreslåede bestemmelse fremgår, at loven finder anvendelse for ”andre ældre”, selvom de ikke har nået folkepensionsalderen, hvis de i øvrigt opfylder betingelserne i bestemmelsen. Det kan f.eks. være en person i halvtredserne, hvor kommunalbestyrelsen vurderer, at vedkommendes behov for hjælp mest hensigtsmæssigt varetages i regi af ældreplejen, f.eks. en person, der lider af demens, der har et hjælpebehov. Modsat vil en yngre person i f.eks. trediverne, der lider af demens og har behov for praktisk hjælp og personlig pleje og omsorg, ikke omfattes af undtagelsesbestemmelsen, men i stedet skulle modtage hjælp efter bestemmelserne i serviceloven, jf. nærmere herom nedenfor.

Det bemærkes, at bestemmelserne i servicelovens kapitel 16 om personlig hjælp, omsorg og pleje m.v. opretholdes, dvs. at personer med nedsat funktionsevne som følge af f.eks. handicap og mennesker med særlige sociale problemer, der ikke vurderes at blive omfattet af ældreloven via bestemmelsen i forslaget til § 2, men som opfylder kriterierne i serviceloven, som hidtil vil være berettiget til hjælp efter disse bestemmelser i serviceloven. Personer, der omfattes af ældreloven, vil fortsat kunne modtage hjælp efter øvrige bestemmelser i serviceloven i det omfang, de opfylder kriterierne herfor i serviceloven.

Det foreslås endvidere, jf. lovforslagets § 2, stk. 1 og 2, at det vil være en betingelse, at personen opholder sig lovligt i Danmark, svarende til de gældende principper i serviceloven om lovligt ophold som en betingelse for ret til tilbud efter loven.

Det foreslås i det samtidig fremsatte forslag til følgelov, at der indsættes et nyt stk. 5 i § 2 i serviceloven, hvorefter personer, der kan modtage hjælp og støtte m.v. efter forslaget til kapitel 3 i ældreloven, ikke kan modtage hjælp og støtte efter § 83 serviceloven (personlig hjælp og pleje, hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemme og madservice), § 83 a (kortvarende og tidsafgrænset rehabiliteringsforløb), § 84 (afløsning og aflastning samt midlertidigt ophold og § 86 (genoptræning til afhjælpning af fysisk funktionsnedsættelse forårsaget af sygdom, der ikke behandles i tilknytning til sygehusindlæggelse). Ældrelovens kapitel 3 vil herved for så vidt angår de nævnte bestemmelser i forslaget til loven få forrang for de nævnte bestemmelser i serviceloven.

Vurderingen af spørgsmålet om, hvorvidt en person er omfattet af loven efter forslaget til bestemmelserne i § 2, stk. 1 og 2, vil skulle foretages af kommunalbestyrelsen i personens handlekommune, jf. lovforslagets § 2, stk. 3.

3.3. Forebyggelse, samspil med civilsamfund m.v.

3.3.1. Gældende ret

Kommunerne har i dag mulighed for at yde tilskud til private aktivitets- og samværstilbud med et forebyggende sigte efter § 79 i serviceloven.

Tilbuddene omfatter aktivitetsprægede tilbud. Formålet med tilbuddene er at øge og bevare brugernes muligheder for at klare sig selv, f.eks. ved at forebygge forringelse af den fysiske funktionsevne eller af social isolation. Som eksempler på generelle aktiverende og forebyggende tilbud kan nævnes aktiviteter i form af besøgsordninger, klubarbejde, undervisning, foredrag, studiekredse, ergoterapi og ældreidræt.

Det fremgår af § 79, stk. 1, at kommunalbestyrelsen kan iværksætte eller give tilskud til generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte. Kommunalbestyrelsen skal fastsætte retningslinjer for, hvilke persongrupper, der kan benytte tilbuddene.

Der er således ikke tale om en forpligtigelse, og kommunalbestyrelsen afgør ud fra lokale forhold, om, og i hvilket omfang, den vil udnytte muligheden for at iværksætte tilbud efter § 79.

I praksis anvendes § 79 især i forhold til ældre borgere, men bestemmelsen er ikke afgrænset til en

bestemt målgruppe. Det er kommunen, der fastsætter målgruppen for tilbuddene. Det betyder, at kommunen kan forbeholde tilbuddene til en bestemt persongruppe, f.eks. borgere med demens eller en bestemt aldersgruppe. At der er tale om generelle tilbud, betyder, at der er ikke tale om et tilbud, borgeren visiteres til på baggrund af en konkret og individuel vurdering af behovet for dette tilbud.

Det fremgår således af § 79, stk. 2, at afgørelser efter § 79, stk. 1 ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

Kommunalbestyrelsen afgør, hvor og hvordan tilbuddene konkret skal tilrettelægges og udformes. Kommunen kan vælge at yde økonomisk støtte til tilbuddene, at stille et beløb til rådighed, som brugerne selv forvalter, eller eventuelt blot udlåne lokaler.

Det er ligeledes overladt til kommunen at bestemme, om tilbuddene skal iværksættes ved kommunens egen foranstaltning eller overlades til foreninger og organisationer eller til brugerne selv.

Det forudsættes derfor, at brugerne får størst muligt medansvar for og indflydelse på udformningen og driften af tilbuddene. Tilbuddene kan tilrettelægges i samarbejde med andre kommuner. Der henvises til retssikkerhedslovens § 30, stk. 3, om høring af ældrerådet, når tilbuddene omfatter ældre.

Det fremgår af § 79, stk. 3, at ældreministeren fastsætter i en bekendtgørelse regler om betaling for tilbud efter stk. 1, herunder om beregningsgrundlaget for taksten.

Ældreministeren har i bekendtgørelse nr. 1481 af 5. december 2023 om betaling for generelle tilbud og for tilbud om personlig og praktisk hjælp m.v. efter §§ 79, 83 og 84 i lov om social service, fastsat regler om betaling for generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte efter servicelovens § 79, stk. 3.

Kommunen skal i dag tilbyde forebyggende hjemmebesøg til ældre borgere efter servicelovens § 79 a.

Ved forebyggende hjemmebesøg forstås uopfordrede, men ikke uanmeldte, besøg i borgerens eget hjem med det formål at drøfte den pågældendes aktuelle livssituation.

Hjemmebesøgene har til formål at hjælpe de ældre til bedre at udnytte egne ressourcer og bevare funktionsniveauet længst muligt. Indholdet er fastsat således, at de forebyggende hjemmebesøg blandt andet skal anvendes til at identificere eventuelle problemer hos ældre og til at indgå i en dialog med de ældre om eventuelle behov for støtte. Formålet er bl.a. at den forebyggende medarbejder på baggrund af samtalen kan henvise til forskellige forebyggende og aktiverende tilbud eksempelvis i frivilligt eller kommunalt regi.

Det fremgår af § 79 a, stk. 1, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde mindst et årligt forebyggende hjemmebesøg til alle borgere, der er fyldt 82 år, og som bor i kommunen, jf. dog stk. 2 og 4.

Bestemmelsen om årligt tilbagevendende tilbud om forebyggende hjemmebesøg til alle 82-årige er fastsat med henblik på at skabe rum for, at kommunerne kan målrette de forebyggende hjemmebesøg i forhold til særlige risikogrupper, da der er klare sociale forskelle i forekomsten og fordelingen af sundhed og sygdom i ældrebefolkningen.

Det fremgår videre af stk. 2, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde forebyggende hjemmebesøg til alle borgere, som bor i kommunen, i deres fyldte 75. år og deres fyldte 80. år.

Tilbuddet om et forebyggende hjemmebesøg til alle 75-årige og 80-årige er fastsat med henblik på at sikre, at svage og udsatte borgere på 75 og 80 år får et tilbud om forebyggende hjemmebesøg med henblik på en afklaring af behovet for fremtidige besøg frem til, at borgeren fylder 82 år, hvor vedkommende får årlige tilbud om et forebyggende hjemmebesøg, samt at identificere borgere med særlig behov for

en forebyggende indsats. Hjemmebesøget skal tilbydes inden for en rimelig tidsperiode, og det er op til kommunalbestyrelsen konkret at tage stilling til, hvad der i det konkrete tilfælde kan anses for en rimelig frist.

Det fremgår videre af § 79 a, stk. 3, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde et forebyggende hjemmebesøg til alle borgere, som bor alene i kommunen, i deres fyldte 70. år.

Tilbuddet om forebyggende hjemmebesøg til alle 70-årige er fastsat med henblik på at opspore og på den baggrund igangsætte eventuelt nødvendige foranstaltninger, som kan forebygge og afhjælpe eksempelvis ensomhed blandt målgruppen. Det skal ses som en generel forebyggende indsats, da eksempelvis overgangen fra arbejdsmarkedet til pension for nogle kan ende i isolation og ensomhed. Formålet er derfor også at styrke opsporingen af ældre i risiko for nedsat social, psykisk og fysisk funktionsevne – herunder enlige ældre, som kan være i risiko for at blive ensomme, eksempelvis fordi de ikke har nærtstående til at bistå dem i hverdagen. ”Bor alene” kan defineres som, at en person er den eneste registreret med bopæl på folkeregisteradressen.

Det fremgår af § 79 a, stk. 4, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde forebyggende hjemmebesøg efter behov til borgere i alderen 65 år til 81 år, som er i særlig risiko for at få nedsat social, psykisk eller fysisk funktionsevne, og som bor i kommunen.

Det gælder for eksempel borgere, som er i en vanskelig livssituation, eller som har været igennem belastende livsforændrende begivenheder som for eksempel tab af ægtefælle, borgere med et overforbrug af alkohol, borgere der er udskrevet fra hospitalet, borgere med sansetab og borgere, der er isoleret i særlig grad.

Formålet er således at have fokus på borgerens samlede ressourcer og risiko for tab af funktionsevne. Det er op til den enkelte kommune at målrette og tilrettelægge indsatsen i forhold til de særlige risikogrupper. Desuden skal kommunerne i deres kvalitetsstandard beskrive, hvordan de vil målrette og tilrettelægge indsatsen i forhold til de særlige målgrupper.

Det fremgår videre af § 79 a, stk. 5, at kommunalbestyrelsen tilrettelægger de forebyggende hjemmebesøgene efter behov, jf. dog stk. 1-3, som beskrevet ovenfor.

Kommunalbestyrelsen kan undtage borgere, der allerede modtager hjælp, fra besøgene. Det fremgår af § 79 a, stk. 6, at kommunalbestyrelsen kan undtage de borgere, som modtager både personlig pleje og praktisk hjælp efter § 83, fra ordningen om forebyggende hjemmebesøg. Borgere, der alene modtager enten personlig eller praktisk hjælp, har ret til at få tilbud om forebyggende hjemmebesøg. Hvis en kommune har valgt ikke at tilbyde forebyggende hjemmebesøg til gruppen af borgere, der modtager både personlig og praktisk hjælp, påhviler der kommunen en særlig forpligtelse til at være opmærksom på, om der er behov for at igangsætte særlige tiltag eller tilbyde forebyggende hjemmebesøg til den enkelte borger i denne gruppe.

Det fremgår endeligt af § 79 a, stk. 7, at ældreministeren kan fastsætte regler om de kommunale forpligtelser efter stk. 1-6, herunder om samordning med de andre generelle kommunale forebyggende og aktiverende foranstaltninger og om andre måder at gennemføre det forebyggende hjemmebesøg på end ved besøg i hjemmet.

I henhold til servicelovens § 139, stk. 2, kan ældreministeren fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen skal træffe beslutninger om indhold, omfang og udførelse af tilbud til voksne efter §§ 79, 79 a, 83, 83 a, 84, 86, 119-122 og 192 samt følge disse beslutninger op.

Ældreministeren har i bekendtgørelse nr. 716 af 07. juli 2019 om tilrettelæggelse af samt kvalitetsstandar-

der for de forebyggende hjemmebesøg efter servicelovens § 79 a, fastsat regler om tilrettelæggelse af forebyggende hjemmebesøg samt kvalitetsstandarder for de forebyggende hjemmebesøg efter servicelovens § 79 a.

Efter bekendtgørelsens § 1 kan tilbuddene bestå af et tilbud om besøg i borgerens eget hjem eller et alternativ til dette, som for eksempel et tilbud om et kollektivt arrangement med henblik på at nå borgere, som normalt takker nej til et forebyggende hjemmebesøg.

Efter bekendtgørelsens § 2 skal borgere, der ikke ønsker at deltage i et alternativt tilbud, i stedet tilbydes et individuelt besøg i hjemmet.

Det fremgår videre af bekendtgørelsen, at kommunalbestyrelsen bør sammentænke ordningen med øvrige relevante forebyggelsestiltag, herunder blandt andet forebyggelsesindsatser efter sundhedsloven.

Derudover skal kommunalbestyrelsen mindst én gang årligt udarbejde en kvalitetsstandard for forebyggende hjemmebesøg, som indeholde generel serviceinformation til borgerne om formålet med samt indholdet i et forebyggende hjemmebesøg.

Kommunalbestyrelsen er i dag forpligtiget til at samarbejde med frivillige organisationer og foreninger på det sociale område.

Det fremgår således af § 18, at kommunalbestyrelsen skal samarbejde med frivillige sociale organisationer og foreninger.

Formålet med servicelovens § 18 er, at kommunalbestyrelsen skal fremme samarbejdet med den lokale frivillige sociale sektor med henblik på at skabe gode rammer for den frivillige indsats og sikre et bedre samspil mellem de frivillige sociale organisationer og foreningers aktiviteter og de offentlige sociale tilbud.

Det fremgår videre af § 18, stk. 2, at kommunalbestyrelsen årligt skal afsætte et beløb til støtte af frivilligt socialt arbejde.

Som kompensation for støtten modtager kommunalbestyrelsen et tilskud fra staten via bloktilskuddet, der årligt reguleres med pris- og lønudviklingen. Det beløb, som kommunerne modtager som kompensation for støtten til det frivillige sociale arbejde, er ikke øremærket. Det betyder, at det ikke i serviceloven er fastsat, hvor stort et beløb den enkelte kommune skal afsætte til økonomisk støtte til frivilligt socialt arbejde.

Ud over tilskuddet til støtten efter § 18 får kommunerne tilskud til kompensation for de udgifter, de har i forbindelse med at administrere støtten. Denne kompensation udgør 3 pct. af statens samlede § 18-kompensation. Beløbet er en supplerende kompensation og skal derfor ikke trækkes fra det beløb, kommunerne modtager til støtte af frivilligt socialt arbejde. Bloktilskuddet, som kommunerne modtager fra staten forudsætter generelt, at kommunerne samlet set anvender tilskuddet til det frivillige sociale arbejde.

Det fremgår af § 18, stk. 3, at rammerne for samarbejdet fastlægges af den enkelte kommunalbestyrelse.

Det fremgår endvidere af § 18 a, at kommunalbestyrelsen og regionsrådet kan tegne ansvars- og ulykkesforsikringer for borgere, der i tilknytning til løsning af kommunale eller regionale opgaver yder en frivillig indsats i kommunen henholdsvis regionen.

Det fremgår af § 18 a i lov om social service (serviceloven), stk. 2., at en kommunalbestyrelse eller et

regionsråd, som vælger at tegne forsikring efter stk. 1, skal fastsætte retningslinjer for, hvilke frivillige indsatser der skal omfattes af ansvars- og ulykkesforsikringer.

De tegnede forsikringer skal tegnes på samme vilkår som forsikringer, der er tegnet af kommunen henholdsvis regionen for borgere, der udfører frivilligt arbejde. Det fremgår af forarbejderne til § 18 a, at der skelnes mellem frivilligt arbejde, der er dækket af reglerne i arbejdsskadesikringsloven, og frivillig indsats, der ikke er dækket af reglerne i arbejdsskadesikringsloven.

Arbejde i arbejdsskadesikringslovens forstand forudsætter efter § 2, stk. 1, at der består et tjeneste-/antagelsesforhold mellem arbejdstageren og arbejdsgiveren. Endvidere skal arbejdet efter praksis tilvejebringe en form for nytteværdi af enten fysisk eller immateriel karakter. Frivilligt arbejde er oftest ulønnet arbejde.

Frivillige indsatser, der som ovenfor nævnt ikke er omfattet af arbejdsskadesikringsloven, kan f.eks. være aktiviteter i sociale samværscafeer for udsatte borgere, besøgsven, lektiehjælp i visse situationer, vågekone og frivillige til aktiviteter som f.eks. hjælp til gedefodbold. Sociale og humanitære indsatser karakteriseres således ved, at den frivillige yder samvær og venskab med en anden person, som har brug for dette. Sociale og humanitære indsatser er i udgangspunktet ikke arbejde i lovens forstand og karakteriseres derfor som frivillige indsatser. Også i disse sager vil der dog skulle foretages en konkret individuel vurdering i hver enkelt sag.

Frivilligt arbejde kan f.eks. være frivilliges bidrag i genbrugsbutikker i form af salg, regnskab mv., frivillige gartnere, der ordner have for f.eks. et plejehjem, forsøgspersoner, kompetencefrivillige, der bidrager med erhvervede kompetencer på frivillig basis som f.eks. læger, fysioterapeuter, socialpædagoger, lærere o.a. på f.eks. væresteder, asylcentre eller visse typer af frivillig rådgivning som f.eks. frivillig retshjælp og frivillig medicinsk og sundhedsfaglig rådgivning.

3.3.2. Ældreministeriets overvejelser

I takt med, at befolkningen generelt lever længere, og andelen af ældre i befolkningen stiger, er der kommet et øget fokus på livskvalitet og helbred i de ekstra leveår.

Med aftalen om ældrereformen er aftalepartierne enige om at styrke en forebyggende tilgang til ældreplejen.

Målet med forebyggelse på ældreområdet er, at ældre kan leve et selvstændigt og meningsfuldt liv samt bibeholde deres funktionsevne længst muligt forstået som personens evne til at klare dagligdagens gøremål både fysisk, psykisk og social. Forebyggelse omhandler aktiviteter og indsatser, der sørger for at forhindre opståen og udvikling af sygdomme, mistrivsel, funktionsnedsættelse, psykosociale problemer og ulykker. Der er således både tale om indsatser målrettet sociale dimensioner af livet, herunder forebyggelse af ensomhed, samt indsatser målrettet det fysiske helbred i forhold til funktionsniveau og velbefindende.

Det er Ældreministeriets opfattelse i overensstemmelse med aftalen om ældrereformen, at ældreloven bør understøtte kommunernes forebyggende arbejde og sikrer, at kommunerne også fremover har mulighed for at iværksætte eller give tilskud til generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte på ældreområdet.

Det fremgår videre af aftale om ældrereformen, at der er brug for en omfattende frisættelse af ældreområdet, der grundlæggende forandrer den måde, ældreplejen styres, dokumenteres, kontrolleres og leveres på. Med aftalen ændres tilgangen fra at styre efter standarder og kontrol til i stedet at styre efter kvalitet, klare mål og værdier.

Det er derfor en del af aftalen, at kravet til kommunerne om at foretage forebyggende hjemmebesøg med udgangspunkt i specifikke alderskriterier, jf. servicelovens § 79 a, afskaffes. Af aftalen fremgår det, at kommunerne fortsat vil være forpligtede til at arbejde forebyggende dog i form af en generel forebyggende indsats. Det fremgår også af aftalen, at aftalepartierne er enige om, at det som led i den generelle forebyggende indsats fortsat er vigtigt at iværksætte opsøgende indsatser målrettet borgere, hvor forebyggelsespotentialitet vurderes at være relevant.

Ældreministeriet finder det derfor i overensstemmelse med aftalen hensigtsmæssigt, at kommunernes pligt til at tilvejebringe en forebyggende indsats til ældre borgere fremadrettet ikke pålægges at blive tilrettelagt og målrettet med udgangspunkt i specifikke alderskriterier.

Ældreministeriet finder det væsentligt, at kommunerne fremover vil være i stand til at målrette og tilrettelægge de forebyggende indsatser ud fra konkrete risikovurderinger, kendskab til borgernes risikofaktorer og -situationer, såvel som lokale forhold og muligheder. Det er Ældreministeriets opfattelse i overensstemmelse med aftalen, at kommunerne i højere grad frisættes til at tilrettelægge og målrette den forebyggende indsats i overensstemmelse med aftalepartiernes ønske. Ældreministeriet bemærker, at kommunerne fortsat vil have mulighed for at tilrettelægge og målrette opsøgende og forebyggende indsatser med udgangspunkt i specifikke aldersgrupper, såfremt kommunen vurderer, at det er den bedste metode til at tilvejebringe indsatsen.

Endvidere finder Ældreministeriet det i overensstemmelse med aftalepartiernes ønske væsentligt, at kommunerne som led i den generelle forebyggende indsats fortsat er forpligtede til at iværksætte opsøgende indsatser, målrettet borgere, hvor der vurderes at være et forebyggelsespotentialitet. Det er Ældreministeriets vurdering, at opsøgende indsatser er væsentlige for, at kommunerne kan stifte kontakt til borgere, der ikke tidligere har haft kontakt med kommunen. Endvidere kan opsøgende indsatser medvirke til at identificere eventuelle fysiske, psykiske eller sociale udfordringer tidligt i forløbet. Det er Ældreministeriets overbevisning, at tidlig indgriben, identifikation og forebyggelse er væsentligt for bl.a. forbedring af livskvalitet, øget tryghed, bekæmpelse af ensomhed og isolation, opretholdelse af funktionsevne m.v.

Det fremgår endeligt af Aftalen om ældrereformen, at aftalepartierne er enige om, at et tæt samspil med lokale fællesskaber og civilsamfund skal være en bærende værdi i en ny ældrelov. Det skal ske med respekt for den ældres ønsker og behov – og uden at de frivillige pålægges forpligtelser. Det fremgår videre, at aftaleparterne er enige om, at et tæt samspil med lokal- og civilsamfund er et vigtigt element i at øge kvaliteten og styrke en forebyggende tilgang til ældrepleje, gennem aktiviteter som fx leg på plejehjem, cykling med de ældre og andet. Der skal være et tæt samspil med lokale fællesskaber og civilsamfund med respekt for den ældres ønsker og behov.

Ældreministeriet finder det derfor i overensstemmelse med aftalen, at kommunerne vil være forpligtet til at samarbejde med frivillige sociale organisationer og foreninger på ældreområdet. Samarbejdet kan eksempelvis være om forebyggende indsatser eller ske i tilknytning til helhedsplejen.

3.3.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at de nuværende krav om, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde forebyggende hjemmebesøg med udgangspunkt i alderskriterier, jf. servicelovens § 79 a, afskaffes.

I stedet foreslås det med § 4, at kommunalbestyrelsen vil skulle tilvejebringe en generel forebyggende indsats over for ældre borgere i kommunen, og der som led her i vil skulle iværksættes opsøgende indsatser, målrettet borgere, hvor der vurderes at være et forebyggelsespotentialitet.

Formålet med den generel forebyggende indsats vil skulle være, at understøtte en alderdom med mest

mulig selvstændighed i den daglige livsførelse og evne til i videst muligt omfang at tage vare på egne behov.

Det foreslås endvidere med § 5, at tilbud efter den foreslåede §§ 10 og 11, vil skulle gives med et forebyggende, rehabiliterende og vedligeholdende sigte.

Det foreslåede vil indebære, at omsorgen og plejen i mødet mellem borgeren og medarbejderen ville skulle gives med et forebyggende perspektiv med henblik på, at den ældre i videst muligt omfang kan opretholde sin evne til at tage vare på egne behov.

Det foreslås, at servicelovens mulighed for, at kommunalbestyrelsen kan iværksætte eller give tilskud til generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte på ældreområdet videreføres i den foreslåede § 6 med redaktionelle ændringer, mens kommunalbestyrelsen fortsat vil kunne yde støtte til generelle tilbud på socialområdet efter servicelovens § 79.

Den foreslåede ordning vil medføre, at kommunalbestyrelsen også fremover vil kunne vælge at iværksætte eller give tilskud til generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte på ældreområdet, og at kommunalbestyrelsens fortsat vil skulle fastsætte retningslinjer for hvilke persongrupper, der kan benytte sig af tilbuddene.

Det foreslås desuden at videreføre bemyndigelsen til at fastsætte regler om betaling for tilbud efter § 6, stk. 1. Med den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse i stk. 2 forventes der at blive fastsat regler om, at kommunalbestyrelsen træffer beslutning om betaling for generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte.

Det forventes, at ministeren vil fastsætte regler om, at der ved fastsættelsen af betalingen højst vil kunne medregnes kommunens gennemsnitlige, langsigtede omkostninger, der kan henføres til produktion og levering af tilbuddet. Det vil sige kommunalbestyrelsens omkostninger til tilbuddet under ét efter den pågældende bestemmelse, herunder omkostningerne ved køb af tilbud hos private og regionale leverandører. Dette vil både inkludere direkte omkostninger, det vil sige de omkostninger, der direkte kan henføres til det pågældende tilbud, som for eksempel råvarer, løn køb af materialer og tjenesteydelser mv. og indirekte omkostninger, som for eksempel andel af fællesomkostninger til lokaler, administration m.v. samt afskrivning og forrentning af kapitalapparatet.

De gennemsnitlige, langsigtede omkostninger er udtryk for, at udgifterne udjævnes over år. Taksten vil derfor svare til tilbuddenes faktiske produktions- og leveringsomkostninger i det enkelte år. Borgeren kommer således til at betale de reelle omkostninger og dermed det faktiske ressourceforbrug, medmindre kommunalbestyrelsen vælger at yde et tilskud, hvormed betalingens størrelse nedbringes.

Videre forventes der fastsat regler om, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte betalingen for tilbuddet mindst én gang årligt. Et eventuelt overskud vil skulle indregnes som en reduktion af taksten senest 2 år efter det år, hvor overskuddet er opstået. Kommunalbestyrelsen vil træffe beslutning om, hvorvidt et eventuelt underskud skal indregnes som en hel eller delvis forøgelse af taksten, eller om underskuddet ikke skal indregnes, senest 2 år efter det år, hvor underskuddet er opstået. Ved væsentlige ubalancer mellem indtægter og omkostninger på det gebyrbelagte område skal ubalancen tilstræbes udlignet over en periode på maksimalt 4 år fra og med det år, hvori ubalancen opstår, og underskuddet kan således ikke undlades indregnet.

Det foreslås videre, at kommunalbestyrelsens fortsat vil være forpligtige til at samarbejde med frivillige sociale organisationer og foreninger under samme vilkår som efter servicelovens § 18 og § 18 a, som foreslås videreført i den foreslåede § 7 og § 8 med redaktionelle ændringer.

Den foreslåede ordning vil medføre, at kommunalbestyrelsen vil være forpligtet til at samarbejde med frivillige organisationer og foreninger på ældreområdet eksempelvis i relation til forebyggende indsatser, efter den foreslåede § 6, og i tilknytning til helhedsplejen, jf. den foreslåede § 9-11. Ligeledes vil kommunalbestyrelsen kunne understøtte den bærende værdi om et tæt samspil med pårørende generelt ved at samarbejde med og støtte pårørende foreninger eller -indsatser. Den foreslåede ordning vil videre medføre at kommunalbestyrelsen årligt skal afsætte et beløb hertil, og at det vil være kommunalbestyrelsens ansvar at fastlægge rammerne for dette samarbejde.

Formålet med den foreslåede ordning vil være, at forpligte kommunalbestyrelsen til at sikre et tæt samspil med lokal- og civilsamfundet.

3.4. Kommunalpolitisk beslutning om indhold og rammer m.v. for kommunens helhedspleje

3.4.1. Gældende ret

Der er i dag ikke krav om, at kommunalbestyrelsen skal træffe beslutning om helhedspleje i form af få, sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb, herunder rammerne for samt den lokale tilrettelæggelse og udmøntning af forløbene.

Det følger dog af § 139, stk. 2, i serviceloven, at ældreministeren kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen skal træffe beslutninger om indhold, omfang og udførelse af tilbud til voksne efter bl.a. §§ 83, 83 a, og 86 samt følge disse beslutninger op.

Bemyndigelsesbestemmelsen i § 139, stk. 2 i serviceloven, er udmøntet i bekendtgørelse nr. 1575 af 27. december 2014 om kvalitetsstandarder for hjemmehjælp, rehabiliteringsforløb og træning efter servicelovens §§ 83, 83 a og 86.

Efter bekendtgørelsens § 1, stk. 1, skal kommunalbestyrelsen mindst én gang årligt udarbejde en kvalitetsstandard for personlig og praktisk hjælp m.v., rehabiliteringsforløb samt kommunal genoptræning og vedligeholdelsestræning efter servicelovens §§ 83, 83 a og 86. Kvalitetsstandarden skal indeholde en beskrivelse af det serviceniveau, kommunalbestyrelsen har fastsat for de pågældende ydelser. Beskrivelsen af indhold, omfang og udførelse af hjælpen skal være præcis og skal danne grundlag for, at der sikres sammenhæng mellem serviceniveau, de afsatte ressourcer, afgørelserne samt levering af hjælpen. Kvalitetsstandarden skal endvidere indeholde operationelle mål for, hvordan dette sikres, og en beskrivelse af, hvordan der følges op på de fastsatte mål, jf. bekendtgørelsens § 1, stk. 3.

Serviceloven danner i dag rammen om de regler, som regulerer tilbud om hjælp og støtte til personer, som på grund af nedsat funktionsevne har behov for hjælp til fx personlig pleje og praktiske opgaver i hjemmet.

Efter servicelovens § 83, stk. 1, nr. 1 og 2, og stk. 2, har kommunalbestyrelsen pligt til at tilbyde personlig hjælp og pleje og hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet til personer, som på grund af midlertidigt eller varigt nedsat fysisk eller psykisk eller særlige sociale problemer ikke selv kan udføre disse opgaver.

Tilbud om hjælp skal efter § 83, stk. 4, bidrage dels til at vedligeholde fysiske eller psykiske færdigheder, dels til at afhjælpe væsentlige følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. Efter § 83, stk. 5, skal kommunalbestyrelsen fastsætte individuelle mål for hjælpen, og hjælpen skal løbende tilpasses modtagerens behov.

Forud for vurderingen af behovet for hjælp efter stk. 1 og 2 skal kommunalbestyrelsen vurdere, om et tilbud efter § 83 a vil kunne forbedre personens funktionsevne og dermed nedsætte behovet for hjælp.

Efter servicelovens § 83 a skal kommunalbestyrelsen tilbyde et korterevarende og tidsafgrænset rehabiliteringsforløb til personer med nedsat funktionsevne, hvis rehabiliteringsforløbet vurderes at kunne forbedre personens funktionsevne og dermed nedsætte behovet for hjælp efter servicelovens § 83, stk. 1. Vurderingen skal være individuel og konkret og tage udgangspunkt i modtagerens ressourcer og behov.

Det følger af § 83 a, stk. 2, at rehabiliteringsforløbet skal tilrettelægges og udføres helhedsorienteret og tværfagligt, og at kommunalbestyrelsen skal fastsætte individuelle mål for rehabiliteringsforløbet i samarbejde med den enkelte modtager af forløbet. De fastsatte mål og tidsrammen for rehabiliteringsforløbet skal i medfør af stk. 3 indgå i en samlet beskrivelse af forløbet. Er der under forløbet behov for at ændre i målene, skal dette ske i samarbejde med modtageren.

Kommunalbestyrelsen skal tilbyde modtageren af et rehabiliteringsforløb den nødvendige hjælp og støtte under forløbet med henblik på at nå de fastsatte mål. Det fremgår af § 83 a, stk. 4, at hjælp og støtte løbende skal tilpasses udviklingen i modtagerens funktionsevne. Hvis modtageren ikke gennemfører forløbet, skal kommunalbestyrelsen vurdere modtagerens behov for hjælp efter § 83. Det følger af servicelovens § 83, stk. 6, at kommunalbestyrelsen ligeledes i forbindelse med afslutning af et rehabiliteringsforløb efter § 83 a, skal vurdere modtagerens behov for hjælp efter § 83.

Det følger derudover af § 86, stk. 1, i serviceloven, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde genoptræning til afhjælpning af fysisk funktionsnedsættelse forårsaget af sygdom, der ikke behandles i tilknytning til en sygehusindlæggelse. Det fremgår af § 86, stk. 2, i lov om social service, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde hjælp til at vedligeholde fysiske eller psykiske færdigheder til personer, som på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer har behov herfor.

3.4.2. Ældreministeriets overvejelser

Det fremgår af aftalen om ældrereformen, at der er brug for en omfattende frisættelse af ældreområdet, der grundlæggende forandrer den måde, ældreplejen styres, dokumenteres, kontrolleres og leveres på. Med aftalen ændres tilgangen fra at styre efter standarder og kontrol til i stedet at styre efter kvalitet, klare mål og værdier.

Baggrunden er et ønske om, at hjælpen i ældreplejen skal leveres med udgangspunkt i den enkelte borgers ønsker og behov, at ældre har indflydelse på den hjælp, de modtager, og at medarbejdere og ledere mødes med tillid til deres faglighed og kompetencer.

Kommunalbestyrelsen har som den øverste politiske myndighed i kommunen ansvaret for fastsættelse af kommunens serviceniveau og for fastsættelse af den overordnede retning for, hvordan de lovgivningsmæssige forpligtelser vedrørende ældreplejen skal udmøntes lokalt i den enkelte kommune.

Med aftalen om ældrereformen foreslås grundlæggende ændringer af de lovgivningsmæssige forpligtelser, der vedrører kommunernes styring, tildeling og udmøntning af ældreplejen, så hjælpen i vidt omfang vil skulle gives som helhedspleje i form af sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb. Parterne bag aftalen er enige om, at indførelse af helhedspleje og borgernær visitation er en forudsætning for en ældrepleje med mere selvbestemmelse, fleksibilitet og sammenhæng.

Det er Ældreministeriets vurdering, at det er en grundlæggende forudsætning i aftalen om ældrereformen, at det ikke er hensigten med en ny ældrelov at ændre på selve indholdet i hjælpen, der gives til borgerne, men at ændre i selve måden hjælpen tilrettelægges og udføres på.

Udgangspunktet for hjælpen i helhedspleje i form af sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb vil således skulle være de samme kerneydelser, som efter gældende ret skal leveres efter servicelovens §§ 83, stk. 1, nr. 1 og 2, og §§ 83 a og 86.

Det fremgår af aftalen om ældrereformen, at helhedspleje betyder, at hjælpen skal tilbydes som et sammenhængende pleje- og omsorgsforløb, der gør det muligt at tilpasse hjælpen løbende ud fra borgerens aktuelle fysiske, psykiske og sociale behov. Dette skal i medfør af aftalen ske inden for få rummelige pleje- og omsorgsforløb og i dialog mellem medarbejderen, den ældre samt eventuelle pårørende, således at der sikres fleksibilitet og individuel tilpasning af hjælpen. Dette skal ifølge aftalen understøtte bevægelsen mod mere tillid til medarbejdere og ledelse, hvor den enkelte medarbejder i ældreplejen får flere muligheder, større ansvar og medbestemmelse.

Med indførelse af det foreslåede begreb ”helhedspleje” som et centralt element i den nye tilgang til ældreplejen, er det - i overensstemmelse med aftalen om ældrereformen - hensigten at tydeliggøre, at ældreplejen, og måden hjælpen leveres på, vil skulle baseres på en grundlæggende helhedstænkning i forhold til den enkelte borgers samlede livssituation og udviklingen heri. Det vil indebære, at der vil skulle anlægges en generel helhedsorienteret tilgang til indsatsen over for den enkelte borger, som vil skulle afspejles i, at hjælpen tilrettelægges og udføres som et sammenhængende forløb frem for levering i enkelttydelser.

Dette indebærer efter Ældreministeriets vurdering et opgør med den nuværende regulering af kommunernes forpligtelser til at udarbejde kvalitetsstandarder for de enkelte ydelser, der indgår i ældreplejen. I dag anvendes kvalitetsstandard som et centralt styringsinstrument for den enkelte kommunalbestyrelse, idet kvalitetsstandard skal indeholde en så præcis beskrivelse af serviceniveauet, at der samtidig opstilles kvalitetsmål, dvs. operationelle mål, som det efterfølgende er muligt for kommunalbestyrelsen at bedømme den faktiske indsats efter. Kvalitetsstandard bruges i praksis som grundlag for den daglige indsats i kommunerne både i forbindelse med, at der træffes afgørelser om tildeling af den konkrete hjælp opdelt i enkelttydelser og i forbindelse med udførelse af hjælpen.

I forbindelse med aftalen om ældrereformen har aftalepartierne bl.a. haft fokus på, at der med en ny ældrelov skal sikres kontinuitet i hjælpen til den enkelte borger, herunder sikre færrest mulige forskellige medarbejdere i borgerens hjem. Helhedsplejebegrebet tilsigter derfor også at understøtte, at der sikres kontinuitet i hjælpen til den enkelte borger, herunder at det i videst muligt omfang er de samme medarbejdere, som kender borgeren, der kommer i borgerens hjem.

Derudover er det - med afsæt i ønsket om kontinuitet i hjælpen - et andet centralt element i aftalen om ældrereformen, at hjælpen i de foreslåede pleje- og omsorgsforløb vil skulle kunne leveres af én og samme leverandør – offentlig som privat leverandør. Med én og samme leverandør, der vil få ansvaret for at levere den samlede hjælp, vil en større sammenhæng og kontinuitet i hjælpen kunne understøttes og ligeledes bidrage til færrest mulige forskellige medarbejdere i borgerens hjem.

Den nye tilgang til ældreplejen vil i overensstemmelse med aftalen om ældrereformen også indebære, at det sammenhængende pleje- og omsorgsforløb, kommunalbestyrelsen skal tilbyde den enkelte borger, skal være så rummeligt, at det muliggør en løbende tilpasning af hjælp og støtte inden for det tildelte forløb i takt med udviklingen i modtagerens behov.

Partierne bag aftalen om ældrereformen har været enige om, at det er væsentligt, at der er tale om få pleje- og omsorgsforløb. Det følger således også af aftalen, at det skal fremgå af ældreloven, at kommunalbestyrelsen skal træffe beslutning om den lokale tilrettelæggelse og udmøntning af hjælpen, herunder rammerne for de få og rummelige pleje- og omsorgsforløb. Forslaget om fastsættelse af få forløb har netop til formål at bidrage til, at hjælp og støtte i videst muligt omfang gives som en kontinuerlig og sammenhængende indsats tilpasset udviklingen i den enkelte borgers behov, og at borgeren således kan forblive i samme forløb længst muligt. Dette tilsiger, at der i overensstemmelse med aftalen om

ældreformen kun er få forløb, så behovet for skift af pleje- og omsorgsforløb, som indebærer sagsbehandlingsskridt i forbindelse med en ny afgørelse i forvaltningslovens forstand, begrænses mest muligt.

Modsætningsvist vil kommunalbestyrelsen ikke kunne træffe beslutning om at fastsætte mange sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb. Der vil efter ministeriets opfattelse være tale om en konkret vurdering fra kommune til kommune, hvor mange forløb der vil skulle fastsættes, men få forløb vil f.eks. kunne udgøre et antal på 3-5.

Denne nye tilgang til ældreplejen vil efter ministeriets vurdering medføre behov for, at kommunalbestyrelsen bl.a. vil skulle forholde sig til, hvordan man lokalt vil organisere sig i de enkelte plejeenheder med henblik på at sikre, at tilrettelæggelse og udførelse af hjælpen understøtter såvel ældrelovens værdier som den nye tilgang til måden at tildele og udføre hjælpen på. Det vil f.eks. kunne omfatte organisering i faste teams eller lignende tværfaglige fællesskaber centreret omkring den enkelte borger, og som understøtter kontinuitet i hjælpen, herunder færrest mulige forskellige medarbejdere i hjemmet.

Der vil efter ministeriets vurdering desuden være behov for, at kommunalbestyrelsen vil skulle sørge for en generel borgerrettet serviceinformation om, hvilken hjælp man som borger kan forvente at få i den pågældende kommune. Dette følger også af aftalen om ældreformen, hvor det fremgår, at kommunalbestyrelsen skal sikre, at oplysninger om rammerne for og indhold i de få og rummelige pleje- og omsorgsforløb, skal gøres tilgængelige for borgerne.

3.4.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der i ældrelovens § 9, stk. 1, indføres en forpligtelse for kommunalbestyrelsen til at træffe beslutning om, hvilke tilbud om helhedspleje i form af få, sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb, der skal kunne tilbydes efter § 10, herunder rammerne for organisering, tilrettelæggelse og udmøntning af tilbuddene.

Kommunalbestyrelsens beslutninger vil således efter den foreslåede ordning sætte en overordnet retning for, hvordan forvaltningen, herunder visitationen, samt ledere og medarbejdere – offentlige som private – vil skulle tilrettelægge, organisere og udføre ældreplejen lokalt.

Det, at kommunalbestyrelsens beslutning vil sætte en overordnet retning for, hvordan forvaltning m.v. vil skulle tilrettelægge, organisere og udføre ældreplejen lokalt, betyder, at der skal overlades et rum for såvel visitationen som ledere og medarbejdere til den nærmere tilrettelæggelse og udførelse. Det følger af den grundlæggende forandring, som lovforslaget sigter på, og hvorefter den konkrete tilrettelæggelse og udførelse af den konkrete hjælp i langt højere grad skal tage afsæt i den daglige dialog mellem de udførende medarbejdere og den enkelte borger ud fra borgerens aktuelle behov og ressourcer.

Dette tilsiger, at kommunalbestyrelsens beslutning om de enkelte pleje- og omsorgsforløb ikke på forhånd definerer et detaljeret indhold i de enkelte forløb, som visitationen, lederne og de udførende medarbejdere dermed er bundet af.

Derudover er det væsentligt at fremhæve, at der med lovforslaget ikke er tilsigtet ændringer i forhold til. nuværende retstilstand, hvorefter kommunernes fastsatte serviceniveauer altid kun er vejledende og ikke står over loven. Den enkelte borger skal have den hjælp, som vedkommende har brug for i henhold til lovgivningen, og det er kommunernes ansvar at sikre den nødvendige hjælp. Det følger af lovforslagets bestemmelser om tildeling og udmøntning af de enkelte pleje- og omsorgsforløb. Det er således – lige som i dag - den enkelte borgers behov, der er styrende i forhold til den konkrete hjælp – ikke på forhånd definerede serviceniveauer, standarder eller lignende for hjælpen.

Tilsvarende gælder, hvis kommunalbestyrelsen beslutter at fastsætte pleje- og omsorgsforløbene ud fra

f.eks. en tids- eller udgiftsmæssig ramme, som derfor også alene har vejledende karakter og vil skulle justeres i takt med udviklingen i borgerens aktuelle behov og ressourcer.

Forslaget vil indebære, at kommunalbestyrelsen vil skulle forholde sig til antallet af pleje- og omsorgsforløb, der tilbydes i den pågældende kommune, men det vil være en forudsætning, at der vil skulle være tale om fastsættelse af få forløb.

Kommunalbestyrelsen vil således efter forslaget ikke kunne træffe beslutning om at fastsætte mange sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb, da dette alt andet lige vil kunne betyde, at modtagerens udvikling ikke kan rummes i det enkelte forløb, og at modtageren ofte vil skulle genvisiteres. Der vil imidlertid være tale om en konkret vurdering fra kommune til kommune, hvor mange forløb der vil skulle fastsættes, men efter ministeriets opfattelse vil få forløb f.eks. være 3-5 forløb.

Kommunalbestyrelsens beslutning vil endvidere skulle forholde sig til, hvordan de fastsatte pleje- og omsorgsforløb vil være sammensat, samt hvilke konkrete indsatser, der kan indgå i de forskellige forløb.

Kommunerne vil i den forbindelse bl.a. have mulighed for at fastsætte de rummelige pleje- og omsorgsforløb ud fra f.eks. en tids- eller udgiftsmæssig ramme.

De konkrete indsatser, der vil indgå i helhedsplejen og dermed i de nye pleje- og omsorgsforløb, er fastsat i forslagens § 9, stk. 2. Der er tale om de samme kerneydelser, som kommunerne er forpligtet til at tilbyde efter gældende ret i servicelovens § 83, stk. 1, nr. 1 og 2, og § 86. Dvs. personlig hjælp og pleje, f.eks. hjælp til bad samt af- og påklædning, samt hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet, f.eks. hjælp til rengøring. Opgaver, der i praksis ofte benævnes ”hjemmehjælp”. Tøjvask og indkøb er i dag en del af den praktiske hjælp efter servicelovens § 83 og vil i medfør af aftalen fremover være en del af helhedsplejen. Kommunalbestyrelsen vil ligesom i dag kunne benytte private underleverandører ved levering af det kommunale tilbud om tøjvask og indkøb ligesom tøjvask fortsat også vil kunne foregå i borgerens hjem.

Kommunalbestyrelsens pligt efter servicelovens § 83 a til efter omstændighederne at tilbyde et rehabiliteringsforløb vil blive en integreret del af udmøntningen af den konkrete hjælp. Dette følger af lovforslagets § 5, hvorefter hjælp efter lovforslagets §§ 10 og 11 skal gives med et forebyggende, rehabiliterende og vedligeholdende sigte.

Helhedspleje vil også skulle omfatte genoptræning af fysisk funktionsnedsættelse forårsaget af sygdom, der ikke behandles i tilknytning til en sygehusindlæggelse, men hvor borgeren er midlertidig svækket, f.eks. efter længere tids sengeleje i hjemmet på grund af influenza eller lignende.

Udgangspunktet for hjælpen i helhedspleje i form af sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb vil således skulle være de samme indsatser, som gælder i dag.

Forslaget vil indebære, at kommunalbestyrelsen bl.a. vil skulle forholde sig til, hvordan man lokalt vil organisere sig i de enkelte plejeenheder med henblik på at sikre, at tilrettelæggelse og udførelse af hjælpen understøtter såvel ældrelovens bærende værdier som den nye tilgang til måden at tildele og udføre hjælpen på. Det kan f.eks. omfatte organisering i faste teams centreret omkring den enkelte borger, og som understøtter kontinuitet i hjælpen, herunder færrest mulige forskellige medarbejdere i hjemmet, jf. lovforslagets §§ 10 og 11. Det kan også omfatte, hvordan man i den enkelte kommune ønsker at udmønte ældrelovens bærende værdi om at skabe et tæt samspil med pårørende, lokale fællesskaber og civilsamfundet. Herunder hvordan man vil sikre inddragelse af pårørende og understøtte et godt samarbejde mellem medarbejdere og pårørende omkring den enkelte ældre i et pleje- og omsorgsforløb,

samt hvordan man vil sikre et samspil med lokale foreninger, organisationer og fællesskaber omkring ældre, som modtager et pleje- og omsorgsforløb.

Det foreslås i ældrelovens § 9, stk. 3, at forpligtede kommunalbestyrelsen til at sikre, at oplysninger om rammerne for og indhold i kommunens få, sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb vil blive gjort tilgængelige for borgerne.

Forslaget vil indebære en pligt til, at kommunalbestyrelsen vil skulle sørge for en generel borgerrettet serviceinformation om, hvilken hjælp man som borger kan forvente at få i den pågældende kommune. Lovforslaget fastsætter ikke nærmere regler for, hvordan oplysningerne herom skal gøres tilgængelige for borgerne, da det vil være op til den enkelte kommunalbestyrelse at beslutte ud fra lokale forhold. Efter Ældreministeriets opfattelse indebærer kravet om sikre, at oplysningerne er tilgængelige for borgerne, at der bør være en opmærksomhed på den målgruppe, som oplysningerne skal formidles til, og at det skal være let for den pågældende målgruppe at tilgå oplysningerne.

Der henvises til lovforslagets § 9 og bemærkningerne hertil.

3.5. Tilbud om helhedspleje i form af et sammenhængende og rummeligt pleje- og omsorgsforløb

3.5.1. Gældende ret

Serviceoven danner i dag rammen om de regler, som regulerer tilbud om hjælp og støtte til personer, som på grund af nedsat funktionsevne har behov for hjælp til f.eks. personlig pleje og praktiske opgaver i hjemmet.

Serviceovens § 3, stk. 1, fastsætter, at kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om tilbud efter denne lov. Det fremgår af § 1, stk. 3, at afgørelser efter loven træffes på baggrund af faglige og økonomiske hensyn. Det fremgår tillige, at hjælp efter loven tilrettelægges på baggrund af en konkret og individuel vurdering af den enkelte persons behov og forudsætninger og i samarbejde med den enkelte.

Efter serviceovens § 83, stk. 1, nr. 1 og 2, har kommunalbestyrelsen pligt til at tilbyde personlig hjælp og pleje og hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet til personer, som på grund af midlertidigt eller varigt nedsat fysisk eller psykisk eller særlige sociale problemer ikke selv kan udføre disse opgaver.

Tilbud om hjælp skal efter § 83, stk. 4, bidrage dels til at vedligeholde fysiske eller psykiske færdigheder, dels til at afhjælpe væsentlige følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. Efter § 83, stk. 5, skal kommunalbestyrelsen fastsætte individuelle mål for hjælpen, og hjælpen skal løbende tilpasses modtagerens behov.

Forud for vurderingen af behovet for hjælp efter stk. 1 og 2, skal kommunalbestyrelsen vurdere, om et tilbud efter § 83 a vil kunne forbedre personens funktionsevne og dermed nedsætte behovet for hjælp.

Efter serviceovens § 83 a skal kommunalbestyrelsen tilbyde et korterevarende og tidsafgrænset rehabiliteringsforløb til personer med nedsat funktionsevne, hvis rehabiliteringsforløbet vurderes at kunne forbedre personens funktionsevne og dermed nedsætte behovet for hjælp efter serviceovens § 83, stk. 1. Vurderingen skal være individuel og konkret og tage udgangspunkt i modtagerens ressourcer og behov.

Det følger af § 83 a, stk. 2, at rehabiliteringsforløbet skal tilrettelægges og udføres helhedsorienteret og tværfagligt, og at kommunalbestyrelsen skal fastsætte individuelle mål for rehabiliteringsforløbet i samarbejde med den enkelte modtager af forløbet. De fastsatte mål og tidsrammen for rehabiliteringsforløbet skal i medfør af stk. 3 indgå i en samlet beskrivelse af forløbet. Er der under forløbet behov for at ændre i målene, skal dette ske i samarbejde med modtageren.

Kommunalbestyrelsen skal tilbyde modtageren af et rehabiliteringsforløb den nødvendige hjælp og støtte under forløbet med henblik på at nå de fastsatte mål. Det fremgår af § 83 a, stk. 4, hvor det tillige fremgår, at hjælp og støtte løbende skal tilpasses udviklingen i modtagerens funktionsevne. Hvis modtageren ikke gennemfører forløbet, skal kommunalbestyrelsen vurdere modtagerens behov for hjælp efter § 83. Det følger af servicelovens § 83, stk. 6, at kommunalbestyrelsen ligeledes i forbindelse med afslutning af et rehabiliteringsforløb efter § 83 a, skal vurdere modtagerens behov for hjælp efter § 83.

Det følger derudover af § 86, stk. 1, i serviceloven, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde genoptræning til afhjælpning af fysisk funktionsnedsættelse forårsaget af sygdom, der ikke behandles i tilknytning til en sygehusindlæggelse. Det fremgår af § 86, stk. 2, i lov om social service, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde hjælp til at vedligeholde fysiske eller psykiske færdigheder til personer, som på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer har behov herfor.

Efter § 88, stk. 2 gives genoptræningstilbud med henblik på så vidt muligt at bringe personen op på det funktionsniveau, som den pågældende havde inden sygdommen. Vedligeholdelsestræning gives til personer, som har brug for en individuel træningsindsats med henblik på at kunne vedligeholde fysiske eller psykiske færdigheder.

Serviceloven stiller ikke krav om, at der skal foreligge en ansøgning fra en borger, for at kommunen kan behandle en sag vedrørende hjælp til den pågældende. Kommunen har generelt pligt til at reagere på oplysninger, der indikerer, at en borger kan have brug for hjælp og støtte efter servicelovens bestemmelser. Det kan f.eks. – udover oplysninger fra borgeren selv eller dennes pårørende – være oplysninger fra borgerens egen læge, viden/oplysninger, som er tilgået de forebyggende medarbejdere i forbindelse med et forebyggende hjemmebesøg efter servicelovens § 79 a eller oplysninger fra sygehuset i forbindelse med udskrivning af en borger til eget hjem.

Den generelle bestemmelse om afgørelser om tilbud efter serviceloven er for så vidt angår afgørelse om hjælp efter §§ 83, 83 a og 86 suppleret af bestemmelser i servicelovens § 88, stk. 1, samt § 89. Det er således fastsat i servicelovens § 88, stk. 1, at kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om hjælp efter §§ 83, 83a og 86, samt at alle anmodninger om hjælp efter § 83 skal ske ved en konkret og individuel vurdering af behovet for hjælp til de opgaver, borgeren ikke selv kan udføre.

Efter § 89 i serviceloven skal ansøgeren i forbindelse med afgørelsen om hjælp efter servicelovens kapitel 16 skriftligt oplyses om, hvilken hjælp der er bevilget. Kommunalbestyrelsen kan ved mindre, begunstigende justeringer i hjælpen undlade at fremsende en ny skriftlig oplysning herom til borgeren.

Det følger endvidere af § 90, stk. 1, i serviceloven, at hjælp efter servicelovens §§ 83 og 86 skal leveres i overensstemmelse med den afgørelse, kommunalbestyrelsen har truffet efter lovens §§ 88 og 89. Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at den tildelte hjælp efter § 83 leveres inden for en rimelig frist, hvis leverandører ikke kan overholde de aftaler, der i forbindelse med afgørelsen efter § 88, stk. 1, er indgået om levering af hjælpen. Efter § 90, stk. 2, skal kommunalbestyrelsen i forbindelse med afgørelsen om hjælp efter § 83 oplyse modtageren af hjælpen om, hvor hos myndigheden denne kan rette henvendelse, hvis den tildelte hjælp ikke leveres i overensstemmelse med afgørelsen.

3.5.2. Ældreministeriets overvejelser

Med aftalen om ældrereformen foreslås grundlæggende ændringer af de lovgivningsmæssige forpligtelser, der vedrører kommunernes styring, tildeling og udmøntning af ældreplejen, så hjælpen i vidt omfang vil skulle gives som helhedspleje i form af sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb. Parterne bag aftalen er enige om, at indførelse af helhedspleje og borgernær visitation er en forudsætning for en ældrepleje med mere selvbestemmelse, fleksibilitet og sammenhæng.

Det fremgår af aftalen om ældrereformen, at helhedspleje betyder, at hjælpen skal tilbydes som et sammenhængende pleje- og omsorgsforløb, der gør det muligt at tilpasse hjælpen løbende ud fra borgerens aktuelle fysiske, psykiske og sociale behov. Dette skal i medfør af aftalen ske inden for få rummelige pleje- og omsorgsforløb og i dialog mellem medarbejderen, den ældre samt eventuelle pårørende, således at der sikres fleksibilitet og individuel tilpasning af hjælpen. Dette skal ifølge aftalen understøtte bevægelsen mod mere tillid til medarbejdere og ledelse, hvor den enkelte medarbejder i ældreplejen får flere muligheder, større ansvar og medbestemmelse.

Ældreministeriet foreslår i overensstemmelse med aftalen om ældrereformen, at ældreplejens kerneydelser fremover vil skulle tildeles til en borger i form af et sammenhængende og rummeligt pleje- og omsorgsforløb, som vil udgøre en ramme for hjælpen til modtageren. Den konkrete beslutning om hjælpens udmøntning hos modtageren vil fra gang til gang skulle træffes af de udførende medarbejdere - inden for rammerne af det tildelte forløb - i dialog med den enkelte modtager og ud fra en faglig vurdering af dennes aktuelle behov og ønsker.

Bag forslaget om indførelse af begrebet om helhedspleje ligger for det første et ønske fra aftalepartierne om at tydeliggøre, at ældreplejen, og måden hjælpen leveres på, vil skulle baseres på en grundlæggende helhedstænkning i forhold til den enkelte borgers samlede livssituation og udviklingen heri. Dvs. en generel helhedsorienteret tilgang i blikket på den enkelte borger, og som vil skulle afspejles i, at hjælpen tilrettelægges og udføres som et sammenhængende forløb frem for levering i enkelttydelse. For det andet sigter helhedsplejebegrebet på at understøtte et ønske om at sikre kontinuitet i hjælpen til den enkelte borger, og hvor det især er ønsket, at det er de samme medarbejdere, som kender borgeren, der kommer i borgerens hjem.

Derfor er det også et centralt element i lovforslaget, at hjælpen i de foreslåede pleje- og omsorgsforløb vil skulle kunne leveres af én og samme leverandør – offentlig som privat leverandør. Ved at det er én og samme leverandør, der vil få ansvaret for at levere den samlede hjælp, vil det understøtte en større sammenhæng og kontinuitet i hjælpen, herunder bidrage til færrest mulige forskellige medarbejdere i borgerens hjem.

Det er Ældreministeriets vurdering, at det er en grundlæggende forudsætning i aftalen om ældrereformen, at det ikke er hensigten med en ny ældrelov at ændre på selve indholdet i hjælpen, der gives til borgerne, men at ændre i selve måden hjælpen tilrettelægges og udføres på.

Udgangspunktet for hjælpen i helhedspleje i form af sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb vil således skulle være de samme kerneydelser, som efter gældende ret skal leveres efter servicelovens §§ 83, stk. 1, nr. 1 og 2, og §§ 83 a og 86.

Det fremgår af aftalen om ældrereformen, at helhedspleje betyder, at hjælpen skal tilbydes som et sammenhængende pleje- og omsorgsforløb, der gør det muligt at tilpasse hjælpen løbende ud fra borgerens aktuelle fysiske, psykiske og sociale behov. På den baggrund er det Ældreministeriets vurdering, at lovforslaget vil skulle afspejle, at tilbud om et sammenhængende og rummeligt pleje- og omsorgsforløb vil skulle gives til personer, der dels er omfattet af lovforslagets målgruppe, jf. § 2, stk. 1 og 2, og dels har behov for hjælp og støtte i den daglige livsførelse på grund af nedsat fysisk, psykisk eller social funktionsevne.

Det fremgår endvidere af aftalen om ældrereformen, at partierne er enige om, at det er vigtigt at sikre en tæt og gnidningsfri sammenhæng mellem den ældrepleje, der reguleres i den kommende ældrelov, samt den hjælp og behandling, som mange ældre modtager på sundhedsområdet.

Rammerne herfor imødekommes efter Ældreministeriets opfattelse blandt andet ved, at der med forslaget

til en ældrelov og indførelsen af en forenklet og borgernær visitationsmodel i form af rummelige pleje- og omsorgsforløb, sker en tilnærmelse af den styringsmæssige logik, som i dag er gældende på sundhedsområdet i forhold til den kommunale sygepleje. Den kommunale sygepleje er i dag karakteriseret ved, at beslutningen om den konkrete behandling sker i mødet med den enkelte borger og beror på de udførende sundhedsfaglige medarbejderes faglige vurdering (faktisk forvaltningsvirksomhed).

Derudover ydes en stor del af sygeplejen i mange kommuner i forvejen allerede af social- og sundhedsassistenter og social- og sundhedshjælpere i kommunernes hjemmeplejeenheder som typisk sker som en integreret del af morgen- eller aftenrutinen, hvor der også leveres ydelser efter servicelovens § 83. Det betyder, at ydelser efter serviceloven og sundhedsloven løses integreret under de samme borgerbesøg og af én og samme medarbejder.

Sygeplejeydelserne kan f.eks. vedrøre medicindosering- og administration, kompressionsbehandling (Sundhedsstrukturkommissionens rapport, juni 2024). Dette understøttes også af en rapport fra VIVE ("Social- og sundhedshjælpere og social- og sundhedsassistenter i kommunerne", 2021), men hvor det samtidig også fremgår, at der er stor forskel på, hvordan de enkelte kommuner tilrettelægger og organiserer opgavefordelingen mellem de forskellige faggrupper, herunder de rammer, der lokalt bliver besluttet i forhold til, hvilke sundhedsopgaver social- og sundhedshjælpere og -assistenter må løse i den pågældende kommune.

Der er således stor forskel på, hvorvidt og hvordan kommunerne udnytter de eksisterende muligheder for at sikre tæt og gnidningsfri sammenhæng mellem pleje- og omsorgsopgaver på den ene side og kommunal sygepleje på den anden side, og som i praksis ofte ligger i forlængelse af pleje- og omsorgsopgaverne.

I aftalen om ældrereformen har partierne således tilkendegivet, at der vurderes at være rum for, at man lokalt i bl.a. kommunerne organiserer arbejdet, så det i højere grad fremmer tværfaglighed, sparring og læring på tværs af hjemmepleje og kommunal sygepleje.

3.5.3. Den foreslåede ordning

Med lovforslagets § 10 foreslås, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde personer omfattet af loven, som på grund af nedsat fysisk, psykisk eller social funktionsevne, har behov for hjælp eller støtte i den daglige livsførelse, et sammenhængende og rummeligt pleje- og omsorgsforløb, som muliggør en løbende tilpasning af indholdet i tilbuddet inden for det tilbudte forløb i takt med udviklingen i den enkelte persons ressourcer og behov.

Forslaget indebærer, at ældreplejens kerneydelser vil skulle tildeles i form af kommunalt fastsatte rummelige pleje- og omsorgsforløb, som vil udgøre en ramme for hjælpen, og hvor den konkrete beslutning om hjælp fra gang til gang træffes af de udførende medarbejdere i dialog med den enkelte modtager ud fra dennes aktuelle behov og ønsker, jf. lovforslagets § 11.

Frem for opdeling i standardiserede enkeltydelser vil der efter det foreslåede § 10 skulle tildeles ét forløb, hvor der vil skulle være plads til løbende at justere i hjælpen uden at skulle forbi visitationen hver gang. Det vil også betyde, at borgeren fremover ikke længere vil skulle visiteres til en bestemt form for hjælp, f.eks. rengøring af badeværelse, men til et konkret forløb, f.eks. et forløb med hjælp til praktiske opgaver i hjemmet, og som derved kan rumme udviklingen i modtagerens behov, uden at der skal træffes en ny afgørelse hver gang.

Det følger af den foreslåede bestemmelse, at der vil være tale om tildeling af ét forløb. Kommunalbestyrelsen vil således ikke kunne tildele flere forløb samtidig til samme modtager.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 2 og bemærkningerne hertil, og pkt. 3.2.

Med forslaget skelnes der ikke mellem, om der er tale om en midlertidig eller varig funktionsnedsættelse. Det afgørende er, om der er brug for hjælp eller støtte som følge af den nedsatte funktionsevne.

Forslaget vil indebære, at det er kommunalbestyrelsen, der indledningsvist vil skulle træffe en afgørelse om, hvorvidt borgeren vurderes at have behov for hjælp og støtte i den daglige livsførelse.

Dette vil indebære, at kommunens afgørelse ligesom efter gældende ret vil skulle leve op til de forvaltningsretlige krav om bl.a. sagens oplysning, begrundelse, partshøring m.v. Afgørelsen vil skulle baseres på en faglig vurdering af borgerens aktuelle behov og ressourcer, hvilket som i dag vil skulle ske på baggrund af de oplysninger, der vurderes at være nødvendige og tilstrækkelige.

Forslaget om at tildele et rummeligt og sammenhængende pleje- og omsorgsforløb vil indebære, at justeringer i hjælpen som følge af ændringer i modtagerens behov fra gang til gang som udgangspunkt vil skulle kunne imødekommes inden for det tildelte forløb, uden at der skal træffes en ny afgørelse.

Skulle der opstå væsentlige ændringer i modtagerens behov, som vurderes ikke at kunne rummes inden for det tildelte pleje- og omsorgsforløb vil der skulle træffes en ny afgørelse, hvor borgerens samlede situation vil skulle vurderes på ny med henblik på tildeling af et andet forløb, der bedre vil kunne rumme de ændrede behov.

Det må antages, at det i mange tilfælde vil være de medarbejdere, der kommer i borgerens hjem, eller borgeren selv og eventuelle pårørende, der vil blive opmærksomme på, om der er væsentlige ændringer i borgerens behov i forhold til det tildelte forløb, og derfor tager kontakt til den kommunale myndighed (visitationen) med henblik på en samlet genvurdering og ny afgørelse. Derudover vil det også kunne være via den praktiserende læge eller i forbindelse med udskrivning fra sygehus, at det vil blive konstateret, at der er behov for en genvurdering af hjælpen til en borger.

Ændringer i en borgers behov vil både kunne være i op- og nedadgående retning. Dvs. at vurdering af behovet for et skift af pleje- og omsorgsforløb f.eks. både kan gå på, om borgeren bør tildeles et større forløb med flere typer af indsatser, eller - modsat - et mindre forløb med færre indsatser, fordi borgerens situation er forbedret, f.eks. som følge af en træningsindsats. En væsentlig ændring, der kan tilsige et skift i pleje- og omsorgsforløbet, kan f.eks. være, hvis en borger modtager et forløb med hjælp til praktiske opgaver og så på et tidspunkt også får brug hjælp til personlig pleje.

Det vil i sidste ende være den kommunale myndighed, der har ansvaret for at træffe afgørelsen, som på baggrund af sagens oplysning skal vurdere, om der er tale om væsentlige ændringer i borgerens behov, som ikke kan rummes inden for det tildelte forløb, og som på den baggrund træffer afgørelse om, hvorvidt borgeren skal tildeles et nyt forløb eller ej. Hvis borgeren får afslag på skift af pleje- og omsorgsforløb, vil der være tale om en afgørelse i forvaltningslovens forstand.

Afgørelser efter forslagets § 10 vil skulle træffes på baggrund af en konkret og individuel vurdering af den enkelte borgers behov og ressourcer.

Den foreslåede ordning skal endvidere ses i sammenhæng med den del af den politiske aftale, der vedrører indførelse af et nyt tværkommunalt ældretilsyn, som fremsættes i et selvstændigt lovforslag parallelt med fremsættelse af nærværende lovforslag. Derudover skal den foreslåede ordning ses i sammenhæng med nærværende lovforslags § 31 om det personrettede tilsyn. Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 10 og bemærkningerne hertil, se lovforslagets pkt. 3.5.

3.6. Tilrettelæggelse og udførelse af tilbud om helhedspleje

3.6.1. Gældende ret

Af servicelovens § 1, stk. 3, 2. pkt., fremgår det, at hjælp efter serviceloven tilrettelægges på baggrund af en konkret og individuel vurdering af den enkelte persons behov og forudsætning og i samarbejde med den enkelte borger.

Der er i dag ikke fastsat specifikke krav til, hvordan hjælpen efter servicelovens § 83, stk. 1, nr. 1 (personlig hjælp og pleje) og 2 (hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet, og § 83 a (rehabiliteringsforløb) og § 86 (genoptræning) skal tilrettelægges og udføres.

Det følger dog af servicelovens § 83 a, stk. 2, at rehabiliteringsforløb skal tilrettelægges og udføres helhedsorienteret og tværfagligt, og at kommunalbestyrelsen skal fastsætte individuelle mål for rehabiliteringsforløbet i samarbejde med den enkelte modtager af forløbet.

3.6.2. Ældreministeriets overvejelser

Med aftalen om ældrereformen er partierne enige om, at der skal indføres helhedspleje i form af sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb som en forudsætning for en ældrepleje med mere selvbestemmelse, fleksibilitet og sammenhæng.

Hjælpen til ældre skal kunne tilbydes som et sammenhængende pleje- og omsorgsforløb, der gør det muligt at tilpasse hjælpen løbende ud fra borgerens aktuelle fysiske, psykiske og sociale behov. Det vil løbende og fleksibelt skulle ske inden for få rummelige pleje- og omsorgsforløb og i dialog mellem medarbejderen, den ældre og pårørende, der sikrer fleksibilitet og individuel tilpasning.

Det vil understøtte en bevægelsen mod mere tillid til medarbejdere og ledelse, hvor den enkelte medarbejder i ældreplejen får flere muligheder, større ansvar og medbestemmelse, som er i overensstemmelse med aftalen om en ældrereform.

Det er Ældreministeriets vurdering, at der i overensstemmelse med aftalen om en ældrereform, i ældreloven bør fastsættes de overordnede rammer for den nye tilgang til tilrettelæggelse og udførelse af den konkrete hjælp til ældre.

Hjælpen vil skulle ydes til modtageren på baggrund af en dialog mellem den udførende medarbejder og modtageren af hjælpen og ud fra en faglig vurdering af modtagerens aktuelle behov og ressourcer.

Tilrettelæggelse og udførelse af hjælpen vil desuden skulle gives med et forebyggende, rehabiliterende og vedligeholdende sigte. Det følger af lovforslagets § 5. Hjælpen vil – ligesom i dag – ikke kun skulle have sigte på at kompensere for modtagerens nedsatte funktionsevne, men også på – der, hvor det er muligt – at understøtte den enkelte modtager af hjælp i at forblive selvhjulpne og uafhængig af hjælp så længe som muligt (hjælp til selvhjælp).

Det er desuden centralt, at tilrettelæggelse og udførelse af det tildelte pleje- og omsorgsforløb ude hos den enkelte vil skulle tage afsæt i en helhedsorienteret indsats med blik på den enkelte modtagers samlede livssituation, tværfaglighed, kontinuitet, fleksibilitet og sammenhæng i hjælpen med færrest mulige forskellige udførende medarbejdere i hjemmet og modtagerens selvbestemmelse og løbende indflydelse på hjælpen.

3.6.3. Den foreslåede ordning

Med lovforslagets § 11 fastsættes de overordnede rammer for, hvordan den konkrete hjælp og støtte i et tildelt pleje- og omsorgsforløb vil skulle tilrettelægges og udføres. Den foreslåede bestemmelse er central i forhold til den forandring i forhold til ældreplejens tilrettelæggelse og udførelse, som nærværende lovforslag har til formål at understøtte.

Med fastsættelse af rammer for, hvorledes medarbejderen vil skulle udmønte det tildelte forløb i medfør af lovforslagets § 10, vil der være tale om at fastsætte rammerne for den faktiske forvaltningsvirksomhed, som medarbejderen vil skulle udøve. De almindelige forvaltningsretlige regler og principper vil i den forbindelse skulle iagttages af medarbejderen.

Forslaget om indførelse af helhedspleje i form af sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb betyder, at beslutningerne om, hvilken hjælp, den enkelte borger har brug for fra gang til gang, løbende og fleksibelt bliver truffet ude hos borgeren og i dialog mellem denne, dennes eventuelle pårørende og den medarbejder, der kommer i borgerens hjem.

Det indebærer, at det også er i dialogen mellem medarbejderen og den enkelte borger og dennes eventuelle pårørende, at der inden for det tildelte forløb kan ske fleksible justeringer af hjælpen – både i op- og nedadgående retningen – fra gang til gang ud fra en faglig vurdering af borgerens aktuelle behov og ressourcer. Der kan f.eks. ske justeringer i de opgaver, som medarbejderen – i dialog med borgeren – normalt plejer at løse. Det kan både være enkeltstående ændringer den pågældende dag og ændringer over en kortere periode, og som vurderes at kunne rummes inden for det tildelte forløb. Justeringer i hjælpen kan samtidig også betyde ændringer i den tid, der er afsat til besøget hos borgeren.

Disse løbende og fleksible beslutninger vil udgøre faktisk forvaltningsvirksomhed, der falder uden for forvaltningslovens anvendelsesområde. Der vil således ikke være tale om afgørelser i forvaltningslovens forstand, der kan påklages til Ankestyrelsen. Er borgeren ikke tilfreds med de faglige vurderinger vedrørende den aktuelle hjælp, har borgeren – ligesom i dag – mulighed for at rette henvendelse til kommunalbestyrelsen og borgmesteren.

Der henvises i øvrigt til det samtidigt fremsatte forslag til lov om ældretilsyn, herunder forslaget om at indføre en let tilgængelig og direkte indgang i hver af de pågældende kommuner, som skal varetage funktionen som ældretilsyn, hvortil ældre, pårørende, personale og andre kan henvende sig anonymt om bekymrende forhold i en plejeenhed. Denne direkte indgang benævnes »Ældrelinjen«.

Med den foreslåede bestemmelse i § 11 fastsættes de grundlæggende krav til, hvordan hjælpen i det tildelte pleje- og omsorgsforløb vil skulle udmøntes.

Det foreslås således i § 11, stk. 2, at tilrettelæggelse og udførelse af det tildelte pleje- og omsorgsforløb i forhold til den person, der modtager hjælpen, vil skulle tage afsæt i en helhedsorienteret indsats med hensyntagen til modtagerens samlede livssituation, tværfaglighed, kontinuitet, fleksibilitet og sammenhæng i hjælpen med færrest mulige forskellige udførende medarbejdere i hjemmet, samt modtagerens selvbestemmelse og løbende indflydelse på hjælpen.

Den foreslåede bestemmelse skal således ses i sammenhæng med de bærende værdier i lovforslagets § 1 om den ældres selvbestemmelse, tillid til medarbejderne og et tæt samspil med pårørende, lokale fællesskaber og civilsamfund.

I en helhedsorienteret indsats med blik for modtagerens samlede livssituation vil det også være naturligt at se på forholdene omkring modtageren, herunder pårørende. Pårørende er en vigtig samarbejdspartner, når det gælder viden om og den daglige omsorg for den enkelte ældre, og kan understøtte, at borgeren får pleje og omsorg med udgangspunkt i den enkeltes behov, ønsker og livssituation. De pårørende kan med deres kendskab til, nære observationer af og erfaring med den ældre være en stor ressource både for den ældre og for medarbejderne. Ligesom et godt pårørendesamarbejde kan øge tilliden til medarbejder og trygheden for den ældre. Inddragelse vil skulle ske med respekt for den ældre og de pårørendes ønsker.

Som led i en helhedsorienteret indsats med blik for modtagerens samlede livssituation vil det ligeledes

være relevant at have blik for, hvordan lokale fællesskaber og civilsamfund kan bidrage til den ældres livskvalitet, eksempelvis i form af ensomhed, socialt velvære, øget funktionsevne, m.v. Medarbejderen vil eksempelvis kunne henlede borgerens opmærksomhed på tilbud i civilsamfund, herunder frivillige organisationer og lokale, sociale fællesskaber. Den foreslåede bestemmelse skal derfor også ses i tæt sammenhæng med § 5 i lovforslaget, hvor det foreslås, at tilbuddet efter §§ 10 og 11 skal gives med et forebyggende, rehabiliterende og vedligeholdende sigte. Lovforslagets § 5 indebærer, at hjælpen – ligesom i dag – ikke kun vil sigte på at kompensere for borgerens nedsatte funktionsevne, men også på – der, hvor det er muligt – at understøtte den enkelte borger i at forblive så selvhjulpne og uafhængig af hjælp så længe som muligt (hjælp til selvhjælp).

Det kan bl.a. bestå i at yde støtte, råd og vejledning, der kan hjælpe borgeren til bedre at udnytte egne ressourcer og bevare funktionsniveauet længst muligt. Den forebyggende, rehabiliterende og vedligeholdende tilgang bør derudover bl.a. indebære, at de udførende medarbejdere vil have fokus på forebyggelse af ensomhed og social isolation og deraf afledt risiko for tab af funktionsevne m.v. Medarbejderen vil eksempelvis kunne henlede borgerens opmærksomhed på relevante tilbud om deltagelse i sociale og meningsfulde aktiviteter og fællesskaber lokalt i regi af frivillige organisationer m.v. Det kan tillige være relevant for borgeren at få viden om aktiviteter og tilbud i frivilligt regi, som har fokus på f.eks. fysisk træning og lignende aktiviteter, jf. ovenstående afsnit.

Der er med aftalen om ældrereformen og nærværende forslag til en ældrelov ikke tilsigtet ændringer i gældende retstilstand for så vidt angår magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne. Det betyder, at magtanvendelsesreglerne i afsnit VII i serviceloven fortsat vil skulle kunne finde anvendelse for borgere på ældreområdet. Magtanvendelse og andre indgreb i borgerens selvbestemmelsesret vil ligesom i dag altid skulle begrænses til det absolut mest nødvendige og må aldrig erstatte omsorg, pleje og socialpædagogiske indsatser.

Der henvises til det samtidigt fremsatte forslag til Lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om socialtilsyn og forskellige andre love (Ændringer som følge af ældreloven, lov om ældretilsyn og lov om lokalplejehjem).

3.7. Plejetestamenter

3.7.1. Gældende ret

Efter servicelovens § 83, stk. 8, skal kommunen ved tilrettelæggelsen af pleje og omsorg m.v. for en person med en demensdiagnose så vidt muligt respektere dennes vejledende tilkendegivelser for fremtiden med hensyn til bolig, pleje og omsorg (plejetestamenter). I et plejetestamente vil man kunne tilkendegive, hvordan man ønsker at blive plejet for fremtiden. Et plejetestamente kan f.eks. indeholde oplysninger om madvaner, påklædning, hygiejne samt dagligdagsvaner i øvrigt.

Formålet er at understøtte muligheden for, at mennesker med en demensdiagnose kan tage ansvar for eget liv, mens de endnu er i stand til det.

Der er ikke et krav om, at plejetestamentet skal oprettes på en officiel formular eller skal underskrives af en notar. Plejetestamenter vil således også kunne fremgå af f.eks. en lyd- eller videooptagelse.

Det følger af forarbejderne til den gældende bestemmelse, at denne indebærer, at kommunen – i praksis ofte pleje- og omsorgspersonalet – så vidt muligt skal tilrettelægge pleje og omsorg m.v. med respekt for de vejledende tilkendegivelser, som en person med en demensdiagnose har formuleret omkring fremtidige ønsker for bolig, pleje og omsorg.

Kommunen har ikke pligt til at følge tilkendegivelserne, og den person, der har tilkendegivet sine ønsker for fremtiden vedrørende bolig, pleje og omsorg, har heller ikke et retskrav på, at tilkendegivelserne bliver fulgt. Tilkendegivelserne for fremtiden er vejledende. Det vil altid være kommunen/plejepersonalet, der – i samarbejde med eventuelle pårørende – i sidste ende afgør, hvilken hjælp der skal gives og hvordan. Eksempelvis kan forholdene for den pågældende have ændret sig, siden ønskerne blev formuleret, således at det vil stride imod den pågældendes tarv at følge tilkendegivelserne i plejetestamentet. Personalet må i så fald – og f.eks. i samråd med eventuelle pårørende – vurdere, hvad der er bedst for den pågældende person.

En person med en demensdiagnose tager som udgangspunkt selv stilling til egne forhold i alle de situationer, hvor pågældende er i stand til det. Giver den pågældende person udtryk for sin vilje, uanset hvordan dette udmønter sig, skal dette så vidt muligt respekteres. Det gælder også i de tilfælde, hvor den aktuelle tilkendegivelse ikke er i overensstemmelse med en tilkendegivelse i et plejetestamente eller i tilfælde, hvor andre er uforstående over for den pågældendes beslutning.

Et plejetestamente kan ikke bruges til, at man på forhånd tilkendegiver, at der må bruges magt i forbindelse med f.eks. personlig pleje. Man kan heller ikke via et plejetestamente betinge sig ret til at blive boende hjemme eller i et bestemt botilbud/boform, ligesom man heller ikke via et plejetestamente kan fravige servicelovens regler om magtanvendelse i forbindelse med flytning. Uanset hvad der står i plejetestamentet, kan kommunen flytte den pågældende borger, hvis betingelserne om flytning uden samtykke er opfyldt.

Endelig kan et plejetestamente heller ikke bruges til at udtrykke ønsker, der er omfattet af regler, som regulerer livstestamente, behandlingstestamente og lignende. F.eks. vil et ønske om ikke at få livsforlængende behandling skulle fremsættes efter reglerne herom i sundhedsloven.

3.7.2. Ældreministeriets overvejelser

Kommunerne skal i dag – så vidt muligt – i medfør af servicelovens § 83, stk. 8, tilrettelægge pleje og omsorg m.v. med respekt for de vejledende tilkendegivelser, som en person med en demensdiagnose har formuleret omkring fremtidige ønsker for bolig, pleje og omsorg.

Ministeriet er af den opfattelse, at denne retstilstand bør videreføres uændret, da det vurderes, at dette understøtter muligheden for, at mennesker med en demensdiagnose, kan tage ansvar for eget liv, mens de endnu er i stand til det, da man i et plejetestamente vil kunne tilkendegive, hvordan man ønsker at blive plejet for fremtiden. Det vil endvidere understøtte borgernes selvbestemmelse, som foreslås at være en bærende værdi i ældreloven og ældreplejen, jf. bl.a. den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 1, stk. 2.

3.7.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås i § 12, at kommunen ved tilrettelæggelsen af tilbud efter § 10 for en modtager med en demensdiagnose så vidt muligt skal respektere dennes vejledende tilkendegivelser for fremtiden med hensyn til bolig, pleje og omsorg (plejetestamente).

Det foreslåede vil medføre, at den hidtil gældende retstilstand videreføres med redaktionelle ændringer og afgrænset til ældrelovens målgruppe.

Det vil således ikke være et krav, at plejetestamentet skal oprettes på en officiel formular eller skal underskrives af en notar. Plejetestamenter vil således også kunne fremgå af f.eks. en lyd- eller videooptagelse.

3.8. Madlevering og madordning

3.8.1. Gældende ret

Efter servicelovens § 83, stk. 1, nr. 1-3, skal kommunalbestyrelsen tilbyde personlig hjælp og pleje, hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet og madservice. Tilbuddene efter stk. 1 gives til personer, som på grund af midlertidigt eller varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer ikke selv kan udføre disse opgaver, jf. servicelovens § 83, stk. 2.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, hvormed servicelovens § 83, stk. 1, nr. 3 blev indført, jf. Folketingstidende 2009-2010, tillæg A, L 165 som fremsat, s. 7, at det overordnede formål med madservice er, at modtageren får tilbudt et dagligt måltid mad til en rimelig pris, tilpasset den enkeltes behov. Det er således en central del af den borgernære service i kommunerne, at borgere, som har vanskeligt ved at klare sig selv, kan få tilbudt ernæringsrigtig mad.

Det fremgår derudover af bemærkningerne, jf. Folketingstidende 2009-2010, tillæg A, L 165 som fremsat, s. 6, at der skelnes imellem tilbud om madservice til henholdsvis beboere i plejeboliger mv. og til borgere i eget hjem.

Borgere i eget hjem, der tilbydes madservice efter servicelovens § 83, stk. 1, nr. 3, er omfattet af reglerne om frit valg af leverandør af madservice. Det frie valg betyder, at kommunalbestyrelsen har pligt til at etablere rammerne for, at modtageren kan vælge mellem forskellige godkendte leverandører af madservice, jf. servicelovens §§ 91 og 92. Samtidig betyder det, at området er konkurrenceudsat. Det er hensigten, at frit leverandørvalg skal give modtagerne mulighed for at vælge mellem både madserviceleverandører og menuvariationer.

Tilbuddet om madservice til beboere i plejeboliger og lignende boligenheder omfatter alle døgnets måltider. Tilbuddet er ikke omfattet af reglerne om frit leverandørvalg jf. servicelovens § 93.

For borgere i eget hjem er en madserviceordning et tilbud, der enten udbringes til modtagerens eget hjem, eller som modtageren kan afhente eller indtage hos madserviceleverandøren, såsom et dagcenter, kro eller lignende.

Med hjemmel i servicelovens § 161, stk. 4, har ældreministeren udstedt bekendtgørelse nr. 1481 af 8. december 2023 om betaling for generelle tilbud og for tilbud om personlig og praktisk hjælp m.v. efter §§ 79, 83 og 84 i lov om social service, hvorefter der er fastsat regler om modtagerens maksimale egenbetaling for madservice.

Det fremgår af bekendtgørelsens § 1, stk. 1, at kommunalbestyrelsen ved fastsættelse af betalingen højest kan medregne kommunens gennemsnitlige, langsigtede omkostninger, der kan henføres til produktion og levering af tilbuddet.

Det fremgår bl.a. af bekendtgørelsens § 1, stk. 2, at betaling for madservice efter servicelovens § 83, stk. 1, nr. 3, maksimalt kan udgøre 4.113 kr. pr. måned (2024-niveau) for fuld forplejning for beboere i plejebolig og plejehjem, botilbud efter servicelovens §§ 107 og 108 og lignende boligenheder, hvortil der er knyttet omsorgs- og servicefunktioner med tilhørende personale, herunder friplejeboliger. Det fremgår derudover, at beløbet reguleres en gang årligt den 1. januar med satsreguleringsprocenten.

Det fremgår af § 1, stk. 2, i bekendtgørelsen, at modtagere af madservice efter § 83, stk. 1, nr. 3, i lov om social service, som er omfattet af frit valg af leverandør efter § 91 i lov om social service, skal tilbydes mindst ét dagligt måltid mad i form af en hovedret til maksimalt 61 kr. (2024-niveau) pr. måltid uanset borgerens valg blandt de leverandører, der indgås aftale med. Beløbet reguleres en gang årligt den 1. januar med satsreguleringsprocenten.

Borgeren visiteres til madservice af den kommunale myndighed på baggrund af en konkret og individuel vurdering af behovet for denne hjælp.

Det har givet anledning til tvivl, om borgere, der kan deltage i madlavningen med støtte i eget hjem, skal bevilges madservice efter servicelovens § 83, stk. 1, nr. 3, eller om der i stedet skal tildeles borgeren praktisk støtte til madlavning i hjemmet efter § 83, stk. 1, nr. 2.

I principmeddelelse 11-19 slog Ankestyrelsen fast, at når kommunen skal bevilge støtte til madlavning, skal kommunen vurdere, om borgeren er i personkredsen for enten praktisk støtte til madlavning eller madserviceordning. Ankestyrelsen fandt, at kommunen som udgangspunkt er berettiget til at henvise borgeren til madserviceordning, hvis borgeren på grund af sin funktionsevne ikke kan udføre nogen dele af de nødvendige opgaver i forbindelse med madlavning, og støtten dermed ikke kan bidrage dels til at vedligeholde færdigheder, dels til at afhjælpe væsentlige følger af borgerens funktionsevne eller særlige sociale problemer. Personer, der kan deltage i madlavningen med støtte, skal ikke bevilges madserviceordning, men i stedet praktisk støtte til madlavning. Det er ikke en forudsætning, at borgeren kan deltage i alle dele af madlavningen.

I dag tilberedes maden, der indgår i madservice til personer i eget hjem, normalvis udenfor personens hjem. Maden bliver enten bragt til personens hjem eller afhentes eller indtages hos de af kommunalbestyrelsen godkendte madserviceleverandører. Det er kendetegnende for udviklingen i tilbud om madserviceordninger, at hjælpen gradvist har ændret karakter fra madlavning udført i personens hjem til at bestå i madudbringningsordninger.

3.8.2. Ældreministeriets overvejelser

Det er efter Ældreministeriets opfattelse hensigtsmæssigt, at bestemmelsen om kommunalbestyrelsens forpligtigelse til at tilbyde ernæringsrigtig mad til borgere, der har behov herfor, og som har vanskeligt ved at klare sig selv fastsættes, så der vil være en tydelig sondring mellem ældrelovens tilbud om henholdsvis madudbringning og madordning, og at bestemmelserne vil afspejle, hvordan kommunerne tilrettelægger området i dag.

Det foreslås med ældreloven, at der skal indføres helhedspleje. Dermed vil retstilstanden, som fremgår af Ankestyrelsens principafgørelse, ikke være gældende for ældrelovens bestemmelser om madudbringning.

Det er ministeriets opfattelse, at kommunalbestyrelsen skal have frihed til at kunne vælge at tilrettelægge madleveringen på en måde, hvor maden helt eller delvis tilberedes i personens eget hjem. Det vil dermed være op til den enkelte kommunalbestyrelse at beslutte, om hjælp eller støtte til madlavning i borgerens eget hjem vil være omfattet af den hjælp og støtte til praktiske opgaver, som indgår i kommunens tilbud om pleje- og omsorgsforløb.

Ældreministeriet finder i den forbindelse, at kommunerne skal kunne drage nytte af, at maden kan tilberedes udenfor hjemmet. Kommunens medarbejdere vil dermed ikke ligesom i dag forpligtes til at yde praktisk støtte til madlavning i hjemmet, og vil dermed kunne aflastes, mens de varetager andre opgaver. Det skal understøtte, at der frigives tid til kerneopgaven.

Det er derudover efter Ældreministeriets vurdering behov for at tydeliggøre, at borgere, der bor på plejehjem og lignende botilbud, skal tilbydes en madordning, som skal kunne indeholde alle døgnets måltider. Der vil ikke stilles krav om, at måltiderne for disse borgere, der bor på plejehjem og lignende botilbud skal være tilberedt udenfor hjemmet, da de ofte har tilknyttede fællesskøkkener, men det vil være op til det enkelte plejehjem at tilrettelægge forplejningen.

3.8.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås i § 13 i ældreloven, at kommunalbestyrelsen vil skulle tilbyde madlevering til borgere, som

bor i eget hjem, og som ikke selv kan udføre madlavningen på grund af nedsat funktionsevne, der er opstået i forbindelse med aldringen.

Madudbringning vil dermed være et tilbud, der enten udbringes til borgerens eget hjem, eller som borge- ren kan afhente eller indtage hos leverandøren. Formålet med madlevering vil være, at borgere får tilbudt ernæringsrigtig mad til en rimelig pris. Det er med det foreslåede hensigten, at madudbringning forsat vil skulle være omfattet af frit leverandørvalg. Hvis kommunalbestyrelsen skulle vælge at tilrettelægge hjælpen på en måde, hvor maden tilberedes i personens eget hjem, vil madlavningen skulle betragtes som hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet som en del af pleje- og omsorgsforløb efter den foreslåede § 10. En person kan dermed som en del af den praktiske støtte få hjælp til madlavning i eget hjem.

Det foreslås med § 14 i ældreloven, at kommunalbestyrelsen vil skulle tilbyde beboere i plejeboliger og lignende boligenheder madordningen som omfatter alle døgnets måltider. Dermed videreføres retstilstan- den for madordning for plejeboliger og lignende boligenheder. Formålet med madordningen vil fortsat være, at borgere får tilbudt mad til en rimelig pris tilpasset den enkeltes behov. Der vil derudover fortsat være egenbetaling til madudbringning og madordning.

Med forslaget der er sket en tydeliggørelse af ordningen på tværs af de forskellige persongrupper i overensstemmelse med intentionerne i aftalen om reform på ældreområdet om, at retstilstanden skal forenkles og være lettere at administrere for kommuner.

3.9. Robotstøvsuger

3.9.1. Gældende ret

Efter § 113 i serviceloven, skal kommunalbestyrelsen yde hjælp til køb af forbrugsgoder, når betingel- serne i § 112, stk. 1, er opfyldt. Der kan dog ikke ydes hjælp til forbrugsgoder, der normalt indgår i sædvanligt indbo. Der kan kun ydes hjælp, når udgiften er over 500 kr. og hjælpen udgør 50 pct. af prisen på et almindeligt standardprodukt af den pågældende art. Hvis forbrugsgodet udelukkende fungerer som et hjælpemiddel til at afhjælpe den nedsatte funktionsevne, betaler kommunen de fulde anskaffelsesudgifter.

Det fremgår af § 112, stk. 1, i serviceloven, at kommunalbestyrelsen skal yde støtte til hjælpemidler til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, når hjælpemidlet 1) i væsentlig grad kan afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne, 2) i væsentlig grad kan lette den daglige tilværelse i hjemmet eller 3) er nødvendigt for, at den pågældende kan udøve et erhverv.

Ved forbrugsgoder forstås produkter, som forhandles bredt med henblik på sædvanligt forbrug med den almindelige befolkning som målgruppe. Sådanne produkter er således ikke fremstillet specielt til at af- hjælpe en nedsat funktionsevne, men kan dog i en række tilfælde udgøre den compensation, som personer med nedsat funktionsevne har behov for. Det gælder for eksempel situationer, hvor husholdningsredska- ber, køkkenmaskiner og andre hårde hvidevarer så som vaskemaskiner, tørretumblere, opvaskemaskiner og lignende bevirker, at den pågældende kan udføre dagligdags funktioner, den pågældende ellers ikke ville være i stand til uden hjælp.

Formålet med, at hjælpen udgør 50 pct. af prisen på et standardforbrugsgode, er at undgå overkompen- sation. En række forbrugsgoder er efterhånden så almindeligt udbredt, at de normalt må forventes at forefindes i ethvert hjem, som måtte ønske det. Da alle andre har tilsvarende udgifter, er der således ikke merudgifter for personen med nedsat funktionsevne forbundet med anskaffelsen.

I principmeddelelse 36-22 om forbrugsgoder fandt Ankestyrelsen, at en robotstøvsuger skulle betragtes som et forbrugsgode, som normalt indgår i sædvanligt indbo.

Det fremgår af principmeddelelsen, at forbrugsgoder omfatter produkter, der bliver fremstillet og forhandlet bredt med henblik på sædvanligt forbrug hos befolkningen i almindelighed. Produktet er derfor ikke fremstillet specielt til at afhjælpe en nedsat funktionsevne, som det er tilfældet med hjælpemidler, men kan i en række tilfælde udgøre den kompensation, som personer med nedsat funktionsevne har behov for.

Det fremgår endvidere af meddelelsen, at der ikke ydes hjælp til forbrugsgoder, der normalt indgår i sædvanligt indbo, og som normalt forefindes i ethvert hjem, der måtte ønske det. Hvilke forbrugsgoder, der indgår i sædvanligt indbo, bliver løbende ændret i takt med den almindelige samfundsudvikling.

Ankestyrelsen anfører i principmeddelelsen, at ved vurderingen af om et forbrugsgode er så almindeligt, at der ikke kan ydes hjælp til anskaffelsen efter reglerne om forbrugsgoder, må der tages hensyn til udviklingen i den almindelige levestandard og borgernes forbrugs- og levevaner. Derfor vil flere forbrugsgoder med tiden blive mere almindeligt udbredt og efterhånden blive betragtet som sædvanligt indbo.

Det følger af Ankestyrelsens praksis, at andet elektronisk udstyr i form af vaskemaskiner, opvaskemaskiner, tørretumblere, mikrobølgeovne og almindelige køkkenmaskiner er forbrugsgoder, der indgår i sædvanligt indbo.

3.9.2. Ældreministeriers overvejelser

Det fremgår af Aftalen om ældrereformen, at der vil blive indført en hjemmel, som kommunerne kan vælge at gøre brug af, hvis de ønsker at indkøbe og tildele robotstøvsugere til ældre, der som led i et tildelt pleje- og omsorgsforløb kan have behov herfor.

Det er i overensstemmelse med Aftalen om ældrereformen Ældreministeriets opfattelse, at egenbetaling for en robotstøvsuger kan være en forholdsvis stor udgift for visse ældre borgere, hvorfor kommunen skal kunne give støtte til køb eller udlåne robotstøvsugere, hvis de ønsker det. Derudover finder ministeriet, at brug af en robotstøvsuger kan bidrage til at skabe mere frihed og selvbestemmelse i borgerens liv, da robotstøvsugeren kan bruges på andre tidspunkter, hvor der ikke er personale til stede. Endelig er det ministeriets vurdering, at robotstøvsugere bør introduceres på en tryk og værdig vis og tage højde for borgerens behov.

3.9.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås som noget nyt i § 15, at kommunalbestyrelsen kan udlåne robotstøvsugere eller yde økonomisk støtte til køb heraf til personer, som tilbydes pleje- og omsorgsforløb efter den foreslåede § 10. Kommunen vil dermed kunne vælge, at der skal ydes økonomisk støtte til en robotstøvsuger, eller at kommunen selv vil indkøbe robotstøvsugere, som efterfølgende udlånes til borgerne. Kommunen vil også kunne undlade at benytte muligheden i den foreslåede § 15.

Ved vurdering af størrelsen af den økonomiske støtte kan kommunen vælge at tage udgangspunkt i prisen på en almindelig standardrobotstøvsuger. Det forudsættes, at der ved tildeling af en robotstøvsuger som led i et pleje- og omsorgsforløb er taget hensyn til den enkelte persons behov og forudsætninger for at anvende en robotstøvsuger, herunder om der, ud fra personens funktionsniveau, vil kunne køre en robotstøvsuger rundt i hjemmet og hvorvidt personen vil kunne starte, tømme og rengøre robotstøvsugeren. Hvis kommunen har vurderet, at borgerens behov vil kunne afhjælpes med robotstøvsuger, vil kommunen ikke være forpligtet til at yde manuel støvsugning.

Hvis kommunalbestyrelsen skulle vælge at benytte muligheden for at udlåne robotstøvsugere eller yde

økonomisk støtte, vil kommunalbestyrelsens konkrete beslutning om at tilbyde udlån eller afholdelse af udgifter til en person være en afgørelse, som vil skulle træffes under iagttagelse af de almindelige forvaltningsretlige regler. Der vil ikke være klagemulighed til Ankestyrelsen i medfør af den foreslåede § 30.

3.10. Afløsning og aflastning samt midlertidigt ophold

3.10.1. Gældende ret

Det fremgår af servicelovens § 84, stk. 1, at kommunalbestyrelsen har pligt til at tilbyde afløsning eller aflastning til ægtefælle, forældre eller andre nære pårørende, der passer en person med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Afløsning gives i hjemmet, mens aflastning gives uden for hjemmet, f.eks. i form af tilbud om dag-, nat- eller døgnophold i plejehjem eller plejebolig til den plejkrævende person.

Tilbud efter § 84, stk. 1, retter sig mod den person, der passer en plejkrævende person i hjemmet. Formålet med § 84, stk. 1, er at imødegå den både fysiske og psykiske belastning, det kan være at passe en plejkrævende person i hjemmet. En familie eller person, der passer en pårørende med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne i hjemmet skal derfor efter en konkret og individuel vurdering af behovet tilbydes afløsning eller aflastning efter § 84, stk. 1. Denne hjælp kan være en forudsætning for, at den plejkrævende person kan blive boende i hjemmet.

Det er ikke formålet med § 84, stk. 1, at tilbyde aflastningsophold til personer, der har behov for f.eks. kompleks sundhedsfaglig behandling i forlængelse af en sygehusindlæggelse.

Afløsning og aflastning kan gives uafhængigt af, om betingelserne for at få personlig eller praktisk hjælp m.v. efter § 83 er opfyldt. Der henvises til lovforslagets pkt. 3.5.1 for beskrivelse af gældende ret for tildelingen af hjælp efter servicelovens § 83.

Det fremgår videre af § 84, stk. 2, at kommunen kan tilbyde midlertidigt ophold til personer der i en periode har et særligt behov for omsorg og pleje. Det fremgår af forarbejderne til § 84, stk. 2, at bestemmelsen er indført for at sikre en hjemmel til at tilbyde ældre et midlertidigt ophold uden for hjemmet i de situationer, hvor der ikke er nære pårørende, som skal aflastes, jf. § 84, stk. 1.

Personer, der bor alene, kan komme i en situation, hvor et midlertidigt ophold vil være den bedste løsning, hvis der skal ydes den optimale pleje og omsorg eller almindelig sygepleje som f.eks. medicin-håndtering m.v. For eksempel kan ældre, der er udskrevet fra hospitalet efter et hoftebrud, have behov for lidt ekstra opsyn de første par uger. Eller det kan være en ældre med en dobbeltsidig lungebetændelse af en karakter, der ikke nødvendiggør hospitalsindlæggelse, men hvor den ældre føler sig utryk ved at være alene hjemme, og hvor der kan være særligt behov for pleje og omsorg samt almindelig sygepleje i en midlertidig periode.

Det følger af § 84, stk. 2, at tilbuddet kan gives, hvis borgeren har et særligt behov for omsorg og pleje. Tilbuddet kan indeholde indsatser efter forskellige lovgivninger, herunder indsatser efter sundhedsloven, men omfatter ikke borgere, der primært har behov for kompleks sundhedsfaglig behandling i forlængelse af en sygehusindlæggelse.

Der er efter § 84, stk. 2, alene tale om et tilbud, som kommunalbestyrelsen kan vælge at stille til rådighed. Kommunalbestyrelsen har således ikke en pligt til at tilbyde et midlertidigt ophold. Det betyder, at kommunen f.eks. kan vælge i stedet at give den fornødne hjælp i borgerens egen bolig. På tilsvarende

vis kan borgeren vælge ikke at tage imod et tilbud om midlertidigt ophold efter § 84, stk. 2, og i stedet vælge at få den eventuelt fornødne hjælp i egen bolig.

I medfør af bekendtgørelse om betaling for generelle tilbud og for tilbud om personlig og praktisk hjælp m.v. efter servicelovens §§ 79, 83 og 84 (betalingsbekendtgørelsen), jf. servicelovens § 161, kan der opkræves egenbetaling for ydelser efter servicelovens § 84 om aflastning, afløsning og midlertidigt ophold.

Der henvises til lovforslagets § 33 og pkt. 3.19 for yderligere beskrivelse af opkrævning af betaling hos borgere.

3.10.2. Ældreministeriets overvejelser

Det er Ældreministeriets opfattelse i overensstemmelse med Aftalen om ældrereformen, at bestemmelserne i serviceloven om afløsning og aflastning samt midlertidigt ophold bør videreføres i ældreloven.

Videreførelsen af bestemmelsen indebærer efter ministeriets vurdering, at gældende ret vedrørende indhold og formål med nuværende regulering af tilbud om afløsning, aflastning og midlertidigt ophold vil skulle videreføres uden indholdsmæssige ændringer og afgrænset til ældrelovens målgruppe.

3.10.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås med lovforslagets § 16, at kommunen vil skulle tilbyde afløsning og aflastning til pårørende, der passer en person med nedsat funktionsevne.

Forslaget retter sig mod den person, der passer en plejekrævende person i hjemmet. Formålet med forslaget er at imødegå den både fysiske og psykiske belastning det kan være at passe en plejekrævende person i hjemmet. Tilbud om aflastning kan indeholde indsatser efter forskellig lovgivning, herunder indsatser efter sundhedsloven, men omfatter ikke borgere, der primært har behov for kompleks sundhedsfaglig behandling i forlængelse af en sygehusindlæggelse.

Forslaget er en videreførelse af gældende retstilstand uden indholdsmæssige ændringer og tilpasset ældrelovens målgruppe.

Det foreslås med lovforslagets § 17, at kommunen kan tilbyde midlertidigt ophold for personer, der i en periode har et særligt behov for pleje og omsorg og almindelig sygepleje som f.eks. medicinhåndtering.

Kommunen er således ikke forpligtet til at tilbyde et midlertidigt ophold. Det betyder, at kommunen f.eks. kan vælge i stedet at give den fornødne hjælp i borgerens egen bolig.

Som følge af, at forslaget er en videreførelse af gældende ret, hvor målgruppen for tilbuddet er personer, som har et særligt behov for omsorg og pleje, vil forslaget ikke omfatte borgere, der primært har behov for kompleks sundhedsfaglig behandling i forlængelse af sygehusindlæggelse.

Ligeledes foreslås det at videreføre muligheden for at kommunen kan opkræve egenbetaling for hjælpen.

3.11. Frit valg af leverandører til levering af helhedspleje

3.11.1. Gældende ret

Det følger af servicelovens § 83, stk. 1, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde personlig hjælp og pleje, hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet samt madservice.

Det fremgår af servicelovens § 91, stk. 1, at kommunalbestyrelsen skal skabe grundlag for, at modtagere

af praktisk hjælp, personlig pleje og madservice kan vælge mellem to eller flere leverandører af denne hjælp, hvoraf den ene leverandør kan være kommunal.

Kommunalbestyrelsens har mulighed for at benytte private underleverandører ved levering af det kommunale tilbud.

Det fremgår af § 91, stk. 2, at kommunalbestyrelsen skal opfylde forpligtelsen efter stk. 1 ved enten at indgå kontrakt med en eller flere leverandører eller ved at tilbyde modtagerne et fritvalgsbevis. Fritvalgsbeviset giver borgere, der er visiteret til praktisk hjælp, personlig pleje eller madservice efter servicelovens § 83, adgang til, at den pågældende borger selv indgår aftale med en cvr-registreret virksomhed om hjælpens udførelse.

Kommunalbestyrelsen kan dermed vælge at skabe grundlag for borgerens frie valg ved at indgå offentlige kontrakter. Kommunalbestyrelsen er ved indgåelse af offentlige kontrakter om levering af personlig hjælp og pleje, hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet samt madservice forpligtet til at sikre udbudsreglernes overholdelse.

Ved de gældende udbudsregler forstås EU's udbudsdirektiv (direktiv nr. 2014/24/EU) og udbudsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 10 af 6. januar 2023.

Der henvises til Konkurrence- og forbrugerstyrelsens vejledning af januar 2016 om udbudsreglerne for en beskrivelse af EU's udbudsregler, herunder betingelserne for at en kontrakt er omfattet af udbudsreglerne.

Kommunalbestyrelsen kan i stedet for at gennemføre et udbud vælge at tilrettelægge borgernes frie valg af leverandør ved en godkendelsesordning. Udbudsreglerne er ikke til hinder for, at kommunalbestyrelsen anvender en godkendelsesmodel uden priskonkurrence, hvor den godkender alle leverandører, der lever op til bestemte pris- og kvalitetskrav, og som borgerne frit kan vælge imellem til udførelse af opgaver. Kommunalbestyrelsen kan således vælge at lade muligheden for at blive leverandør af den pågældende ydelse stå åben for alle, der opfylder de godkendelseskriterier og accepterer de betingelser, som kommunalbestyrelsen har fastlagt og bekendtgjort med invitation til interesserede om at melde sig.

I dag benytter kommunalbestyrelser ofte en godkendelsesmodel uden priskonkurrence, når de vælger at skabe grundlag for borgerens frie valg ved at indgå kontrakter.

Kommunalbestyrelsen kan også vælge at tilvejebringe det frie valg gennem et fritvalgsbevis. Med fritvalgsbeviset kan borgerne selv udvælge og indgå aftale med en leverandør. Det er kommunalbestyrelsen, der beslutter, hvilke ydelseskategorier, der skal være omfattet af fritvalgsbeviset. Et fritvalgsbevis har karakter af en købsret til den hjælp, som kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om. Har kommunalbestyrelsen besluttet at tilbyde borgere, der modtager hjælp efter servicelovens § 83, frit valg af leverandør via et fritvalgsbevis, vil borgerne kunne anmode kommunalbestyrelsen om en sådan ordning.

Borgerne får med fritvalgsbeviset ret til selv at antage en cvr-registreret virksomhed til at udføre den visiterede hjælp, der er truffet afgørelse om. Formålet er at give borgeren indflydelse på, hvordan hjælpen konkret kan tilrettelægges.

Kommunalbestyrelsen kan indgå kontrakter og anvende fritvalgsbeviser samtidig. Det har til formål at styrke fleksibiliteten i kommunalbestyrelsens tilrettelæggelse af det frie valg.

Kommunalbestyrelsen skal fortsat opfylde servicelovens og retssikkerhedslovens forpligtelser om tilsyn, kontrol og opfølgning på hjælpens udførelse og om hjælpen opfylder borgernes aktuelle behov - uanset om kommunen selv udfører hjemmehjælpen eller har overladt opgaven til en privat leverandør, eller om borgerne benytter et fritvalgsbevis.

Efter servicelovens § 91, stk. 3, kan kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde træffe afgørelse om, at en borger ikke kan modtage hjælpen via et fritvalgsbevis, hvis det vurderes, at den pågældende ikke vil være i stand til at håndtere ordningen. Det kan eksempelvis være tilfældet ved borgere med demens, udtalt svækkelse o.a., og hvor de samlede ressourcer i borgernes hjem, såsom bistand fra ægtefælle eller samlever, ikke vurderes tilstrækkelige til, at ordningen kan håndteres forsvarligt.

Efter § 91, stk. 4, i serviceloven, er kommunalbestyrelsen forpligtet til at vejlede de borgere, der modtager et fritvalgsbevis om ordningen. Kommunalbestyrelsen skal vejlede borgerne om at sørge for, at aftalegrundlaget med den leverandør, som borgerne måtte vælge at antage, afspejler den afgørelse, som kommunalbestyrelsen har truffet om hjælpen, og den pris, der svarer til fritvalgsbevisets værdi. Formålet er, at den kontraktlige aftale med leverandøren er tilstrækkelig til at sikre, at den hjælp, som kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om, kan opfyldes inden for det aftalte.

Ifølge § 93 i serviceloven er beboere i plejeboliger, der er omfattet af lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap, lejere og beboere i friplejeboliger, der er omfattet af lov om friplejeboliger samt beboere i tilsvarende boligenheder ikke omfattet af frit valg leverandører efter § 91 i serviceloven.

Baggrunden for afgrænsningen er, at beboere i disse boligformer vurderes at have særlige plejebenhov, der bedst varetages ved en samlet, koordineret og fleksibel indsats. Det betyder, at driften af plejeboliger og lignende boligenheder med udvidede plejefunktioner tilknyttet stiller særlige udfordringer til tilrettelæggelsen af hjælpen, hvorfor denne gruppe af modtagere ikke er omfattet af muligheden for frit leverandørvalg.

Det er dog ikke noget til hinder for, at kommunalbestyrelsen kan beslutte at tilbyde denne målgruppe de samme vilkår for frit valg af leverandør, som det gælder for de borgere, der er omfattet af retten til frit valg af leverandør.

Der er med hjemmel i bemyndigelsesbestemmelsen i servicelovens § 91, stk. 6, fastsat nærmere regler i bekendtgørelse nr. 344 af 26. marts 2013, om frit valg af leverandør af hjemmehjælp og fritvalgsbevis efter servicelovens § 91 og om kvalitetskrav til leverandører af hjemmehjælp efter servicelovens § 83, hvorefter kommunalbestyrelsen skal stille krav om, hvornår leverandøren skal informere myndigheden om ændringer i borgerens behov for hjælp og, hvornår borgeren ved brug af fritvalgsbeviset har ret til at skifte til andre godkendte leverandører. Bekendtgørelsen fastsætter derudover regler om beregningsgrundlaget for fritvalgsbevisets værdi og om kvalitetskrav til leverandører af hjemmehjælp.

3.11.2. Ældreministeriets overvejelser

Det fremgår af aftale om reform på ældreområdet, at private leverandører skal have bedre muligheder for at byde ind på flere opgaver i ældreplejen og dermed bidrage til at styrke kvalitet og innovation samt de ældres frie valg. Med aftalen ønskes derfor en udvidelse af det frie valg, så det også omfatter genoptræning efter den nuværende servicelov.

I overensstemmelse med aftale om reform på ældreområdet foreslås med lovforslaget, at der indføres helhedspleje og borgernær visitation i ældreplejen. Helhedsplejen betyder, at hjælpen skal tilbydes som et sammenhængende pleje- og omsorgsforløb, der gør det muligt at tilpasse hjælpen løbende ud fra borgerens aktuelle fysiske, psykiske og sociale behov. Der henvises til pkt. 3.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger om helhedspleje.

Helhedspleje vil endvidere indebære, at både offentlige og private leverandører skal kunne levere hele indsatsen i alle pleje- og omsorgsforløb. Med helhedspleje vil én leverandør have det samlede ansvar for

borgerens forløb. Dvs. at leverandøren skal kunne levere praktisk hjælp, personlig pleje, genoptræning, som ikke sker i tilknytning til sygehusindlæggelse. Hjælpen skal gives med et forebyggende, rehabiliterende og vedligeholdende sigte.

For at understøtte, at mindre leverandører kan komme ind samt forblive på markedet, er aftalepartierne enige om, at privates leverandørers levering af helhedspleje skal kunne indrettet således, at mindre leverandører kan indgå i konsortier, efter gældende konkurrenceregler, eller blive underleverandører til større leverandører, ligesom de kan i dag. Det vil betyde, at private leverandør, som i dag eksempelvis leverer rengøring, således fortsat har mulighed for at blive underleverandør til en hovedleverandør, som leverer helhedspleje. Konsortier indebærer, at virksomheder går sammen om at afgive et fælles bud på en offentlig opgave. Det er en forudsætning for indgåelse af konsortier efter konkurrenceloven, at det pågældende konsortium bidrager til mere konkurrence og flere bud på en opgave. I begge tilfælde vil det stå leverandøren frit for at tilrettelægge hjælpen, så der bliver flest mulige valgmuligheder for borgeren til at vælge team, underleverandør m.v.

Det er Ældreministeriets opfattelse, at de nye regler ikke vil ændre på den gældende retstilstand, hvorefter kommunalbestyrelsens har mulighed for at benytte private underleverandører ved levering af det kommunale tilbud.

3.11.3. Den foreslåede ordning

Reglerne om kommunalbestyrelsens opgaver i forbindelse med tilvejebringelse af det frie valg foreslås videreført i § 18 i ældreloven.

Det foreslås hertil som noget nyt, at private leverandører skal tilbyde helhedspleje. Det betyder, at private leverandører fremover også skal tilbyde genoptræning. Den foreslåede ordning vil medføre, at ældre borgere kan vælge mellem minimum to leverandører af helhedspleje, hvoraf den ene kan være kommunal. Det vil med ordningen være muligt for private leverandører at indgå konsortier efter gældende konkurrenceregler med henblik på at løse opgaven sammen for at kunne levere helhedspleje. Det er virksomhedernes eget ansvar at overholde konkurrenceloven. Virksomhederne skal derfor selv vurdere, om et samarbejde er lovligt. Dette er i overensstemmelse med aftale om reform på ældreområdet.

Med den foreslåede ordning, vil private leverandører blive omfattet af samme krav til levering af hjælp til ældre borgere som de offentlige leverandører er omfattet af.

Endelig foreslås det videreført i lovens § 21, at beboere i plejehjem og lignende boligenheder ikke omfattes af retten til frit valg af leverandør.

Der henvises til lovforslagets § 18 og bemærkningerne hertil.

3.12. Afregning af private leverandører ved brug af godkendelsesordning m.v.

3.12.1. Gældende ret

Det fremgår af § 91, stk. 2, at kommunalbestyrelsen skal opfylde forpligtelsen efter stk. 1, ved enten at indgå kontrakt med en eller flere leverandører eller ved at tilbyde borgeren et fritvalgsbevis, hvor borgeren selv indgår aftale med en cvr-registreret virksomhed om hjælpens udførelse.

Vælger kommunalbestyrelsen at skabe grundlag for borgerens frie valg ved at indgå offentlige kontrakter, skal det ske gennem et udbud, hvorefter kommunalbestyrelsen skal overholde udbudsreglerne.

Udbudsreglerne er ikke til hinder for, at kommunalbestyrelsen anvender en godkendelsesmodel uden priskonkurrence, hvor den godkender alle leverandører, der lever op til bestemte pris- og kvalitetskrav, og

som borgerne frit kan vælge imellem til udførelse af opgaver. Kommunalbestyrelsen kan således vælge at lade muligheden for at blive leverandør af den pågældende ydelse stå åben for alle, der opfylder de godkendelseskriterier og accepterer de betingelser, som kommunalbestyrelsen har fastlagt og bekendtgjort med invitation til interesserede om at melde sig.

I dag benytter kommunalbestyrelser ofte en godkendelsesmodel uden priskonkurrence, når de vælger at skabe grundlag for borgerens frie valg ved at indgå kontrakter.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, hvormed § 91 blev indført, jf. Folketingstidende 2012-2013, tillæg A, L 121 som fremsat, s. 19, at anvender kommunalbestyrelsen en godkendelsesordning, hvormed at prisen fastsættes uden priskonkurrence, fastsættes afregningsprisen på markedsvilkår i den forstand, at afregningsprisen fastsættes på baggrund af de gennemsnitlige, langsigtede omkostninger, som den kommunale leverandør har ved at producere og levere tilsvarende ydelse.

De gennemsnitlige, langsigtede omkostninger inkluderer normalt både direkte omkostninger og indirekte omkostninger. Der henvises til bekendtgørelse nr. 1051 af 15. oktober 2019 om kommunernes budget- og regnskabsvæsen, revision m.v.

Efter servicelovens § 91, stk. 5, fastsætter kommunalbestyrelsen værdien af fritvalgsbeviset for hver af de ydelseskategorier efter servicelovens § 83, som kommunalbestyrelsen har besluttet skal være omfattet af ordningen. Kommunalbestyrelsen afregner med den leverandør, som borgeren har valgt til den pris, der svarer til fritvalgsbevisets værdi.

Der er med hjemmel i bemyndigelsesbestemmelsen i servicelovens § 91, stk. 6, fastsat nærmere regler i bekendtgørelse nr. 344 af 26. marts 2013, om frit valg af leverandør af hjemmehjælp og fritvalgsbevis efter servicelovens § 91 og om kvalitetskrav til leverandører af hjemmehjælp efter servicelovens § 83, om fritvalgsbevis, herunder at beregningen af fritvalgsbevisets værdi skal ske ud fra en beregning af den kommunale leverandørs eller den private leverandørs gennemsnitlige, langsigtede omkostninger ved produktion og levering af tilsvarende ydelser. I omkostningsberegningen skal indgå alle direkte og indirekte omkostninger.

Efter servicelovens § 92, stk. 5, skal kommunalbestyrelsen foretage efterberegning af afregningspriser løbende efter behov og mindst én gang årligt, hvis kommunalbestyrelser benytter en godkendelsesordning ved brug af private leverandører af personlig pleje og praktisk hjælp, hvormed prisen fastsættes uden priskonkurrence. Efterberegningen kan f.eks. finde sted i forbindelse med aflæggelse af kommunens regnskab i foråret, hvormed beregningen kan tage udgangspunkt i seneste års regnskabstal, samt løbende hvis kommunalbestyrelsen bliver bekendt med, at de gennemsnitlige, langsigtede omkostninger ikke længere stemmer overens med afregningsprisen.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen udgør sammen med Konkurrencerådet en uafhængig konkurrencemyndighed i Danmark. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen håndhæver konkurrenceloven, og styrelsen har dermed den faglige kompetence på det konkurrenceretlige område.

Det følger af konkurrencelovens § 11 b, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan undersøge, om en afregningspris, som en offentlig myndighed måtte tilbyde private leverandører af ydelser omfattet af frit valg, er fastsat i overensstemmelse med de pågældende regler for frit valg. Bestemmelsen i konkurrencelovens § 11 b giver endvidere Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kompetence til at udstede påbud over for offentlige myndigheder, der har eller skønnes at have fastsat en afregningspris, som er lavere, end afregningsprisen burde være efter regler fastsat i anden lovgivning om frit valg. I sådanne tilfælde kan Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen påbyde den offentlige myndighed, at den offentlige myndighed skal (i) ophøre med at beregne og fastsætte afregningspriser, der er i strid med reglerne for frit

valg, (ii) anvende bestemte beregningsgrundlag, beregningsmetoder eller afregningspriser over for private leverandører af ydelser omfattet af frit valg og/eller (iii) efterbetale et beløb til private leverandører af ydelser omfattet af frit valg, der svarer til forskellen mellem den afregningspris, som myndigheden har anvendt, og den afregningspris, som myndigheden burde have anvendt. Medmindre andet fremgår af reglerne for den pågældende frit valg-ordning, kan påbud om efterbetaling dog ikke angå betalinger, som ligger mere end 1 år forud for den dag, hvor Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen påbegyndte en undersøgelse over for den pågældende offentlige myndighed.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens hjemmel til at anvende konkurrencelovens § 11 b omfatter bl.a. ikke, når afregningsprisen fastsættes individuelt efter forhandling mellem parterne, eller via et udbud, hvor de enkelte tilbudsgivere afregnes på baggrund af deres eget bud.

Ved undersøgelser efter konkurrencelovens § 11 b kan Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen anvende konkurrencelovens regler om bl.a. indhentning af oplysninger. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan behandle en sag bl.a. af egen drift, efter anmeldelse, eller på grundlag af en klage, jf. konkurrencelovens § 15, stk. 1. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen afgør, om der er tilstrækkelig anledning til at undersøge eller træffe afgørelse i en sag, herunder om sagsbehandlingen midlertidigt eller endeligt skal indstilles, jf. konkurrencelovens § 15, stk. 1.

Erhvervsministeren fastsætter efter forhandling med vedkommende minister regler om, hvilke ordninger om frit valg der er omfattet af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens kompetence, jf. konkurrencelovens § 11 b, stk. 5. Erhvervsministeren har i medfør af konkurrencelovens § 11 b, stk. 5, efter forhandling med ældreministeren ved bekendtgørelse nr. 2181 af 16. december 2020 om hvilke ordninger om frit valg, der er omfattet af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens kompetence efter konkurrencelovens § 11 b, fastsat, at styrelsens kompetence omfatter værdien af et fritvalgsbevis til brug for personlig pleje, praktisk hjælp og madservice efter servicelovens regler herom.

3.12.2. Ældreministeriets overvejelser

Det fremgår af aftale om reform på ældreområdet, at der ønskes indført et krav for kommunalbestyrelsen om at genberegne afregningspriserne for hjemmepleje minimum én gang årligt i forbindelse med aflæggelse af årsregnskab og at eventuelle afvigelser mellem pris og faktiske omkostninger skal efterreguleres. Hensigten er at sikre korrekt beregning af afregningspriserne for private leverandører.

Videre fremgår det af aftalen, at der ønskes indført en fast overheadsats i beregningen af afregningsprisen af private leverandører af hjemmepleje, hvis afregningsprisen fastsættes på baggrund af beliggenhedskommunens gennemsnitlige, langsigtede omkostninger, via godkendelsesordningen og ved prisfastsættelse af fritvalgsbeviser.

Baggrunden for ønsket er, at overheadomkostninger kan være vanskelige at beregne og skabe uoverensstemmelse mellem leverandører og kommuner. Det er Ældreministeriets opfattelse, at der er eksempler på private leverandører, der oplever, at kommunerne ikke medtager alle omkostninger i afregningspriserne, hvilket resulterer i uenighed mellem kommune og leverandør.

Det er derfor Ældreministeriets vurderingen, at en fast overheadsats vil kunne mindske kommunernes administrationsomkostninger, skabe mere gennemsigtighed i afregningspriserne og mindske konfliktpotentialet mellem kommuner og private leverandører. Det bemærkes hertil, at overheadsatsen vil blive fastsat på baggrund af et analysearbejde med inddragelse af Kommunernes Landsforening, erhvervsorganisationer og relevante ministerier, som skal pege på, hvilke indirekte omkostninger, der kan indgå i overheadsatsen.

Videre følger det af aftalen, at der ønskes indført en uafhængig kontrolenhed, der skal understøtte korrekt beregning af afregningspriser for private leverandører på ældreområdet. I dag har private leverandører begrænsede klagemuligheder over kommunens beregnede afregningspriser i tilfælde af uenighed. Det er derfor Ældreministeriets vurdering, at den uafhængige kontrolenhed skal bidrage til, at kommunerne afregner de private aktører på ældreområdet ensartet og på baggrund af en korrekt beregning. Dette vil bidrage til en mere smidig håndtering af uenigheder mellem kommuner og private leverandører. Det er endvidere ministeriets vurdering, at kontrolenheden på baggrund af anmeldelser fra virksomheder eller af egen drift, skal kunne undersøge afregningsprisen i tilfælde, hvor kommunen har anvendt en afregningspris overfor private leverandører af ydelser omfattet af frit valg en afregningspris, der ikke er fastsat, herunder efterreguleret, i overensstemmelse med relevante regler om frit valg. Endvidere skal kontrolenheden fortsat kunne udstede påbud til kommunen. Dette kan ske i tilfælde, hvor kommunen forventes at have fastsat afregningsprisen for lavt. Kontrolenheden vil blive oprettet under Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen. Det er hensigten med forslaget, at kontrolenheden skal indgå som en integreret del af styrelsens arbejde som uafhængig konkurrencemyndighed, der bl.a. håndhæver konkurrencelovens § 11 b.

3.12.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås i § 19, stk. 1 og 2, at kommunalbestyrelsens afregningspriser for pleje- og omsorgsforløb og madudbringning fastsættes ud fra en beregning af kommunens gennemsnitlige langsigtede omkostninger ved levering af et tilsvarende tilbud, hvis kommunalbestyrelsen benytter en godkendelsesordning uden priskonkurrence eller fritvalgsbeviser ved tilvejebringelse af det frie leverandørvalg. Bestemmelsen er en præcisering af de gældende regler om kommunernes fastsættelse af afregningspriser og medfører i sig selv ingen ændringer til kommunernes beregningsmetode for afregningspriser.

Det foreslås videreført i § 19, stk. 3, at kommunalbestyrelsen afregner med den leverandør, som borgeren har valgt til den pris, der svarer til fritvalgsbevisets. Bestemmelsen er en videreførelse af gældende ret og medfører i sig selv ingen ændringer til kommunernes afregningsmetoder for leverandører, borgere har valgt gennem fritvalgsbeviser.

Det foreslås i § 19, stk. 4, at kommunalbestyrelsen foretager efterberegning af afregningspriser løbende efter behov og mindst én gang årligt. Det foreslås dog præciseret, at efterberegningen skal ske i forbindelse med aflæggelse af årsregnskab. Formålet er at skabe mere forudsigelighed for tidspunktet for genberegning.

Det foreslås som noget nyt i § 19, stk. 5, at såfremt kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende tilbud har været højere end den fastsatte afregningspris skal kommunalbestyrelsen efterbetale leverandøren forskellen. Har kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende tilbud været lavere end den fastsatte afregningspris, skal leverandøren efterbetale kommunalbestyrelsen forskellen. Formålet er at sikre lige konkurrencevilkår mellem private og kommunale leverandører.

Det foreslås videreført i § 19, stk. 6, at ældreministeren fastsætter regler om beregningsgrundlaget for og offentliggørelse af fritvalgsbevisets værdi. Det foreslås som noget nyt, at ældreministeren fastsætter nærmere regler om beregningsgrundlaget for afregningspriser. Det betyder, at beregningsgrundlag, som kommunerne i dag følger efter vejledning om omkostningskalkulationer i budget- og regnskabssystemet for kommuner skrives frem på bekendtgørelsesniveau. Det vil dermed udgøre det samme beregningsgrundlag, som kommunerne i dag er forpligtede til at følge. Det foreslås derudover som noget nyt, at ældreministeren kan fastsætte regler om efterbetaling til brug for afregning af private leverandører.

Det foreslås som noget nyt i § 19, stk. 7, at ældreministeren efter forhandling med erhvervsministeren fastsætter regler om en fast overheadsats, der anvendes ved afregning af private leverandører af henholds-

vis pleje- og omsorgsforløb og madudbringning. Det vil betyde, at der vil være en fast overheadsats for private leverandørers levering af pleje- og omsorgsforløb og madudbringning, hvis afregningsprisen fastsættes på baggrund af beliggenhedskommunens gennemsnitlige, langsigtede omkostninger, via godkendelsesordningen og ved prisfastsættelse af fritvalgsbeviser. Kommunerne vil fortsat skulle fastsætte prisen ud fra kommunens gennemsnitlige langsigtede omkostninger ved at levere tilbuddet, men overheadomkostningerne beregnes som en fast procentdel af de direkte og øvrige indirekte omkostninger. Overheadsatsen vil blive fastsat på baggrund af et analysearbejde.

Der henvises til lovforslagets § 19 og bemærkningerne hertil.

Med henblik på, at den kommende kontrolenhed under Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan understøtte korrekt beregning af afregningspriser for private leverandører på ældreområdet, vil erhvervsministeren, efter forhandling med ældreministeren, udmønte bemyndigelsesbestemmelsen i konkurrencelovens § 11 b, stk. 5, således at afregningspriser for pleje- og omsorgsforløb og madudbringning for private leverandører omfattes af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens kompetence. Bekendtgørelsen vil give Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, som uafhængig konkurrencemyndighed, kompetence til at undersøge og eventuelt udstede påbud efter konkurrencelovens § 11 b vedrørende afregningspriser, som er beregnet og egenhændigt fastsat af kommuner over for en privat leverandør af pleje- og omsorgsforløb og madudbringning.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vil efter konkurrenceloven kunne behandle en sag af egen drift eller på grundlag af en klage. Når Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen undersøger og eventuelt træffer afgørelse efter konkurrencelovens § 11 b vedrørende afregningspriser for pleje- og omsorgsforløb og madudbringning, skal Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen anvende de regler, der gælder for fastsættelse af afregningspriser for pleje- og omsorgsforløb og madudbringning. Kontrolenheden vil dermed kunne undersøge kommunens beregningsgrundlag, beregningsmetoder og fastsættelse af afregningspriser. Kontrolenheden vil endvidere kunne undersøge, om kommunen ved fastsættelsen har fulgt reglerne om frit valg i ældreloven og foretaget beregningen og fastsættelsen i overensstemmelse hermed, således at afregningsprisen er baseret på et retvisende billede af kommunens omkostninger. Hvis kontrolenheden vurderer, at en afregningspris er lavere end den pris, som kommunen skulle have anvendt efter reglerne om beregning af afregningspriser, vil Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kunne udstede et påbud til kommunen.

3.13. Selvudpeget hjælper

3.13.1. Gældende ret

Efter servicelovens § 94 kan en person, som er berettiget til praktisk hjælp, personlig pleje eller madservice, vælge selv at udpege en person til at udføre opgaverne. Den udpegede person skal godkendes af kommunalbestyrelsen, som herefter skal indgå kontrakt med den pågældende om omfang og indhold af opgaverne, om leverancesikkerhed og om betaling m.v. kvalitetskrav. Der kan f.eks. være tale om en pårørende, en nabo eller en ven/bekendt. Personen, der modtager hjælp, har ikke mulighed for at pege på et privat firma til at udføre opgaverne, idet det er kommunalbestyrelsen, der er arbejdsgiver. Det er et krav, at der er tale om en fysisk person.

3.13.2. Ældreministeriets overvejelser

Det fremgår af aftale om reform på ældreområdet, at det fortsat skal være muligt for den ældre selv at udpege en person, der kan udføre den hjælp, den ældre har behov for. Hjælperen, der udpeges personligt, vil derfor undtages fra kravet om helhedspleje, sådan at hjælperen alene skal kunne levere det specifikke forløb, den ældre er visiteret til. Den udpegede hjælper vil skulle godkendes af kommunen.

Det er efter Ældreministeriets opfattelse ikke udbredt, at ældre anvender muligheden for at udpege en person til at udføre opgaven om madservice. Der er derfor efter Ældreministeriets vurdering ikke behov for, at madudbringning bliver omfattet af de opgaver, som ældre kan udpege hjælpere til.

3.13.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås videreført i § 20, stk. 1, i ældreloven, at en borger kan vælge at udpege en person til at udføre opgaverne som denne er visiteret til. Den udpegede person skal godkendes af kommunalbestyrelsen, som herefter skal indgå kontrakt med den pågældende om omfang og indhold af opgaverne, om leverancesikkerhed og om betaling m.v. Det foreslås dog, at det ikke vil være muligt at udpege en person til at udføre opgaven om madudbringning.

I overensstemmelse med aftale om reform på ældreområdet foreslås det med § 10, at der indføres helhedspleje som vil betyde, at hjælpen skal tilbydes som et sammenhængende pleje- og omsorgsforløb, der gør det muligt at tilpasse hjælpen løbende ud fra borgerens aktuelle fysiske, psykiske og sociale behov. Helhedspleje vil endvidere indebære, at både offentlige og private leverandører skal kunne levere hele indsatsen i alle pleje- og omsorgsforløb.

Med det foreslåede § 20, stk. 2, foreslås, at det ikke vil være et krav, at personen kan levere alle de elementer, der indgår i helhedspleje, for at kunne indgå en kontrakt med kommunen. Den udpegede person skal dog kunne levere de elementer, der indgår i pleje- og omsorgsforløbet, modtageren af hjælp er blevet visiteret til. Dette er i overensstemmelse med aftale om reform på ældreområdet.

3.14. Pasning af døende

3.14.1. Gældende ret

Efter servicelovens §§ 119-122 kan der gives hjælp i forbindelse med pasning af døende. Hjælpen omfatter plejevederlag og hjælp til dækning af udgifter til sygeplejeartikler og lignende.

Det fremgår af bemærkninger til lovforslaget, hvor med plejevederlag ved pasning af døende blev indført, jf. Folketingstidende 1989-1990, tillæg A, L 54, side 1488, at hjælpen alene omfatter pleje af døende (terminalpleje) i en afgrænset tidsperiode. Det karakteristiske ved terminalpleje er, at vægten flyttes fra behandling med helbredende sigte til omsorg og lindring. Indsatsen koncentrerer sig således om at forbedre livskvaliteten i et afgrænset tidsrum.

Efter servicelovens § 119, stk. 1, har personer, der passer en nærtstående, som ønsker at dø i eget hjem, ret til, efter ansøgning, at få udbetalt et plejevederlag. Det er en betingelse for at yde plejevederlag, at hospitalsbehandling efter en lægelig vurdering må anses for udsigtsløs, og at den syges tilstand ikke i øvrigt nødvendiggør indlæggelse eller forbliven på sygehus eller ophold i plejehjem, plejebolig el.lign. Det er endvidere en betingelse, at den syge er indforstået med etableringen af plejeforholdet.

Det er således en afgørende forudsætning, at den syge og dennes pårørende er indforstået med etablering af et plejeforløb i eget hjem. Dette understreges i bestemmelsen ved, at der kun kan ydes plejevederlag efter ansøgning, og at det er en udtrykkelig betingelse, at den syge giver sit samtykke til etablering af plejeforholdet.

Med pårørende menes, jf. forarbejderne, f.eks. ægtefælle, samlever, børn, forældre og i øvrigt andre med så nær en tilknytning til den syge, at det vil være nærliggende, at denne person yder plejen. Der kan således ikke stilles krav om et egentligt slægtskabsforhold. Det er heller ikke en betingelse, at der har været fælles bopæl forud for etablering af plejeforholdet. Det er ligeledes uden betydning for adgangen

til plejevederlag, om plejen foregår i den syges eget hjem, eller om den syge tager ophold hos den, der varetager plejen.

Plejevederlag ydes uden hensyn til den syges økonomiske forhold, og denne kan ikke afkræves betaling for plejen.

Ansøgning om plejevederlag skal indgives til den kommune, som plejeforholdet ønskes etableret i. Når plejeforholdet er etableret, er det den kommune, hvori plejeforholdet finder sted, som skal udbetale plejevederlag og hjælp til sygeplejeartikler. Dette fremgår af § 9 b, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Plejevederlaget kan udbetales som refusion til arbejdsgiveren. Det fremgår således af § 119, stk. 2, at en arbejdsgiver, der yder fuld løn til en ansat under dennes fravær fra arbejdet, således at den ansatte ikke har en tabt arbejdsindtægt, er berettiget til at få udbetalt det beløb, som den ansatte ellers ville være berettiget til i plejevederlag efter servicelovens § 120, stk. 1.

Lønmodtagere har efter lov om lønmodtageres ret til fravær fra arbejde af særlige familiemæssige årsager, ret til orlov fra deres arbejdsgiver til pasning af nærtstående døende, der ønsker at dø i eget hjem. Orlovsretten er betinget af, at lønmodtageren har fået bevilget plejevederlag efter servicelovens 119.

Loven anvendes dog ikke, hvis lønmodtageren er omfattet af en kollektiv overenskomst, der giver tilsvarende rettigheder.

Lønmodtageren skal varsle den påtænkte orlov overfor arbejdsgiveren senest samtidig med indgivelse af ansøgningen om plejevederlag til kommunen. Det skal sikre, at lønmodtageren kan starte sin plejeorlov samtidig med, at plejevederlaget bevilges af kommunen samtidig med, at arbejdsgiveren så tidligt som muligt bliver bekendt med lønmodtagerens ønsker om orlov til pasning af en nærtstående døende. Længden af varslet vil derfor i de konkrete tilfælde afhænge af den enkelte kommunes sagsbehandlingstid. Lønmodtageren skal samtidig med varslingen af fraværet tillige oplyse om fraværets forventede varighed. Det vil imidlertid ikke være muligt præcist at varsle længden af orlovsperioden, men den typiske varighed på et plejeforløb er 2-6 måneder.

Lønmodtageren skal senest 2 hverdage efter den nærtståendes død underrette arbejdsgiveren om, hvornår arbejdet genoptages. Lønmodtageren har pligt til at genoptage arbejdet 14 dage efter den nærtståendes død, medmindre andet aftales med arbejdsgiveren.

I tilfælde af afbrydelse af plejeforholdet skal lønmodtageren underrette arbejdsgiveren herom hurtigst muligt og samtidig hermed underrette arbejdsgiveren om, hvornår arbejdet genoptages. Lønmodtageren har pligt til at genoptage arbejdet senest 14 dage efter plejeforholdets afbrydelse, medmindre andet aftales med arbejdsgiveren.

Det fremgår af servicelovens § 120, stk. 1, at beregningen af plejevederlaget efter de gældende regler er knyttet til sygedagpengereglerne. Plejevederlaget udgør et beløb, der svarer til 1,5 gange det sygedagpengebeløb, som pågældende ville have fået i tilfælde af egen sygdom. Plejevederlaget kan ikke overstige den hidtidige indtægt.

Selvstændigt erhvervsdrivende, der ikke er tilmeldt den frivillige forsikring, eller som i henhold til den frivillige forsikring har ret til dagpenge fra tredje fraværsdag, kan få udbetalt plejevederlag fra første fraværsdag.

Det fremgår videre af § 120, stk. 2, at personer, som ikke er berettiget til plejevederlag efter stk. 1, får

udbetalt 16.637 kr. (2022-niveau) månedligt i plejevederlag. Personer, som er berettiget til plejevederlag efter stk. 1, kan vælge i stedet at få udbetalt et plejevederlag som anført i 1. pkt.

Plejevederlaget kan i dette tilfælde, jf. 1. og 2. pkt., ikke udbetales sammen med en anden offentlig forsørgelsesydelse. Hvis flere personer deles om plejeopgaven, nedsættes beløbet svarende til den pågældendes forholdsmæssige andel af plejeopgaven.

Personer, der ikke er berettiget til sygedagpenge, får således udbetalt et plejevederlag, der svarer til minimumsbeløbet. Personer, der er berettiget til sygedagpenge og dermed til et plejevederlag beregnet med udgangspunkt heri, kan vælge i stedet at få udbetalt et plejevederlag, der svarer til minimumsbeløbet. Minimumsbeløbet træder i stedet for anden offentlig forsørgelse. Det betyder, at personer som vælger at få udbetalt plejevederlag som minimumsbeløbet, ikke samtidigt kan få udbetalt en anden offentlig forsørgelsesydelse.

Det fremgår videre af § 120, Stk. 3, at hvis flere personer deles om plejeopgaven, kan det samlede plejevederlag ikke overstige 1,5 gange det maksimale sygedagpengebeløb efter § 50, stk. 1, i lov om sygedagpenge.

Endelig følger det af § 120, stk. 4, at kommunalbestyrelsen i ganske særlige tilfælde kan beslutte at yde plejevederlag med et højere beløb end anført i stk. 1-3.

Kommunalbestyrelsen afgør efter en konkret vurdering, om der foreligger særlige forhold. Som eksempler kan nævnes store forsørgerbyrder eller andre høje, faste og rimelige udgifter, som ellers kunne hindre ansøgeren i at pleje den døende.

Det fremgår af § 121, stk. 1, at retten til plejevederlag ophører ved plejeforholdets afslutning. Ved den plejekrævendes død bevares retten til plejevederlag i indtil 14 dage efter dødsfaldet. Den plejekrævendes indlæggelse af kortere varighed på sygehus eller lignende medfører ikke i sig selv bortfald af plejevederlag.

Lønmodtageren skal senest 2 hverdage efter den nærtståendes død underrette arbejdsgiveren om, hvornår arbejdet genoptages. Lønmodtageren har pligt til at genoptage arbejdet 14 dage efter den nærtståendes død, medmindre andet aftales med arbejdsgiveren.

I tilfælde af afbrydelse af plejeforholdet skal lønmodtageren underrette arbejdsgiveren herom hurtigst muligt og samtidig hermed underrette arbejdsgiveren om, hvornår arbejdet genoptages. Lønmodtageren har pligt til at genoptage arbejdet senest 14 dage efter plejeforholdets afbrydelse, medmindre andet aftales med arbejdsgiveren.

Det følger videre af § 121, stk. 2, at kommunalbestyrelsen undtagelsesvis kan træffe afgørelse om ophør af retten til plejevederlag, hvis pleje i hjemmet ikke fortsat kan anses for hensigtsmæssig. Bestemmelsen kan eksempelvis tænkes anvendt, hvis det viser sig, at hjælpen i hjemmet ikke mere er hensigtsmæssig eller tilstrækkelig.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, hvor med plejevederlag ved pasning af døende blev indført, jf. Folketingstidende 1989-1990, tillæg A, L 54, side 1488, at plejen i hjemmet ikke må påføre familien udgifter, som den ikke ville have haft, hvis den havde valgt sygehusophold. Der kan derfor efter § 122 ydes hjælp til sygeplejeartikler og lignende uden hensyn til den døendes og familiens økonomiske forhold.

Det fremgår af § 122, at kommunalbestyrelsen kan, såfremt udgiften ikke dækkes på anden vis, yde hjælp til sygeplejeartikler og lign., når 1) nærtstående i forbindelse med et etableret plejeforhold, jf. § 119,

passer en døende, 2) kommunen varetager plejen helt eller delvis eller kommunalbestyrelsen yder tilskud efter § 95 til hjælp, som familien selv antager, eller 3) et hospice varetager plejen.

Det fremgår videre af stk. 2, at hjælpen ydes uden hensyn til den pågældendes eller familiens økonomiske forhold.

Det følger af forarbejderne, at hjælpen skal ydes efter en konkret, individuel vurdering af, om betingelserne er opfyldt, herunder om hjælpen er sagligt begrundet sammenholdt med bestemmelsens formål.

Det fremgår af servicelovens § 182, stk. 6, det beløb, der er nævnt i § 120, stk. 2, reguleres en gang årligt den 1. januar med satsreguleringsprocenten, jf. lov om en satsreguleringsprocent. Det beløb, der fremkommer efter regulering, afrundes til nærmeste kronebeløb. Reguleringen foretages første gang pr. 1. januar 2023.

3.14.2. Ældreministeriets overvejelser

Ældreministeriet finder det hensigtsmæssigt, at der med ældreloven sikres økonomisk støtte, der giver nærtstående pårørende mulighed for at pleje, yde omsorg og lindring i hjemmet i den syges sidste tid.

Det er Ældreministeriets vurdering, at regler vedrørende plejevederlag fortsat bør reguleres samlet uanset den syges alder. Ministeriet finder det mest hensigtsmæssigt, at reglerne fremover reguleres i ældreloven.

3.14.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås med §§ 23-26, at gældende ret vedrørende pasning af døende videreføres i ældreloven. Den gældende retstilstand foreslås således videreført uændret. Det betyder, at de foreslåede bestemmelser vil kunne anvendes uanset den døendes alder, mens de gældende regler i servicelovens ophæves.

3.15. Forbedret plejeoversigt

3.15.1. Gældende ret

Der er i dag i medfør af servicelovens § 14 a etableret en internetbaseret plejhjemsoversigt i statsligt regi.

Den primære målgruppe for plejhjemsoversigten er kommende plejhjemsbeboere og deres pårørende, som kan søge oplysninger om plejhjem, plejeboligbebyggelser og friplejeboligbebyggelser i Danmark, således at de kan træffe et informeret valg, når ældre borgere skal på plejhjem. Dermed kan plejhjemsoversigten også tjene til at understøtte den lige konkurrence mellem private og offentlige leverandører.

Det fremgår af servicelovens § 14 a, at ældreministeren skal samle og formidle oplysninger om kommunale og private tilbud om plejhjem, jf. servicelovens § 192, plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om almene boliger m.v., plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om boliger for ældre og personer med handicap, og friplejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om friplejeboliger, i en landsdækkende plejhjemsoversigt.

Plejehjemsoversigten omfatter ifølge servicelovens § 14 a, stk. 2, ikke tilbud, hvor hjælpen og støtten i væsentligt omfang omfatter støtte efter servicelovens § 85. Støtte efter servicelovens § 85 omfatter hjælp, omsorg eller støtte samt optræning og hjælp til udvikling af færdigheder til personer, der har behov herfor på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer (socialpædagogisk bistand). I afgrænsningen henvises der til den hjælp og støtte, der gives i tilbuddet generelt og ikke i forhold til den enkelte beboer.

Langt hovedparten af beboerne på tilbuddene er borgere over 67 år, men der kan også bo yngre borgere

under 65 år, der er visiteret til tilbuddet i medfør af servicelovens § 85. Dette kan eksempelvis være en yngre borger med demens.

Kommunalbestyrelsen har pligt til at sørge for, at der er de nødvendige tilbud efter serviceloven, jf. servicelovens § 4, stk. 1. Kommunalbestyrelsen opfylder sit forsyningsansvar efter § 4, stk. 1, ved brug af egne tilbud og ved samarbejde med andre kommuner, regioner eller private tilbud, jf. servicelovens § 4, stk. 2.

Registrering i plejehjemsoversigten er efter servicelovens § 14 a, stk. 3, en betingelse for, at plejehjem efter servicelovens § 192, plejeboligbebyggelser fortrinsvis for ældre og friplejeboligbebyggelser fortrinsvis for ældre er en del af en kommunalbestyrelses forsyning, jf. servicelovens § 4, stk. 2.

Ældreministeren har i medfør af bemyndigelsen i servicelovens § 14 a, stk. 4, fastsat nærmere regler om plejehjemsoversigten i bekendtgørelse nr. 1219 af 22. oktober 2018 om plejehjemsoversigten.

I bekendtgørelsens § 8 er det fastsat, at plejehjemsoversigten skal indeholde generelle baggrundsoplysninger om hvert enkelt plejehjem, plejeboligbebyggelse eller friplejeboligbebyggelse som f.eks. navn, adresse, plejhjemsleder, sygefravær, plejhjemstype mm. Der skal desuden gives oplysninger om tilbudets bolig og drift som f.eks. antal boliger/plejhjemspladser, husleje, beskrivelse af boligerne samt mulighed for tilkøb. Herudover skal der gives informationer om tilbuddets faglige tilgang og aktiviteter som eksempelvis plejhjemmets værdigrundlag, tilgang til pårørende, madordning, om eget dyr er tilladt, aktiviteter samt seneste tilsynsrapporter.

For kommunale og private tilbud, der er en del af den kommunale boligforsyning, har kommunalbestyrelsen pligt til at sikre, at nye plejehjem kommer på plejehjemsoversigten, og at oplysningerne løbende justeres, hvis der sker ændringer, jf. bekendtgørelsens § 4. For private tilbud, der ikke er en del af den kommunale boligforsyning, har det private tilbud pligt til at sikre, at oplysningerne om plejhjemmet indberettes til plejehjemsoversigten, jf. bekendtgørelsens § 5.

Ud over information om de enkelte plejehjem mv. indeholder plejehjemsoversigten mere generel information om at flytte på plejehjem som eksempelvis typerne af plejehjem, reglerne for visitation, det frie plejhjemsvalg, fastsættelse af husleje mv., jf. bekendtgørelsens § 1.

Etableringen og den daglige drift af plejehjemsoversigten varetages af Sundhedsdatastyrelsen, som fører stikprøvekontrol med, at oplysningerne er indberettet. Sundhedsdatastyrelsen kan følge op i forhold til den indberetningspligtige, såfremt oplysninger om tilbud ikke er indberettet, eller oplysningerne ikke er i overensstemmelse med plejehjemsoversigtens systematik, jf. bekendtgørelsens § 9. Sundhedsdatastyrelsen har udarbejdet vejledninger for indrapportering til plejehjemsoversigten.

Kommuner kan selv indberette og indtaste oplysningerne på plejehjemsoversigten. Det er op til den enkelte kommune selv at afgøre, om kommunen eller det enkelte plejehjem indberetter oplysningerne.

Det følger af servicelovens § 150, stk. 1, at Styrelsen for Patientsikkerhed skal føre tilsyn med den personlige hjælp, omsorg og pleje efter §§ 83-87, som ydes på de registreringspligtige kommunale og private enheder efter bl.a. § 150 c, stk. 1 og 2.

Efter servicelovens § 150 c, stk. 1, skal følgende enheder registrere sig hos Styrelsen for Patientsikkerhed: 1) plejehjem m.v., jf. § 192, 2) plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap, 3) friplejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om friplejeboliger, 4) andre tilsvarende boligenheder, herunder midlertidige pladser, hvor hjælpen udgår fra servicearealer og der er tilknyttet fast personale, 5) leverandører, som leverer hjælp efter § 83, jf. § 91.

Ifølge servicelovens § 150 c, stk. 2, omfatter registreringspligten efter stk. 1 ikke enheder, hvor hjælpen og støtten til borgerne i enheden i væsentligt omfang omfatter støtte efter servicelovens § 85.

3.15.2. Ældreministeriets overvejelser

I forbindelse med finansloven for 2024 blev det aftalt mellem regeringen og Socialistisk Folkeparti, Danmarksdemokraterne, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Radikale Venstre, Dansk Folkeparti, Alternativet og Nye Borgerlige at udvide plejehjemsoversigten, så den også vil omfatte hjemmeplejen (leverandører af pleje i ældres eget hjem) baseret på allerede eksisterende og indsamlede kvalitetsdata.

Med Aftalen om ældrereformen ønsker aftalepartierne yderligere at styrke frit valg, gennemsigtighed og kvalitet, og at borgere sikres bedre adgang til at udøve deres frie valg på et oplyst grundlag. Aftaleparterne er enige om, at arbejdet med at udvikle kvalitetsindikatorer, herunder brugertilfredshedsundersøgelser, videreføres og offentliggøres på plejehjemsoversigten, samt at der offentliggøres oplysninger om faste teams og medarbejderkontinuitet. Derudover vil der for plejehjem skulle tilføjes oplysninger om antal medarbejdere og faggrupper.

Aftaleparterne er desuden enige om, at søgefunktionen og brugerfladen på plejehjemsoversigten forbedres for borgere og leverandører, så borgere vil kunne få et bedre grundlag for at anvende deres frie leverandørvalg. Initiativerne må dog ikke medføre unødvendige administrative byrder og bureaukrati for kommuner eller medarbejdere. Oplysningerne skal være sammenlignelige og dækkende for alle leverandører. Det er Ældreministeriets opfattelse i overensstemmelse med Aftalen om ældrereformen, at plejehjemsoversigten bør udvides og forbedres for yderligere at styrke frit valg, gennemsigtighed og kvalitet.

Med det samtidig fremsatte forslag om lov om ældretilsyn foreslås, at der indføres et nyt ældretilsyn på ældreområdet, som vil omfatte de kommunale og private plejeenheder og leverandører, som er registreret i Plejeoversigten, jf. § 27, stk. 2, i den foreslåede ældrelov. Som konsekvens heraf foreslås det i følgelovforslaget, at servicelovens § 151-151 c ophæves.

Da der med det fremsatte forslag om lov om ældretilsyn foreslås en ordning, hvor ældretilsynet vil omfatte de kommunale og private plejeenheder og leverandører, som er registreret i Plejeoversigten, jf. den foreslåede § 27, stk. 2, er det Ældreministeriets opfattelse, at Plejeoversigten fremover bør skulle udvides med oplysninger om andre tilsvarende boligenheder, herunder midlertidige pladser, hvor hjælpen udgår fra servicearealer og der er tilknyttet fast personale. Dermed vil ældretilsynet skulle føre tilsyn med de samme typer af enheder, som Styrelsen for Patientsikkerhed fører tilsyn med i dag i medfør af servicelovens § 150, jf. § 150 c, stk. 1 og 2.

3.15.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås i forlængelse af aftale i forbindelse med finansloven for 2024 og Aftalen om ældrereformen, at oversigten over plejehjem i servicelovens § 14 a videreføres i ældrelovens § 28, og at oversigten som noget nyt udvides med oplysninger om leverandører af hjemmepleje. På den baggrund foreslås det, at oversigten benævnes "Plejeoversigten" i stedet for "plejehjemsoversigten".

Det foreslås desuden, at Plejeoversigten udover som i dag at indeholde oplysninger om 1) plejehjem m.v., jf. den foreslåede § 47, 2) plejeboligbebyggelser, jf. lov om almene boliger m.v., 3) plejeboligbebyggelser, jf. lov om boliger for ældre og personer med handicap, og 4) friplejeboligbebyggelser, jf. lov om friplejeboliger, som noget nyt, udvides med oplysninger om andre tilsvarende boligenheder, herunder midlertidige pladser, hvor hjælpen vil udgå fra servicearealer og der vil være tilknyttet fast personale.

Det foreslås videre, at ældreministeren gives bemyndigelse til at fastsætte de nærmere regler om Plejeo-

versigten, herunder om kommunalbestyrelsernes og de private enheders pligt til at give oplysninger til Plejeoversigten, og om Sundhedsdatastyrelsens beføjelser i den forbindelse.

Med den foreslåede bemyndigelse vil ældreministeren kunne fastsætte nærmere regler om Plejeoversigten, og om hvilke oplysninger kommunalbestyrelserne og de private enheder vil skulle give til Plejeoversigten. I den forbindelse vil ældreministern kunne fastsætte forskellige niveauer for leverandørernes pligt til at give oplysninger. F.eks. forventes det, at ældreministeren vil fastsætte, at kommunale leverandører af tilbud efter den foreslåede § 10 (pleje- og omsorgsforløb) i borgerens eget hjem, alene vil skulle give en række af de fastsatte oplysninger for kommunens hjemmepleje som helhed, og at disse oplysninger således ikke vil skulle gives for hver enkel hjemmeplejedistriktsenhed i kommunen.

Det foreslås desuden som noget nyt i overensstemmelse med Aftalen om ældrereformen, at Plejeoversigten udvides med yderligere oplysninger, som vil kunne give en indikation af private og kommunale plejehjems og plejeleverandørers kvalitet, hvilket som udgangspunkt vil omfatte oplysninger om brugertilfredshed, faste teams, og medarbejderkontinuitet. Derudover vil der for plejehjem blive tilføjet oplysninger om antal medarbejdere og faggrupper. Oplysningerne vil så vidt muligt blive baseret på eksisterende data og viden, men der vil være behov for, at plejeleverandørerne registrerer og opdaterer oplysningerne på Plejeoversigten.

Plejeoversigten foreslås i forlængelse heraf udvidet med resultater fra den planlagte brugertilfredshedsundersøgelse blandt hjemmehjælpsmodtagere og plejehjemsbeboere, som gennemføres hvert andet år. Tilfredshed vil kun blive udstillet for plejehjem/leverandører, hvor der er et tilstrækkeligt antal besvarelser til at sikre borgernes anonymitet. Det vil indebære, at brugertilfredshedsundersøgelsen vil blive udvidet til at blive gennemført på alle plejehjem og blandt alle modtagere af hjemmepleje, samt at der vil blive afsat varige midler til brugertilfredshedsundersøgelsen.

Oplysningerne vil kunne sikre borgere bedre mulighed og adgang til at vurdere kvaliteten af plejehjem og leverandører og dermed understøtte det frie valg. Derudover vil oplysningerne kunne anvendes af beslutningstagere til at følge udviklingen i forlængelse af ældrereformen. Oplysningerne skal derfor være sammenlignelige og dækkende for alle plejeleverandører.

Plejeoversigten foreslås desuden tilpasset, så de hidtil mere end 1.000 daglige brugere af plejehjemsoversigten vil få let adgang til at fremsøge relevante oplysninger. Det vil f.eks. blive muligt at søge på oplysninger om, hvorvidt det er tilladt at medbringe kæledyr, f.eks. hund, geografiske søgekriterier, ligesom de nye oplysninger om plejeenhedernes kvalitet vil kunne indgå som søgekriterie. Brugergrænsefladen vil tilsvarende kunne forbedres, så ældre vil blive præsenteret for et overskueligt valg af plejehjem eller plejeleverandører på baggrund af søgekriterierne. Opdatering af brugergrænsefladen har som overordnet formål at fremme de ældres eller deres pårørendes mulighed for at lære mere om de plejehjem og leverandører, som bedst måttet opfyldte deres individuelle ønsker og præferencer. For plejehjem kunne dette f.eks. være afstand til indkøb, sygefravær eller antal medarbejdere og faggrupper. På baggrund af de selvvalgte kriterier vil det være muligt at kunne foretage sammenligninger af forskellige tilbud, som grundlag for at træffe et frit valg af plejehjem eller leverandør.

Derudover vil det være enkelt for ældre borgere eller deres pårørende at finde kontaktoplysninger for tilbuddet, som kan anvendes til at rette henvendelse ved behov for yderligere information end det, der er tilgængeligt på Plejeoversigten, eller opstarte dialog med tilbuddet. Ligeledes vil muligheden for at indberette oplysninger til Plejeoversigten skulle gøres mere brugervenlig, så ledere, medarbejdere og kommuner let vil kunne registrere og opdatere oplysninger på Plejeoversigten.

For nærmere om Plejeoversigten henvises til lovforslagets § 27 og bemærkningerne hertil.

3.16. Skriftlig oplysning om tildelt hjælp og støtte m.v.

3.16.1. Gældende ret

Det følger bl.a. af servicelovens § 88, stk. 1, at kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om tildeling af personlig hjælp og pleje m.v. efter servicelovens kapitel 16.

Efter servicelovens § 89 skal ansøgeren i forbindelse med afgørelsen om hjælp efter servicelovens kapitel 16 skriftligt oplyses om, hvilken hjælp der er bevilget. Kommunalbestyrelsen kan ved mindre, begunstigende justeringer i hjælpen undlade at fremsende en ny skriftlig oplysning herom til borgeren.

Servicelovens § 89 finder anvendelse i forhold til afgørelser om tilbud efter lovens § 83 (tilbud om personlig hjælp og pleje, hjælp eller støtte til praktiske opgaver i hjemmet samt madservice), § 83 a (tilbud om korterevarende og tidsafgrænset rehabiliteringsforløb forud for vurdering af behovet for hjælp efter § 83), § 84 (tilbud om afløsning eller aflastning til ægtefælle, pårørende m.v., samt tilbud om midlertidigt ophold), § 86 (tilbud om genoptræning eller vedligeholdelsestræning), samt § 91, stk. 3 (afslag på tilbud om et fritvalgsbevis) samt § 94 (tilbud om personligt udpeget hjælper).

Servicelovens § 89 blev indført ved en lovændring til serviceloven i 2010. Forud herfor havde der været et krav om skriftlig begrundelse i alle skriftlige afgørelser om hjælp efter servicelovens kapitel 16, uanset om personen fik fuldt ud medhold. Af forarbejderne til lovændringen i 2010, jf. Folketingstidende 2009-10, tillæg A, L 178 som fremsat, side 23, fremgår, at det skulle fastholdes, at kommunalbestyrelsen også fremover ved afgørelser om hjælp efter servicelovens kapitel 16, herunder hjælp efter § 83 (praktisk hjælp og personlig pleje) og § 86 (genoptræning), skulle give borgeren skriftlig oplysning om, hvilken hjælp der er bevilget, også i de tilfælde, hvor borgeren har fået fuldt ud medhold. Det fremgik videre, at forslaget samtidig ville indebære, at kravet om en skriftlig begrundelse i alle skriftlige afgørelser om hjælp efter servicelovens kapitel 16, herunder §§ 83 og 86, ophæves. Herefter ville den almindelige bestemmelse i § 22 i forvaltningsloven, hvorefter en afgørelse, der meddeles skriftligt, skal begrundes, medmindre afgørelsen fuldt ud giver ansøgeren medhold, gælde.

3.16.2. Ældreministeriets overvejelser

Det indgår ikke i aftalen om ældrereformen, at der i forbindelse med etableringen af en ældrelov skal ske ændringer i den gældende retstilstand i forhold kommunalbestyrelsens forpligtelser til skriftligt at oplyse en person om, hvilken hjælp og støtte m.v. personen er tildelt i forbindelse med en afgørelse herom.

Ældreministeriet vurderer på den baggrund, at kravet om skriftlig oplysning om den tildelte hjælp og støtte m.v., der i dag gælder efter servicelovens § 89 for så vidt angår afgørelser efter kapitel 16 i serviceloven, fremover skal gælde for så vidt angår afgørelser efter forslagene til §§ 10, 13, 14, 16, 17, § 18, stk. 4, og § 20 i ældreloven. Det vil indebære, at den person, afgørelsen om hjælp og støtte m.v. er truffet overfor, skriftligt oplyses om, hvilken hjælp der er bevilget i forbindelse med afgørelsen.

3.16.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås i § 29, at kommunalbestyrelsen ved afgørelser efter §§ 10, 13, 14, 16, 17, § 18, stk. 4, og § 20 skriftligt skal oplyse om indholdet af det tilbud, der er bevilget i forbindelse med afgørelsen. Kommunalbestyrelsen kan ved mindre justeringer af begunstigende karakter i tilbuddene undlade at fremsende en ny skriftlig oplysning herom.

Med den foreslåede bestemmelse videreføres kravet om, at der skal gives skriftlig oplysning om, hvilken hjælp og støtte m.v., der er tildelt for så vidt angår afgørelser efter de foreslåede bestemmelser i § 10 (sammenhængende og rummeligt pleje- og omsorgsforløb), §§ 13-14 (madudbringning og madordning),

§§ 16-17 (afløsning, aflastning og midlertidigt ophold), § 18, stk. 4 (afslag på fritvalgsbevis), og § 20 (personligt udpeget hjælper).

Med forslaget videreføres endvidere bestemmelsen fra servicelovens § 89, 2. punktum, for så vidt angår de nævnte bestemmelser i forslaget til § 29, hvilket indebærer, at kommunalbestyrelsen ved mindre, begunstigende justeringer i hjælpen kan undlade at fremsende en ny skriftlig oplysning herom.

3.17. Klageadgang m.v.

3.17.1. Gældende ret

Det følger af § 166, stk. 1, i serviceloven, at kommunalbestyrelsens afgørelser efter denne lov, medmindre andet er fastsat i serviceloven eller i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, kan indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Ankestyrelsen er øverste administrative klageinstans for bl.a. afgørelser, som træffes af kommunalbestyrelsen efter serviceloven, jf. § 50 i retssikkerhedsloven og § 166, stk. 1, i serviceloven. Det er kun den person, som afgørelsen vedrører, der kan klage over afgørelsen, og som således er klageberettiget.

Inden en klage kan behandles af Ankestyrelsen, skal den myndighed, f.eks. kommunalbestyrelsen, som har truffet den pågældende afgørelse, vurdere, om der er grundlag for at give klageren helt eller delvist medhold (remonstration). En klage over en afgørelse efter serviceloven vil således skulle indgives til kommunalbestyrelsen, der skal genvurdere sagen, jf. retssikkerhedslovens § 66, stk. 1. I de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen ikke giver personen helt eller delvist medhold i klagen, vil kommunalbestyrelsen skulle sende klagen med begrundelse for afgørelsen og genvurderingen til Ankestyrelsen, som vil skulle behandle klagen over afgørelsen, jf. § 66, stk. 2, i retssikkerhedsloven.

Efter retssikkerhedslovens § 67 skal klage til Ankestyrelsen ske inden fire uger efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen.

Ankestyrelsen kan efter retssikkerhedslovens § 69 efterprøve retlige spørgsmål. Det vil sige, om der er truffet en lovlig afgørelse og dermed sikre, at myndigheden har anvendt lovregler og praksis korrekt. Det betyder, at Ankestyrelsen efterprøver, om afgørelsen er i overensstemmelse med bl.a. serviceloven, forvaltningsloven, retssikkerhedsloven og forvaltningsretlige grundsætninger. Den retlige prøvelse indeholder en række elementer, herunder at undersøge om den konkrete sag er tilstrækkeligt oplyst, og om de kriterier, der er lagt til grund, er lovlige. Også lovgivningens overordnede formålsbestemmelser skal iagttages.

Den retlige prøvelse af skønsmæssige afgørelser omfatter tillige en prøvelse af, om skønnet ligger inden for lovgivningens rammer for udøvelsen af skønnet, og om skønnet er foretaget lovligt.

Ankestyrelsen efterprøver således de retlige rammer for kommunens skøn, men ikke selve skønnet.

3.17.2. Ældreministeriets overvejelser

Efter de gældende regler i serviceloven kan de konkrete afgørelser over for borgerne indbringes for Ankestyrelsen, som både træffer afgørelse i de konkrete sager, og som på baggrund af konkrete afgørelser, der er principielle, offentliggør principmeddelelser om, hvordan reglerne skal fortolkes.

Forslaget om at indføre helhedspleje i ældreplejen i form af sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb er en ændring af de gældende regler om bevilling af ydelser efter servicelovens § 83, stk.

1, nr. 1 og 2, § 83 a og § 86, som også har betydning for Ankestyrelsens prøvelse af de afgørelser, der træffes, i medfør af den foreslåede § 10.

Det er op til kommunerne at fastsætte antallet af pleje- og omsorgsforløb og beslutte detaljeringsgraden af indholdet af de enkelte forløb.

Derimod er det hensigten, at selve afgørelsen om, hvilket forløb en borger får bevilget, skal kunne indbringes for Ankestyrelsen. De konkrete afgørelser om pleje- og omsorgsforløb efter ældreloven bygger på en vurdering af borgerens behov for hjælp til helhedspleje (som defineret i den foreslåede § 10, stk. 1) og kommunens vurdering af, hvilket af kommunens forløb borgeren på den baggrund skal tilbydes.

Ved Ankestyrelsens prøvelse af, om borger er bevilget et forløb, der imødekommer et sammenhængende og rummeligt pleje- og omsorgsforløb, skal Ankestyrelsen bl.a. påse, at kommunen har foretaget den nødvendige og tilstrækkelige sagsoplysning af borgers konkrete behov for pleje og omsorg.

Det er forudsat i loven, at den enkelte kommunes beskrivelse af de forløb, der tilbydes i kommunen, ikke skal være detaljeret, og at de enkelte forløb skal være rummelige. Kommunens vurdering af, hvilket af kommunens forløb borger skal tilbydes bygger på et skøn. Ankestyrelsen vil derfor som altovervejende udgangspunkt ikke kunne tilsidesætte kommunens vurdering af dette spørgsmål.

De friere rammer for kommunerne indebærer derudover, at Ankestyrelsen ikke vil have samme muligheder som i dag for at fastlægge og udmelde fortolkningsbidrag til anvendelsen af reglerne, f.eks. ved offentliggørelse af principmeddelelser, jf. også det forudgående afsnit. Ankestyrelsens fortolkningsbidrag til § 83, stk. 1, nr. 1 og 2, § 83 a og § 86 i serviceloven, som udmeldes efter ældrelovens ikrafttræden, vil som udgangspunkt ikke have indvirkning på fortolkningen af ældreloven.

3.17.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås med lovforslagets § 30, stk. 1, at kommunalbestyrelsens afgørelser efter forslagene til §§ 10, 13-14, 16-17, § 18, stk. 4, §§ 20 og 23-26 vil kunne indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Klagesagerne i forhold til de nævnte bestemmelser vil hermed blive omfattet af de almindelige klageregler i retssikkerhedsloven, herunder processen for at klage, klagefrister, genvurdering af sager m.v., hvilket betyder, at sagerne vil skulle følge kapitel 10 i retssikkerhedsloven. Klagen vil således skulle indgives inden fire uger efter, at den klageberettigede har fået meddelelse om afgørelsen, jf. retssikkerhedslovens § 67.

I de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen ikke giver den klageberettigede helt eller delvist medhold i klagen, vil kommunalbestyrelsen ligesom i dag skulle sende sagen, herunder afgørelsen og genvurderingen, videre til Ankestyrelsen, som vil skulle efterprøve afgørelsen og dermed behandle klagen. Ankestyrelsen vil i medfør af de gældende regler i retssikkerhedsloven have mulighed for at afvise, stadfæste, hjemvise, ophæve eller ændre den kommunale afgørelse, der er klaget over.

I de tilfælde, hvor Ankestyrelsen hjemviser hele eller dele af en afgørelse, vil kommunalbestyrelsen lige som i dag skulle foretage en fornyet behandling og dermed afgøre sagen på ny.

Ankestyrelsen vil i medfør af gældende regler i retssikkerhedslovens § 69 kunne efterprøve retlige spørgsmål. Det vil sige, om der er truffet en lovlig afgørelse og dermed sikre, at myndigheden har anvendt lovregler og praksis korrekt. Det betyder, at Ankestyrelsen svarende til nuværende retstilstand bl.a. vil efterprøve, om afgørelsen er i overensstemmelse med ældreloven, forvaltningsloven, retssikkerhedsloven og forvaltningsretlige grundsætninger.

Den retlige prøvelse indeholder ligesom i dag en række elementer, herunder at undersøge om den konkrete sag er tilstrækkeligt oplyst, og om de kriterier, der er lagt til grund, er lovlige. Også lovgivningens overordnede formålsbestemmelser vil skulle iagttages. Formålsbestemmelserne fastlægger ikke materielle rettigheder eller forpligtelser for henholdsvis borgere og myndigheder, men indgår som led i fortolkningen af lovens materielle bestemmelser.

Den retlige prøvelse af skønsmæssige afgørelser omfatter tillige en prøvelse af, om skønnet ligger inden for lovgivningens rammer for udøvelsen af skønnet, og om skønnet er foretaget lovligt. Ankestyrelsen efterprøver således de retlige rammer for kommunens skøn, men ikke selve skønnet.

3.18. Personrettet tilsyn

3.18.1. Gældende ret

Serviceovens § 148 regulerer i dag det, der i praksis betegnes som det personrettede tilsyn.

Det følger af serviceovens § 148, stk. 1, at kommunalbestyrelsen i borgerens handlekommune, jf. §§ 9-9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, fører tilsyn med de tilbud, som kommunalbestyrelsen i denne kommune i forhold til den enkelte person har truffet afgørelse om.

Endvidere følger det af § 148, stk. 2, at kommunalbestyrelsen i borgerens handlekommune, jf. §§ 9-9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, løbende skal følge de enkelte sager for at sikre sig, at hjælpen fortsat opfylder sit formål.

Kommunalbestyrelsen skal herunder være opmærksom på, om der er behov for at yde andre former for hjælp. Opfølgningen skal ske ud fra modtagerens forudsætninger og så vidt muligt i samarbejde med denne.

3.18.2. Ældreministeriets overvejelser

Med Aftalen om ældrereformen og nærværende lovforslag foreslås en ny tilgang til ældreplejen med tildeling og udmøntning af hjælpen i få sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb, og hvor hjælpen skal tilrettelægges og udmøntes i tæt samarbejde med den ældre. Dette vil alt andet lige indebære færre afgørelser.

For aftalekredsen bag Aftalen om ældrereformen er det derfor centralt, at tilsynet med ældreplejen får en ny rolle, herunder også i forhold til den fortsatte sikring af borgerens retssikkerhed. Dette er således også baggrunden for det forslag til ældretilsynslov, som fremsættes samtidig med nærværende lovforslag, og som bl.a. har fokus på dialog og læring som led i at understøtte plejeenhederne i at sikre kvalitet i pleje og omsorg i ældreplejen.

Det er Ældreministeriets vurdering, at aftalepartierne med Aftalen om ældrereformen er enige om samtidig at fastholde det nuværende personrettede tilsyn efter serviceovens § 148, stk. 1 og 2, hvorefter kommunalbestyrelsen i den kommune, der har pligt til at yde hjælp i henhold til loven, tillige har pligt til at føre tilsyn med de tilbud, som kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om i forhold til den enkelte borger. Tilsynsforpligtelsen indebærer, at kommunalbestyrelsen løbende skal følge de enkelte sager for at sikre sig, at hjælpen fortsat opfylder sit formål, ligesom kommunalbestyrelsen skal være opmærksom på, om der er behov for at yde andre former for hjælp.

3.18.3. Den foreslåede ordning

Med den foreslåede § 27 videreføres gældende ret for det personrettede tilsyn med redaktionelle ændringer tilpasset ældrelovens målgruppe og anvendelsesområde.

Med den foreslåede § 27 får kommunalbestyrelsen i den kommune, der har pligt til at yde hjælp i henhold til loven (handlekommunen), således pligt til at føre tilsyn med de tilbud, som kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om i forhold til den enkelte person.

Tilsynsforpligtelsen indebærer, at kommunalbestyrelsen løbende skal følge de enkelte sager for at sikre sig, at hjælpen fortsat opfylder sit formål, ligesom kommunalbestyrelsen skal være opmærksom på, om der er behov for at yde andre former for hjælp.

Opfølgningen skal ske ud fra modtagerens forudsætninger og så vidt muligt i samarbejde med denne.

Det personrettede tilsyn omfatter lige som i dag alle typer af hjælp og støtte, som kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om efter ældreloven.

Det personrettede tilsyn har til formål at sikre, at den hjælp, der er truffet afgørelse om at yde, fortsat opfylder sit formål.

3.19. Betaling for tilbud

3.19.1. Gældende ret

Serviceovens § 158 indeholder regler om betaling for den hjælp, der modtages efter serviceoven. Det følger således af bestemmelsen, at den, der modtager hjælp efter loven til sig selv eller sin ægtefælle, medmindre andet er bestemt i serviceoven, skal betale for den hjælp, der modtages.

Det fremgår af forarbejderne til serviceovens § 158, at det med bestemmelsen principielt foreslås fastslået, at der skal ydes betaling for bistand fra det offentlige til en person selv eller til familiemedlemmer, der er omfattet af pågældendes forsørgelsespligt jf. Folketingstidende 1972-73, tillæg A, spalte 3613. Der vil dog ikke kunne blive tale om at kræve betaling hos modtageren af kontanthjælp og hjælp i øvrigt, der ydes under hensyn til den pågældendes økonomiske trang. I forsørgelsespligten vil i lighed med gældende ret også ligge en pligt over for det offentlige til at forsørge sin ægtefælle og børn under 18 år.

Ifølge forarbejderne til serviceovens § 158 vil der skulle være et yderligere retsgrundlag ud over den foreslåede bestemmelse, hvis der skal kunne ske opkrævning af betaling. De konkrete betalingsregler vil derfor skulle fremgå af lov eller bekendtgørelse.

Der er fastsat en række konkrete bemyndigelsesbestemmelser i serviceoven, der giver ældreministeren adgang til at fastsætte betalingsregler.

Efter serviceovens § 79, stk. 3, fastsætter ældreministeren således regler om betaling for tilbud med aktiverende og forebyggende sigte, herunder om beregningsgrundlaget for betalingen.

Efter serviceovens § 161, stk. 1, kan der opkræves betaling for personaleomkostninger til madserviceordninger efter serviceovens § 83, stk. 1, nr. 3, om madservice og til hjælp efter serviceovens § 84 om afløsning og aflastning, hvis borgeren ikke samtidigt modtager hjælp efter serviceovens §§ 96 eller 100 om personlig assistance eller dækning af nødvendige merudgifter til den daglige livsførelse eller serviceovens §§ 86 eller 87 om hjælp til dækning af nødvendige merudgifter og tabt arbejdsfortjeneste i barnets lov.

Når beboerne i plejeboliger mv. deltager i køkkenaktiviteter, herunder i madproduktion efter serviceovens § 83 som aktivitet, og uden at det er på foranledning af visitation til behovsbestemte ydelser, kan dette ske uden, at kommunalbestyrelsen skal foretage en forholdsmæssig beregning af beboerens betaling for madservice efter serviceovens § 161. Det afgørende er, at beboerens deltagelse ikke er behovsbestemt som led i genoptræning, vedligeholdelsestræning og/eller som led i en socialpædagogisk indsats, der

har til formål at opretholde eller forbedre beboerens funktionsevne. Det forudsættes videre, at beboeren, der på baggrund af sit funktionsniveau er visiteret til madservice, ikke stabilt og kontinuerligt vil kunne varetage væsentlige aktiviteter i forbindelse med madproduktionen, herunder at beboerens deltagelse ikke kan påregnes i madproduktionen.

Kommunalbestyrelsen har pligt til at tilbyde en borger personlig hjælp og pleje samt hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet efter servicelovens § 83, stk. 1, på baggrund af en konkret og individuel vurdering af behovet for denne hjælp. Kommunalbestyrelsen skal således holde sig tilbuddets formål for øje og administrere det efter, hvorvidt der er tale om et tilbud, hvor det er beboerne selv, der forestår madlavningen med støtte fra personalet i form af praktisk hjælp efter servicelovens § 83, eller om tilbuddet beror på, at det er personalet, der fremstiller maden til beboerne.

Beboerens egenbetaling skal afspejle omfanget af hjælpen, der gives til henholdsvis madservice, træning, socialpædagogisk bistand eller støtte til madlavning som praktisk hjælp. Det er i den forbindelse den enkelte kommunes vurdering af de enkelte plejeboliger mv., som skal ligge til grund for fordelingen af omkostninger i forhold til de forskellige arbejdsfunktioner med det formål at adskille omkostninger til madproduktion og omkostninger til eksempelvis socialpædagogisk bistand. Alene omkostninger forbundet med madservice efter servicelovens § 83, stk. 1, nr. 3, må medregnes i beboernes egenbetaling, jf. servicelovens § 161.

Deltager beboeren i tilberedningen af maden, eksempelvis som led i den socialpædagogiske træning og bistand efter servicelovens § 85, kan kommunalbestyrelsen ikke opkræve betaling for madtilberedningen i det omfang beboeren deltager, idet kommunalbestyrelsen ifølge servicelovens § 161, stk. 2, ikke må opkræve betaling for personaleudgiften, når hjælpen efter § 85 ydes varigt med det formål at udvikle færdigheder for personer, der har behov herfor på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Ankestyrelsen har truffet to principafgørelser om beboerens betaling, når beboeren medvirker i madproduktionen: C-43-05 og C-46-01.

Efter servicelovens § 161, stk. 3, fastsætter ældreministeren regler om betaling for tilbud efter §§ 83, 83 a, 84 og 86 madservice, rehabiliteringsforløb, midlertidigt ophold og genoptræning og om beregnings- og indkomstgrundlag for betalingen for disse tilbud.

Efter servicelovens § 161, stk. 4, fastsætter ældreministeren nærmere regler om modtagerens maksimale egenbetaling for madservice, herunder regulering af egenbetaling.

Efter servicelovens § 183 foretages opgørelsen af indtægtsgrundlaget efter bl.a. § 161 af Skat på grundlag af oplysninger for det senest afsluttede indkomstår, og opgørelsen anvendes med virkning for det andet kalenderår efter indkomstårets udløb. Skatteforvaltningslovens regler om klage over afgørelser om forskudsregistrering af indkomst finder tilsvarende anvendelse på afgørelser om indtægtsgrundlaget.

Reglerne om modtagerens maksimale egenbetaling for madservice efter § 83 er udmøntede i bekendtgørelse nr. 1481 af 8. december 2023 om betaling for generelle tilbud og for tilbud om personlig og praktisk hjælp m.v. efter §§ 79, 83 og 84 i lov om social service.

Bekendtgørelsen fastsætter bl.a., at kommunalbestyrelsen ved fastsættelse af betalingen højst kan medregne kommunens gennemsnitlige, langsigtede omkostninger, der kan henføres til produktion og levering af tilbuddet.

Beregningen af taksten skal dermed ske med udgangspunkt i tilbuddets gennemsnitlige, langsigtede omkostninger, herunder omkostningerne ved køb af tilbud hos private og regionale leverandører.

Bekendtgørelsen fastsætter desuden et loft over hvilket beløb kommunalbestyrelsen maksimalt kan op-

kræve ved fastsættelse af egenbetalingen for en hovedret hos modtagere for madservice, som bor i eget hjem og for fuld forplejning for beboere i plejebolig og plejehjem, botilbud og lignende boligenheder, hvortil der er knyttet omsorgs- og servicefunktioner med tilhørende personale, herunder friplejeboliger. Beløbet reguleres en gang årligt den 1. januar med satsreguleringsprocenten.

Bekendtgørelsen fastsætter derudover regler for at kommunalbestyrelsen beregner modtagerens egenbetaling for midlertidigt ophold på grundlag af modtagerens og en eventuel ægtefælles indkomstgrundlag.

3.19.2. Ældreministeriets overvejelser

Det indgår ikke i Aftalen om ældrereformen, at der skal ske ændringer i princippet om, at der skal ydes betaling for ydelser fra det offentlige til en person eller dennes ægtefælle, ligesom det heller ikke følger af aftalen, at der foreslås ændringer i -måden kommunalbestyrelsen opgør egenbetaling for visse tilbud.

Der er efter Ældreministeriets opfattelse ikke behov for at ændre den hidtidige retstilstand, som derfor foreslås videreført.

3.19.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at det principielle udgangspunkt om, at der skal ydes betaling for bistand fra det offentlige til en person selv eller til familiemedlemmer, der er omfattet af pågældendes forsørgelsespligt videreføres i ældreloven med den foreslåede § 32.

Det foreslås med § 32, at den, der modtager tilbud efter §§ 6, 10, 13, 14, 16, 17 og 47 til sig selv eller sin ægtefælle, medmindre andet er bestemt i denne lov, skal betale for tilbuddet, der modtages. Betalingen kan fastsættes forholdsmæssigt på baggrund af den pågældendes indkomstgrundlag.

Dermed videreføres gældende ret om, at der ikke vil kunne blive tale om at kræve betaling hos modtageren af kontanthjælp og hjælp i øvrigt, der ydes under hensyn til den pågældendes økonomiske trang. Det vil desuden ikke kunne føre til en forhøjelse af betalingen, som overstiger omkostningerne. Det vil alene kunne føre til en nedsættelse af betalingen som følge af pågældendes indkomstgrundlag.

Det foreslåede vil betyde, at betalingen kan fastsættes afhængigt af den pågældende persons og eventuel ægtefælles indkomstgrundlag. Det vil indebære, at der tages hensyn til personer med lav indkomst. Dermed videreføres gældende ret i servicelovens § 158 om, at der ikke vil kunne blive tale om at kræve betaling hos modtageren af kontanthjælp og hjælp i øvrigt, der ydes under hensyn til den pågældendes økonomiske trang.

§ 33, 2. pkt., vil ikke kunne føre til en forhøjelse af betalingen, som overstiger omkostningerne. Det vil alene kunne føre til en nedsættelse af betalingen som følge af pågældendes eller ægtefællens indkomstgrundlag.

Der vil i overensstemmelse med forarbejderne til servicelovens § 158 i serviceloven skulle være et yderligere retsgrundlag ud over den foreslåede § 32, hvis der skal kunne ske opkrævning af betaling. De konkrete betalingsregler vil derfor skulle fremgå af ældreloven eller bekendtgørelse. Med den foreslåede § 33, stk. 5, vil ældreministeren således få bemyndigelse til at fastsætte regler om betaling af gebyr for tilbud efter §§ 10, 13, 14, 16, 17 og 47. Det forudsættes, at der vil blive fastsat nærmere regler herom ved bekendtgørelse.

Det forventes, at ministeren vil fastsætte regler om, at der ved fastsættelsen af betalingen højst vil kunne medregnes kommunens gennemsnitlige, langsigtede omkostninger, der kan henføres til produktion og levering af tilbuddet. Det vil sige kommunalbestyrelsens omkostninger til tilbuddet under ét efter den pågældende bestemmelse, herunder omkostningerne ved køb af tilbud hos private og regionale

leverandører. Dette vil både inkludere direkte omkostninger, det vil sige de omkostninger, der direkte kan henføres til det pågældende tilbud, som for eksempel råvarer, løn køb af materialer og tjenesteydelser mv., og indirekte omkostninger, som for eksempel andel af fællesomkostninger til lokaler, administration m.v. samt afskrivning og forrentning af kapitalapparatet.

De gældende regler i serviceloven om egenbetaling for tilbud med aktiverende og forebyggende sigte, madordninger og afløsning og aflastning og kommunalbestyrelsens tilrettelæggelse heraf foreslås videreført i den foreslåede § 6, stk. 2, og § 33, stk. 5, i ældreloven.

3.20. Ældreråd

3.20.1. Gældende ret

Det fremgår af § 30, stk. 1, i retssikkerhedsloven, at der i hver kommune skal etableres mindst ét ældreråd. Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at ældrerådet etableres og kan beslutte at oprette flere ældreråd, hvis der lokalt skønnes at være behov for det.

Ældrerådets medlemmer vælges ved direkte valg. Direkte valg medfører, at ældrerådsmedlemmer skal vælges som enkeltpersoner, og ikke som repræsentanter for politiske partier, interesseorganisationer mv.

Ældrerådet skal rådgive kommunalbestyrelsen i ældrepolitiske spørgsmål og formidle synspunkter mellem borgerne og kommunalbestyrelsen om lokalpolitiske spørgsmål, der vedrører de ældre. Ældrerådet skal medvirke til at øge borgernes medindflydelse på kommunens ældrepolitik og sikre, at dialogen og samarbejdet mellem de ældre og kommunalbestyrelsen fastholdes og udbygges.

Efter retssikkerhedslovens § 30, stk. 2, skal ældrerådet bestå af mindst 5 medlemmer, og for hvert medlem kan der vælges en stedfortræder. Antallet af eventuelle stedfortrædere kan ikke overstige antallet af medlemmer. Der kan ikke anvendes listeopstillinger eller indgås valgforbund i forbindelse med valg til ældreråd.

Efter retssikkerhedslovens § 30, stk. 3, skal kommunalbestyrelsen i samarbejde med ældrerådet fastlægge de nærmere rammer for rådets virke og proceduren for høringspligten. Kommunalbestyrelsen har derefter pligt til at høre ældrerådet om de sager, der er omfattet af aftalens fastlagte rammer. Det er dog en betingelse, at rådets formål fortsat opfyldes ved fastlæggelsen af de nærmere rammer for rådets virke, jf. retssikkerhedslovens § 30, stk. 1. Opstår der tvivl om, hvorvidt en sag er omfattet af aftalen, skal denne altid forelægges ældrerådet. Aftalen om høringspligtens omfang gælder for én kommunal valgperiode. Hvis kommunalbestyrelsen og ældrerådet ikke kan blive enige om at målrette ældrerådets interesseområder i forhold til høringsprocessen, har kommunalbestyrelsen pligt til at høre ældrerådet om alle spørgsmål, der vedrører de ældre. For at sikre, at ældrerådets rådgivende funktion får reel betydning, skal rådet høres i god tid, inden kommunalbestyrelsen træffer endelige beslutninger.

Det fremgår af retssikkerhedslovens § 31, stk. 1, at kommunalbestyrelsen i samarbejde med ældrerådet fastsætter vedtægter for rådet. Herudover forudsættes ældrerådet at være selvstyrende. Rådet fastsætter selv sin forretningsorden og tilrettelægger i videst muligt omfang selv arbejdet indenfor lovens rammer og de fastsatte vedtægter.

Det fremgår af § 31, stk. 2, at udgifterne til ældrerådets virksomhed afholdes af kommunalbestyrelsen, der også stiller lokaler og sekretariatsbistand til rådighed, hvis ældrerådet ønsker det. Det er kommunalbestyrelsen der beslutter, hvilke udgifter ældrerådet får dækket. Kommunalbestyrelsen kan beslutte at dække evt. faktiske udgifter, hvis kommunalbestyrelsen vurderer, at der er tale om udgifter ved ældrerådets virksomhed. Ældrerådet kan ikke ansøge om midler til frivilligt arbejde.

Efter retssikkerhedslovens § 31, stk. 3, har kommunalbestyrelsen pligt til at yde diæter, erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og udgiftsgodtgørelse efter reglerne i § 16 a i lov om kommunernes styrelse til ældrerådets medlemmer.

Det fremgår dog af § 31, stk. 4, at det enkelte medlem af ældrerådet efter eget ønske har mulighed for at fraskrive sig de diæter og udgiftsgodtgørelse, som kommunalbestyrelsen har pligt til at yde medlemmet for arbejdet i ældrerådet. Det enkelte medlem kan også fraskrive sig retten til at modtage udgiftsgodtgørelse.

Det fremgår af retssikkerhedslovens § 32, stk. 1, at kommunalbestyrelsen har ansvaret for, at der afholdes valg til ældrerådet mindst hvert fjerde år, og i samarbejde med ældrerådet at fastsætte regler for valgets afholdelse.

Kommunalbestyrelsen skal informere om et forestående valg. Udarbejdelse af information, der forudsættes at være neutral, kan ske i samarbejde med ældrerådet. Kommunalbestyrelsen og ældrerådet beslutter i samarbejde, hvor ofte (mindst hvert fjerde år), hvornår og hvordan valghandlingen rent praktisk skal tilrettelægges i den enkelte kommune.

Selve valghandlingen kan eventuelt tilrettelægges i forbindelse med valget til kommunalbestyrelsen. Ældrerådvalget skal tilrettelægges på en måde, så det ikke kan virke forstyrrende på vælgernes adgang til at stemme ved kommunal- og regionalvalget eller på gennemførelsen af afstemningen i øvrigt, og sådan at kommunal- og regionalvalget har første prioritet i forhold til ældrerådvalget. Hvervet som tilforordnet ved ældrerådvalg er ikke et borgerligt ombud, og man kan således frasige sig hvervet.

Det fremgår af retssikkerhedslovens § 32, stk. 2, at alle personer, der har fast bopæl i kommunen, og som er fyldt 60 år på valgdagen, kan stemme til valget og vælges til ældrerådet. Der kan ikke fastsættes en øvre grænse for antallet af kandidater. Personer, der kan stemme til ældrerådvalg, har hver én stemme.

Efter retssikkerhedslovens § 32, stk. 3, kan kommunalbestyrelsen i samråd med det siddende ældreråd, hvis der ikke 4 uger før valgdagen er opstillet det nødvendige antal kandidater, beslutte at aflyse afstemningen. Aflysning af valget medfører, at alle de opstillede kandidater er valgt. Der kan ligeledes opstå en situation, hvor det end ikke er muligt at opfylde lovens krav om mindst 5 medlemmer, jf. retssikkerhedslovens § 30, stk. 2. I sådanne situationer kan afstemningen også aflyses. Da ældrerådene spiller en central rolle for den demokratiske inddragelse i kommunen, er det en betingelse for at kunne aflyse valget, at kommunalbestyrelsen har gjort en indsats for at skaffe kandidater til ældrerådet.

Efter retssikkerhedslovens § 33, stk. 1, kan ældreministeren efter ansøgning fra kommunalbestyrelsen give dispensation fra reglerne om ældreråd, jf. retssikkerhedslovens §§ 30-32. Dispensationen for reglerne kan gives, hvis der på grund af uforudsete situationer eller lokale forhold, som kommunalbestyrelsen ikke har indflydelse på, opstår problemer med hensyn til at sikre lovens overholdelse. Her tænkes først og fremmest på de processuelle regler i loven. Dispensationsbestemmelsen kan kun anvendes, når det vurderes tvingende nødvendigt grundet utilsigtede situationer, som bevirker, at loven ikke kan overholdes.

3.20.2. Ældreministeriets overvejelser

Ældreministeriet finder det hensigtsmæssigt, at reglerne om ældreråd bør være omfattet af en kommende ældrelov.

Det er Ældreministeriets opfattelse i overensstemmelse med Aftalen om ældrereformen, at reglerne vedrørende ældreråd skal videreføres efter de hidtil gældende regler. For at understøtte frisættelsen af ældreområdet, vurderer ministeriet dog, at fortolkningen af dispensationsbestemmelsen bør udvides.

Der er størst deltagelse i valg til ældrerådet, når de afholdes samtidig med kommunal- og regionalvalg. Danske Ældreråd har længe arbejdet for, at valgreglerne til ældrerådvalg bliver ændret, så det blev et krav, at ældrerådvalg skal afvikles hvert fjerde år som fremmødevalg i forbindelse med kommunal- og regionalvalget.

Flere ældreråd afholder i dag ældrerådvalg året før kommunal- og regionalvalget. Ministeriet har måtte afvise dispensationsansøgninger med henblik på midlertidigt at forlænge ældrerådets valgperiode fra 4 til 5 år, for på den måde at opnå at ældrerådvalget og regionalvalget opnår samtidige valgperioder. Dispensationsansøgningerne er blevet afvist med henvisning til, at dispensationsbestemmelsen kun kan anvendes, når det vurderes tvingende nødvendigt grundet utilsigtede situationer.

Det er Ældreministeriets opfattelse, at en fast valgdato for ældrerådvalg samtidig med kommunal- og regionalvalg ikke vil understøtte en frisættelse af ældreområdet. Men en udvidet fortolkning af dispensationsbestemmelsen til at omfatte dispensation til en midlertidig forlængelse af ældrerådets valgperiode ud over fire år, med henblik på at opnå samtidige valgperioder med kommunal- og regionalvalget, vil understøtte frisættelsen af ældreområdet og en forventet større valgdeltagelse til ældrerådvalg.

3.20.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at reglerne om ældreråd vil være omfattet af en kommende ældrelov.

Det foreslås med §§ 34-36 at, der i hver kommune etableres mindst ét ældreråd efter direkte valg, som afholdes mindst hvert 4. år. Med det foreslåede vil kommunen i samarbejde med ældrerådet skulle fastsætte de nærmere rammer for rådet, herunder for rådets virke og rådets vedtægter. Det foreslåede er således en videreførelse af gældende ret.

Med den foreslåede § 37 vil der kunne dispenseres fra ovenstående. Dispensationsmuligheden vil kunne blive taget i anvendelse, hvis der på grund af uforudsete situationer eller lokale forhold, som kommunalbestyrelsen ikke har indflydelse på, opstår problemer med hensyn til at sikre lovens overholdelse.

Den foreslåede bestemmelse vil også kunne blive taget i anvendelse, hvis kommunalbestyrelsen ønsker midlertidigt at forlænge ældrerådets valgperiode ud over fire år med henblik på at opnå samtidige valgperioder med kommunal- og regionalvalget.

Der henvises til de specielle bemærkninger til lovforslagets §§ 34-37.

3.21. Forsøgsbestemmelse

3.21.1. Gældende ret

Serviceovens § 184 indeholder regler om forsøg.

Det fremgår således af lovens § 184, stk. 1, at en kommunalbestyrelse, et regionsråd eller et privat tilbud efter ansøgning vil kunne få godkendelse fra Social- og Boligministeriet til at fravige lovens bestemmelser i forbindelse med et forsøg, for at fremme forsøgsvirksomhed og udvikling på det sociale område.

Der kan efter bestemmelsens stk. 2 ikke gives godkendelse til forsøg, som indebærer, at borgeren stilles dårligere end efter loven, forsøg, som medfører statslige merudgifter, forsøg, som indebærer fravigelse af reglerne om tilsyn eller forsøg, som indebærer fravigelse af reglerne om klage.

Efter bestemmelsens stk. 3 offentliggør social- og boligministeren årligt en status for anvendelsen af forsøg på det sociale område.

3.21.2. Ældreministeriets overvejelser

Det er Ældreministeriets opfattelse i overensstemmelse med Aftalen om ældrereformen, at det er hensigtsmæssigt også at opstille regler i ældreloven om forsøg.

Det er derfor ministeriets opfattelse, at § 184 i serviceloven, som efter gældende ret regulerer forsøg på ældreområdet, bør videreføres i ældreloven med redaktionelle ændringer.

3.21.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der i § 38 opstilles regler om forsøg.

Det foreslås, at bestemmelsen i serviceloven videreføres med redaktionelle ændringer i ældreloven, således at Ældreministeriet efter ansøgning fra en kommunalbestyrelse, et regionsråd eller et privat tilbud kan give godkendelse til, at lovens bestemmelser fraviges i forbindelse med et forsøg på ældreområdet. Godkendelsen gives for en begrænset periode, og det er en betingelse for godkendelse, at forsøget evalueres.

Det foreslås videre i § 38, at det fastsættes nærmere, hvilke forsøg på ældreområdet, der ikke ville kunne gives godkendelse til og at det fastsættes, at ældreministeren årligt skal offentliggøre en status for anvendelsen af forsøg på ældreområdet.

Der er ikke med de foreslåede bestemmelser tiltænkt materielle ændringer i forhold til gældende ret.

3.22. Kommunalbestyrelsens forsyningsansvar, finansiering m.v.

Kommunalbestyrelsen har pligt til at sørge for, at der er de nødvendige tilbud efter serviceloven, jf. servicelovens § 4, stk. 1. Kommunalbestyrelsen opfylder sit forsyningsansvar efter § 4, stk. 1 ved brug af egne tilbud og ved samarbejde med andre kommuner, regioner eller private tilbud, jf. servicelovens § 4, stk. 2.

Servicelovens §§ 173-175 indeholder regler om finansiering og takstberegning. Det fremgår således af servicelovens § 173, at kommunen endeligt afholder udgifterne efter serviceloven. Den kommunale, regionale eller private leverandør fastsætter efter servicelovens § 174, stk. 1, 1.pkt., vejledende takster for ydelser og tilbud efter serviceloven. Taksterne fastsættes på baggrund af samtlige budgetterede, direkte og indirekte langsigtede omkostninger ved levering af ydelsen eller drift af tilbuddet, jf. § 174, stk. 1, 2. pkt. Hvis en kommune anvender en anden kommunes eller en regions tilbud efter serviceloven, skal krav om betaling herfor på baggrund af den beregnede takst være fremsat senest måneder efter, at hjælpen er ydet, jf. § 174, stk. 2. Social- og boligministeren har efter lovens § 174, stk. 3-6, mulighed for at fastsætte nærmere regler om finansiering og takstberegning.

Servicelovens §§ 176, 177, 179 og 180 indeholder regler om statsrefusion. Servicelovens § 176 indeholder regler om statsrefusion i særligt dyre enkeltsager. Det fremgår af bestemmelsens stk. 1, at staten refunderer en vis procentdel, såfremt udgifter til hjælp og støtte efter serviceloven overstiger nærmere fastsatte beløbsgrænser, der reguleres årligt. Social- og boligministeren kan efter bestemmelsens stk. 3 fastsætte nærmere regler om statsrefusionen.

Staten yder efter § 179 forskudsrefusion af en kommunes refusionsberettigede udgifter efter serviceloven. Servicelovens §180 a indeholder regler om mellemstatslig refusion efter EU-retten. Det fremgår således af lovens § 180 a, stk. 1, at staten refunderer kommunernes udgifter til ydelser efter serviceloven, når udgiften er omfattet af reglerne om mellemstatslig refusion efter EU-retten. Kommunen anmelder krav refusion til staten. Staten modtager den anmeldte refusion fra debitorstatens sociale sikringsmyndigheder.

Serviceovens § 181 indeholder regler om udgifter til udlændinge, der har fået opholdstilladelse efter en række nærmere bestemmelser i udlændingeloven. Det fremgår således af lovens § 181, stk. 1, at staten afholder efter reglerne i stk. 2 og 3 udgifter til en udlænding, der har fået opholdstilladelse efter en række nærmere angivne bestemmelser i udlændingeloven, efter lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der i Afghanistan har bistået danske myndigheder m.v. samt lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der er fordrevet fra Ukraine. Efter § 181, stk. 2, i serviceoven afholder staten fuldt ud udgifter til hjælp efter serviceovens §§ 96, 98 og 100 i de første tre år efter datoen for opholdstilladelsen. Uanset bestemmelserne i § 181, stk. 2, afholder staten efter § 181, stk. 3, en kommunes udgifter til udlændinge, som inden 2 år efter datoen for opholdstilladelsen på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne anbringes i døgnophold i et tilbud efter §§ 107, 108 eller 192 i denne lov, eller § 43, stk. 1, nr. 1-4 eller 6, i barnets lov, i en friplejebolig efter lov om friplejeboliger eller i en bolig eller boform, som kan sidestilles hermed, dog kun indtil den pågældende i en sammenhængende periode på 2 år har klaret sig selv.

3.22.2. Ældreministeriets overvejelser

Ældreministeriet finder, at det i forbindelse med samlingen af regler om støtte eller hjælp m.v. til ældre i én lov, ældreloven, er hensigtsmæssigt ligeledes at opstille regler i ældreloven om strukturelle forhold såsom regler om kommunalbestyrelsens forsyningsansvar, finansiering og takstberegning, statsrefusion, mellemstatslig refusion efter EU-retten, udgifter til udlændinge og regulering. Det er endvidere ministeriets opfattelse, at bestemmelserne i serviceoven, som i dag regulerer disse strukturelle forhold i forbindelse med hjælp eller støtte m.v. til ældre, bør videreføres uændrede i ældreloven afgrænset til ældrelovens målgrupper. Det er således opfattelsen, at der ikke er et behov for at ændre de nuværende bestemmelser.

3.22.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at det i § 28 fastsættes, at kommunalbestyrelsen skal sørge for, at der er de nødvendige tilbud efter ældreloven, og at kommunalbestyrelsen opfylder sit forsyningsansvar ved brug af egne tilbud og ved samarbejde med andre kommuner, regioner eller private tilbud.

Det foreslås videre, at der i §§ 40-43 opstilles en række regler om betaling, finansiering, takstberegning, statsrefusion, mellemstatslig refusion efter EU-retten, udgifter til udlændinge og regulering.

Det foreslås således, at bestemmelserne i serviceoven, som i dag regulerer kommunalbestyrelsens forsyningsansvar og finansiering m.v. for så vidt angår hjælp og støtte til ældre personer, videreføres uændrede i ældreloven.

Det bemærkes, at det for så vidt angår bestemmelsen om statsrefusion i særligt dyre enkeltsager efter serviceovens § 176, stk. 1, efter Ældreministeriets opfattelse vil være mest hensigtsmæssigt, at den gældende retstilstand videreføres ved, at det tilføjes i serviceovens § 176, stk. 1, 1.-3. pkt., at tilbud efter ældreloven også vil skulle indgå ved opgørelsen over kommunens udgifter, jf. § 1, nr. 21, i det samtidigt fremsatte forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om socialtilsyn og forskellige andre love (Ændringer som følge af ældreloven, lov om ældretilsyn og lov om lokalplejehjem).

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Det forventes, at lovforslaget vil medføre merudgifter i kommunerne fra 2025 grundet øget administration i forbindelse med etablering af en kontrolenhed til at sikre en korrekt afregningspris for private leveran-

dører. Det skyldes, at afregningsgrundlaget til udvidelse af frit valg og leverandørstyringen bliver mere komplekst. Den endelige model for kontrolenheden og dermed kompensationen af kommunerne udestår.

Endeligt vil udvidelsen af Plejehjemsoversigten medføre nye registreringer og dermed øget administration i kommunerne. De økonomiske konsekvenser skal forhandles med KL.

Der er afsat finansiering til initiativerne på i alt 14,5 mio. kr. i 2024, 25,9 mio. kr. i 2025, 27,9 mio. kr. i 2026, 26,9 mio. kr. i 2027 og fra 2028 og varigt for 12,9 mio. kr. (2024-pl). Det bemærkes, at størstedelen af midlerne går til statslig finansiering af initiativerne, mens en mindre del er afsat til kompensation af kommunerne for øget administration.

Lovforslaget berører ikke regionerne og har derfor ingen økonomiske konsekvenser for regionerne og staten.

Det vurderes, at lovforslaget vil medføre implementeringskonsekvenser for kommunerne. Lovforslaget vil påvirke den kommunale sagsbehandling således, at kommunen skal træffe afgørelse om tildeling af kommunalt fastsatte rummelige pleje- og omsorgsforløb, som skal udgøre en ramme for hjælpen ud fra den ældres aktuelle behov og ønsker. Dette vil erstatte afgørelser om standardiserede enkelttydelser. Hjælpen vil således kunne blive justeret efter den enkeltes behov, uden at det er nødvendigt med en ny afgørelse. Indførelse af helhedspleje i få, rummelige pleje- og omsorgsforløb forventes dermed at nedbringe antallet af revisitationer til fordel for en mere borgernær visitation og tilpasning af plejen.

Det forventes, at lovforslagets del om indførelse af en fast overheadsats, der bruges til afregning af private leverandører, vil have positive administrative konsekvenser for kommunerne, der vil kunne mindske kommunernes administrationsomkostninger.

Lovforslagets afskaffelse af forebyggende hjemmebesøg ud fra specifikke alderskrav forventes tilsvarende at nedbringe kommunernes administration. Dette gælder også afskaffelsen af årlige kvalitetsstandarder og tilsynspolitikker.

Lovforslaget vil ikke medføre implementeringskonsekvenser for regionerne og staten.

Ældreministeriet og KL indgår i et forpligtende implementeringssamarbejde med henblik på løbende at følge den konkrete implementering af ældrereformen i kommunerne tæt i perioden 2024-2027. Omstillingen skal finansieres af kvalitetsløftet samt frigjorte midler fra regelforenklinger.

Ældreministeriet har overvejet hvorvidt lovforslaget følger de 7 principper for digitaliseringsklar lovgivning.

Det følger af principperne for digitaliseringsklar lovgivning, at et lovforslags implementeringskonsekvenser skal være velbelyste med henblik på at understøtte, at lovgivningen efter vedtagelse kan administreres hensigtsmæssigt og understøttes digitalt. Ældreministeriet har med henblik på at understøtte dette indgået et implementeringssamarbejde med KL og andre centrale interessenter, hvormed det forventes at opdagede uhensigtsmæssigheder i mødet med praksis vil blive håndteret. Som en del af det understøttende implementeringssamarbejde vil indgå et partnerskab om implementering i praksis, med fokus på bl.a. at klæde kommunalbestyrelsen, sagsbehandlere og udførende medarbejdere på til at realisere de nye omsorgs- og plejeforløb.

Det vurderes, at princip nr. 1 om klare og enkle regler er iagttaget i lyset af, at der med lovforslaget indføres en række tiltag for at sikre afbureaukratisering og regelforenklinger på området. Det omfatter bl.a. regler om, at kommunen skal træffe afgørelse om tildeling af kommunalt fastsatte rummelige pleje- og

omsorgsforløb, som vil erstatte afgørelser om standardiserede enkelttydelser. Hjælpen vil således kunne blive justeret efter den enkeltes behov, uden at det er nødvendigt med en ny afgørelse.

Princip 2 om digital kommunikation indebærer, at lovgivningen skal understøtte, at der kan kommunikeres digitalt med borgere og virksomheder. Lovforslaget fastsætter ikke regler om, hvordan og i hvilket omfang myndighederne kommunikerer digitalt eller fysisk med borgere og virksomheder. Det forudsættes, at kommunikation mellem myndigheder og borgere ligesom i dag vil foregå via Digital Post eller i papirform for de borgere, som er fritaget fra at modtage post fra Digital Post efter reglerne i lov om digital post fra offentlige afsendere. Lovforslaget vurderes på den baggrund at være i overensstemmelse med princippet.

Det vurderes, at princip nr. 3 om at muliggøre automatisk sagsbehandling er delvist opfyldt ved det foreslåede lovforslag. Folkepensionsalderen anvendes således som objektivi kriterium for afgrænsning af lovens personkreds, jf. lovforslagets § 2, stk. 1. Undtagelsesbestemmelserne i § 2, stk. 2, er udarbejdet tydeligt, i overensstemmelse med princip 1 for digitaliseringsklar lovgivning.

Det vil ikke være hensigtsmæssigt at indføre flere objektive kriterier i bedømmelserne, da der er tale om sager, hvor der skal ske en samlet og konkret vurdering af forholdene i sagen. Afgørelserne beror således i høj grad på en skønsmæssig vurdering, hvor den berørte persons samlede situation iagttages efter belysning af forholdene omkring personen.

Derudover vil plejeoversigten udvides med oplysninger, som kan give en indikation af private og kommunale plejehjems og plejeleverandørers kvalitet, hvilket som udgangspunkt vil omfatte oplysninger om brugertilfredshed, faste teams og medarbejderkontinuitet. Dertil kan den ældre eller dennes pårørende anvende oplysninger til at sammenligne forskellige plejehjem og plejeleverandører, og ud fra borgerens individuelle behov og ønsker, vælge det plejehjem eller plejeleverandør, som bedst muligt imødekommer den ældres ønsker.

For så vidt angår princip nr. 4 om ensartede begreber og genbrug af data er den foreslåede ordning i lovforslaget i vidt omfang baseret på eksisterende begreber og genbrug af data. Det er i lovforslaget så vidt muligt prioriteret, at begreberne fra serviceloven fastholdes, med mindre begreberne ikke er dækkende for den aktuelle kontekst, eller der er tale om forældet sprogbrug.

Yderligere vil der til understøttelse af implementeringen af ny ældrelov blive nedsat et partnerskab om mindre og bedre data med bl.a. KL og systemleverandører, hvori det drøftes, hvordan datagrundlaget på ældreområdet skal udformes. I regi af partnerskabet vil de nationale dokumentationskrav blive genbesøgt, og revurderet i forhold til om kravene skal fastholdes eller tilpasses, herunder om der er behov for nye krav. Ændringer og tilpasninger af krav vil have potentielle konsekvenser for eksisterende it-løsninger i kommunerne, hvorfor systemleverandørerne også inddrages i partnerskabets arbejde, således der kan genbruges mest muligt af eksisterende datastruktur. For så vidt angår princip nr. 5 om tryk og sikker databehandling vil der ikke i lovforslaget være regler om deling af data. Regler om deling af data i forbindelse med den kommunale sagsbehandling på ældreområdet vil fremgå af retssikkerhedsloven.

For så vidt angår princip nr. 6 om anvendelse af offentlig infrastruktur er det forudsat i lovforslaget, at den eksisterende fællesoffentlige infrastruktur, herunder CPR, NemID, MitID (eller et eventuelt fremtidigt tilsvarende elektronisk identifikationsmiddel) og Digital Post vil blive benyttet. Tilsvarende vil datainfrastrukturen bevares, hvorfor kommunerne fortsat kan anvende de samme it-systemer til bl.a. sagsbehandling og visitation til hjælp og støtte efter ældreloven. Derudover vil indberetning af data til statslige myndigheder, herunder Danmarks Statistik om modtagere af hjælp og støtte efter ældrelov, anvende eksisterende snitfladeløsninger, der muliggør automatiseret system-system indberetning.

Endelig vurderes det, at princip nr. 7 om forebyggelse af snyd og fejl følger de samme regler og principper, som har gjort sig gældende ved anvendelse af serviceloven. og det vurderes ikke, at lovforslaget indeholder nye proceskrav, som vil være til hinder for en effektiv it-anvendelse herunder i forbindelse med kontrol og dermed forebyggelse af snyd.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget vurderes have positive økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Lovforslagets vurderes at have positive konsekvenser for erhvervslivet, da det med lovforslaget bliver muligt for borgere at vælge en privat leverandør til at yde genoptræning og dermed alle elementer, der indgår i helhedspleje.

Lovforslagets indførelse af krav om helhedspleje vil kræve, at private leverandører skal kunne levere alle elementer, der indgår i helhedspleje. For nogle private leverandører betyder dette, at de skal indgå i konsortier efter gældende konkurrenceregler men henblik på at løse opgaven sammen for at levere helhedspleje. Dette kan, særligt for mindre leverandører, medføre sværere adgang til markedet, da det er virksomhederne selv, der skal vurdere, om et samarbejde er lovligt efter gældende konkurrenceregler.

Lovforslaget forventes at medføre mindre omstillingsomkostninger til omstilling til helhedspleje, da private leverandører vil skulle tilpasse sig kravet om at kunne levere alle elementer, der indgår i helhedspleje. Det betyder, at leverandørerne vil skulle udvide og tilpasse deres virksomheder til at kunne tilbyde genoptræning. I den forbindelse kan det blive påkrævet, at de private leverandører skal indgå samarbejde med andre leverandører eller udvide deres eksisterende samarbejde med andre leverandører.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget vurderes at have en række positive administrative konsekvenser for borgerne.

Med lovforslaget foreslås indførelse af helhedspleje i form af sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb, som vil betyde, at der ikke vil skulle træffes en ny afgørelse, hver gang borgerens behov for hjælp ændrer sig.

Lovforslaget vil medføre, at der skal træffes afgørelser med klageadgang til Ankestyrelsen i forbindelse med kommunens bevilling af pleje- og omsorgsforløbet, og hvis der er brug for at skifte til et andet forløb, fordi borgerens behov for hjælp og støtte har ændret sig væsentligt, og borgerens behov dermed ikke kan dækkes indenfor det tildelte pleje- og omsorgsforløb. Lovforslaget indfører et fleksibelt pleje- og omsorgsforløb, hvor borgeren i dialog med den faglige medarbejder selv kan være med til at bestemme, hvad der konkret er brug for af hjælp fra gang til gang inden for forløbets rammer. De faglige medarbejdere får således mulighed for at justere hjælpen efter borgerens aktuelle behov.

Med lovforslaget indføres en forbedret plejeoversigt, som vil sikre borgerne større gennemsigtighed og skabe overblik og muliggøre sammenligning mellem plejeenhederne og leverandørerne for dermed at understøtte borgernes frie leverandørvalg.

Lovforslaget vurderes at have en begrænset negativ konsekvens for borgernes retssikkerhed i forhold til klageadgangen i en situation, som vedrører borgere omfattet af lovforslagets § 2, stk. 2, hvor det foreslås, at loven også skal kunne finde anvendelse for personer, der ikke har nået folkepensionsalderen, når det efter en samlet vurdering af personens livssituation vurderes, at behovet for pleje og omsorg til varetagelsen af den daglige livsførelse, svarer til det behov, som ældre personer over folkepensionsalderen skal tilbydes efter denne lov.

I den forbindelse foreslås det med forslagens § 25, stk. 2, at hvis kommunalbestyrelsen træffer afgørelse

efter de foreslåede §§ 10, 13-14, 16-17, § 18, stk. 4, eller § 21 i ældreloven over for personer omfattet af § 2, stk. 1 og 2, og over for hvem der, før de blev omfattet af § 2, stk. 2, er truffet en retskraftig afgørelse efter §§ 83, 83 a, 84, § 86, stk. 1, § 91, stk. 3, §§ 119 eller 122 i serviceloven, vil personen ikke kunne indbringe den del af kommunalbestyrelsens afgørelse efter ældrelovens §§ 10, 13-14, 16-17, § 18, stk. 4, og § 21, som indebærer tilbagekaldelse af afgørelsen efter lov om social service for Ankestyrelsen.

Det foreslåede vurderes som nævnt at være en mindre negativ konsekvens for de berørte borgere, som efter kommunalbestyrelsens beslutning "overgår" fra at modtage hjælp og støtte efter servicelovens bestemmelser til at modtage hjælp og støtte efter ældrelovens bestemmelser. Disse borgere vil ikke kunne indbringe den del af kommunalbestyrelsens afgørelse, der vedrører tilbagekaldelsen af den retskraftige afgørelse om tildeling af ydelser efter serviceloven for Ankestyrelsen. Borgerne vil imidlertid kunne indbringe afgørelsen om tildeling af hjælp og støtte efter ældreloven for Ankestyrelsen efter den foreslåede § 25. Med "overgangen" af tildeling af hjælp og støtte med hjemmel i serviceloven til tildeling med hjemmel i ældreloven er der ikke tilsigtet indholdsmæssige ændringer i den hjælp og støtte borgeren vil modtage.

7. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget medfører ikke klimamæssige konsekvenser.

8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget medfører ikke miljø- og naturmæssige konsekvenser.

9. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 22. august 2024 til den 19. september 2024 (28 dage) været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatrådet, Alzheimerforeningen, Ankestyrelsen, BL - Danmarks Almene Boliger, Center for Sund Aldring – KU, Dansk Erhverv, Dansk Handicap Forbund, Dansk Industri, Dansk Sygeplejeråd, Danske Diakonhjem, Danske Fysioterapeuter, Danske Handicaporganisationer, Danske Patienter, Danske Regioner, Danske Seniorer, Danske SOSU-skoler, Danske Ældreråd, Datatilsynet, De sammenvirkende Menighedsplejere, DemensKoordinatorer i Danmark, Den Danske Dommerforening, Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet, Det Centrale Handicapråd, Domstolsstyrelsen, EGV, Ergoterapeutforeningen, Fagbevægelsens Hovedorganisation, Faglige Seniorer, FOA, Institut for Menneskerettigheder, KA Pleje, KL, Kommunale Velfærdschefer, Kost & Ernæringsforbundet, Lægeforeningen, Nationalt Videnscenter for Demens, OK-Fonden, PLO, Røde Kors, Selveje Danmark, Socialpædagogernes Landsforbund, SUFO (Landsforeningen for ansatte i sundhedsfremmende og forebyggende hjemmebesøg), VIVE og Ældre Sagen.

11. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreud-	Negative konsekvenser/merudgif-
--	---------------------------------	---------------------------------

	gifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	ter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Lovforslaget forventes at reducere kommunernes administration som følge af regelforenklinger fsva. afskaffelse af lovbestemte forebyggende hjemmebesøg, afskaffelse af årlige kvalitetsstandarder, afskaffelse af tilsynspolitikker samt omlægning af visitationen fra enkelt-ydelser til visitation i få, rummelige plejeforløb. Frigjorte ressourcer vil blive i kommunerne.	Forslaget forventes at indebære merudgifter for staten og kommunerne for samlet set 15,5 mio. kr. i 2024, 25,9 mio. kr. i 2025, 27,9 mio. kr. i 2026, 26,9 mio. kr. i 2027 og fra 2028 og varigt for 12,9 mio. kr. (2024-pl).
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Lovforslaget vil påvirke den kommunale sagsbehandling således, at kommunen skal træffe afgørelse om tildeling af kommunalt fastsatte rummelige pleje- og omsorgsforløb, som vil erstatte afgørelser om standardiserede enkeltydelser. Hjælpen vil således kunne blive justeret efter den enkeltes behov, uden at det er nødvendigt med en ny afgørelse.	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Lovforslagets vurderes at have positive konsekvenser for erhvervslivet, da det med lovforslaget bliver muligt for private leverandører at tilbyde rehabilitering og genoptræning.	Der forventes mindre omstillingsomkostninger til levering af helhedspleje.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Lovforslagets indførelse af krav om helhedspleje kan medføre øgede administrative konsekvenser for virksomheder, der indgår i konsortier for at levere helhedspleje, da det er virksomhedernes ansvar at vurdere, om et samarbejde er lovligt efter gældende konkurrenceregler.
Administrative konsekvenser for borgerne	Lovforslaget forventes at medføre positive administrative konsekvenser for borgere, idet der ikke skal træffes en ny forvaltningsretlig afgørelse, hver gang borgerens behov for hjælp ændrer sig. Desuden vil den forbedrede ple-	Lovforslaget forventes at medføre mindre negative administrative konsekvenser for borgere, omfattet af § 2, stk. 1 og 2, som efter kommunalbestyrelsens beslutning "overgår" fra at modtage hjælp og støtte efter servicelovens be-

	jeoversigt sikre borgerne større gennemsigtighed og skabe overblik og muliggøre sammenligning mellem plejeenhederne og leverandørerne for dermed at understøtte borgernes frie leverandørvalg.	stemmelser til at modtage hjælp og støtte efter ældrelovens bestemmelser. Disse borgere vil ikke kunne indbringe den del af kommunalbestyrelsens afgørelse, der vedrører tilbagekaldelsen af den retskraftige afgørelse om tildeling af ydelser efter serviceloven for Ankestyrelsen. Borgerne vil imidlertid kunne indbringe afgørelsen om tildeling af hjælp og støtte efter ældreloven for Ankestyrelsen efter den foreslåede § 25.
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen

Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	

Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering (der i relevant omfang også gælder ved implementering af ikkeerhvervsrettet EU-regulering) (sæt X)	Ja	Nej
		X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Rammen om de regler, som regulerer indsatser og forpligtelser i forhold til hjælp og støtte til ældre borgere i Danmark, udgøres af forskellig lovgivning, primært lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 909 af 3. juli 2024 (herefter serviceloven) og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. lovbekendtgørelse nr. 261 af 13. marts 2024 (herefter retssikkerhedsloven). Serviceloven er en rammelov, der overlader fastlæggelsen af indholdet i ældreplejen til den enkelte kommunalbestyrelse.

Serviceloven regulerer både kommunalbestyrelsens generelle forpligtelser over for alle voksne borgere med lovligt ophold i Danmark, der har brug for hjælp eller støtte, men samtidig også de mere specifikke ydelser og forpligtelser, der retter sig mod personer med forskellige behov for hjælp eller støtte, bl.a. ældre borgere, der har behov for personlig hjælp og pleje og hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet m.v.

Det fremgår af servicelovens § 1, stk. 1, at formålet med loven i forhold til personer, der er fyldt 18 år, er at tilbyde rådgivning og støtte for at forebygge sociale problemer, at tilbyde en række almene serviceydelser, der også kan have et forebyggende sigte, og at tilgodese behov, der følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. Det fremgår af stk. 2, at formålet med hjælp

efter loven er at fremme den enkeltes mulighed for at klare sig selv eller at lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten.

Den generelle formålsbestemmelse i servicelovens § 1 skal ses i sammenhæng med de specifikke formålsbestemmelser, som fremgår af nogle af lovens bestemmelser. Af servicelovens § 81 fremgår det overordnede formål med indsatser til voksne med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer. Servicelovens § 81 fastsætter, at formålet med indsatsen er at forebygge, at den enkeltes problemer forværres, understøtte den enkeltes muligheder for at fastholde egne ressourcer eller fremme øget selvstændighed, forbedre den enkeltes sociale og personlige funktion. Efter bestemmelsen er formålet endvidere at forbedre mulighederne for den enkeltes livsudfoldelse gennem kontakt, tilbud om samvær, aktivitet, behandling, omsorg og pleje, fremme inklusion i samfundet, herunder medvirke til at øge den enkeltes mulighed for deltagelse i uddannelse, beskæftigelse og sociale relationer samt sikre en helhedsorienteret støtte med tilbud afpasset efter den enkeltes særlige behov i egen bolig, herunder i botilbud efter lov om almene boliger m.v. eller i botilbud efter serviceloven.

Det foreslås i *stk. 1*, at formålet med loven er at tilvejebringe rammerne for en ældrepleje, der med udgangspunkt i den enkelte ældres aktuelle livssituation og behov understøtter en alderdom, som er præget af mest mulig livsglæde, selvhjulpenhed og tid til omsorg og nærvær.

Forslaget til formål vil sætte en overordnet retning for den måde, hvorpå ældreplejen vil skulle styres, dokumenteres, kontrolleres og leveres, men vil ikke i sig selv indebære konkrete materielle rettigheder og pligter for borgere, myndigheder og private leverandører.

Det foreslås i *stk. 2*, at med denne lov tilsigtes særligt at understøtte 1) den ældres selvbestemmelse, 2) tillid til medarbejderne og den borgernære ledelse og 3) et tæt samspil med pårørende, lokale fællesskaber og civilsamfund.

Forslagene til bærende værdier, som fremgår af lovforslagets § 1, stk. 2, skal ses i sammenhæng med forslaget til formål i lovforslagets § 1, stk. 1, og vil ligesom formålet ikke indebære konkrete materielle rettigheder og pligter for borgere, myndigheder og private leverandører.

De bærende værdier om selvbestemmelse, tillid til medarbejderne og den borgernære ledelse og et tæt samspil mellem med pårørende, lokale fællesskaber og civilsamfund afspejles desuden i forslagene til de konkrete materielle bestemmelser i loven.

Den bærende værdi om ”den ældres selvbestemmelse” afspejles således i forslaget til materielle bestemmelser i lovens kapitel 3 om helhedspleje i sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb samt almene tilbud m.v., der er centrale, og understøtter borgernes selvbestemmelse og tilliden til medarbejderne og den borgernære ledelse. Det fremgår bl.a. af forslaget til § 11, at tilbud efter § 10 (om helhedspleje) løbende skal tilrettelægges og udføres på baggrund af dialog mellem den udførende medarbejder og den, der modtager tilbuddet og ud fra en faglig vurdering af modtagerens aktuelle behov og ressourcer. I bemærkningerne til denne bestemmelse anføres, at med ”selvbestemmelse” forstås bl.a. modtagerens løbende indflydelse på udmøntningen af hjælpen i det daglige, og at hermed menes, at borgeren, der modtager hjælpen, vil skulle have indflydelse på, hvilken hjælp der gives fra gang til gang, således at borgeren oplever at få hjælp i overensstemmelse med aktuelle behov og ressourcer. Det anføres videre, at der således løbende vil skulle være en dialog mellem borgeren og de udførende medarbejdere, der kommer hos borgeren, om dennes aktuelle behov.

Den bærende værdi om ”tillid til medarbejderne og den borgernære ledelse” skal understøtte en overordnet retning på ældreplejen, der bl.a. skal være karakteriseret ved tillid til medarbejdernes og den borgernære ledelses faglighed og kompetencer, der indebærer muligheder for ansvar og medbestemmelse

i tilrettelæggelse og udmøntningen af hjælpen. Dette understøttes bl.a. af de rammer for ældreplejen, som følger af de foreslåede materielle bestemmelser i §§ 10 og 11, der skaber rammerne for, at medarbejderne i ældreplejen, i mødet med modtagerne af hjælpen, kan anvende deres faglighed. For en uddybning se i bemærkningerne til §§ 10 og 11 og de almindelige bemærkninger pkt. 3.5 og 3.6.

Den bærende værdi om et ”tæt samspil med pårørende, lokale fællesskaber og civilsamfund” er afspejlet i forslaget til materiel bestemmelse i lovens kapitel 3 om civilsamfund og lokale fællesskaber, hvor det i § 7 bl.a. foreslås fastsat, at kommunalbestyrelsen skal samarbejde med frivillige organisationer og foreninger på ældreområdet. I forslaget til bemærkninger til denne bestemmelse anføres, at med »et tæt samspil med pårørende, lokale fællesskaber og civilsamfund« forstås, et gensidigt samarbejde, baseret på kendskab til og respekt for de forskellige vilkår, der kendetegner henholdsvis en kommunal myndighed og medarbejdere, der udmønter dennes beslutning på den ene side og på den anden side en pårørende, en civilsamfundsorganisation eller et lokalt fællesskab. Det anføres videre, at respekt for de forskellige parter styrke og egenart og kommunalbestyrelsens myndighedsansvar således vil være grundlæggende forudsætninger for samarbejdet, og at formålet med et tæt samspil dermed vil være et ligeværdigt samarbejde, hvor frivillige og pårørende i højere grad anerkendes som en vigtig samarbejdspart, men uden at pålægges forpligtigelser. For en uddybning se bemærkningerne til § 7 og de almindelige bemærkninger til pkt. 3.3.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, pkt. 3.1.

Til § 2

Efter de gældende regler i serviceloven retter lovens ydelser sig mod voksne, der har behov for hjælp eller støtte efter lovens bestemmelser. Af de enkelte bestemmelser i loven fremgår de nærmere betingelser for at opnå støtte efter bestemmelsen. Der er i enkelte bestemmelser fastsat særlige aldersbetingelser tilknyttet en bestemt ydelse. Dette gælder f.eks. lovens § 79 a om forebyggende hjemmebesøg, der særligt er målrettet ældre borgere.

Berettigede til ydelser efter serviceloven, efter at der er foretaget en individuel vurdering, er mennesker med nedsat fysisk og/eller psykisk funktionsevne, dvs. borgere som i daglig tale benævnes som mennesker med handicap, herunder mennesker med en varig sindslidelse og mennesker med aldersbetinget nedsat funktionsevne. Berettigede til ydelser er også mennesker med særlige sociale problemer.

Folkepensionsalderen er reguleret i lov om social pension, jf. lovebekendtgørelse nr. 527 af 25. april 2022 (herefter pensionsloven). Det fremgår af § 1, stk. 2, i pensionsloven, at det i 2015 og herefter hvert 5. år beregnes, om folkepensionsalderen for personer født efter den 31. december 1962 skal reguleres. Pensionsalderen bliver, jf. § 1, stk. 3, gradvist forhøjet på grund af udviklingen i levetiden. Den forhøjede folkepensionsalder skal dog vedtages af Folketinget, før den får virkning. Det følger af § 1a, stk. 1, at folkepensionsalderen i 2024 er 67 år. Folkepensionsalderen op til 69 år gældende fra 2035 er vedtaget af Folketinget.

Det følger af servicelovens § 2, at alene personer med lovligt ophold her i landet har ret til at få hjælp efter serviceloven, herunder f.eks. støtte til hjælpemidler eller foranstaltninger i form af anbringelse i døgnophold. Kravet om, at man skal have lovligt ophold her i landet, handler både om, at man fysisk skal opholde sig i landet, og at man skal have lovligt ophold. Ophold her i landet omfatter både midlertidigt og fast ophold her i landet. Midlertidigt ophold er f.eks. ferie- og studieophold, familiebesøg m.v.

Det foreslås i *stk. 1*, at loven finder anvendelse for personer, som lovligt opholder sig her i landet, og som har nået folkepensionsalderen, jf. § 1 a i lov om social pension, og har behov for pleje og omsorg til

varetagelsen af den daglige livsførelse, på grund af nedsat funktionsevne, der er opstået i forbindelse med personens aldring, jf. dog stk. 2 og 4, og §§ 4, 6, 8, 16, 23-26, 34-37 og 44.

Med den foreslåede bestemmelse afgrænses loven af et alderskriterium, kombineret med et hjælpebehov til opretholdelse af den daglige livsførelse, der er opstået i forbindelse med aldringen. Det overordnede hensyn bag den foreslåede afgrænsning af personkredsen, og udskillelsen af ældreplejen fra det specialiserede socialområde, er bl.a. en understregning af, at aldring og alderdom ikke er et specialiseret område, men derimod et alment område, da alle i løbet af alderdommen kan få behov for ældrepleje. Henvisningen til § 1a i pensionsloven indebærer, at en person for at være omfattet af loven skal have nået den til enhver tid gældende folkepensionsalder, jf. dog forslaget til § 2 stk. 2 og § 4 og §§ 4, 6, 8, 16, 23-26, 34-37 og 44.

Hensigten med denne afgrænsning af lovens anvendelsesområde er dels at afgrænse personkredsen og overordnet afgrænse, hvilken hjælp, man kan forvente at modtage i ældreplejen efter loven (hjælp til den daglige livsførelse). Med fastsættelsen af det objektive alderskriterium, med henvisning til den til enhver tid gældende folkepensionsalder, følger man automatisk den udvikling i pensionsalderen, som er besluttet i forbindelse med tilbagetrækningsreformen, og som er reguleret i § 1a i pensionsloven.

Anvendelsesområdet vil udover alderskriteriet med henvisning til folkepensionsalderen, som er et objektive kriterium, indeholde et kriterium, der tilsiger, at personen skal have behov for pleje og omsorg til varetagelsen af den daglige livsførelse på grund af nedsat funktionsevne, der er opstået i forbindelse med aldringen. Der kan være tale om nedsættelse af den fysiske, psykiske og sociale funktionsevne.

Formuleringen om, at behovet for pleje og omsorg skal være opstået i forbindelse med aldringen indebærer ikke, at behovet nødvendigvis skal være opstået på grund af aldringen. Selv om risikoen for forekomsten af visse tilstande og sygdomme stiger med alderen, f.eks. demens, kræft og hjertekarsygdomme, kan disse sygdomme ikke nødvendigvis siges at være opstået på grund af aldringen, da de også forekommer hos yngre aldersgrupper. Lovens anvendelsesområde er således ikke knyttet op på specifikke tilstande, sygdomme m.v., men hvis en person over folkepensionsalderen f.eks. bliver ramt af en blodprop i hjernen og i forbindelse hermed får behov for omsorg og pleje til varetagelsen af den daglige livsførelse, jf. forslagene til betingelser i § 2, vil omsorgen og plejen skulle gives efter ældreloven. Behovet for pleje og omsorg behøver ikke være livsvarigt. Tilsvarende vil en person over folkepensionsalderen, der f.eks. kommer ud for en trafikulykke, og som får behov for omsorg og pleje til varetagelsen af den daglige livsførelse, kunne modtage helhedspleje efter ældreloven, hvis det i øvrigt vurderes, at vedkommende opfylder kriterierne herfor, jf. lovforslagets § 10.

At plejen og omsorgen skal gives til den daglige livsførelse, er en understregning af, at det er almen hjælp til opretholdelse af den daglige livsførelse. Det konkrete indhold i plejen og omsorgen, og måden denne leveres på, reguleres i lovens materielle bestemmelser.

Folkepensionsalderen skal være nået på tidspunktet for iværksættelsen af hjælpen. Det er således tidspunktet for iværksættelsen af hjælpen, og ikke tidspunktet for visitation til hjælpen, der er afgørende. Dvs., at en person, for at være omfattet af personkredsen for ældreloven på tidspunktet, hvor plejen og omsorgen m.v. iværksættes, skal opfylde det til enhver tid gældende alderskriterium. De sagsforberedende skridt i forbindelse med visitationen, og selve tildeling af hjælpen, kan imidlertid godt finde sted før vedkommende har nået folkepensionsalderen med henblik på, at plejen og omsorgen kan iværksættes, når vedkommende har nået folkepensionsalderen.

Det foreslås, at kravet om lovligt ophold her i landet, som betingelse for at få ret til tilbud efter loven, som fremgår af serviceloven, også skal gælde for ældrelovens personkreds. Dette vil medføre, at alene personer med lovligt ophold her i landet vil få ret til tilbud efter lovforslaget til ældrelov. Forslaget

viderefører princippet i servicelovens § 2 om, at lovens ydelser kun kan gives til personer, der lovligt opholder sig her i Danmark (dvs. ikke Grønland og Færøerne). Dette gælder uanset nationalitet. Kravet om, at man skal have lovligt ophold her i landet, handler både om, at man vil skulle fysisk opholde sig i landet, og at man vil skulle have lovligt ophold.

Den foreslåede bestemmelse i § 2, stk. 1, vil endvidere indebære, at loven vil finde anvendelse for personer, som omfattes af bestemmelserne om den generelle forebyggende indsats, jf. forslaget til § 4, generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte, jf. forslaget til § 6, tegning af ansvars- og ulykkesforsikringer, jf. forslaget til § 8, afløsning eller aflastning, jf. forslaget til § 16, pasning af døende, jf. forslaget til §§ 23-26, ældreråd, jf. §§ 34-37 og visitation direkte til plejehjem af personer, der modtager erstatning i henhold til lov om besættelsestidens ofre, jf. forslaget til § 44. Henvisningen til bestemmelser i lovforslagets §§ 4, 6, 8, 16, 23 – 26 og 34 indebærer, at loven også finder anvendelse for personer, som ikke opfylder alderskriteriet og behovet for pleje og omsorg til varetagelsen af den daglige livsførelse, men som omfattes af de nævnte bestemmelser. Det drejer sig om målgruppen for en generel forebyggende indsats, jf. forslaget til § 4, som også omfatter ældre, som ikke aktuelt har et hjælpebehov, og som ikke nødvendigvis opfylder det foreslåede alderskriterium. Det drejer sig desuden om personer, som omfattes af de foreslåede bestemmelser om generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte (§ 6), ansvars- og ulykkesforsikringer (§ 8), afløsning og aflastning (§16), pasning af døende (§§ 23 – 26)) og ældreråd (§§ 34 – 37).

Henvisningen til den foreslåede bestemmelse i § 44, vil indebære, at kravet om lovligt ophold ikke skal være opfyldt, da § 44 netop vil hjemle mulighed for, at de personer, som omfattes af § 44, kan visiteres direkte fra udlandet til plejehjem i Danmark, hvis de i øvrigt opfylder betingelserne i § 44.

Da aldringsprocessen for den enkelte er individuel og ikke ensartet eller lineær, og et eventuelt behov for pleje og omsorg til opretholdelse af den daglige livsførelse, der er opstået i forbindelse med aldringen, dermed kan variere, indebærer den foreslåede afgrænsning af lovens personkreds, der fremgår af forslaget til § 2, stk. 1, behov for håndtering af snitflader i forhold til ældre personer under folkepensionsalderen, hvor behovet for pleje og omsorg svarer til behovet for den pleje og omsorg som ældre over folkepensionsalderen, omfattet af ældreloven, kan have.

I forslaget til *stk. 2* anføres, at loven også finder anvendelse for andre ældre personer, som lovligt opholder sig her i landet, og som ikke har nået folkepensionsalderen, når det efter en samlet vurdering af personens livssituation vurderes, at behovet for pleje og omsorg til varetagelsen af den daglige livsførelse, svarer til det behov som ældre personer, der har nået folkepensionsalderen kan have, jf. *stk.1*.

Der skal således lægges vægt på, at personer, der omfattes af ældreloven efter *stk. 2*, har behov for pleje og omsorg til varetagelsen af den daglige livsførelse, dvs. til almen hjælp efter lovens bestemmelser.

Ved vurderingen af, om en ældre person via denne undtagelsesbestemmelse skal omfattes af ældreloven, vil vedkommendes alder skulle tillægges betydelig vægt. Undtagelsesbestemmelsen forudsættes således alene anvendt i forhold til personer, der med rimelighed kan betegnes som "ældre", jf. at det af den foreslåede bestemmelse fremgår, at den finder anvendelse for "andre ældre personer" selvom de ikke har nået folkepensionsalderen. Det kan f.eks. være en person i halvtredserne, hvor kommunalbestyrelsen vurderer, at vedkommendes behov for hjælp mest hensigtsmæssigt varetages i regi af ældreplejen, f.eks. en person, der lider af demens, og som har et hjælpebehov. Modsat vil en yngre person i f.eks. trediverne, der lider af demens og har behov for praktisk hjælp og personlig pleje og omsorg, ikke omfattes af undtagelsesbestemmelsen, men i stedet skulle modtage hjælp efter bestemmelserne i serviceloven. Bestemmelsen vil også kunne finde anvendelse for bl.a. mennesker i udsathed, som ældes tidligt, og som kan have behov for pleje og omsorg, der mest hensigtsmæssigt varetages efter bestemmelserne i ældreloven. Personer, som

omfattes af ældreloven, uanset om dette sker efter stk. 1 eller 2, vil som nævnt skulle have (almen) hjælp til den daglige livsførelse efter bestemmelserne i ældreloven. Personer, der omfattes af ældreloven, kan derudover have behov for specialiseret hjælp og støtte, og vil derfor samtidig kunne modtage hjælpe efter serviceloven, hvis de har behov for de specialiserede ydelser, som fremgår af serviceloven.

Personer med funktionsnedsættelse, f.eks. som følge af et handicap og udsatte voksne, der hidtil har modtaget hjælp efter serviceloven, mister ikke rettigheder, når de når folkepensionsalderen, givet at de fortsat har et specialiseret behov. De vil således fortsat have ret til specialiserede ydelser i det omfang de opfylder kriterierne herfor i serviceloven.

Personer med f.eks. handicap over folkepensionsalderen, der modtager specialiseret hjælp til de ydelser, der gives efter serviceloven, vil herudover også -ligesom alle andre borgere - kunne modtage hjælp og støtte efter ældreloven, hvis de har behov for hjælp, jf. stk. 1 og 2, og opfylder kriterierne herfor i lovens materielle bestemmelser. Således vil en person med f.eks. handicap over folkepensionsalderen kunne modtage både specialiseret hjælp efter serviceloven og ældrepleje, dvs. "almen" hjælp, efter ældreloven. Tilsvarende vil personer, der modtager hjælp efter ældreloven, der ikke hidtil har haft behov for specialiserede ydelser efter serviceloven, kunne modtage specialiseret hjælp efter serviceloven, hvis de opfylder kriterierne herfor i serviceloven.

Det foreslås i *stk. 3*, at vurderingen af, om en person er omfattet af stk. 1 eller 2 foretages af kommunalbestyrelsen i personens handlekommune, jf. §§ 9 og 9b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Handlekommunen er som udgangspunkt den kommune, hvor borgeren har sin bopæl eller sædvanligvis opholder sig, jf. definitionen heraf i kapitel 3 i retssikkerhedsloven. Kommunalbestyrelsens beslutning vil ikke kunne påklages til Ankestyrelsen, jf. forslaget til bestemmelser om klageadgang i lovforslagets § 30 modsætningsvist. Personen vil kunne klage til kommunen over kommunens administration.

Ved vurderingen af, om en persons behov for pleje og omsorg til varetagelse af den daglige livsførelse svarer til det behov som ældre personer, der har nået folkepensionsalderen, kan have, kan bl.a. indgå overvejelser, om behovet mest hensigtsmæssigt varetages efter de foreslåede materielle bestemmelser i lovens, men også om personen i forhold til lovens formål og bærende værdier m.v., mest hensigtsmæssigt skal omfattes af ældreplejen i kommunen i henhold til ældreloven.

Det foreslås i *stk. 4*, at loven ikke finder anvendelse for borgere, der er omfattet af §§ 95 eller 96 i lov om social service. Servicelovens § 95 regulerer kontant tilskud, § 96 regulerer borgerstyret personlig assistance. I de tilfælde, hvor en borger både er omfattet af personkredsen for kontant tilskud eller borgerstyret personlig assistance efter servicelovens regler og af personkredsen for ældreloven, jf. lovens § 2, stk. 1 eller 2, vil borgerens behov således ikke skulle dækkes efter ældrelovens regler, men efter servicelovens regler. Dette er begrundet i karakteren af og formålet med en kontant tilskudsordning og en ordning med borgerstyret personlig assistance.

Det overordnede formål med servicelovens regler om borgerstyret personlig assistance er at skabe grundlag for fleksible hjælpeordninger, der tager udgangspunkt i borgernes selvbestemmelse, og som dermed kan tilpasses borgernes ønsker og behov, så borgere med omfattende funktionsnedsættelser kan fastholde eller opbygge et selvstændigt liv. Formålet er samtidig, at der skabes mulighed for helhedsorienteret hjælp for borgere med et omfattende hjælpebehov.

Borgerstyret personlig assistance ydes som tilskud til dækning af udgifter ved ansættelse af hjælpere til pleje, overvågning og ledsagelse til borgere med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der har et behov, som gør det nødvendigt at yde denne ganske særlige støtte.

Serviceovens regler om borgerstyret personlig assistance er således som udgangspunkt rettet mod borgere med massive og sammensatte hjælpebehov, hvor borgerens behov ikke kan dækkes ved almindelig personlig og praktisk hjælp m.v.

Det overordnede formål med reglerne om kontant tilskud til ansættelse af hjælpere er at skabe grundlag for hjælperordninger, der tager udgangspunkt i borgerens selvbestemmelse, så borgeren kan fastholde eller opbygge et selvstændigt liv. I en kontant tilskudsordning ydes der hjælp i form af et kontant tilskud til borgeren/nærtstående, der selv får mulighed for at ansætte hjælpere. Borgeren/den nærtstående kan således selv vælge, hvem der skal udføre hjælpen. Borgeren/den nærtstående fungerer som arbejdsleder for hjælperne. Borgeren/den nærtstående fungerer desuden som arbejdsgiver for hjælperne, medmindre den pågældende indgår aftale med en nærtstående, eller en forening eller privat virksomhed, der er godkendt af socialtilsynet, om, at tilskuddet overføres til den nærtstående, foreningen eller den private virksomhed, der herefter er arbejdsgiver for hjælperne.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger pkt. 3.2.

Til § 3

Ifølge § 2, stk. 3, i serviceloven, kan der ved aftale med andre stater eller internationale organisationer gives kommunalbestyrelsen mulighed for at yde hjælp til behandling eller pleje m.v. af længere varighed her i landet til personer, som har særlig tilknytning til landet, men som på ansøgningstidspunktet ikke har ophold her i landet. Det samme gælder til herboende personers behandling eller pleje m.v., når de tager ophold i et andet land, hvortil de pågældende har særlig tilknytning.

Serviceovens § 2, stk. 3, svarer til § 3, stk. 2, i lov nr. 1128 af 22. december 1993 om social bistand. Bestemmelsen blev indført på baggrund af forberedelserne til Danmarks tiltrædelse til Nordisk Konvention af 14. juni 1994 om Social Bistand og Sociale Tjenester (Bistandskonventionen), jf. Folketingstidende 1993-94 (1. samling), tillæg A, spalte 1939.

Af Bistandskonventionens artikel 9, som vedrører flytning til et andet nordisk land af personer med behov for behandling eller pleje af længere varighed, fremgår, at når en person, der omfattes af konventionen, med behov for behandling eller pleje af længere varighed har ønske om at flytte fra et nordisk land til et andet nordisk land, hvortil den pågældende har en særlig tilknytning, skal de ansvarlige myndigheder i de to lande søge at medvirke til en sådan flytning såfremt denne vil forbedre den pågældendes livssituation (stk. 1). Det fremgår endvidere, at de ansvarlige myndigheder i fra- og tilflytningslandene som led i aftalen om flytningen kan træffe beslutning om fordeling af udgifterne til behandling eller pleje mellem myndighederne i de to lande (stk. 2). Endelig fremgår det, at i den udstrækning en aftale, som er nævnt i andet stykke, omfatter en fordeling af udgifter til ydelser ved sygdom skal en sådan aftale anses for en aftale i henhold til artikel 23, første stykke, i den nordiske konvention af 15. juni 1992 om social sikring (stk. 3).

I § 3 foreslås, at der ved aftale med andre stater eller internationale organisationer kan gives kommunalbestyrelsen mulighed for at yde hjælp til behandling eller pleje m.v. af længere varighed i Danmark til personer, som har særlig tilknytning til landet, men som på ansøgningstidspunktet ikke opholder sig i Danmark. Det samme gælder til herboende personers behandling eller pleje m.v., når de tager ophold i et andet land, hvortil de pågældende har særlig tilknytning.

Den foreslåede bestemmelse i § 3 skal i forlængelse af Danmarks tiltrædelse af Bistandskonventionen, jf. ovenfor, sikre, at kommunalbestyrelser i overensstemmelse med konventionen får mulighed for at yde hjælp til behandling eller pleje m.v. af længere varighed i Danmark til personer, som har særlig tilknytning til landet, men som på ansøgningstidspunktet ikke opholder sig i Danmark. Det samme gælder

i forhold til herboende personers behandling eller pleje m.v., når de tager ophold i et andet land, hvortil de pågældende har særlig tilknytning.

Der er ikke indholdsmæssige ændringer i den foreslåede § 3 i forhold til den tilsvarende bestemmelse i servicelovens § 2, stk. 3, som gælder på servicelovens område.

Til § 4

Det fremgår af servicelovens § 79 a, stk. 1, at kommunalbestyrelsen bl.a. skal tilbyde mindst et årligt forebyggende hjemmebesøg til alle borgere, der er fyldt 82 år, og som bor i kommunen. Derudover skal kommunalbestyrelsen tilbyde alle borgere et besøg i deres 75. og 80. år samt borgere i alderen 65 til 81 år, som er i særlig risiko for at få nedsat social, fysisk eller psykisk funktionsevne, jf. servicelovens § 79 a, stk. 2-4.

Kommunalbestyrelsen tilrettelægger derudover besøgene efter behov, jf. servicelovens § 79 a, stk. 5, og kommunalbestyrelsen kan vælge at undtage de borgere, som modtager både personlig pleje og praktisk hjælp efter servicelovens § 83, fra ordningen om forebyggende hjemmebesøg, jf. servicelovens § 79 a, stk. 6.

Det følger endeligt af servicelovens § 79 a, stk. 7, at ældreministeren kan fastsætte regler om de kommunale forpligtelser efter stk. 1-6.

Med *stk. 1*, foreslås, at kommunalbestyrelsen med henblik på at understøtte en alderdom med mest mulig selvstændighed i den daglige livsførelse og evne til i videst muligt omfang at tage vare på egne behov skal tilvejebringe en generel forebyggende indsats over for ældre borgere i kommunen, herunder ved iværksættelse af opsøgende indsatser målrettet personer, hvor der vurderes at være et forebyggelsespotentiale.

Det foreslåede betyder, at kommunalbestyrelsen vil skulle tilvejebringe en generel forebyggende indsats over for ældre borgere i kommunen. Med »en generel forebyggende indsats« forstår, aktiviteter og indsatser, der bredt sørger for at forhindre opståen og udvikling af sygdomme, psykosociale problemer eller ulykker og dermed fremmer folkesundheden. I forebyggelse er der fokus på at identificere og hindre eller hæmme risikofaktorer, risikoadfærd, sygdom og sygdomsfølger. Der kan således både være tale om indsatser målrettet sociale dimensioner af livet, herunder forebyggelse af ensomhed, samt indsatser målrettet det fysiske helbred i forhold til funktionsniveau og velbefindende.

Formålet med den generelle forebyggende indsats, vil med det foreslåede skulle være at understøtte en alderdom med mest mulig selvhjulpenhed, sådan at den ældre kan leve et selvstændigt og meningsfuldt liv samt bibeholde deres funktionsevne længst muligt forstået som personens evne til at klare dagligdagens gøremål både fysisk, psykisk og social.

Det betyder, at den forebyggende indsats vil skulle sætte fokus på den pågældendes aktuelle livssituation mhp. at yde råd og vejledning og hjælpe borgeren til bedre at udnytte egne ressourcer og bevare funktionsniveauet længst muligt. Som led heri bør medarbejderen have fokus på forebyggelse af sygdom og funktionsevnetab, såvel som ensomhed og social isolation m.v. og evt. henvise til relevante tilbud. Medarbejderen vil eksempelvis kunne henlede borgerens opmærksomhed på frivillige organisationer og sociale netværk mhp. at tilskynde den ældre til bedre at udnytte egne ressourcer, bevare funktionsniveauet længst muligt samt deltage i sociale og meningsfulde aktiviteter og fællesskaber. Den forebyggende indsats vil således skulle have et helhedsorienteret fokus.

Med det foreslåede, vil det være kommunalbestyrelsens ansvar at tilrettelægge den forebyggende indsats, herunder at sikre, at indsatsen er målrettet i forhold til særlige risikogrupper. Kommunalbestyrelsen

vil eksempelvis kunne vælge at prioritere ressourcerne til den gruppe af ældre, som ikke modtager helhedspleje efter den foreslåede § 10, og som kommunen dermed ikke hyppigt er i kontakt med.

Det foreslåede betyder endvidere, at det ikke fremover vil være lovreguleret, at den forebyggende indsats skal have form af et hjemmebesøg, hvor ofte et sådan skal finde sted, eller at indsatsen skal målrettes bestemte aldersgrupper.

Kommunalbestyrelsen vil kunne beslutte fortsat at gennemføre forebyggende hjemmebesøg, såfremt kommunalbestyrelsen finder det mest hensigtsmæssigt.

Det vil være vigtigt, at kommunen sikrer, at borgeren bliver bekendt med kommunens forebyggende og sundhedsfremmende indsatser, og at borgeren forstår, hvordan man konkret skal forholde sig til indsatserne.

Med det foreslåede vil den generelle forebyggende indsats endvidere skulle omfatte opsøgende indsatser målrettet borgere, hvor der vurderes at være et forebyggelsespotentiale, jf. stk. 1, sidste pkt.

Det vil være op til kommunalbestyrelsen at beslutte, hvordan den opsøgende indsats tilrettelægges, herunder hvor ofte den vil iværksætte opsøgende indsatser, hvilke former for opsøgende indsatser, den vil benytte sig af, og hvordan kommunen vil opretholde kontakten med målgruppen eller personen for den opsøgende indsats.

Det foreslåede betyder videre, at den opsøgende indsats vil skulle målrettes borgere, hvor der vurderes at være et forebyggelsespotentiale, jf. sidste pkt. Kommunalbestyrelsen vil f.eks. kunne lægge vægt på generelle risikofaktorer og -situationer, hvor ældre kan opleve øget risiko for at være sårbare. Der findes ikke en entydig definition af, hvad det vil sige at være sårbar. Sundhedsstyrelsen peger dog på en række udtalte eksempler for, hvornår ældre er i øget risiko for at være sårbare. Det er eksempelvis ved tab af samlever/ægtefælle, når samlever/ægtefælle flytter på plejecenter/i plejebolig, ældre borgere uden børn, ældre borgere med fysisk, mentalt eller socialt funktionstab, borgere som har hyppige indlæggelser/genindlæggelser eller mange henvendelser til praktiserende læge, borgere som er pårørende til alvorligt syg samlever/ægtefælle, der f.eks. modtager intensiv hjælp, har udviklet demenssygdom, borgere med skadeligt medicinforbrug, herunder risiko for fejlmedicinering, borgere med skadeligt alkoholforbrug, borgere med anden etnisk baggrund end dansk.

Kommunalbestyrelsen vil endvidere kunne inddrage særlige lokale forhold og hensyn, som gør udvalgte målgrupper relevante for den opsøgende indsats. Det kan f.eks. være høj andel af ældre med anden etnisk baggrund end dansk, da der i denne gruppe kan være en højere forekomst af ældre med begrænsede sundhedskompetencer ift. det danske sundhedsvæsen, høj andel af ældre, der bor i udsatte boligområder med fokus på udvalgte grupper begrundet i resultater fra nationale, regionale eller kommunale sundhedsprofiler, fokus på forebyggelse af fald, fokus på forebyggelse af ensomhed m.v.

Kommunalbestyrelsen vil ligeledes kunne vælge at anvende eksisterende samarbejdsflader og systemer i kommunerne. Det kan f.eks. være samarbejde med civilsamfundet, lokale fællesskaber, foreninger og frivillighedskoordinatorer, pårørende, praktiserende læger, hospitaler, sociale viceværter m.v. med henblik på at identificere ældre borgere med et forebyggelsespotentiale.

Videnscenter for Værdig Ældrepleje vil udarbejde vejledningsmateriale og guide med viden om risikogrupper og metoder til identificering og opsporing af ældre, hvor der kan være et forebyggelsespotentiale. Materialet skal understøtte kommunerne i vurderingen af hvilke borgere, der kan være relevante at opsøge mhp. eventuelt behov for forebyggende og sundhedsfremmende indsatser.

Til § 5

Serviceoven danner i dag rammen om de regler, som regulerer tilbud om hjælp og støtte til personer, som på grund af nedsat funktionsevne har behov for hjælp til f.eks. personlig pleje og praktiske opgaver i hjemmet.

Tilbud om hjælp skal efter § 83 bidrage dels til at vedligeholde fysiske eller psykiske færdigheder, dels til at afhjælpe væsentlige følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. Efter servicelovens § 83 a skal kommunalbestyrelsen tilbyde et korterevarende og tidsafgrænset rehabiliteringsforløb, hvis rehabiliteringsforløbet vurderes at kunne forbedre personens funktionsevne og dermed nedsætte behovet for hjælp efter servicelovens § 83. Rehabiliteringsforløbet skal tilrettelægges og udføres helhedsorienteret og tværfagligt.

Det foreslås med *stk. 1*, tilbud efter de foreslåede §§ 10 og 11, vil skulle gives med et forebyggende, rehabiliterende og vedligeholdende sigte.

Med det foreslåede vil kommunen skulle sikre, at helhedsplejen gives med et forebyggende, rehabiliterende og vedligeholdende sigte.

Med »forebyggende, rehabiliterende og vedligeholdende sigte« forstår, at hjælpen skal sigte på i vides mulige omfang at forberede borgerens funktionsevneniveau, og hvor det ikke er muligt at for skal hjælpe fastholde det nuværende funktionsevneniveau og forhindre yderligere funktionstab.

Hjælpen vil således skulle sætte fokus på den pågældendes aktuelle og samlede livssituation, herunder sociale forhold som pårørende. Formålet her med vil skulle være at yde råd og vejledning og hjælpe borgeren til bedre at udnytte egne ressourcer og bevare funktionsniveauet længst muligt. Som led heri bør medarbejderen have fokus på forebyggelse af sygdom, ensomhed og social isolation og tab af funktionsevne m.v. og evt. henvise til relevante tilbud. Medarbejderen vil eksempelvis kunne henlede borgerens opmærksom på frivillige organisationer og sociale netværk med henblik på at tilskynde den ældre til bedre at udnytte egne ressourcer, bevare funktionsniveauet længst muligt samt deltage i sociale og meningsfulde aktiviteter og fællesskaber. Den forebyggende indsats vil således skulle have et helhedsorienteret fokus.

Formålet med det foreslåede er tydeliggøre, at hjælpen skal gives med et forebyggende og rehabiliterende sigte, samt at hjælpen skal være helhedsorienteret og tage afsæt i borgerens samlede livssituation.

Til § 6

Det fremgår af servicelovens § 79, at kommunalbestyrelsen kan iværksætte eller give tilskud til generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte. Det fremgår videre, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte retningslinjer for, hvilke persongrupper der kan benytte tilbuddene, og at afgørelser herom ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed. Endeligt fremgår det, at ældreministeren fastsætter i en bekendtgørelse regler om betaling for tilbuddene.

Med *stk. 1*, foreslås, at kommunalbestyrelsen kan iværksætte eller give tilskud til generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte, som ikke modtager tilskud eller støtte efter anden lovgivning. Kommunalbestyrelsen fastsætter retningslinjer for, hvilke personer der kan benytte tilbuddene.

Det foreslåede stk. 1, betyder, at kommunalbestyrelsen også fremover vil kunne iværksætte eller give tilskud til uvisiterede, generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte på ældreområdet. Endvidere betyder det foreslåede, at kommunalbestyrelsen fortsat vil skulle fastsætte retningslinjer for hvilke persongrupper, herunder f.eks. aldersgrupper, der kan benytte tilbuddene, såfremt kommunalbestyrelsen har valgt at iværksætte eller give tilskud til sådanne tilbud. Kommunen vil i den sammenhæng dels skulle være opmærksom på, at også personer under folkepensionsalderen og uden et aktuelt behov for

pleje og omsorg kan have gavn af en forebyggende indsats på ældreområdet, og dels på, at det også fremover vil være muligt at yde støtte til uvisiterede tilbud med et aktiverende formål på socialområdet efter serviceloven.

Med det foreslåede ændres der ikke ved indholdet af eller formålet med generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte. De generelle tilbud vil således fortsat skulle bidrage til at forebygge forværring - og sikre vedligeholdelse af målgruppens helbredstilstand og generelle trivsel i øvrigt.

Der vil med det foreslåede ikke kunne gives tilskud til aktiviteter, som modtager støtte efter anden lovgivning.

Endeligt foreslås det med *stk. 2*, at ældreministeren fastsætter regler om betaling for tilbud efter *stk. 1*, herunder om beregningsgrundlaget for betalingen.

Med den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse forventes der at blive fastsat regler om, at kommunalbestyrelsen træffer beslutning om betaling for generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte.

Det forventes, at ministeren vil fastsætte regler om, at der ved fastsættelsen af betalingen højst vil kunne medregnes kommunens gennemsnitlige, langsigtede omkostninger, der kan henføres til produktion og levering af tilbuddet. Det vil sige kommunalbestyrelsens omkostninger til tilbuddet under ét efter den pågældende bestemmelse, herunder omkostningerne ved køb af tilbud hos private og regionale leverandører. Dette vil både inkludere direkte omkostninger, det vil sige de omkostninger, der direkte kan henføres til det pågældende tilbud, som for eksempel råvarer, løn køb af materialer og tjenesteydelser mv. og indirekte omkostninger, som for eksempel andel af fællesomkostninger til lokaler, administration m.v. samt afskrivning og forrentning af kapitalapparatet.

De gennemsnitlige, langsigtede omkostninger er udtryk for, at udgifterne jævnes ud over år. Taksten vil derfor svare til tilbuddenes faktiske produktions- og leveringsomkostninger i det enkelte år. Borgeren kommer således til at betale de reelle omkostninger og dermed det faktiske ressourceforbrug, medmindre kommunalbestyrelsen vælger at yde et tilskud, hvormed betalingens størrelse nedbringes.

Derimod vil det tidsforbrug, som medarbejdere i den kommunale forvaltning anvender til opgaver relateret til tilbuddene efter generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte og madordning, ikke skulle indgå. Det vil skulle skelnes mellem omkostningerne knyttet hhv. til leverandørens opgaver og til den kommunale myndigheds opgaver i forbindelse med produktionen og leveringen af tilbuddet til modtagerne. Omkostningerne knyttet til den kommunale myndighed skal holdes helt ude af omkostningsberegningerne. Dermed fraviges afsnit 9.3.1 om omkostningskalkulationer, der er fastsat i cirkulære om budget- og regnskabssystem for kommuner, jf. bekendtgørelse nr. 1051 af 15. oktober 2019 om kommunernes budget- og regnskabsvæsen, revision m.v.

Videre forventes der fastsat regler om, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte betalingen for tilbuddet mindst én gang årligt. Et eventuelt overskud vil skulle indregnes som en reduktion af taksten senest 2 år efter det år, hvor overskuddet er opstået. Kommunalbestyrelsen vil træffe beslutning om, hvorvidt et eventuelt underskud skal indregnes som en hel eller delvis forøgelse af taksten, eller om underskuddet ikke skal indregnes, senest 2 år efter det år, hvor underskuddet er opstået.

Ved væsentlige ubalancer mellem indtægter og omkostninger på det gebyrbelagte område skal ubalancen tilstræbes udlignet over en periode på maksimalt 4 år fra og med det år, hvori ubalancen opstår, og underskuddet kan således ikke undlades indregnet.

Til § 7

Det fremgår af § 18 i serviceloven, at kommunalbestyrelsen skal samarbejde med frivillige sociale organisationer og foreninger, og at rammerne for samarbejdet fastsættes af kommunalbestyrelsen. Det fremgår også, at der skal afsættes midler til støtte til frivilligt socialt arbejde i kommunen.

Bestemmelsens foreslås med redaktionelle ændringer overført til ældreloven med henblik på at øge læsbarheden.

Det foreslås i *stk. 1*, at kommunalbestyrelsen skal samarbejde med frivillige sociale organisationer og foreninger på ældreområdet. Rammerne for samarbejdet., fastlægges af den enkelte kommunalbestyrelse.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at kommunalbestyrelsen vil være forpligtet til at samarbejde med de frivillige organisationer og foreninger på ældreområdet, og at det vil være kommunalbestyrelsens ansvar, hvordan den vil fastlægge rammerne for dette samarbejde.

Formålet med *stk. 1*, vil være at sikre, at kommunalbestyrelserne - ud fra lokale ønsker og forhold - vil arbejde på at fremme samarbejdet med den lokale frivillige sektor på ældreområdet med henblik på at skabe gode rammer for og styrke den frivillige indsats. Formålet vil videre være at sikre et tæt samspil mellem de frivillige organisationer og foreningers aktiviteter og de offentlige tilbud for ældre og deres pårørende.

Med »samspil mellem de frivillige organisationer og foreningers aktiviteter og de offentlige tilbud« forstår, et gensidigt samarbejde, baseret på kendskab til og respekt for de forskellige vilkår, der kendetegner hhv. en kommunal myndighed og medarbejdere der udmønter dennes beslutning og på den anden side en pårørende, en civilsamfundsorganisation eller et lokalt fællesskab. Respekt for de forskellige parter styrke og kommunalbestyrelsens myndighedsansvar vil således være grundlæggende forudsætninger for samarbejdet.

En styrkelse af samarbejdet vil endvidere have til hensigt at gavne de ældre og pårørende, der har brug for hjælp og støtte, og gavne det lokale forebyggende arbejde.

De frivillige organisationer og foreningers aktiviteter på ældreområdet kan være organiseret på forskellig vis. Nogle drives udelukkende på basis af en frivillig indsats, andre udelukkende med lønnet indsats, men med en frivillig, ulønnet bestyrelse. Herimellem findes der flere organiseringsformer, der bygger på en kombination af frivillig og lønnet indsats. Aktiviteter, der primært drives med lønnet arbejdskraft, vil typisk være organiseret som selvejende institutioner under en frivillig organisation.

De frivillige organisationer og foreninger vil kunne tilbyde en række forskellige konkrete aktiviteter. Disse kan f.eks. indbefatte besøgsvennetjenester, vågetjenester, ledsageordning på frivilligbasis, pårønderådgivninger eller f.eks. sociale caféer og andre samværsaktiviteter.

Samarbejdet bør sigte mod lokale organisationer og foreninger på ældreområdet, lokale afdelinger af landsorganisationer, som virker lokalt, og andre frivillighedsinitiativer også af mindre formaliseret art. Kommunalbestyrelsen vil dog ligeledes kunne beslutte, at samarbejde på tværs af kommunegrænser om aktiviteter, der dækker et større geografisk område. Kommunalbestyrelsen vil i disse situationer kunne vælge at støtte organisationer, foreninger eller aktiviteter på ældreområdet, der ikke har adresse i den pågældende kommune. Kommunalbestyrelsen vil tillige kunne vælge at støtte frivillige foreninger og aktiviteter, der relaterer sig til opgaver, der er forankret i regionsregi.

Kommunalbestyrelsen bør sigte mod et bredt samarbejde med forskellige typer af frivillige organisationer og foreninger eller andre frivillige aktører på ældreområdet. Samarbejdet med den frivillige sektor vil kunne inddrages i kommunalbestyrelsens tilrettelæggelse af opgaveløsningen i forskellige indsatser på ældreområdet. Det vil eksempelvis kunne være i relation til forebyggende indsatser efter den foreslåede §

6, eller i tilknytning til helhedsplejen, jf. den foreslåede § 9-11. Ligeledes vil kommunalbestyrelsen kunne understøtte lovforslagets bærende værdi om et tæt samspil med pårørende generelt ved at samarbejde med og støtte pårørende foreninger eller -indsatser.

Det vil være vigtigt, at samarbejdet baseres på kendskab til og respekt for de forskellige vilkår, der kendetegner hhv. en kommunal myndighed og en frivillig organisation eller forening. Respekt for den frivillige indsats egenart og styrke og kommunalbestyrelsens myndighedsansvar for den sociale indsats vil således være grundlæggende forudsætninger.

I den sammenhæng vil det være vigtigt, at de frivillige organisationer og foreninger er tydelige om deres værdigrundlag og formål og om, hvordan deres frivillige indsats kan gøre en forskel for ældre borgere.

Det foreslås med stk. 2, at kommunalbestyrelsen yder støtte til frivilligt arbejde på ældreområdet.

Med det foreslåede gives hjemmel til at kommunalbestyrelsen vil kunne yde økonomisk støtte til frivilligt arbejde på ældreområdet.

Det foreslås med *stk. 3*, at kommunalbestyrelsen årligt fastsætter et beløb til støtte efter stk. 2.

Det foreslåede er en videreførelse af servicelovens § 18, stk. 2, tilpasset ældreloven.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at det vil være op til den enkelte kommunalbestyrelse at prioritere, hvilke frivillige aktiviteter, der vil modtage støtte samt omfanget af støtte. Sigtet med bestemmelsen vil være, at også de aktiviteter, der primært eller udelukkende drives med frivillig arbejdskraft, inddrages i samarbejdet, og at disse støttes økonomisk. Der vil særligt skulle lægges vægt på at støtte konkrete aktiviteter.

Den støtte, der vil blive tildelt efter bestemmelsen, vil bl.a. skulle tage sigte på den situation, at en frivillig organisation, forening eller andre frivillige aktører af egen drift og på eget initiativ gør en frivillig indsats på ældreområdet. Kommunalbestyrelsens rolle vil her være at vurdere, om den vil støtte den pågældende aktivitet økonomisk. Bestemmelsen vil også kunne indgå som et led i et samarbejde mellem kommunalbestyrelsen og en frivillig organisation eller forening om indsatsen for en bestemt målgruppe eller om en socialt forebyggende indsats for ældre og pårørende. Det vil være en betingelse, at den frivillige indsats er kernen i aktiviteterne. Tilskuddet vil skulle fungere som en støtte til den specifikke frivillige indsats og ydes med respekt for den frivillige indsats egenart og styrke.

Det vil kunne være nødvendigt med et lønnet personale til organisering af en frivillig indsats, til supervision, til indslusning af nye frivillige, til at sikre økonomiske midler osv. Støtten vil derfor konkret også kunne bruges til at finansiere lønninger til ansatte osv.

Hvis en lokal frivillig organisation eller forening er utilfreds med forholdene for støtte efter bestemmelsen, må den gøre sin indflydelse gældende lokalt, herunder over for kommunalbestyrelsen.

Med det foreslåede ændres der ikke på det tilskud, kommunalbestyrelsen modtager fra staten via bloktilskuddet, som compensation for støtten til det frivillige sociale arbejde. Ligeledes ændres der ikke på kommunalbestyrelsens mulighed for at støtte den frivillige sektor på socialområdet efter serviceloven. Se pkt. 3.3.1, i lovforslagets almindelige bemærkninger for en nærmere beskrivelse af gældende ret.

Til § 8

Det fremgår af serviceloven §18 a, at kommunalbestyrelsen og regionsrådet kan tegne ansvars- og ulykkesforsikringer for borgere, der i tilknytning til løsning af kommunale eller regionale opgaver yder en frivillig indsats i kommunen henholdsvis regionen. De tegnede forsikringer skal tegnes på samme

vilkår som forsikringer, der er tegnet af kommunen henholdsvis regionen for borgere, der udfører frivilligt arbejde.

Bestemmelsens foreslås med redaktionelle ændringer overført til ældreloven.

Det foreslås i *stk. 1*, at kommunalbestyrelsen og regionsrådet kan tegne ansvars- og ulykkesforsikringer for borgere, der i tilknytning til løsning af kommunale eller regionale opgaver yder en frivillig indsats på ældreområdet i kommunen eller regionen. Forsikringerne skal tegnes på samme vilkår som forsikringer, der er tegnet af kommunen eller regionen for borgere, der udfører frivilligt arbejde på ældreområdet.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at en kommunalbestyrelse vil kunne tegne ansvars- og ulykkesforsikringer for borgere, der yder en frivillig indsats på ældreområdet. Forsikringerne skal kunne dække borgerens tilskadekomst ved en frivillig indsats efter samme principper, som gælder efter arbejdsskadesikringsloven for borgere, der udfører frivilligt arbejde, samt skadevoldende adfærd efter samme principper, der gælder efter dansk rets almindelige erstatningsretlige regler, herunder erstatningsansvarsloven.

Den foreslåede ordning dækker for så vidt angår tilskadekomst alene borgere, der leverer en frivillig indsats i arbejdsskadesikringslovens forstand, og som dermed ikke er omfattet af reglerne i arbejdsskadesikringsloven.

Kommunalbestyrelsen og regionsrådet beslutter selv, hvorvidt eller i hvilket omfang kommunen henholdsvis regionsrådet ønsker at tegne ulykkes- og ansvarsforsikringer for frivillige, der yder en frivillig indsats i tilknytning til løsning af kommunens eller regionens opgaver.

Det foreslås i *stk. 1, 2. pkt.*, at forsikringen skal ske på samme vilkår som for borgere, der udfører frivilligt arbejde. Det betyder, at forsikringsbetingelserne skal følge bestemmelserne i arbejdsskadesikringsloven i forhold til eventuelle ulykkesforsikringer omfattet af bestemmelsens 1. pkt. Herved opnår personer, der yder en frivillig indsats, samme kompensation for deres personskade som personer, der udfører et frivilligt arbejde, såfremt kommunen hhv. regionen vælger at benytte sig af den foreslåede hjemmel.

En kommunalbestyrelse eller et regionsråd, som vælger at tegne forsikring efter *stk. 1*, bør fastsætte retningslinjer for, hvilke frivillige indsatser på ældreområdet der skal omfattes af ansvars- og ulykkesforsikringer, herunder om det er alle eller kun udvalgte frivillige indsatser og aktiviteter, der skal være omfattet.

Retningslinjerne vil typisk skulle indeholde regler om, hvilke typer af frivillige indsatser der skal være omfattet, hvilke sektorområder der skal indgå, og om kommunalbestyrelsen eller regionsrådet vil forsikre borgere med bopæl uden for kommunen eller regionen. Hensigten med retningslinjerne er at skabe klarhed over, hvilken forsikringsdækning der kan tilbydes frivillige lokalt med og uden forudgående foreningstilknytning.

Formålet med § 8 er at ligestille borgere, der leverer en frivillig indsats på ældreområdet med personer, der udfører frivilligt arbejde på ældreområdet for kommuner og regioner, i forhold til forsikring af tilskadekomst og skadevoldende adfærd. Det skal understøtte det overordnede formål om, at frivillige kan bidrage til lokalsamfundet og være med til at udvikle den lokale opgaveløsning ved at sikre, at forhold vedrørende forsikring ikke er en barriere for kommuners og regioners samarbejde med frivillige lokalt.

Til § 9

Der er i dag ikke krav om, at kommunalbestyrelsen skal træffe beslutning om få, sammenhængende

og rummelige pleje- og omsorgsforløb, herunder rammerne for samt den lokale tilrettelæggelse og udmøntning af forløbene.

Det følger dog af § 139, stk. 2, i serviceloven, at ældreministeren kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen skal træffe beslutninger om indhold, omfang og udførelse af tilbud til voksne efter §§ 79, 79 a, 83, 83 a, 84, 86, 119-122 og 192 samt følge disse beslutninger op. Bemyndigelsesbestemmelsen i § 139, stk. 2, i serviceloven, er udmøntet i bekendtgørelse nr. 1575 af 27. december 2014 om kvalitetsstandarder for hjemmehjælp, rehabiliteringsforløb og træning efter servicelovens §§ 83, 83 a og 86.

Det følger af § 83, stk. 1, i serviceloven, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde personlig hjælp og pleje, hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet samt madservice.

Det følger af § 83 a, stk. 1, i serviceloven, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde et korterevarende og tidsafgrænset rehabiliteringsforløb til personer med nedsat funktionsevne, hvis rehabiliteringsforløbet vurderes at kunne forbedre personens funktionsevne og dermed nedsætte behovet for hjælp efter § 83, stk. 1, i serviceloven. Vurderingen skal være individuel og konkret og tage udgangspunkt i modtagerens ressourcer og behov.

Det følger derudover af § 86, stk. 1, i serviceloven, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde genoptræning til afhjælpning af fysisk funktionsnedsættelse forårsaget af sygdom, der ikke behandles i tilknytning til en sygehusindlæggelse. Det fremgår af servicelovens § 86, stk. 2, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde hjælp til at vedligeholde fysiske eller psykiske færdigheder til personer, som på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer har behov herfor.

Det følger endvidere af § 1, stk. 2, nr. 2, litra b, i lov om forpligtende kommunale samarbejder, at kommunalbestyrelserne i de i medfør af § 2, stk. 1, udpegede grupper af kommuner samarbejder om bl.a. genoptræningsområdet efter servicelovens § 86 efter reglerne i lov om forpligtende kommunale samarbejder.

For nærmere uddybning henvises til pkt. 3.4.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås med *stk. 1*, at kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, hvilke tilbud om helhedspleje i form af få, sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb, der skal kunne tilbydes efter § 10, herunder rammerne for organisering, tilrettelæggelse og udmøntning af tilbuddene.

Et rummeligt forløb indebærer, at der inden for forløbet er plads til, at borgerens behov kan ændre sig, og at de ændrede behov kan imødekommes på baggrund af en faglig vurdering foretaget af det team af medarbejdere, der er omkring borgeren, uden at der skal træffes en ny afgørelse hver gang. Dvs. at der er en indbygget fleksibilitet i forhold til, hvilken hjælp der gives både løbende over tid men også fra gang til gang afhængig af borgerens aktuelle behov og ønsker (faktisk forvaltningsvirksomhed).

Imødekommelse af ændringer i hjælpen fra gang til gang som følge af borgerens aktuelle behov vil alt andet lige forudsætte, at den medarbejder, der er i hjemmet den pågældende dag, har den fornødne faglighed til at udføre opgaven. F.eks. hvis borgeren den pågældende dag har brug for ekstra personlig pleje, f.eks. hjælp til påklædning, som borgeren ellers normalt selv kan klare. Ændringer i hjælpen over tid inden for det tildelte forløb forudsættes ligeledes at kunne håndteres af det team, der normalt er omkring borgeren.

Ændringerne kan både være i op- eller nedadgående retning. Den ene dag har borgeren måske brug for mindre hjælp, end det vedkommende normalt har brug for, mens der andre dage kan være brug for mere hjælp end normalt, og som indebærer, at der skal bruges længere tid hos borgeren

Forslaget vil indebære, at kommunalbestyrelsen vil skulle forholde sig til antallet af pleje- og omsorgsforløb, der tilbydes i den pågældende kommune, men det vil være en forudsætning, at der vil skulle være tale om fastsættelse af få forløb. Forslaget om fastsættelse af få forløb har til formål at bidrage til, at hjælp og støtte i videst muligt omfang gives som en kontinuerlig og sammenhængende indsats tilpasset udviklingen i den enkelte borgers behov, og at borgeren således kan forblive i samme forløb længst muligt. Dette tilsiger, at der kun er få forløb, så behovet for skift af pleje- og omsorgsforløb, som indebærer sagsbehandlingsskridt i forbindelse med en ny afgørelse, begrænses mest muligt.

Kommunalbestyrelsen vil således efter forslaget ikke kunne træffe beslutning om at fastsætte mange sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb. Der vil imidlertid være tale om en konkret vurdering fra kommune til kommune, hvor mange forløb der vil skulle fastsættes, men få forløb kan f.eks. være 3-5 forskellige typer af forløb afhængigt af de lokale forhold.

En borger vil ikke skulle forblive i et og samme forløb, hvis behovene ændres så væsentligt, at disse ikke vurderes at kunne rummes inden for det tildelte forløb. I så fald vil kommunalbestyrelsen skulle træffe en ny afgørelse om tilbud om et nyt forløb.

For nærmere uddybning henvises til pkt. 3.5.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger samt bemærkningerne til § 10.

Med »helhedspleje« forstår for det første, at ældreplejen, og måden hjælpen leveres på, baseres på en grundlæggende helhedstænkning i forhold til den enkelte borgers samlede livssituation og udvikling heri. Det indebærer en generel helhedsorienteret tilgang i blikket på den enkelte borger, som skal afspejle sig i, at hjælpen tilrettelægges og udføres som et sammenhængende forløb frem for levering af hjælpen i enkeltstående ydelser.

Dernæst indebærer begrebet »helhedspleje«, at hjælpen i det tildelte pleje- og omsorgsforløb bliver leveret af en og samme leverandør, uanset om det er en offentlig eller privat leverandør, der har opgaven med at levere hjælpen. Det fremgår således af det foreslåede § 18, stk. 3, at leverandører af pleje- og omsorgsforløb vil skulle kunne levere alle de elementer, der indgår i helhedspleje efter den foreslåede § 9, stk. 2. For nærmere uddybning henvises til pkt. 3.11.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger, til § 18, stk. 3 og bemærkningerne her til.

Formålet med, at det er en og samme leverandør, der har ansvaret for at levere den samlede hjælp, er at bidrage til større sammenhæng og kontinuitet i hjælpen, herunder bidrage til færrest mulige forskellige medarbejdere i borgerens hjem.

Det følger af forslaget til § 9, stk. 1, at kommunalbestyrelsen i forbindelse med beslutningen om, hvilke tilbud om helhedspleje, der skal kunne tilbydes også fastsætter rammerne for organisering, tilrettelæggelse og udmøntning af tilbuddene.

Med »rammerne for organisering, tilrettelæggelse og udmøntning«, forstås bl.a. indhold og sammensætning i den hjælp, der indgår i de enkelte pleje- og omsorgsforløb. Hermed forstås f.eks., hvilke former for hjælp og støtte, der ydes inden for det enkelte pleje- og omsorgsforløb i medfør af lovforslagets § 10.

Beslutning om rammerne for pleje- og omsorgsforløb vil tillige omfatte, hvordan den nærmere organisering, tilrettelæggelse og udmøntning af forløbene skal være i den pågældende kommune.

Med »organisering, tilrettelæggelse og udmøntning« forstår f.eks., at udførelse af hjælpen sker via faste teams centreret omkring den enkelte borger, og som bl.a. understøtter kontinuitet i hjælpen herunder færrest mulige forskellige medarbejdere i borgerens hjem, samt hvordan man i den enkelte kommune arbejder systematisk med samspil med pårørende og civilsamfundet.

Forslaget vil medføre, at kommunalbestyrelsen bliver forpligtet til at forholde sig til samt træffe politisk beslutning om fastsættelse af antallet af få pleje- og omsorgsforløb, der tilbydes i kommunen. Samtidig forpligtes kommunalbestyrelsen til at forholde sig til samt træffe beslutning om, hvordan rammerne for selve organiseringen, tilrettelæggelsen og udmøntningen af de fastsatte pleje- og omsorgsforløb, under iagttagelse af ældrelovens bærende værdier, skal være i den pågældende kommune.

Formålet med forslaget er at forpligte kommunalbestyrelsen, den øverst ansvarlige politiske myndighed i kommunen, til at udstikke de overordnede retningslinjer for, hvordan de lovgivningsmæssige forpligtelser vedrørende ældreplejen skal udmønte sig lokalt i den enkelte kommune.

Kravet om helhedspleje betyder en udvidelse af den nuværende regulering af frit leverandørvalg. Der henvises til pkt. 3.11 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås med *stk. 2*, at helhedspleje efter *stk. 1* omfatter: 1) personlig hjælp og pleje, 2) hjælp og støtte til nødvendige praktiske opgaver m.v. i hjemmet, samt 3) genoptræning af fysisk funktionsnedsættelses forårsaget af sygdom, der ikke behandles i tilknytning til en sygehusindlæggelse.

De nævnte indsatser i forslagens § 9, *stk. 2*, svarer til de nuværende indsatser, som fremgår af servicelovens § 83, *stk. 1*, nr. 1-2, og § 86, *stk. 1*.

»Personlig hjælp og pleje« kan – svarende til i dag – f.eks. omfatte hjælp til bad, af- og påklædning og personlig hygiejne (nuværende § 83, *stk. 1*, nr. 1, i serviceloven).

»Hjælp og støtte til nødvendige praktiske opgaver« i hjemmet kan – svarende til i dag – f.eks. omfatte hjælp til rengøring i boligen, f.eks. hjælp til gulvvask, aftørring af støv, rengøring af badeværelse og køkken samt skift af sengetøj. Hjælp til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet kan f.eks. tillige omfatte hjælp til at lægge tøj sammen og stille varer på plads (nuværende § 83, *stk. 1*, nr. 2, i serviceloven).

»Genoptræning uden forudgående sygehusindlæggelse« omfatter – svarende til i dag – f.eks. genoptræning efter længere tids sengeleje i hjemmet f.eks. pga. influenza eller et fald, og hvor (nuværende § 86, *stk. 1*, i serviceloven).

Ved genoptræning forstås en målrettet og tidsafgrænset samarbejdsproces mellem en borger, eventuelle pårørende og personale. Formålet med genoptræning er, at borgeren opnår samme grad af funktionsevne som før sygdommen eller bedst mulig funktionsevne. Genoptræning er rettet imod borgerens fysiske funktionsnedsættelse og gives i de tilfælde, hvor anden form for træning, f.eks. i form af egen træningsindsats, ikke kan bringe borgerens funktionsniveau op.

Der er således ikke med lovforslaget tilsigtet ændringer i forhold til den hjælp, der følger af nuværende retstilstand i henhold til serviceloven. Det følger af, at formålet med ældreloven ikke er at ændre på selve indholdet i hjælpen, der gives til borgerne, men at ændre selve måden hjælpen tilrettelægges og udføres på.

Der er således tale om de samme kerneydelser, som kommunerne er forpligtet til at levere efter gældende retstilstand i henhold til serviceloven.

Nærværende lovforslag viderefører således også princippet om, at den lovgivningsmæssige regulering af området sker i form af en rammelovgivning, som ikke nærmere regulerer indhold og omfang af den konkrete hjælp til den enkelte borger, da det afhænger af den enkeltes aktuelle behov og ressourcer.

For de kommuner, der er omfattet af lov om forpligtende kommunale samarbejder, vil den foreslåede bestemmelse medføre, at forpligtelsen til at samarbejde på genoptræningsområdet efter § 1, *stk. 2*, nr. 2, litra b, i lov om forpligtende kommunale samarbejder fremover ikke vil vedrøre genoptræning i ældreple-

jen som led i helhedspleje, da lov om forpligtende kommunale samarbejder vedrører genoptræning efter servicelovens § 86.

For nærmere uddybning henvises til bemærkningerne til lovforslagets §§ 10 og 11 samt pkt. 3.5.3 og 3.6.3 i de almindelige bemærkninger.

Med *stk. 3*, foreslås, at kommunalbestyrelsen skal sikre, at oplysninger om rammerne for og indhold i kommunens få, sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb, jf. forslaget § 9, stk. 1, er tilgængelige for borgerne. Der stilles ikke krav om, hvordan kommunalbestyrelsen skal sikre, at oplysningerne er tilgængelige for borgerne, men det kan f.eks. være offentliggørelse af oplysningerne på kommunens hjemmeside. Der bør i forbindelse med beslutningen om, hvordan oplysningerne gøres tilgængelige for borgerne, være en opmærksomhed på den målgruppe, som oplysningerne skal formidles til, og at det skal være let for den pågældende målgruppe at tilgå oplysningerne.

Formålet med bestemmelsen er at sikre, at man som borger i kommunen har mulighed for at blive bekendt med, hvilken form for hjælp og støtte man kan forvente at få som led i et pleje- og omsorgsforløb i den pågældende kommune.

Med »oplysninger om rammerne« forstår her generel serviceinformation om kommunens få og rummelige pleje- og omsorgsforløb, herunder f.eks. hvordan hjælpen organiseres og udføres via et fast team omkring den enkelte borger, samt på hvilken måde borgerens selvbestemmelse i forhold til den daglige hjælp udmønter sig.

Der henvises til pkt. 3.4.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger

Til § 10

Der er i dag ikke krav om, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde et rummeligt og sammenhængende pleje- og omsorgsforløb.

Det følger af § 83, stk. 1, i lov om social service, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde personlig hjælp og pleje, hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet samt madservice. Det følger af § 83, stk. 4, at tilbuddet om hjælp efter stk. 1 skal bidrage dels til at vedligeholde fysiske eller psykiske færdigheder, dels til at afhjælpe væsentlige følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. Det følger endvidere af § 83, stk. 5, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte individuelle mål for hjælp efter bestemmelsens stk. 1, til den enkelte modtager af hjælpen, samt at hjælpen løbende skal tilpasses modtagerens behov.

Det følger af § 83 a, stk. 1, i lov om social service, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde et korterevarende og tidsafgrænset rehabiliteringsforløb til personer med nedsat funktionsevne, hvis rehabiliteringsforløbet vurderes at kunne forbedre personens funktionsevne og dermed nedsætte behovet for hjælp efter § 83, stk. 1, i lov om social service. Vurderingen skal være individuel og konkret og tage udgangspunkt i modtagerens ressourcer og behov.

Det følger derudover af § 86, stk. 1, i lov om social service, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde genoptræning til afhjælpning af fysisk funktionsnedsættelse forårsaget af sygdom, der ikke behandles i tilknytning til en sygehusindlæggelse. Det fremgår af § 86, stk. 2, i lov om social service, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde hjælp til at vedligeholde fysiske eller psykiske færdigheder til personer, som på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer har behov herfor.

Efter § 88, stk. 1, i lov om social service træffes der afgørelse om hjælp efter §§ 83, 83a og 86. Alle anmodninger om hjælp efter § 83 skal ske ved en konkret og individuel vurdering af behovet for hjælp til

de opgaver, borgeren ikke selv kan udføre. Efter § 89 i lov om social service skal ansøgeren i forbindelse med afgørelsen om hjælp efter §§ 83, 83a og 86 skriftligt oplyses om, hvilken hjælp der er bevilget.

Endelig følger det af § 94 a, i lov om social service, at personer, der modtager hjælp efter § 83, kan vælge en helt eller delvis anden hjælp end den, der er truffet afgørelse om, jf. §§ 88 og 89. En tilkendt ydelse, der fravælges efter 1. pkt., kan ikke efterfølgende kræves leveret efter § 90.

Der henvises til pkt. 3.5.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Med § 10, foreslås det, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde personer omfattet af loven, som på grund af nedsat fysisk, psykisk eller social funktionsevne har behov for hjælp eller støtte i den daglige livsførelse, et sammenhængende og rummeligt pleje- og omsorgsforløb, som muliggør en løbende tilpasning af indholdet i tilbuddet inden for det tilbudte forløb i takt med udviklingen i den enkelte persons ressourcer og behov.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at ældreplejens kerneydelser vil skulle tildeles i form af kommunalt fastsatte rummelige pleje- og omsorgsforløb, som vil udgøre en ramme for hjælpen.

Kommunalbestyrelsen vil således skulle tildele en borger ét af de forløb, som kommunalbestyrelsen har truffet beslutning om efter forslaget § 9, hvor det foreslås, at kommunalbestyrelsen skal træffe beslutning om helhedspleje i form af få, sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb.

Det følger af almindelige forvaltningsretlige principper om afgørelser i skønsmæssige sager, at afgørelser om tildeling af et pleje- og omsorgsforløb efter § 10 vil skulle træffes på baggrund af en konkret og individuel vurdering af den enkelte borgers behov og ressourcer.

Med forslaget vil hjælpen ikke længere skulle gives i form af standardiserede enkeltydelser, sådan som det sker i dag, f.eks. hjælp til bad en gang ugentligt, hjælp til skift af sengetøj en gang om måneden. Hjælpen vil i stedet skulle tildeles som ét af de forløb, kommunalbestyrelsen har besluttet efter § 9, hvor det mere overordnet vil være angivet, hvad hjælpen vil kunne bestå af. F.eks. et forløb med hjælp til praktiske opgaver i hjemmet, eller et forløb med hjælp til praktiske opgaver i hjemmet samt lettere personlig hjælp og pleje, uden at det specifikt er angivet, hvad hjælpen konkret vil bestå af fra gang til gang.

Med formuleringen »rummeligt og sammenhængende pleje- og omsorgsforløb« sigtes til, at det konkrete forløb, som en borger vil blive tildelt, skal kunne rumme udvikling i borgerens behov, uden at der skal træffes en ny afgørelse hver gang, modtagerens behov ændrer sig. Det vil bero på en konkret vurdering, hvilket forløb der med rimelighed kan forudses at kunne rumme en borgers udvikling.

Det følger endvidere af forslaget til § 10, at tilbud efter bestemmelsen vil skulle gives til personer, som er omfattet af loven, og som på grund af nedsat fysisk, psykisk eller social funktionsevne har behov for hjælp og støtte i den daglige livsførelse.

Forslaget vil medføre, at kommunalbestyrelsen i forbindelse med sagens oplysning, som vil skulle ligge til grund for afgørelsen, skal vurdere, om borgeren omfattes af målgruppen for hjælpen.

Der stilles – lige som efter gældende retstilstand – ikke krav om, at der skal foreligge en bestemt diagnose, for at få hjælp. Det afgørende er den enkelte borgers behov for hjælp afledt af funktionsnedsættelsen.

Det bør lige som i dag være en del af vurderingen af borgerens behov for hjælp, om brug af velfærdsteknologi og hjælpemidler kan bidrage til øget selvstændighed og selvhjulpenhed i borgerens hverdag. Tilsvarende gælder i forhold til brug af digitale løsninger. Det er vigtigt, at brug af sådanne teknologier som led i hjælpen eller som hel eller delvis erstatning for et fysisk besøg introduceres på en tryk og værdig

måde og i dialog med den enkelte borger. Det er i den sammenhæng også vigtigt at være opmærksom på, om den enkelte borger har brug for støtte eller vejledning til at betjene teknologierne.

Med »nedsat fysisk, psykisk eller social funktionsevne« forstås, at borgerens funktionsevne skal forstås bredt, således at der i vurderingen både skal være fokus på borgerens fysiske, psykiske og sociale funktionsevne. Forslaget indebærer, at der vil skulle ses på den enkelte borgers samlede situation og ikke kun på de forhold, som borgerens ikke selv kan klare som følge af funktionsnedsættelsen. Eksempelvis vil borgerens fysiske funktionsnedsættelse kunne begrænse borgerens muligheder for social kontakt og derved påvirke borgerens psykiske eller sociale funktionsevne. Omvendt vil en nedsat psykisk eller social funktionsevne også kunne påvirke den fysiske funktionsevne og muligheden for at vedligeholde denne.

For nærmere uddybning af begreberne »opstået i forbindelse med aldring« samt »behov for hjælp og støtte i den daglige livsførelse« henvises til lovforslagets § 2 og pkt. 3.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Derudover henvises i øvrigt til pkt. 3.5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 11

Det fremgår af servicelovens § 1, stk. 3, 2. pkt., at hjælp efter serviceloven tilrettelægges på baggrund af en konkret og individuel vurdering af den enkelte persons behov og forudsætning og i samarbejde med den enkelte borger.

Der er i dag ikke fastsat specifikke krav til, hvordan hjælpen efter servicelovens § 83, stk. 1, nr. 1 (personlig hjælp og pleje) og 2 (hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet), § 83 a (rehabiliteringsforløb) og §86 (genoptræning) skal tilrettelægges og udføres.

Det følger dog af § 83 a, stk. 2, at rehabiliteringsforløbet skal tilrettelægges og udføres helhedsorienteret og tværfagligt, og at kommunalbestyrelsen skal fastsætte individuelle mål for rehabiliteringsforløbet i samarbejde med den enkelte modtager af forløbet.

Det følger endvidere af § 90, stk. 1, i lov om social service, at hjælp efter servicelovens §§ 83 og 86 skal leveres i overensstemmelse med den afgørelse, som kommunalbestyrelsen træffer efter lovens §§ 88 og 89.

Med *stk. 1*, foreslås det, at tilbud efter § 10 i lovforslaget, løbende skal tilrettelægges og udføres på baggrund af dialog mellem den udførende medarbejder og den person, der modtager tilbuddet og ud fra en faglig vurdering af modtagerens aktuelle behov og ressourcer.

Formålet med den foreslåede § 11 er at fastsætte de nærmere rammer for, hvorledes medarbejderen vil skulle udmønte den afgørelse, der vil være blevet truffet efter den foreslåede bestemmelse i § 10. Forslaget om indførelse af helhedspleje i form af sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb betyder, at beslutningerne om, hvilken hjælp, den enkelte borger har brug for fra gang til gang, bliver truffet ude hos borgeren og i dialog mellem denne og den medarbejder, der kommer i borgerens hjem.

Det indebærer, at det også er i dialogen mellem medarbejderen og den enkelte borger, at der inden for det tildelte forløb vil skulle kunne ske justeringer af hjælpen – både i op- og nedadgående retning - fra gang til gang ud fra en faglig vurdering af borgerens aktuelle behov og ressourcer. Disse løbende beslutninger vil udgøre faktisk forvaltningsvirksomhed, der falder uden for forvaltningslovens anvendelsesområde. Der vil således ikke være tale om afgørelser i forvaltningslovens forstand, der kan påklages til Ankestyrelsen.

Med *stk. 2*, foreslås det, at tilrettelæggelse og udførelse af tilbud efter forslagens § 10 i forhold til den

enkelte person, der modtager hjælpen, skal tage afsæt i en tilgang med en 1) helhedsorienteret indsats med hensyntagen til modtagerens samlede livssituation, 2) tværfaglighed, 3) kontinuitet, fleksibilitet og sammenhæng i hjælpen med færrest mulige forskellige udførende medarbejdere i hjemmet og modtagerens selvbestemmelse og løbende indflydelse på hjælpen.

Med *stk. 2, nr. 1* om en »helhedsorienteret indsats med blik på den enkelte persons samlede livssituation« forstår, at hjælpen ikke kun fokuserer på en enkelt dimension af borgerens behov, men at der også ses bredere på borgerens livssituation, herunder fysisk, psykisk og socialt velvære, og hvilken betydning det har i forhold til borgerens aktuelle hjælpebehov.

I en helhedsorienteret indsats med hensyntagen til modtagerens samlede livssituation vil det derfor også være naturligt at se på forholdene omkring modtageren, herunder pårørende, som med deres kendskab til den ældre kan være en stor ressource både for den ældre og for medarbejderne, når de inddrages i hjælpen – når den ældre og de pårørende ønsker det og uden at de pålægges forpligtigelser.

Som led i en helhedsorienteret indsats med blik for modtagerens samlede livssituation vil det ligeledes være relevant at have blik for, hvordan lokale fællesskaber og civilsamfund kan bidrage til den ældres livskvalitet, eksempelvis i form af ensomhed, socialt velvære og øget funktionsevne m.v. Medarbejderen vil eksempelvis kunne henlede borgerens opmærksomhed på tilbud i civilsamfund, herunder frivillige organisationer og lokale, sociale fællesskaber.

En helhedsorienteret tilgang har således tæt sammenhæng til det at arbejde tværfagligt og derigennem sikre, at borgeren modtager en sammenhængende og koordineret indsats.

Med forslagets *stk. 2, nr. 2* vedrørende »tværfaglighed« forstår, at de forskellige indsatser, som borgeren modtager, er tænkt sammen, og at det afspejler sig i måden indsatserne organiseres og tilrettelægges på. Det gælder bl.a. i forhold til samspillet mellem de social- og sundhedsfaglige opgaver, som ofte er en del af den samlede hjælp, som borgeren modtager. Fokus på tværfaglighed er med til generelt at sikre kvaliteten i hjælpen.

Forslagets *stk. 2, nr. 3* om, at tilrettelæggelse og udførelse af hjælpen i et pleje- og omsorgsforløb skal tage afsæt i en tilgang, der er baseret på »kontinuitet, fleksibilitet og sammenhæng i hjælpen med færrest mulige forskellige udførende medarbejdere i hjemmet«, har til formål at sikre, at borgeren oplever så stabil, forudsigelig og sammenhængende hjælp og støtte som muligt, samtidig med at der er fleksibilitet i forhold til borgerens aktuelle behov.

Forslaget skal bidrage til bedre kvalitet i hjælpen samt til borgerens tryghed og trivsel, bl.a. ved at borgeren så vidt muligt kan undgå hele tiden at skulle forholde sig til nye medarbejdere, herunder at skulle forklare sin situation på ny eller tilpasse sig til forskellige måder at modtage hjælp på hver gang. Når det er nogenlunde de samme medarbejdere, der er omkring borgeren og kender denne, er der bedre muligheder for at sikre sammenhæng i hjælpen.

Antallet af forskellige medarbejdere i borgerens hjem vil dog i nogle situationer være en afspejling af, at imødekommelse af borgerens behov tilsiger, at det er medarbejdere med forskellige fagligheder, som skal udføre hjælpen. I disse tilfælde er det vigtigt med et velkoordineret samarbejde mellem de forskellige medarbejdere, som kommer hos borgeren.

Forslagets *stk. 2, nr. 4*, indebærer, at tilrettelæggelse og udførelse af hjælpen skal tage afsæt i borgerens selvbestemmelse og løbende indflydelse på hjælpen. Hermed menes, at borgeren, der modtager hjælpen, vil skulle have indflydelse på, hvilken hjælp der gives fra gang til gang, således at borgeren oplever at få hjælp i overensstemmelse med aktuelle behov og ressourcer. Forslaget vil medføre, at der løbende skal

være en dialog mellem borgeren og de udførende medarbejdere, der kommer hos borgeren, om dennes aktuelle behov.

Borgerens selvbestemmelse skal ses i forhold til, at de medarbejdere, der kommer hos borgeren, har et ansvar for at sikre, at borgeren får en fagligt forsvarlig hjælp tilpasset borgerens behov. Der vil derfor kunne være situationer, hvor borgerens konkrete ønsker kan være i modstrid med, hvad der fagligt er forsvarligt at prioritere i forhold til borgerens samlede tilstand. Udover at medarbejderen har et fagligt ansvar for, hvilken hjælp der gives til borgeren, er medarbejderen også underlagt f.eks. lovgivning omkring arbejdsmiljø, som kan sætte nogle begrænsninger i forhold til at imødekomme borgerens konkrete ønsker til hjælp.

Det er medarbejdernes opgave at gå i dialog med borgeren og forklare, hvilken faglig vurdering der ligger til grund for, at borgerens ønske til en konkret hjælp ikke kan imødekommes.

Er borgeren ikke tilfreds med de faglige vurderinger vedrørende den aktuelle hjælp, har borgeren – ligesom i dag – mulighed for at klage til kommunalbestyrelsen og borgmesteren.

Der vil således med den foreslåede § 11 fastsættes rammer for den faktiske forvaltningsvirksomhed, som medarbejderen vil skulle udøve. De almindelige forvaltningsretlige regler og principper vil i den forbindelse skulle iagttages af medarbejderen.

Der henvises til lovforslagets § 5 og bemærkningerne hertil, og pkt. 3.3.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger for uddybning af, hvad der forstås med »forebyggende, rehabiliterende og vedligeholdende sigte«.

Til § 12

Efter servicelovens § 83, stk. 8, skal kommunen ved tilrettelæggelsen af pleje og omsorg m.v. for en person med en demensdiagnose så vidt muligt respektere dennes vejledende tilkendegivelser for fremtiden med hensyn til bolig, pleje og omsorg (plejetestamenter).

Med § 12, foreslås det, at kommunalbestyrelsen ved tilrettelæggelsen af pleje og omsorg m.v. for en person med en demensdiagnose så vidt muligt skal respektere dennes vejledende tilkendegivelser for fremtiden med hensyn til bolig, pleje og omsorg (plejetestamente).

Det vil ikke være et krav, at plejetestamentet skal oprettes på en officiel formular eller skal underskrives af en notar. Plejetestamenter vil således også kunne fremgå af f.eks. en lyd- eller videooptagelse.

Bestemmelsen vil indebære, at kommunen – i praksis ofte pleje- og omsorgspersonalet – så vidt muligt vil skulle tilrettelægge pleje og omsorg m.v. med respekt for de vejledende tilkendegivelser, som en person med en demensdiagnose har formuleret omkring fremtidige ønsker for bolig, pleje og omsorg.

Kommunen vil ikke have pligt til at følge tilkendegivelserne, og den person, der har tilkendegivet sine ønsker for fremtiden vedrørende bolig, pleje og omsorg, vil heller ikke have et retskrav på, at tilkendegivelserne bliver fulgt. Tilkendegivelserne for fremtiden vil være vejledende. Det vil altid være kommunen/plejepersonalet, der – i samarbejde med eventuelle pårørende – i sidste ende afgør, hvilken hjælp der vil skulle gives og hvordan. Eksempelvis hvis forholdene for den pågældende har ændret sig, siden ønskerne blev formuleret, således at det ville stride imod den pågældendes tarv at følge tilkendegivelserne i plejetestamentet. Personalet vil i så fald – evt. i samråd med pårørende – skulle vurdere, hvad der er bedst for den pågældende person.

En person med en demensdiagnose vil som udgangspunkt selv skulle tage stilling til egne forhold i alle de situationer, hvor pågældende er i stand til det og har forståelse for, hvad det drejer sig om. Hvis den

pågældende person skulle give udtryk for sin vilje, uanset hvordan dette måtte udmønte sig, vil dette så vidt muligt skulle respekteres. Det gælder også i de tilfælde, hvor den aktuelle tilkendegivelse ikke er i overensstemmelse med en tilkendegivelse i et plejetestamente eller i tilfælde, hvor andre er uforstående over for den pågældendes beslutning.

Et plejetestamente vil ikke kunne bruges til, at man på forhånd tilkendegiver, at der må bruges magt i forbindelse med f.eks. personlig pleje. Man vil heller ikke via et plejetestamente kunne betinge sig ret til at blive boende hjemme eller i et bestemt botilbud/boform, ligesom man heller ikke via et plejetestamente vil kunne fravige servicelovens regler om magtanvendelse i forbindelse med flytning. Uanset hvad der står i plejetestamentet, vil kommunen kunne flytte den pågældende borger, hvis betingelserne om flytning uden samtykke måtte være opfyldt.

Med forslaget videreføres den gældende retstilstand, således som den fremgår af § 83, stk. 8, i serviceloven.

For nærmere uddybning henvises til pkt. 3.7.1 i lovforslagets bemærkninger.

Til § 13

Efter servicelovens § 83, stk. 1, nr. 3, og stk. 2, skal kommunalbestyrelsen tilbyde madservice til personer, som på grund af midlertidigt eller varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer ikke selv kan udføre denne opgave.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, hvormed servicelovens § 83, stk. 1, nr. 3 blev indført, jf. Folketingstidende 2009-2010, tillæg A, L 165 som fremsat, s. 7, at det overordnede formål med madservice er, at modtageren får tilbudt et dagligt måltid mad til en rimelig pris, tilpasset den enkeltes behov. Det er således en central del af den borgernære service i kommunerne, at borgere, som har vanskeligt ved at klare sig selv, kan få tilbudt ernæringsrigtig mad.

Det fremgår derudover af bemærkningerne, jf. Folketingstidende 2009-2010, tillæg A, L 165 som fremsat, s. 6, at der skelnes imellem tilbud om madservice til henholdsvis beboere i plejeboliger mv. og til borgere i eget hjem og at tilbuddet om madservice til beboere i plejeboliger og lignende boligenheder omfatter alle døgnets måltider.

Der henvises til pkt. 3.8.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i § 13 at kommunalbestyrelsen skal tilbyde mindst ét dagligt måltid mad i form af en hovedret leveret til personer der er omfattet af loven som bor i eget hjem, og som ikke selv kan udføre madlavningen på grund af nedsat funktionsevne.

Forslaget betyder, at kommunalbestyrelsen vil blive forpligtet til at tilbyde madlevering til personer, som bor i eget hjem, og som ikke selv kan udføre madlavningen på grund af nedsat funktionsevne, der er opstået i forbindelse med aldringen.

Med forslaget vil personen skulle tilbydes mindst ét dagligt måltid mad i form af en hovedret. Det kommunale serviceniveau må gerne omfatte tilbud ud over det lovpligtige tilbud om et dagligt måltid i form af en hovedret

Formålet med madlevering er at sikre, at ældre borgere, som har vanskeligt ved at klare sig selv, kan få tilbudt ernæringsrigtig mad til en rimelig pris, tilpasset den enkeltes behov. Kommunalbestyrelsen skal derfor, ved valg af leverandør, stille kvalitetskrav til leverandører af madservice, der skal medvirke til at give borgerne et forskelligartet udbud af måltider at vælge imellem. Det medfører, at der på visse områder må stilles differentierede krav til leverandørerne. Kommunalbestyrelsen kan derfor stille

særskilte kvalitetskrav til almindelige måltider samt til ernæringsstøtte menuer, det vil sige menuer med højt kalorieindhold, og særlige diæter.

Kommunalbestyrelsen vil ligeledes fortsat tilrettelægge tilbuddene om madudbringning i henhold til reglerne om frit valg af leverandør efter ældrelovens § 18.

Måltidet kan enten bringes ud til borgerens i hjemmet eller være et tilbud til modtageren om at spise på f.eks. et cafeteria, en lokal kro eller et nærliggende plejecenter. Det er hensigten, at frit leverandørvalg skal give borgerne mulighed for at vælge mellem både madserviceleverandører og menuvariationer.

Ud over forpligtelsen til at tilbyde modtageren dagens hovedmåltid tilpasset den enkeltes behov, kan kommunalbestyrelsen beslutte, at personen skal tilbydes valgmuligheder inden for rammerne af dette måltid. Kommunalbestyrelsen kan eksempelvis beslutte, at alle leverandører skal tilbyde menuer hvorfra, der kan vælges forskellige retter, således at der tilbydes borgeren en generel variation af måltider.

Den foreslåede ordning indebærer, at såfremt kommunalbestyrelsen vælger at tilrettelægge hjælpen på en måde, hvor maden produceres i modtagerens eget hjem, vil madlavningen betragtes som hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet som led i et pleje- og omsorgsforløb.

Med det foreslåede visiteres borgere til madlevering af den kommunale myndighed på baggrund af en konkret og individuel vurdering af behovet for denne hjælp.

Til § 14

Efter servicelovens § 83, stk. 1, nr. 1-3, skal kommunalbestyrelsen tilbyde personlig hjælp og pleje, hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet og madservice. Tilbuddene efter stk. 1 gives til personer, som på grund af midlertidigt eller varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer ikke selv kan udføre disse opgaver, jf. servicelovens § 83, stk. 2.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, hvormed servicelovens § 83, stk. 1, nr. 3 blev indført, jf. Folketingstidende 2009-2010, tillæg A, L 165 som fremsat, s. 7, at det overordnede formål med madservice er, at modtageren får tilbudt et dagligt måltid mad til en rimelig pris, tilpasset den enkeltes behov. Det er således en central del af den borgernære service i kommunerne, at borgere, som har vanskeligt ved at klare sig selv, kan få tilbudt ernæringsrigtig mad.

Det fremgår derudover af bemærkningerne, jf. Folketingstidende 2009-2010, tillæg A, L 165 som fremsat, s. 6, at der skelnes imellem tilbud om madservice til henholdsvis beboere i plejeboliger mv. og til borgere i eget hjem og at tilbuddet om madservice til beboere i plejeboliger og lignende boligenheder omfatter alle døgnets måltider.

For nærmere uddybning henvises til pkt. 3.8.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i § 14, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde madordning i form af fuld forplejning til personer, der bor på følgende steder 1) Plejehjem m.v., jf. § 47. 2) Plejeboligbebyggelser, jf. lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre eller personer med handicap. 3) Fripnejeboliger, jf. lov om friplejeboliger.

Det foreslåede vil betyde, at kommunalbestyrelsen vil skulle tilbyde beboere i plejeboliger og lignende boligenheder en madordning, som omfatter alle døgnets måltider. Dermed videreføres retstilstanden for madordning for plejeboliger og lignende boligenheder. Formålet med madordningen vil fortsat være, at borgere får tilbudt ernæringsrigtig mad til en rimelig pris tilpasset den enkeltes behov. Kommunalbestyrelsen vil derfor, ved valg af leverandør, skulle stille kvalitetskrav til leverandører af madservice, der skal medvirke til at give borgerne et forskelligartet udbud af måltider. Med forslaget der er sket en tyde-

liggørelse af ordningen på tværs af de forskellige persongrupper i overensstemmelse med intentionerne i aftalen om reform på ældreområdet om, at loven skal forenkles og være lettere at administrere for kommuner.

Til § 15

Efter § 113 i serviceloven, skal kommunalbestyrelsen yde hjælp til køb af forbrugsgoder, når betingelserne i § 112, stk. 1, er opfyldt. Der kan dog ikke ydes hjælp til forbrugsgoder, der normalt indgår i sædvanligt indbo.

Det fremgår af § 112, stk. 1, i serviceloven, at kommunalbestyrelsen skal yde støtte til hjælpemidler til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, når hjælpemidlet 1) i væsentlig grad kan afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne, 2) i væsentlig grad kan lette den daglige tilværelse i hjemmet eller 3) er nødvendigt for, at den pågældende kan udøve et erhverv.

I principmeddelelse 36-22 om forbrugsgoder fandt Ankestyrelsen, at en robotstøvsuger skulle betragtes som et forbrugsgode, som normalt indgår i sædvanligt indbo.

For nærmere uddybning henvises til pkt. 3.9.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås med *stk. 1*, at kommunalbestyrelsen kan udlåne robotstøvsugere, eller yde økonomisk støtte til køb heraf til personer, som modtager tilbud efter § 10.

Det foreslåede vil betyde, at kommunalbestyrelsen vil kunne vælge at indkøbe og udlåne robotstøvsugere til personer, der som led i et tildelt pleje- og omsorgsforløb kan have behov herfor. Kommunalbestyrelsen kan også vælge at yde økonomisk støtte, som helt eller delvist vil dække personens udgifter til indkøb af en robotstøvsuger. Det vil være kommunalbestyrelsen, der beslutter, om der skal ydes økonomisk støtte til en robotstøvsuger, eller om kommunen selv indkøber robotstøvsugere, som de efterfølgende udlåner til borgerne. Kommunalbestyrelsen kan også undlade at benytte muligheden for at udlåne robotstøvsugere eller give økonomisk støtte til indkøb af en robotstøvsuger.

Ved vurdering af størrelsen af støtten kan kommunen vælge at tage udgangspunkt i prisen på en almindelig standardrobotstøvsuger. Bestemmelsen forudsætter, at der ved tildeling af en robotstøvsuger som led i et pleje- og omsorgsforløb er taget hensyn til den enkelte persons behov og forudsætninger for at anvende en robotstøvsuger, herunder om der, kan køre en robotstøvsuger rundt i hjemmet og hvorvidt personen kan starte, tømme og rengøre robotstøvsugeren.

Skulle kommunalbestyrelsen vælge at udlåne eller yde økonomisk støtte, vil kommunalbestyrelsen skulle fastlægge de nærmere rammer for udlån eller økonomisk støtte. Det vil dermed være op til kommunen at beslutte, hvordan økonomisk støtte eller udlån og tildeling robotstøvsugere vil skulle organiseres. Kommunen vil f.eks. kunne vælge at afholde udgifter til reparation eller drift af robotstøvsugeren eller beslutte, at det er borgeren, der skal afholde udgifter til reparation og drift af robotstøvsugeren, som kommunen har ydet hel eller delvis støtte til køb til. Såfremt der er tale om udlån af en robotstøvsuger, vil det være kommunalbestyrelsen, der er ansvarlig for drift og reparation.

Formålet med bestemmelsen er at muliggøre brug af robotstøvsugere i ældreplejen for de kommuner, der ønsker det, da en robotstøvsuger eksempelvis kan være med til at aflaste personalet, mens de varetager andre opgaver og bidrage til at skabe mere frihed og selvbestemmelse i borgerens liv, eftersom robotstøvsugere kan bruges på tidspunkter, hvor der ikke er personale til stede.

Hvis kommunalbestyrelsen skulle vælge at benytte muligheden for at udlåne robotstøvsugere eller afholde udgifter hertil, vil kommunalbestyrelsens konkrete beslutning om at tilbyde udlån eller afholdelse

af udgifter til en person være en afgørelse, som vil skulle træffes under iagttagelse af de almindelige forvaltningsretlige regler. Der vil ikke være klagemulighed til Ankestyrelsen i medfør af den foreslåede § 30.

Til § 16

Det fremgår af § 84 stk. 1 i serviceloven, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde afløsning eller aflastning til ægtefælle, forældre eller andre nære pårørende, der passer en person med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

For nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til punkt 3.10.1 i lovforslagets bemærkninger.

Bestemmelsen foreslås videreført uden indholdsmæssige ændringer i ældreloven med redaktionelle ændringer afgrænset til ældrelovens målgruppe.

Med lovforslagets § 16 foreslås det derfor, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde afløsning eller aflastning til ægtefælle eller andre nære pårørende, der passer en person, der er omfattet af ældreloven.

Bestemmelsen vil indebære, at kommunalbestyrelsen vil være forpligtet til at tilbyde afløsning eller aflastning til ægtefælle eller andre nære pårørende, der passer en person med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der er opstået i forbindelse med aldring, jf. lovforslagets § 2, stk. 1. Kommunen vil også være forpligtet til at tilbyde afløsning eller aflastning til ægtefælle eller andre nære pårørende, der passer en person, der ikke har nået pensionsalderen, men som vurderes at have et plejeb behov, der svarer til det behov, som ældre personer over folkepensionsalderen kan have, jf. § 2, stk. 2.

Tilbud efter forslaget § 16 retter sig mod den person, der passer en plejekrævende person i hjemmet. Formålet med afløsning eller aflastning efter § 16 vil ligesom i dag skulle være at imødegå den både fysiske og psykiske belastning, det kan være at passe en plejekrævende person i hjemmet. En familie eller en person, der passer en pårørende med nedsat funktionsevne, vil derfor – efter en konkret og individuel vurdering af behovet – skulle tilbydes afløsning eller aflastning efter den foreslåede bestemmelse. Denne form for hjælp kan være en forudsætning for, at den plejekrævende person kan blive boende i hjemmet, ligesom det kan forebygge, at den person, der står for pasning, selv bliver syg som følge af den fysiske og psykiske belastning.

Det vil ligesom i dag ikke være formålet med den foreslåede § 16 at tilbyde et aflastningsophold til personer, der har behov for kompleks sundhedsfaglig behandling i forlængelse af en sygehusindlæggelse.

Afløsning vil skulle gives i hjemmet, hvilket typisk vil indebære, at der kommer en person i hjemmet, som afløser den person, som til dagligt varetager pasningen, således at denne får et pusterum og mulighed for at prioritere sin tid til egne behov. Aflastning vil skulle gives uden for hjemmet, f.eks. i form af tilbud om dag-, nat- eller døgnophold i plejehjem eller plejebolig til den plejekrævende person. Varigheden af sådanne ophold er afhængig af behov og formål og kan f. eks. være jævnlige tilbagevendende weekendophold eller et længere samlet ophold.

Til § 17

Det fremgår af § 84 stk. 2, at kommunen kan tilbyde midlertidigt ophold for personer, der i en periode har særligt behov for omsorg og pleje.

For nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til punkt 3.10.1 i lovforslagets bemærkninger.

Bestemmelsen foreslås videreført i ældreloven med redaktionelle ændringer afgrænset til ældrelovens målgruppe.

Med lovforslagets § 17 foreslås det derfor, at kommunalbestyrelsen kan tilbyde midlertidigt ophold til personer, der i en periode har et særligt behov for pleje og omsorg.

Bestemmelsen vil indebære, at kommunalbestyrelsen vil kunne, men ikke vil være forpligtet til, at tilbyde midlertidigt ophold til personer, der i en periode har et særligt behov for omsorg og pleje. Det betyder, at kommunen f.eks. kan vælge i stedet at give den fornødne hjælp i borgerens egen bolig.

Tilbud om midlertidigt ophold efter den foreslåede bestemmelse bør lige som i dag rettes mod personer, der bor alene, og som midlertidigt har et særligt behov for omsorg og pleje, og hvor et midlertidigt ophold vurderes at være den bedste løsning, hvis der skal ydes den optimale pleje og omsorg. Begrebet »pleje og omsorg« sigter på, at der primært er tale om hjælp og støtte i form af f. eks. personlig pleje og praktiske opgaver, dvs. den form for hjælp, der kan indgå i helhedspleje i form af et pleje- og omsorgsforløb efter lovforslagets § 10. Tilbuddet vil også kunne omfatte almindelig sygepleje som f.eks. medicinhandling. Tilbuddet omfatter således ikke borgere, der primært har behov for kompleks sundhedsfaglig behandling i forlængelse af en sygehusindlæggelse.

Eksempelvis kan en person, der er udskrevet fra hospitalet efter et hoftebrud, have behov for lidt ekstra opsyn de første par uger. Eller det kan være en person med en dobbeltsidig lungebetændelse af en karakter, der ikke nødvendiggør hospitalsindlæggelse, men hvor personen føler sig utryk ved at være alene hjemme.

Der vil alene være tale om et tilbud, og borgere vil derfor kunne vælge ikke at tage imod tilbuddet, men i stedet få den eventuelt fornødne hjælp i egen bolig efter den foreslåede § 10.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.10 i lovforslagets bemærkninger.

Til § 18

Det følger af servicelovens § 83, stk. 1, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde personlig hjælp og pleje, hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet samt madservice.

Det fremgår af servicelovens § 91, stk. 1, at kommunalbestyrelsen skal skabe grundlag for, at modtagere af praktisk hjælp, personlig pleje og madservice kan vælge mellem to eller flere leverandører af denne hjælp, hvoraf den ene leverandør kan være kommunal.

Det fremgår af servicelovens § 91, stk. 2, at kommunalbestyrelsen skal opfylde forpligtelsen efter stk. 1 ved som minimum enten at indgå kontrakt med to eller flere leverandører eller ved at tilbyde modtagerne et fritvalgsbevis. Fritvalgsbeviset giver borgere, der er visiteret til praktisk hjælp, personlig pleje eller madservice efter servicelovens § 83, adgang til, at den pågældende borger selv indgår aftale med en cvr-registreret virksomhed om hjælpens udførelse.

Kommunalbestyrelsen skal overholde udbudsreglerne ved indgåelse af kontrakt, hvis den vælger at skabe grundlag for borgerens frie valg ved at indgå offentlige kontrakter.

Efter servicelovens § 91, stk. 3, kan kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde træffe afgørelse om, at en borger ikke kan modtage hjælpen via et fritvalgsbevis, hvis det vurderes, at den pågældende ikke vil være i stand til at håndtere ordningen.

Efter § 91, stk. 4, i serviceloven, er kommunalbestyrelsen forpligtet til at vejlede de borgere, der modtager et fritvalgsbevis om ordningen

Ifølge § 93 i serviceloven er beboere i plejeboliger, der er omfattet af lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap, lejere og beboere i friplejeboliger, der er omfattet af lov

om friplejeboliger samt beboere i tilsvarende boligenheder ikke omfattet af frit valg leverandører efter § 91 i serviceloven.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.11.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *stk. 1*, at kommunalbestyrelsen skal skabe grundlag for, at personer, der modtager tilbud efter §§ 10 og 13, kan vælge mellem to eller flere leverandører, hvoraf alene den ene leverandør kan være kommunal.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at kommunalbestyrelsen vil have pligt til at sikre det frie valg gennem at stille flere leverandører af pleje- og omsorgsforløb og madudbringning til rådighed, som borgere kan vælge mellem. Formålet er at understøtte fleksibiliteten i den kommunale tilrettelæggelse af hjemmehjælpen og det frie valg på baggrund af lokale forhold og borgernes behov.

Kommunalbestyrelsens vil skulle vejlede borgere om at de har et frit valg i overensstemmelse med den almindelige forvaltningsretlige vejledningsforpligtelse.

Det foreslås videre i *stk. 2, nr. 1*, at kommunalbestyrelsen, for at opfylde forpligtelsen i *stk. 1*, som minimum skal indgå kontrakt med en eller flere leverandører.

Det foreslåede vil indebære, at kommunalbestyrelsen vil skulle indgå en kontrakt med en eller flere leverandører. Kommunalbestyrelsen kan dermed vælge at skabe grundlag for borgerens frie valg ved at indgå offentlige kontrakter. Hvis kommunalbestyrelsen skulle vælge at skabe grundlag for borgernes frie valg ved at indgå offentlige kontrakter, skal den overholde udbudsreglerne. Udbudsreglerne finder anvendelse på offentlige kontrakter, der indgås mellem en ordregivende myndighed og en leverandør. Med offentlig kontrakt forstås en gensidig bebyrdende aftale, hvor ordregiver over for en leverandør indvilliger i at betale et aftalt vederlag mod at modtage en bestemt ydelse.

Kommunalbestyrelsen er ved indgåelse af offentlige kontrakter om levering af pleje- og omsorgsforløb eller madudbringning forpligtet til at sikre udbudsreglernes overholdelse.

Ved de gældende udbudsregler forstås EU's udbudsdirektiv (direktiv nr. 2014/24/EU) og udbudsloven, jf. lovebekendtgørelse nr. 10 af 6. januar 2023. Herudover gælder EUF-traktatens regler og principper, herunder principperne om ligebehandling, gennemsigtighed og proportionalitet. Ligebehandlingsprincippet indebærer, at kommunerne ikke må forskelsbehandle tilbudsgiverne. Gennemsigtighedsprincippet indebærer, at der skal være gennemsigtighed omkring at en kontrakt vil komme i udbud, og gennemsigtighed i selve udbudsproceduren. At kommunerne skal overholde proportionalitetsprincippet indebærer blandt andet, at de ikke må opstille krav til leverandørerne, som går ud over, hvad der er nødvendigt og passende i forhold til det fastsatte mål.

Udbudsloven gælder for alle myndigheder og finder anvendelse, når en myndighed skal indgå offentlige kontrakter, som i udbudsloven er defineret som gensidigt bebyrdende kontrakter, der indgås skriftligt mellem en eller flere økonomiske aktører og en eller flere ordregivere, og som vedrører bl.a. levering af tjenesteydelser. Loven gælder kun for offentlige indkøb.

Gensidigt bebyrdende aftaler kan tilrettelægges indenfor et spektrum af kontraktformer. Hvilke udbudsregler, der konkret finder anvendelse, afhænger af kontraktens genstand og størrelse. Myndigheden er forpligtet til at offentliggøre resultatet af kontraktindgåelsen til EU-tidende. Der henvises til Konkurrence- og forbrugerstyrelsens vejledning af januar 2016 om udbudsreglerne for en beskrivelse af EU's udbudsregler, herunder betingelserne for at en kontrakt er omfattet af udbudsreglerne.

Kommunalbestyrelsen kan i stedet for at gennemføre et udbud vælge at tilrettelægge borgernes frie valg

af leverandør ved en godkendelsesordning, hvis nærmere udformning kan tilrettelægges efter kommunalbestyrelsens mål og rammer for det frie valg såvel som efter de lokale markedsforhold. Udbudsreglerne er ikke til hinder for, at kommunalbestyrelsen anvender en godkendelsesmodel, som betyder, at kommunalbestyrelsen vil kunne godkende alle leverandører, der lever op til bestemte pris- og kvalitetskrav, og som borgerne frit vil kunne vælge imellem til udførelse af ydelser efter ældreloven.

Dermed kan kommunalbestyrelsen med den foreslåede bestemmelse godkende en række leverandører, som de visiterede borgere herefter kan vælge imellem. Kommunalbestyrelsen vil skulle udforme godkendelsesordningen og offentliggøre godkendelseskriterier og øvrige betingelser for betaling for den udførte ydelse efter den fælles afregningsmodel. Kommunalbestyrelsen fastlægger samhørende mål for serviceniveau og afregningsprisen. På de givne vilkår beslutter leverandøren selv sit udbud af ydelser indenfor godkendelsen, og konkurrerer om markedsandele på kvalitet og service og indretter sin virksomhed efter den forventede omsætning. Kommunalbestyrelsen kan vælge at lade muligheden for at blive leverandør af den pågældende ydelse stå åben for alle, der opfylder de godkendelseskriterier og accepterer de betingelser, som kommunalbestyrelsen har fastlagt og bekendtgjort med invitation til interesserede om at melde sig.

Kommunalbestyrelsen vil fortsat skulle opfylde retssikkerhedslovens forpligtelser om tilsyn, kontrol og opfølgning på hjælpens udførelse og om hjælpen opfylder borgernes aktuelle behov, uanset om kommunen selv yder hjælpen eller har overladt opgaven til en privat leverandør. Det vil fortsat være en kommunal opgave at føre tilsyn og følge op på, om borgerne får den hjælp, der er truffet afgørelse om, og at hjælpen svarer til borgernes aktuelle behov.

Det foreslås videre i *stk. 2, nr. 2*, at kommunalbestyrelsen skal, for at opfylde forpligtelsen i *stk. 1*, som minimum tilbyde et fritvalgsbevis, som giver personer, der modtager tilbud efter §§ 10 eller 13, adgang til, at de pågældende personer selv indgår aftale med en cvr-registreret virksomhed om hjælpens udførelse, jf. dog *stk. 4*.

Det foreslåede vil betyde, at kommunalbestyrelsen, i stedet for at indgå offentlige kontrakter, alternativt vil kunne tilvejebringe det frie valg gennem at tilbyde borgerne et fritvalgsbevis med det formål, at borgerne selv udvælger og indgår aftale med en leverandør. Det vil være kommunalbestyrelsen, der beslutter, hvilken hjælp efter ældrelovens foreslåede §§ 10 og 13, der skal være omfattet af fritvalgsbeviset. Har kommunalbestyrelsen besluttet at tilbyde borgere, der modtager hjælp efter ældrelovens foreslåede §§ 10 og 13, frit valg af leverandør via et fritvalgsbevis, vil personen kunne anmode kommunalbestyrelsen om en sådan ordning. Et fritvalgsbevis har karakter af en købsret til den hjælp, som kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om. Personen får med fritvalgsbeviset ret til selv at antage en cvr-registreret virksomhed til at udføre den visiterede hjælp, der er truffet afgørelse om. Dermed skal den leverandør, som personen udvælger, ikke godkendes af kommunalbestyrelsen. Den foreslåede ordning forventes at give personen indflydelse på, hvordan hjælpen konkret tilrettelægges og øge borgernes selvbestemmelse og fleksibilitet i dagligdagen.

Det foreslåede vil indebære, at det er kommunalbestyrelsen, der skal afregne med den leverandør, som personen har valgt, og til den pris, der svarer til fritvalgsbevisets værdi. Borgeren modtager ikke kontante midler i forbindelse med et fritvalgsbevis, og hæfter heller ikke over for leverandøren for så vidt angår betaling eller manglende betaling. Det skal bemærkes, at borgeren med fritvalgsbeviset alene kan få udført den hjælp, der er truffet afgørelse om.

Kommunalbestyrelsen vil fortsat skulle opfylde retssikkerhedslovens forpligtelser om tilsyn, kontrol og opfølgning på hjælpens udførelse og om hjælpen opfylder borgernes aktuelle behov, uanset om kommunen selv yder hjælpen eller har overladt opgaven til en privat leverandør, eller om borgerne benytter et

fritvalgsbevis. Det vil fortsat være en kommunal opgave at føre tilsyn og følge op på, om borgerne får den hjælp, der er truffet afgørelse om, og at hjælpen svarer til borgernes aktuelle behov, herunder om den enkelte borger kan håndtere den valgte ordning.

Det foreslås i *stk. 3*, at leverandører af pleje- og omsorgsforløb skal tilbyde et sammenhængende forløb efter § 10 og skal kunne levere alle de elementer, der indgår i den foreslåede bestemmelse om helhedspleje i § 9, stk. 2.

Det foreslåede vil betyde, at kommunen vil skulle stille krav om, at private leverandører skal kunne levere personlig hjælp og pleje, hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver m.v. i hjemmet samt genoptræning af fysisk funktionsnedsættelse forårsaget af sygdom, der ikke behandles i tilknytning til en sygehusindlæggelse, ved indgåelse af kontrakt om levering af pleje- og omsorgsforløb. De elementer, der er omfattet af helhedspleje er fastsat i den foreslåede § 9.

Efter den foreslåede § 10, skal pleje- og omsorgsforløb tilbydes som et sammenhængende pleje- og omsorgsforløb, der gør det muligt at tilpasse hjælpen løbende ud fra borgerens aktuelle fysiske, psykiske og sociale behov. Helhedspleje vil endvidere indebære, at både offentlige og private leverandører skal kunne levere hele indsatsen i alle pleje- og omsorgsforløb. Med helhedspleje vil én leverandør have det samlede ansvar for borgerens forløb. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets §§ 9 og 10.

Formålet med den foreslåede ordning er at sikre, at den ældre har flere valgmuligheder, og at private leverandører får mulighed for at levere fleksibel og sammenhængende hjælp af høj kvalitet på lige fod med kommunale leverandører.

Det foreslås i *stk. 4*, at kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde kan træffe afgørelse om, at en person ikke tilbydes fritvalgsbevis efter stk. 2, nr. 2.

Det foreslåede vil indebære, at hvis det vurderes, at en borger ikke vil være i stand til at håndtere ordningen, kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om, at borgeren ikke kan modtage fritvalgsbeviset. Det kan eksempelvis være tilfældet ved borgere med demens, udtalt svækkelse, og hvor de samlede ressourcer i borgernes hjem, såsom bistand fra ægtefælle eller samlever, ikke vurderes tilstrækkelige til, at ordningen kan håndteres forsvarligt. I sådanne tilfælde skal den kommunalbestyrelsen give borgeren en skriftlig begrundet afgørelse herom. Det foreslåede betyder endvidere, at kommunalbestyrelsen kan fratage en person retten til at modtage hjælpen via fritvalgsbeviset, hvis personen efter kommunalbestyrelsens vurdering ikke har vist sig i stand til at administrere ordningen, eksempelvis hvis en person gentagne gange har anmodet kommunen om levering af erstatningshjælp, eller hvis den leverede hjælp ikke er i overensstemmelse med afgørelsen om hjælp. I sådanne tilfælde skal den kommunale myndighed give personen en skriftlig begrundet afgørelse herom. I de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen vurderer, at en borger ikke kan benytte et fritvalgsbevis, har borgeren krav på at få hjælpen i form af et kommunalt tilrettelagt tilbud om hjemmehjælp, idet kommunalbestyrelsen har forsyningsforpligtelsen efter den foreslåede § 28.

Forslaget vil være en videreførelse af den gældende § 91, stk. 3 i serviceloven uden indholdsmæssige ændringer.

Det foreslås i *stk. 5*, at kommunalbestyrelsen skal vejlede de borgere, der modtager et fritvalgsbevis efter stk. 2, nr. 2, om ordningen.

Det foreslåede vil betyde, at kommunalbestyrelsen forpligtes til at vejlede de borgere, der modtager et fritvalgsbevis efter den foreslåede § 18, stk. 2, nr. 2, om ordningen. Kommunalbestyrelsen vil skulle vejlede borgerne om at sørge for, at aftalegrundlaget med den leverandør, som borgerne måtte vælge at

antage, afspejler den afgørelse, som kommunalbestyrelsen har truffet om hjælpen, og den pris, der svarer til fritvalgsbevisets værdi. Formålet er, at den kontraktlige aftale med leverandøren er tilstrækkelig til at sikre, at den hjælp, som kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om, kan opfyldes inden for det aftalte.

Forslaget er en videreførelse af den gældende § 91, stk. 3 i serviceloven uden indholdsmæssige ændringer.

Det foreslås i *stk. 6*, ældreministeren fastsætter nærmere regler om leverandørernes pligt til at informere kommunalbestyrelsen om ændringer i personens behov for tilbud efter § 10 og om kommunalbestyrelsens tilrettelæggelse af tilbuddet om fritvalgsbeviset, jf. *stk. 2, nr. 2*.

Den foreslåede bemyndigelse til ældreministeren vil blive benyttet til at fastsætte regler på bekendtgørelsesniveau om, at kommunalbestyrelsen forpligtes til at stille krav om, at leverandøren i henhold til den foreslåede § 18, stk. 2, nr. 1 og 2, skal informere den kommunale myndighed om ændringer i personens behov for hjælp samt om, hvordan denne information fra leverandøren skal formidles. Det vil skulle understøtte, at tilbuddet efter ældrelovens § 10 løbende tilpasses modtagernes behov, og at måden, hvorpå informationen videregives fra leverandøren til den kommunale myndighed, er formaliseret. Der forventes derudover fastsat regler om, at kommunalbestyrelsen forpligtes til at stille kvalitetskrav til de leverandører, som borgerne måtte vælge via fritvalgsbeviset. Formålet er at understøtte kommunalbestyrelsens opgave med at føre tilsyn med tilbuddets udførelse og følge op på, om borgerne får den hjælp, der er truffet afgørelse om.

Der forventes derudover at blive fastsat nærmere regler om, hvornår borgerens krav på et fritvalgsbevis vil kunne indtræde. Det kan eksempelvis være efter en afsluttet udbudsrunde, hvor kommunalbestyrelsen ikke er lykkedes med at få tilbud fra interesserede leverandører, eller efter en periode på maksimalt tre måneder, inden for hvilken kommunalbestyrelsen ikke er lykkedes med at tilbyde borgerne et frit valg af leverandør inden for rammerne af udbudsreglerne. Endvidere forventes der blive fastsat nærmere regler om, hvordan borgerne skal informeres om muligheden for at anmode om et fritvalgsbevis samt om varslingsperiodens længde, hvis kommunalbestyrelsen benytter sin ret til at opsiges borgernes fritvalgsbevis. Varslingsperioden forventes fastsat på minimum tre måneder, da den stemmer overens med funktionærlovens opsigelsesvarsel for ansatte med en anciennitet på seks måneder til tre år.

Til § 19

Det fremgår af § 91, stk. 2, at kommunalbestyrelsen skal opfylde forpligtelsen efter stk. 1 ved enten at indgå kontrakt med en eller flere leverandører eller ved at tilbyde borgeren et fritvalgsbevis, hvor borgeren selv indgår aftale med en cvr-registreret virksomhed om hjælpens udførelse.

Vælger kommunalbestyrelsen at skabe grundlag for borgerens frie valg ved at indgå offentlige kontrakter, skal kommunalbestyrelsen overholde udbudsreglerne.

Udbudsreglerne er ikke til hinder for, at kommunalbestyrelsen i stedet for at gennemføre et udbud anvender en godkendelsesmodel uden priskonkurrence, hvor den godkender alle leverandører, der lever op til bestemte pris- og kvalitetskrav, og som borgerne frit kan vælge imellem til udførelse af opgaver.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, hvormed servicelovens § 91 blev indført, jf. Folketingstidende 2012-2013, tillæg A, L 121 som fremsat, s. 19, at anvender kommunalbestyrelsen en godkendelsesordning, hvormed at prisen fastsættes uden priskonkurrence, fastsættes afregningsprisen på baggrund af de gennemsnitlige, langsigtede omkostninger, som den kommunale leverandør har ved at producere og levere tilsvarende ydelse.

Efter servicelovens § 91, stk. 5, fastsætter kommunalbestyrelsen værdien af fritvalgsbeviset for hver af de

ydelseskategorier efter servicelovens § 83, som kommunalbestyrelsen har besluttet skal være omfattet af ordningen.

Der er med hjemmel i bemyndigelsesbestemmelsen i servicelovens § 91, stk. 6, fastsat nærmere regler i bekendtgørelse nr. 344 af 26. marts 2013, om frit valg af leverandør af hjemmehjælp og fritvalgsbevis efter servicelovens § 91 og om kvalitetskrav til leverandører af hjemmehjælp efter servicelovens § 83, om fritvalgsbevis, herunder at beregningen af fritvalgsbevisets værdi skal ske ud fra en beregning af den kommunale leverandørs eller den private leverandørs gennemsnitlige, langsigtede omkostninger ved produktion og levering af tilsvarende ydelser. I omkostningsberegningen skal indgå alle direkte og indirekte omkostninger.

Efter servicelovens § 92, stk. 5, skal kommunalbestyrelsen foretage efterberegning af afregningspriser løbende efter behov og mindst én gang årligt, hvis kommunalbestyrelser benytter en godkendelsesordning ved brug af private leverandører af personlig pleje og praktisk hjælp, hvormed prisen fastsættes uden priskonkurrence.

Der henvises til pkt. 3.12.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *stk. 1*, at benytter kommunalbestyrelsen en godkendelsesordning uden priskonkurrence ved tilvejebringelse af det frie leverandørvalg efter § 18, stk. 2, nr. 1, fastsætter kommunalbestyrelsen afregningspriser for tilbud efter §§ 10 og 13 ud fra en beregning af kommunens gennemsnitlige langsigtede omkostninger ved levering af et tilsvarende tilbud.

Det foreslåede betyder, at kommunalbestyrelsen vil skulle fastsætte afregningsprisen på markedsvilkår i den forstand, at afregningsprisen fastsættes på baggrund af de gennemsnitlige, langsigtede omkostninger, som den kommunale leverandør har ved at producere og levere tilsvarende ydelse. Kommunalbestyrelsen vil skulle sikre, at afregningsprisen justeres løbende, når den bliver bekendt med, at omkostningerne ikke længere stemmer overens med afregningsprisen.

De gennemsnitlige, langsigtede omkostninger vil normalt inkludere både de direkte omkostninger, det vil sige de omkostninger, der direkte kan henføres til det pågældende tilbud, som for eksempel råvarer, løn, køb af materialer og tjenesteydelser mv., og de indirekte omkostninger, som for eksempel andel af fællesomkostninger til lokaler, administration m.v. samt afskrivning og forrentning af kapitalapparatet. De gennemsnitlige langsigtede omkostninger er udtryk for, at udgifterne udjævnes over år.

Kommunalbestyrelsen skal derfor løbende sikre sig, at der er fuld omkostningsdækning for de ydelser, som den kommunale leverandørvirksomhed producerer og leverer.

Vælger kommunalbestyrelsen at tilbyde modtagerne et fritvalgsbevis efter den foreslåede § 18, stk. 2, nr. 2 samtidig med, at kommunalbestyrelsen anvender en godkendelsesordning, har kommunalbestyrelsen pligt til at sikre, at det materiale, som danner grundlag for leverandørernes ansøgning om godkendelse, indeholder oplysning om, at der i kraft af fritvalgsbeviset vil være andre leverandører om opgaven, som bliver afregnet til samme pris

For at sikre den lige konkurrence er det centralt, at de afregningspriser, kommunalbestyrelsen fastsætter og offentliggør, er i overensstemmelse med de faktiske omkostninger, der er forbundet med leveringen heraf. Det indebærer, at der skal være gennemsigtighed omkring afregningspriserne, og at der skal være offentlighed om dokumentationen for, at afregningspriserne er i overensstemmelse med de faktiske omkostninger. Dokumentationsforpligtelsen kan generelt opfyldes ved at offentliggøre omkostningsberegningen på en sådan måde, at det tydeligt fremgår, hvilke omkostninger der er medgået i prisfastsættelsen. I tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen har måttet foretage et skøn til enkelte elementer i de gennemsnitlige

langsigtede omkostninger, skal der i dokumentationen indgå en begrundelse for skønnet. Adgangen til beregningsgrundlaget følger de almindelige regler for offentlighed i forvaltningen. Der er ikke nogen særlige krav til offentliggørelse af beregningerne.

Det foreslås i *stk. 2*, at benytter kommunalbestyrelsen tilbud om fritvalgsbevis ved tilvejebringelse af det frie leverandørvalg efter § 18, stk. 2, nr. 2, fastsætter kommunalbestyrelsen værdien af fritvalgsbeviser for tilbud efter §§ 10 og 13 ud fra en beregning af kommunens gennemsnitlige langsigtede omkostninger ved levering af et tilsvarende tilbud.

Det foreslåede betyder, at kommunalbestyrelsen vil skulle fastsætte værdien af fritvalgsbeviset for pleje- og omsorgsforløb og madudbringning ud fra en beregning af kommunens gennemsnitlige langsigtede omkostninger ved levering af et tilsvarende tilbud.

De gennemsnitlige, langsigtede omkostninger vil normalt inkludere både de direkte omkostninger, det vil sige de omkostninger, der direkte kan henføres til det pågældende tilbud, som for eksempel råvarer, løn, køb af materialer og tjenesteydelser mv., og de indirekte omkostninger, som for eksempel andel af fællesomkostninger til lokaler, administration m.v. samt afskrivning og forrentning af kapitalapparatet. De gennemsnitlige langsigtede omkostninger er udtryk for, at udgifterne udjævnes over år.

For at sikre den lige konkurrence er det centralt, at værdien af fritvalgsbeviset, kommunalbestyrelsen fastsætter og offentliggør, er i overensstemmelse med de faktiske omkostninger, der er forbundet med leveringen heraf. Det indebærer, at der skal være gennemsigtighed omkring fastsættelsen, og at der skal være offentlighed om dokumentationen for, at værdien af fritvalgsbeviset er i overensstemmelse med de faktiske omkostninger. Dokumentationsforpligtelsen kan generelt opfyldes ved at offentliggøre omkostningsberegningen på en sådan måde, at det tydeligt fremgår, hvilke omkostninger der er medgået i prisfastsættelsen. I tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen har måttet foretage et skøn i forhold til enkelte elementer i de gennemsnitlige langsigtede omkostninger, skal der i dokumentationen indgå en begrundelse for skønnet. Adgangen til beregningsgrundlaget følger de almindelige regler for offentlighed i forvaltningen. Der er ikke nogen særlige krav til offentliggørelse af beregningerne.

Vælger kommunalbestyrelsen at tilbyde modtagerne et fritvalgsbevis samtidig med, at kommunalbestyrelsen anvender en godkendelsesordning efter den foreslåede § 18, stk. 2, nr. 1, har kommunalbestyrelsen pligt til at sikre, at det materiale, som danner grundlag for leverandørernes ansøgning om godkendelse, indeholder oplysning om, at der i kraft af fritvalgsbeviset vil være andre leverandører om opgaven, som bliver afregnet til samme pris.

Det foreslås i *stk. 3*, at kommunalbestyrelsen afregner med den leverandør, som borgeren har valgt til den pris, der er beregnet efter regler efter stk. 5.

Det vil indebære, at kommunalbestyrelsen afregner med den leverandør af pleje- og omsorgsforløb og madudbringning, som borgeren har valgt til den pris, der svarer til fritvalgsbevisets værdi.

Det foreslås i *stk. 4*, at kommunalbestyrelsen løbende efter behov og mindst en gang årligt i forbindelse med aflæggelse af årsregnskab skal foretage efterberegning af de beregnede afregningspriser efter stk. 1.

Det betyder at kommuner, der benytter en godkendelsesordning eller fritvalgsbevis ved tilvejebringelse af det frie valg af pleje- og omsorgsforløb og madudbringning, hvormed prisen fastsættes uden priskonkurrence, vil skulle foretage efterberegning af afregningspriser løbende efter behov og mindst en gang årligt i forbindelse med årsregnskab. Efterberegningen vil som minimum skulle finde sted i forbindelse med aflæggelse af kommunens årsregnskab, hvormed beregningen skal tage udgangspunkt i seneste års regnskabstal for at drive tilsvarende tilbud. Efterberegningen vil også kunne finde sted løbende. Kommu-

nalbestyrelsen skal justere afregningspriserne, når kommunalbestyrelsen bliver bekendt med, at der er misforhold mellem afregningspriserne og de gennemsnitlige, langsigtede omkostninger.

Det foreslås i *stk. 5*, at hvis kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende tilbud har været højere end den fastsatte afregningspris efter *stk. 1*, skal kommunalbestyrelsen efterbetale leverandøren forskellen. Har kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende tilbud været lavere end den fastsatte afregningspris efter *stk. 1*, skal leverandøren efterbetale kommunalbestyrelsen forskellen.

Det vil betyde, at kommunerne vil få pligt til at efterbetale private leverandører, hvis afregningspriserne har været fastsat lavere end kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende hjælp. Kommunalbestyrelsen skal således betale prisdifferencen til den private leverandør.

Det foreslåede betyder derudover, at den private leverandør vil få pligt til at efterbetale kommunen, hvis afregningspriserne har været fastsat højere end kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende hjælp. Kommunernes afregningspriser fastsættes på baggrund af kommunens gennemsnitlige, langsigtede omkostninger ved levering af et tilsvarende tilbud. De gennemsnitlige, langsigtede omkostninger vil normalt inkludere både de direkte omkostninger, det vil sige de omkostninger, der direkte kan henføres til det pågældende tilbud, som for eksempel råvarer, løn, køb af materialer og tjenesteydelser mv., og de indirekte omkostninger, som for eksempel andel af fællesomkostninger til lokaler, administration m.v. samt afskrivning og forrentning af kapitalapparatet.

Ved faktiske omkostninger forstås de omkostninger, som en kommune senest i forbindelse med regnskabsaflæggelse har efterberegnet, kommunen har haft ved at levere et tilsvarende tilbud. Pligten til at foretage en efterbetaling indtræder, når kommunalbestyrelsen senest i forbindelse med regnskabsaflæggelse bliver bekendt med, at der er misforhold mellem afregningspriserne og de gennemsnitlige, langsigtede omkostninger ved at levere det tilsvarende tilbud.

Det foreslås i *stk. 6*, at ældreministeren fastsætter nærmere regler om beregningsgrundlaget for afregningspriser og regler om efterbetaling ved til brug for afregning af private leverandører. Ældreministeren fastsætter desuden nærmere regler om beregningsgrundlaget for fastsættelse og offentliggørelse af fritvalgsbevisets værdi.

Det foreslåede vil betyde, at der forventes at blive fastsat nærmere regler om beregningsgrundlaget for afregningspriser. Det betyder, at beregningsgrundlag, som kommunerne i dag følger efter cirkulære om budget- og regnskabssystem for kommuner, jf. bekendtgørelse nr. 1051 af 15. oktober 2019 om kommunernes budget- og regnskabsvæsen, revision m.v. skrives frem på bekendtgørelsesniveau. Det vil dermed udgøre det samme beregningsgrundlag, som kommunerne skal følge ved fastsættelse af afregningspriserne. Hensigten er at skabe ensartethed mellem reglerne for fastsættelse af afregningspriser ved brug af godkendelsesordning og fritvalgsbeviser.

Der forventes derudover at blive fastsat regler om at kommunen skal efterbetale en privat leverandør senest to måneder efter, at kommunalbestyrelsen er blevet opmærksom på, at kommunens faktiske omkostninger har været højere end den fastsatte afregningspris. Efterbetalingen skal omfatte hele perioden, hvor afregningsprisen har været fastsat for lavt.

Det forventes desuden, at der vil blive fastsat nærmere regler om beregningsgrundlaget for og offentliggørelse af fritvalgsbevisets værdi med det formål at sikre, at fritvalgsbevisets værdi fastsættes på en måde, hvor den cvr-registrerede virksomhed, som borgeren vælger, kan udføre den visiterede hjælp med samme kvalitet som hvis det var den kommunale leverandør, der udførte hjælpen. Der forventes derudover fastsat nærmere regler om, at kommunalbestyrelsen skal justere fritvalgsbevisets værdi, når kommunalbestyrelsen bliver bekendt med, at der er misforhold mellem værdien og de gennemsnitlige, langsigtede

omkostninger. Der forventes desuden fastsat regler om, at borgere, der ikke mener, at fritvalgsbevisets værdi er fyldestgørende eller korrekt, kan rette henvendelse til kommunalbestyrelsen.

Endelig forventes der fastsat regler om, at kommunen vil skulle indgå en dialog med den private leverandør, såfremt kommunens faktiske omkostninger har været lavere end den fastsatte afregningspris, og der således vil være et efterbehandlingskrav til kommunen for den private leverandør. Dialogen vil skulle finde sted med henblik på at finde en hensigtsmæssig tilbagebetalingsmetode, der tager højde for leverandørens økonomiske situation. Kommunen vil eksempelvis kunne indgå en aftale om, at leverandøren betaler i rater over en periode eller modregne det skyldige beløb ved fremtidig betaling til leverandøren.

Det foreslås i *stk. 7*, at ældreministeren efter forhandling med erhvervsministeren fastsætter nærmere regler om fast overheadsats for private leverandører af pleje- og omsorgsforløb og madudbringning.

Der forventes, at der vil blive fastsat nærmere regler om en fast overheadsats i beregningsgrundlaget for en ensidigt fastsat afregningspris henholdsvis værdien af et fritvalgsbevis for private leverandørers levering af pleje- og omsorgsforløb- og madudbringning, hvis afregningsprisen fastsættes på baggrund af beliggenhedskommunens gennemsnitlige, langsigtede omkostninger. Med overheadsats forstås de omkostninger forbundet med tilbuddet, der ikke er identificeret som direkte, eller øvrige indirekte omkostninger. Det kan eksempelvis omfatte ældreplejens ressourcetræk på stabsfunktioner som IT, økonomi og HR samt direktion.

Kommunerne vil fortsat skulle fastsætte prisen ud fra kommunens gennemsnitlige langsigtede omkostninger ved at levere tilbuddet, men overheadomkostningerne, beregnes som en fast procentdel af de direkte og (øvrige) indirekte omkostninger. Overheadsatsen vil blive fastsat på baggrund af et analysearbejde.

Til § 20

Det fremgår af servicelovens § 94, at en person, som er berettiget til praktisk hjælp, personlig pleje eller madservice, kan vælge selv at udpege en person til at udføre opgaverne.

Der henvises til lovforslagets pkt. 3.131. om gældende ret om selvudpeget hjælper.

Det foreslås i *stk. 1*, at en person, som modtager tilbud efter § 10 kan vælge selv at udpege en person til at udføre pleje- og omsorgsforløbet, jf. dog *stk. 2, nr. 2* og § 21. Den udpegede person skal godkendes af kommunalbestyrelsen, som herefter skal indgå kontrakt med den pågældende om omfang og indhold af pleje- og omsorgsforløbet, om leverancesikkerhed og om betaling m.v.

Det foreslåede vil betyde, at en person, som modtager et pleje- og omsorgsforløb selv kan vælge en person til at udføre opgaverne inden for pleje- og omsorgsforløbet. Der vil ikke være nogen begrænsninger med hensyn til, hvem personen, der modtager hjælp, kan udpege til opgaveudførelsen, hvis vedkommende i øvrigt opfylder kommunalbestyrelsens kvalitetskrav. Der kan fx være tale om en pårørende, en nabo eller en ven/bekendt. Personen, der modtager hjælp, har ikke mulighed for at pege på et privat firma til at udføre opgaverne, idet det er kommunalbestyrelsen, der er arbejdsgiver. Det er et krav, at der er tale om en fysisk person.

Med det foreslåede, vil kommunalbestyrelsen fortsat skulle træffe afgørelse om indhold og omfang af hjælpen, og aftalen med den udpegede person skal være i nøje overensstemmelse med afgørelse om hjælp. Beboere i plejehjem, plejeboliger mv. er ikke omfattet af muligheden for selv at udpege en hjælper.

Det foreslås med § 20, *stk. 2*, at den udpegede person alene skal udføre de opgaver, der indgår i kontrakten med kommunalbestyrelsen.

Det foreslåede vil betyde, der ikke vil være et krav om, at den hjælper, borgeren har udvalgt, skal kunne levere alle de elementer, der indgår i helhedspleje efter den foreslåede § 9, stk. 2, for at kunne indgå en kontrakt med kommunen. Det vil dog være et krav, at den udpegede person kan levere de elementer, der indgår i pleje- og omsorgsforløbet, modtageren af hjælp er blevet visiteret til. Det vil være kommunalbestyrelsen, der fastsætter rammerne for betaling af den selvudpegede hjælper.

Til § 21

Det følger af servicelovens § 83, stk. 1, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde personlig hjælp og pleje, hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet samt madservice.

Efter servicelovens § 91, stk. 1, skal kommunalbestyrelsen skabe grundlag for, at modtagere af praktisk hjælp, personlig pleje og madservice kan vælge mellem to eller flere leverandører af denne hjælp, hvoraf den ene leverandør kan være kommunal.

Det fremgår af servicelovens § 91, stk. 2, at kommunalbestyrelsen skal opfylde forpligtelsen ved som minimum enten at indgå kontrakt med to eller flere leverandører eller ved at tilbyde modtagerne et fritvalgsbevis. Fritvalgsbeviset giver borgere, der er visiteret til praktisk hjælp, personlig pleje eller madservice efter servicelovens § 83, adgang til, at den pågældende borger selv indgår aftale med en cvr-registreret virksomhed om hjælpens udførelse.

Det fremgår af servicelovens § 94, at en person, som er berettiget til hjælp eller støtte efter § 83, kan vælge selv at udpege en person til at udføre opgaverne. Den udpegede person skal godkendes af kommunalbestyrelsen, som herefter skal indgå kontrakt med den pågældende om omfang og indhold af opgaverne, om leverancesikkerhed, jf. § 90, og om betaling m.v.

Det fremgår af § 93 i serviceloven, at bestemmelserne i §§ 91 og 94 ikke omfatter beboere i plejehjem m.v., jf. § 192, lejere i plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap, lejere og beboere i friplejeboliger, der er omfattet af lov om friplejeboliger, og lejere i tilsvarende boligenheder.

Det foreslås i § 21, at § 18, jf. § 10 og § 20 ikke gælder for personer, der bor på følgende steder: 1) Plejehjem m.v., jf. § 47. 2) Plejeboligbebyggelser, jf. lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre eller personer med handicap. 3) Friplejeboliger, jf. lov om friplejeboliger.

Det foreslåede vil betyde, at reglerne om frit valg og selvudpeget hjælper ikke vil gælde for personer, der bor på plejehjem, i plejeboliger, der er omfattet af lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap eller lejere og beboere i friplejeboliger, der er omfattet af lov om friplejeboliger. Afgrænsningen foreslås på baggrund af, at beboere i disse boligformer vurderes at have særlige plejebehov, der bedst varetages ved en samlet, koordineret og fleksibel indsats. Det betyder, at driften af plejeboliger og lignende boligenheder med udvidede plejefunktioner tilknyttet stiller særlige udfordringer til tilrettelæggelse af hjælpen, hvorfor denne gruppe af modtagere ikke er omfattet af muligheden for at vælge et frit leverandørvalg. Det skal bemærkes, at den foreslåede § 21 i ældreloven ikke er til hinder for, at kommunalbestyrelsen kan beslutte at tilbyde denne målgruppe de samme vilkår for frit valg af leverandør, som det gælder for de borgere, der er omfattet af retten til frit valg af leverandør, hvis de ønsker det.

Forslaget er en videreførelse af den gældende § 93 i serviceloven uden indholdsmæssige ændringer.

Til § 22

Servicelovens § 92 indeholder regler for, hvordan kommunalbestyrelsen skal forebygge konsekvenserne

af og håndtere konkurser hos private leverandører af personlig pleje og praktisk hjælp, som kommunalbestyrelsen indgår kontrakt med, jf. § 91, stk. 2, nr. 1 (kontraktindgåelse med to eller flere leverandører med henblik på at tilvejebringe frit valg).

Det foreslås i *stk. 1*, at kommunalbestyrelsen skal have en skriftlig beredskabsplan med retningslinjer for, hvordan kommunalbestyrelsen håndterer konkurser hos private leverandører af tilbud efter §§ 10 og 13, som kommunalbestyrelsen indgår kontrakt med, jf. § 18, stk. 2, nr. 1.

Med den foreslåede ordning vil kommunalbestyrelsen skulle have en skriftlig beredskabsplan med retningslinjer for, hvordan kommunalbestyrelsen håndterer konkurser hos private leverandører af pleje- og omsorgsforløb og madudbringning, som kommunalbestyrelsen indgår kontrakt med. Beredskabsplanen vil løbende skulle opdateres efter behov, f.eks. i forbindelse med kontraktindgåelse med ny leverandør.

I tilfælde hvor kommunalbestyrelsen har opfyldt deres forpligtelse til at tilvejebringe det frie valg ved at tilbyde modtagerne et fritvalsbevis, som giver borgere, der modtager tilbud efter den foreslåede §§ 10 og 13, adgang til, at de pågældende borgere selv indgår aftale med en cvr-registreret virksomhed om hjælps udførelse, vil kommunalbestyrelsen ikke være forpligtet til at have en skriftlig beredskabsplan. Dette der på grund af, at der ikke er et kontraktretligt forhold mellem kommunalbestyrelsen og leverandøren, men alene mellem borger og leverandør.

Det foreslås i *stk. 2, nr. 1*, at kommunalbestyrelsen i forbindelse med kontraktindgåelse med private leverandører af pleje- og omsorgsforløb og madudbringning stille krav om, at den private leverandør, inden kontraktindgåelse og en gang årligt i kontraktperioden, skal sende skattemæssige årsregnskaber til kommunen.

Med den foreslåede ordning vil kommunalbestyrelsen skulle stille krav om, at den private leverandør inden kontraktindgåelsen sender seneste skattemæssige årsregnskab, samt at den private leverandør, som der indgås kontrakt med, én gang årligt i kontraktperioden sender skattemæssigt årsregnskab.

Det foreslås i *stk. 2, nr. 2*, at en private leverandør, der i medfør af årsregnskabsloven er omfattet af krav om at udarbejde regnskab og krav om at lade regnskabet revidere, skal inden kontraktindgåelse og en gang årligt i kontraktperioden sende revideret regnskab til kommunen eller henvise kommunen til, hvor regnskabet kan findes på www.cvr.dk. Har leverandøren endnu ikke aflagt regnskab efter årsregnskabsloven, kan kommunalbestyrelsen fastsætte krav om anden passende dokumentation.

Med den foreslåede ordning vil kommunalbestyrelsen skulle stille krav om, at den private leverandør sender seneste revideret regnskab, samt at den private leverandør, som der indgås kontrakt med, én gang årligt i kontraktperioden sender revideret regnskab. Den private leverandør kan opfylde sin forpligtelse enten ved at sende det reviderede årsregnskab til kommunen eller ved at oplyse kommunen om den URL-adresse, hvor regnskabet er offentliggjort. Med URL-adressen menes den internetadresse, der skal benyttes for at komme direkte til regnskabet. De foreslåede regler stiller krav om, at virksomheder, der i henhold til årsregnskabsloven er omfattet af pligt til at udarbejde et årsregnskab og lade dette revidere, skal indsende virksomhedens reviderede regnskab. Herved skal forstås det seneste reviderede regnskab, som er godkendt af virksomhedens generalforsamling. Undtagelsen om, at leverandører, der ikke har aflagt årsrapport er tiltænkt virksomheder, der endnu ikke har aflagt – og fået godkendt – en årsrapport, fordi virksomheden er nystartet, skal i stedet for indsende anden dokumentation for, at virksomheden har den fornødne økonomiske og finansielle formåen. Leverandører som endnu ikke har aflagt regnskab efter årsregnskabsloven kan således godtgøre sin økonomiske og finansielle formåen ved ethvert andet dokument, som kommunalbestyrelsen vurderer passende, hvis ansøgeren eller tilbudsgiveren af en gyldig grund ikke er i stand til at fremlægge de dokumenter, som kommunalbestyrelsen forlanger.

Det foreslås i *stk. 2, nr. 3*, at den private leverandør skal dokumentere, at der ikke ved kontraktindgåelse er forfalden gæld på 50.000 kr. eller derover til offentlige myndigheder vedrørende skatter, afgifter eller bidrag til sociale sikringsordninger i henhold til dansk lovgivning eller lovgivningen i det land, hvor ansøgeren eller tilbudsgiveren er etableret.

Det foreslåede betyder, at kommunalbestyrelsen ikke vil kunne indgå kontrakt med en private leverandør, der har en forfalden gæld, der overstiger denne grænse.

Det foreslås i *stk. 2, nr. 4*, at kommunalbestyrelsen skal stille krav om bankgaranti eller tilsvarende garanti ved kontraktindgåelse med private leverandører af tilbud efter §§ 10 og 13.

Med den foreslåede bestemmelse forpligtes kommunalbestyrelsen til at skulle stille krav om bankgaranti eller tilsvarende garanti ved kontraktindgåelse med private leverandører af tilbud efter de foreslåede §§ 10 og 13. Bankgaranti eller tilsvarende garantistillelse skal stilles af de private leverandører, der tilsigtes at indgå kontrakt med i forbindelse med kontraktindgåelse, og ikke i forbindelse med fremsendelse af den private leverandørs tilbud eller ansøgning. I forbindelse med fastsættelsen af størrelsen af bankgaranti eller tilsvarende garantistillelse skal navnlig proportionalitetsprincippet iagttages, så størrelsen på garantien afhænger af antallet af borgere, der modtager hjælp fra den pågældende leverandør, og at der samtidig skelnes mellem leverandører, der leverer henholdsvis tilbud efter §§ 10 og 13. Tilsvarende garantistillelsen kan f.eks. være en indefrysning af et beløb, en aftale med et vikarbureau eller lignende. Krav om bankgaranti eller tilsvarende garantistillelse skal således skrives ind i kontrakten og gælde for hele aftaleperioden. Størrelsen på bankgaranti eller tilsvarende garantistillelse kan eventuelt justeres i kontraktperioden afhængig af antallet af borgere, der modtager hjælp fra den pågældende leverandør.

Det foreslås i § 22, *stk. 3*, at kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde kan fravige kravet i *stk. 2, nr. 3*.

Med den foreslåede ordning kan kommunalbestyrelsen undlade at udelukke en ansøger eller en tilbudsgiver, der er omfattet hvis eksempelvis følgende forhold gør sig gældende: 1) Alle ansøgere eller tilbudsgivere er omfattet af *stk. 2, nr. 3*, 2) Ansøgeren eller tilbudsgiveren stiller sikkerhed for betaling af den del af gælden, der er på 50.000 kr. eller derover, eller 3) Ansøgeren eller tilbudsgiveren har indgået aftale med inddrivelsesmyndigheden om en afviklingsordning og denne ordning er overholdt.

Hvis den forfaldne gæld til det offentlige overstiger 50.000 kr., må kommunalbestyrelsen som udgangspunkt ikke indgå kontrakt med leverandøren. Da udelukkelse skal ske i overensstemmelse med udbudslovens principper om ligebehandling, gennemsigtighed og proportionalitet, vil spørgsmålet om, hvorvidt der skal ske udelukkelse derfor bero på en konkret vurdering af det enkelte udbud eller godkendelsesordning.

Forslaget er en videreførelse af § 92 i serviceloven.

Til § 23

Det fremgår af servicelovens § 119, *stk. 1*, at personer, som passer en nærtstående, der ønsker at dø i eget hjem, er efter ansøgning berettiget til plejevederlag som nævnt i § 120. Det er en betingelse for at yde plejevederlag, at hospitalsbehandling efter en lægelig vurdering må anses for udsigtsløs, og at den syges tilstand ikke i øvrigt nødvendiggør indlæggelse eller forbliven på sygehus eller ophold i plejehjem, plejebolig el.lign. Det er endvidere en betingelse, at den syge er indforstået med etableringen af plejeforholdet.

Det fremgår videre af servicelovens § 119, *stk. 2*, at en arbejdsgiver, der yder løn til en ansat under dennes fravær fra arbejdet i forbindelse med pasning af en nærtstående efter *stk. 1*, således at den ansatte ikke har

en tabt arbejdsindtægt, er berettiget til at få udbetalt det beløb, som den ansatte ellers ville være berettiget til i plejevederlag efter § 120, stk. 1.

Det foreslås med *stk. 1*, at personer, som passer en nærtstående, der ønsker at dø i eget hjem, er efter ansøgning berettiget til plejevederlag som nævnt § 24. Det er en betingelse for at yde plejevederlag, at hospitalsbehandling efter en lægelig vurdering må anses for udsigtsløs, og at den syges tilstand ikke i øvrigt nødvendiggør indlæggelse eller forbliven på sygehus eller ophold i plejehjem, plejebolig el.lign. Det er endvidere en betingelse, at den syge er indforstået med etableringen af plejeforholdet.

Det foreslåede stk. 1, vil indebære, at personer som yder terminalpleje af en nærtstående pårørende, der ønsker at dø i eget hjem, i overensstemmelse med gældende ret også fremover efter ansøgning vil være berettiget til plejevederlag, såfremt hospitalsbehandling efter en lægelig vurdering anses for udsigtsløs, og den syges tilstand ikke i øvrigt nødvendiggør indlæggelse eller forbliven på sygehus eller ophold i plejehjem, plejebolig el.lign., og den syge i øvrigt er indforstået med etableringen af plejeforholdet.

Med det foreslåede vil der fortsat kunne søges plejevederlag uden hensyn til den syges alder i overensstemmelse med gældende ret. Det afgørende er, at der er tale om terminalpleje i afgrænset periode.

Det foreslås med *stk. 2*, at en arbejdsgiver, der yder løn til en ansat under dennes fravær fra arbejdet i forbindelse med pasning af en nærtstående efter stk. 1, således at den ansatte ikke har en tabt arbejdsindtægt, er berettiget til at få udbetalt det beløb, som den ansatte ellers ville være berettiget til i plejevederlag efter stk. 1.

Det foreslåede stk. 2, vil endvidere betyde, at en arbejdsgiver der vil yde løn til en ansat i forbindelse med pasning af en nærtstående, således at den ansatte ikke har en tabt arbejdsindtægt, fremover vil være berettiget til at få udbetalt det beløb, som den ansatte ellers ville være berettiget til i plejevederlag efter ældreloven. Dette er i overensstemmelse med gældende ret.

Den foreslåede bestemmelse er således en videreførelse med redaktionelle ændringer af § 119 i serviceloven.

Til § 24

Det fremgår af servicelovens § 120, at plejevederlag efter § 119 udgør 1,5 gange det dagpengebeløb, som modtageren i tilfælde af egen sygdom ville have ret til efter lov om sygedagpenge, jf. dog stk. 2. Selvstændigt erhvervsdrivende, der ikke er tilmeldt den frivillige forsikring, eller som i henhold til den frivillige forsikring har ret til dagpenge fra tredje fraværsdag, kan få udbetalt plejevederlag fra første fraværsdag. Plejevederlaget kan ikke overstige den hidtidige indtægt, jf. § 47 i lov om sygedagpenge.

Det fremgår videre af § 120, stk. 2, at personer, som ikke er berettiget til plejevederlag efter stk. 1, får udbetalt 16.637 kr. (2022-niveau) månedligt i plejevederlag. Personer, som er berettiget til plejevederlag efter stk. 1, kan vælge i stedet at få udbetalt et plejevederlag som anført i 1. pkt. Plejevederlaget kan i dette tilfælde, jf. 1. og 2. pkt., ikke udbetales sammen med en anden offentlig forsørgelsesydelse. Hvis flere personer deles om plejeopgaven, nedsættes beløbet svarende til den pågældendes forholdsmæssige andel af plejeopgaven.

Det fremgår af servicelovens § 120, stk. 3, at hvis flere personer deles om plejeopgaven, kan det samlede plejevederlag ikke overstige 1,5 gange det maksimale sygedagpengebeløb efter § 50, stk. 1, i lov om sygedagpenge.

Det fremgår videre af servicelovens § 120, stk. 4, at i ganske særlige tilfælde kan kommunalbestyrelsen beslutte at yde plejevederlag med et højere beløb end anført i stk. 1-3.

Det foreslås med *stk. 1*, at plejevederlag efter § 23 udgør 1,5 gange det dagpengebeløb, som modtageren i tilfælde af egen sygdom ville have ret til efter lov om sygedagpenge, jf. dog *stk. 2*. Selvstændigt erhvervsdrivende, der ikke er tilmeldt den frivillige forsikring, eller som i henhold til den frivillige forsikring har ret til dagpenge fra tredje fraværsdag, kan få udbetalt plejevederlag fra første fraværsdag. Plejevederlaget kan ikke overstige den hidtidige indtægt, jf. § 47 i lov om sygedagpenge.

Det foreslås med *stk. 2*, at personer, som ikke er berettiget til plejevederlag efter *stk. 1*, får udbetalt 17.633kr. (2024-niveau) månedligt i plejevederlag. Beløbet reguleres en gang årligt den 1. januar med satsreguleringsprocenten, jf. lov om en satsreguleringsprocent. Det beløb, der fremkommer efter regulering, afrundes til nærmeste kronebeløb. Reguleringen foretages første gang pr. 1. januar 2026. Personer, som er berettiget til plejevederlag efter *stk. 1*, kan vælge i stedet at få udbetalt et plejevederlag som anført i 1. pkt. Plejevederlaget kan i dette tilfælde, jf. 1. og 2. pkt., ikke udbetales sammen med en anden offentlig forsørgelsesydelse. Hvis flere personer deles om plejeopgaven, nedsættes beløbet svarende til den pågældendes forholdsmæssige andel af plejeopgaven.

Det foreslåede er således en videreførelse med redaktionelle ændringer af § 120, *stk. 1* og *stk. 2* i serviceloven.

Med det foreslåede vil plejevederlaget også fremadrettet skulle være knyttet til sygedagpengereglerne og skulle fastlægges i overensstemmelse med de satser og vilkår, som gælder i dag.

Det betyder, at personer, der ikke er berettiget til sygedagpenge, fortsat vil kunne få udbetalt et plejevederlag, der svarer til minimumsbeløbet. Men personer, der er berettiget til sygedagpenge og dermed til et plejevederlag, vil kunne vælge i stedet at få udbetalt et plejevederlag, der svarer til minimumsbeløbet. Minimumsbeløbet vil fortsat træde i stedet for anden offentlig forsørgelse, og personer som vælger at få udbetalt plejevederlag som minimumsbeløbet, vil ikke samtidigt kunne få udbetalt en anden offentlig forsørgelsesydelse.

Det foreslås, med *stk. 3*, at hvis flere personer deles om plejeopgaven, kan det samlede plejevederlag ikke overstige 1,5 gange det maksimale sygedagpengebeløb efter § 50, *stk. 1*, i lov om sygedagpenge.

Med det foreslåede *stk. 3*, vil muligheden for at plejevederlaget kan deles af flere personer blive videreført i overensstemmelse med gældende ret.

Det foreslåede vil indebære, at hvis en person deler plejeopgaven med andre nærtstående, nedsættes plejevederlaget svarende til den pågældendes forholdsmæssige andel af plejeopgaven, mens det samlede plejevederlag ikke overstige 1,5 gange det maksimale sygedagpengebeløb efter § 50, *stk. 1*, i lov om sygedagpenge.

Det foreslås endeligt med *stk. 4*, at i ganske særlige tilfælde kan kommunalbestyrelsen beslutte at yde plejevederlag med et højere beløb end anført i *stk. 1-3*.

Kommunalbestyrelsen vil skulle afgøre efter en konkret vurdering, om der foreligger særlige forhold. Som eksempler kan nævnes store forsørgerbyrder eller andre høje, faste og rimelige udgifter, som ellers kunne hindre ansøgeren i at pleje den døende.

Ligeledes i overensstemmelse med gældende ret, vil kommunen med den foreslåede *stk. 4*, også fremover kunne beslutte, at yde et højere plejevederlag end anført i *stk. 1-3*, når ganske særlige forhold taler herfor.

Til § 25

Det fremgår af servicelovens § 121, *stk. 1*, at retten til plejevederlag ophører ved plejeforholdets afslutning. Ved den plejekrævendes død bevares retten til plejevederlag i indtil 14 dage efter dødsfaldet. Den

plejekrævendens indlæggelse af kortere varighed på sygehus eller lignende medfører ikke i sig selv bortfald af plejevederlag.

Det fremgår videre af § 121, stk. 2, at kommunalbestyrelsen undtagelsesvis kan træffe afgørelse om ophør af retten til plejevederlag, hvis pleje i hjemmet ikke fortsat kan anses for hensigtsmæssig.

Det foreslås med *stk. 1*, at retten til plejevederlag ophører ved plejeforholdets afslutning. Ved den plejekrævendens død bevares retten til plejevederlag i indtil 14 dage efter dødsfaldet. Den plejekrævendens indlæggelse af kortere varighed på sygehus eller lignende medfører ikke i sig selv bortfald af plejevederlag.

Det foreslåede stk. 1, vil indebære en videreførelse af den gældende retstilstand for ophøret af retten til plejevederlag. Retten vil således også fremover skulle ophøre ved plejeforholdets afslutning, således at retten til plejevederlag bevares i indtil 14 dage efter dødsfaldet ved den plejekrævendens død, og således at kommunalbestyrelsen undtagelsesvis vil kunne træffe afgørelse om ophør af retten til plejevederlag, hvis pleje i hjemmet ikke fortsat kan anses for hensigtsmæssig.

Det foreslås videre med *stk. 2*, at kommunalbestyrelsen undtagelsesvis kan træffe afgørelse om ophør af retten til plejevederlag, hvis pleje i hjemmet ikke fortsat kan anses for hensigtsmæssig.

Det foreslåede er videreførelse af gældende ret og vil medføre, at udbetaling af plejevederlag kan bringes til ophør, når betingelserne for ydelse af plejevederlag ikke længere er til stede.

Det forhold, at den døendes situation tilsyneladende er stabiliseret (pågældende bliver ikke dårligere), eller at tilstanden har strakt sig væsentligt ud over det oprindeligt forventede tidsrum, vil ikke i sig selv kunne begrunde, at plejevederlaget bringes til ophør. Det afgørende vil i den forbindelse være vurderingen af, hvorvidt det fortsat efter en lægelig bedømmelse gælder, at prognosen er kort levetid (oftest 2-6 måneder).

Hvis plejeforholdet ophører af andre grunde end den plejekrævendens død, vil plejevederlaget ophøre, når plejeforholdet afsluttes.

Plejeren og den plejekrævende vil til hver en tid og uden varsel kunne bringe plejeforholdet til ophør. Kommunalbestyrelsen vil desuden undtagelsesvis kunne beslutte, at plejevederlaget skal ophøre, hvis det viser sig, at pleje i hjemmet ikke mere kan anses for hensigtsmæssig; f.eks. fordi det skønnes for uforsvarligt.

Til § 26

Det fremgår af servicelovens § 122, at kommunalbestyrelsen kan, såfremt udgiften ikke dækkes på anden vis, yde hjælp til sygeplejeartikler og lign., når 1) nærtstående i forbindelse med et etableret plejeforhold, jf. § 119, passer en døende, 2) kommunen varetager plejen helt eller delvis eller kommunalbestyrelsen yder tilskud efter § 95 til hjælp, som familien selv antager, eller 3) et hospice varetager plejen.

Det fremgår videre af § 122, stk. 2, at hjælpen ydes uden hensyn til den pågældendes eller familiens økonomiske forhold.

Det foreslås med *stk. 1*, at kommunalbestyrelsen kan, såfremt udgiften ikke dækkes på anden vis, yde hjælp til sygeplejeartikler og lign., når 1) en person i forbindelse med et etableret plejeforhold, jf. § 23, passer en nærtstående, der ønsker at dø i eget hjem, 2) kommunen varetager plejen helt eller delvis eller kommunalbestyrelsen yder tilskud efter § 95 i lov om social service til hjælp, som familien selv antager, eller 3) et hospice varetager plejen.

Det foreslåede er således en videreførelse af servicelovens § 122 med redaktionelle ændringer tilpasset ældreloven.

Med det foreslåede vil kommunalbestyrelsen, såfremt udgiften ikke dækkes på anden vis, også fremadrettet uden hensyn til den pågældendes økonomiske forhold kunne yde hjælp til sygeplejeartikler og lign., når personer i forbindelse med et etableret plejeforhold efter den foreslåede § 23 passer en nærtstående, der ønsker at dø i eget hjem, kommunen varetager plejen helt eller delvis, eller et hospice varetager plejen.

Til § 27

Det fremgår af servicelovens § 14 a, at ældreministeren samler og formidler oplysninger om kommunale og private tilbud om plejehjem, jf. servicelovens § 192, plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om almene boliger m.v., plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om boliger for ældre og personer med handicap, og friplejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om friplejeboliger, i en landsdækkende plejehjemsoversigt.

Plejehjemsoversigten omfatter ifølge servicelovens § 14 a, stk. 2, ikke tilbud, hvor hjælpen og støtten i væsentligt omfang omfatter støtte efter servicelovens § 85. Støtte efter servicelovens § 85 omfatter hjælp, omsorg eller støtte samt optræning og hjælp til udvikling af færdigheder til personer, der har behov herfor på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer (socialpædagogisk bistand). I afgrænsningen henvises der til den hjælp og støtte, der gives i tilbuddet generelt og ikke i forhold til den enkelte beboer.

Registrering i plejehjemsoversigten er efter servicelovens § 14 a, stk. 3, en betingelse for, at plejehjem efter servicelovens § 192, plejeboligbebyggelser fortrinsvis for ældre og friplejeboligbebyggelser fortrinsvis for ældre er en del af en kommunalbestyrelses forsyning, jf. servicelovens § 4, stk. 2.

Kommunalbestyrelsen har pligt til at sørge for, at der er de nødvendige tilbud efter serviceloven, jf. § 4, stk. 1. Kommunalbestyrelsen opfylder sit forsyningsansvar efter servicelovens § 4, stk. 1, ved brug af egne tilbud og ved samarbejde med andre kommuner, regioner eller private tilbud, jf. § 4, stk. 2.

Ældreministeren har i medfør af bemyndigelsen i servicelovens § 14 a, stk. 4, fastsat nærmere regler om plejehjemsoversigten i bekendtgørelse nr. 1219 af 22. oktober 2018 om plejehjemsoversigten.

Bekendtgørelsen fastsætter bl.a. bestemmelser om, at plejehjemsoversigten skal indeholde generelle baggrundsoplysninger om hvert enkelt plejehjem, plejeboligbebyggelse eller friplejeboligbebyggelse som f.eks. navn, adresse, plejhjemsleder, sygefravær, plejhjemstype mm. Der skal desuden gives oplysninger om tilbuddets bolig og drift som f.eks. antal boliger/plejhjemspadser, husleje, beskrivelse af boligerne samt mulighed for tilkøb. Herudover skal der give informationer om tilbuddets faglige tilgang og aktiviteter som eksempelvis plejhjemmets værdigrundlag, tilgang til pårørende, madordning, om eget dyr er tilladt, aktiviteter samt seneste tilsynsrapporter.

Ud over information om de enkelte plejehjem mv. indeholder plejehjemsoversigten mere generel information om at flytte på plejehjem som eksempelvis typerne af plejehjem, reglerne for visitation, det frie plejhjemsvalg, fastsættelse af husleje mv.

Etableringen og den daglige drift af plejehjemsoversigten varetages af Sundhedsdatastyrelsen, som fører stikprøvekontrol med, at oplysningerne er indberettet. Sundhedsdatastyrelsen kan følge op i forhold til den indberetningspligtige, såfremt oplysninger om tilbud ikke er indberettet, eller oplysningerne ikke er i overensstemmelse med plejehjemsoversigtens systematik, jf. bekendtgørelsens § 9. Sundhedsdatastyrelsen har udarbejdet vejledninger for indrapportering til plejehjemsoversigten.

Det foreslås i *stk. 1*, at ældreministeren samler og formidler oplysninger om de kommunale og private plejeenheder og leverandører, der er anført i *stk. 2*, i en landsdækkende plejeoversigt (Plejeoversigten) med henblik på 1) at sikre gennemsigtighed, skabe overblik over og muliggøre sammenligning mellem plejeenhederne og leverandørerne for dermed at understøtte borgernes frie valg, jf. § 18 på et oplyst grundlag, og 2) at understøtte lige konkurrence mellem private og offentlige plejeenheder og leverandører.

Med det foreslåede *stk. 1* vil formålet med, at ældreministeren samler og formidler oplysninger om de kommunale og private plejeenheder og leverandører, der er anført i det foreslåede *stk. 2*, i plejeoversigten, fremgå direkte af loven.

Da oversigten over plejehjem i servicelovens § 14 a videreføres i ældrelovens § 27, og som noget nyt udvides med oplysninger om leverandører af hjemmepleje foreslås det, at oversigten benævnes ”Plejeoversigten” i stedet for ”plejhjemsoversigten”.

Det foreslås i *stk. 2*, at Plejeoversigten indeholder oplysninger om følgende kommunale og private plejeenheder og leverandører: 1) plejehjem m.v., jf. § 47, 2) plejeboligbebyggelser, jf. lov om almene boliger m.v., 3) plejeboligbebyggelser, jf. lov om boliger for ældre og personer med handicap, 4) friplejeboligbebyggelser, jf. lov om friplejeboliger, 5) andre tilsvarende boligenheder, herunder midlertidige pladser, hvor hjælpen udgår fra servicearealer, og der er tilknyttet fast personale og 6) kommunale og private leverandører, der leverer tilbud efter § 10 i borgernes eget hjem.

Med det foreslåede *stk. 2*, nr. 1-4, videreføres servicelovens § 14 a, *stk. 1*, for så vidt angår plejehjem m.v., plejeboligbebyggelser, jf. lov om almene boliger m.v., plejeboligbebyggelser, jf. lov om boliger for ældre og personer med handicap og friplejeboligbebyggelser, jf. lov om friplejeboliger.

Det foreslåede vil betyde, at Plejeoversigten vil skulle indeholde oplysninger om de enheder, der er nævnt i nr. 1-4.

Det foreslås som noget nyt i *stk. 2*, nr. 5, at Plejeoversigten vil skulle indeholde oplysninger om andre tilsvarende boligenheder, herunder midlertidige pladser, hvor hjælpen udgår fra servicearealer, og der er tilknyttet fast personale.

Det foreslåede vil betyde, at andre boligenheder svarende til de boligenheder, der er nævnt i nr. 1-4 vil skulle fremgå af Plejeoversigten, herunder midlertidige pladser, hvor hjælpen udgår fra servicearealer, og der er tilknyttet fast personale.

Det foreslås som noget nyt i *stk. 2*, nr. 6, at Plejeoversigten vil skulle indeholde oplysninger om kommunale og private leverandører, der leverer tilbud efter § 10 i borgernes eget hjem.

Det foreslåede vil betyde, at Plejeoversigten vil skulle indeholde oplysninger om de kommunale og private leverandører, der leverer tilbud efter det foreslåede § 10 (pleje- og omsorgsforløb) i borgernes eget hjem.

Det foreslås i *stk. 3*, at Plejeoversigten ikke omfatter tilbud, hvor der i væsentligt omfang leveres hjælp og støtte til borgerne efter lov om social service.

Det foreslåede *stk. 3* vil betyde, at Plejeoversigten ikke omfatter tilbud, hvor der i væsentligt omfang leveres hjælp og støtte efter serviceloven. I afgrænsningen henvises der til den hjælp og støtte, der gives i tilbuddet generelt og ikke i forhold til den enkelte beboer.

Det foreslås i *stk. 4*, at kommunale og private plejeenheder og leverandører, som er nævnt i *stk. 2*, kun kan indgå i kommunalbestyrelsens forsyning, jf. § 28, hvis de er registrerede i Plejeoversigten.

Det foreslåede stk. 4 vil betyde, at kommunale og private plejeenheder og leverandører, som er nævnt i stk. 2, og som ikke er registreret i Plejeoversigten ikke vil kunne indgå i kommunalbestyrelsens forsyning efter det foreslåede § 28. Det foreslåede stk. 4 er en videreførelse af den eksisterende bestemmelse i servicelovens § 14 a, stk. 4.

Det foreslås i *stk. 5*, at ældreministeren fastsætter nærmere regler om Plejeoversigten, herunder om kommunale og private plejeenheder og leverandørers pligt til at give oplysninger til Plejeoversigten, og om Sundhedsdatastyrelsens beføjelser i den forbindelse.

Det foreslåede vil bemyndige ældreministeren til at fastsætte de nærmere regler om Plejeoversigten, herunder om kommunale og private plejeenheder og leverandørers pligt til at give oplysninger til Plejeoversigten, og om Sundhedsdatastyrelsens beføjelser i den forbindelse.

Med den foreslåede bemyndigelse vil ældreministeren kunne fastsætte nærmere regler om Plejeoversigten, og om hvilke oplysninger kommunale og private plejeenheder og leverandører vil skulle give til Plejeoversigten. I den forbindelse vil ældreministeren kunne fastsætte forskellige niveauer for kommunale og private plejeenheder og leverandørers pligt til at give oplysninger. F.eks. forventes det, at ældreministeren vil fastsætte, at kommunale leverandører af tilbud efter den foreslåede § 10 (pleje- og omsorgsforløb) i borgerens eget hjem, alene vil skulle give en række af de fastsatte oplysninger for kommunens hjemmepleje som helhed, og at disse oplysninger således ikke vil skulle gives for hver enkel hjemmeplejedistriktsenhed i kommunen.

Med den foreslåede bemyndigelse er det hensigten, at ældreministeren vil fastsætte kommunalbestyrelsens pligt til at sikre, at tilbud, der er del af den kommunale forsyning indberetter oplysningerne til Plejeoversigten. Det forudsættes, at kommunalbestyrelsen er i dialog med det enkelte tilbud om, hvilke oplysninger der indberettes til Plejeoversigten. Kommunalbestyrelsen vil særligt skulle være opmærksom på at inddrage selvejende institutioner og private leverandører. Ældreministeren forventes også at fastsætte private tilbuds, der ikke er en del af den kommunale boligforsyning, pligt til sikre, at tilbuddet er indberettet til Plejeoversigten. I henhold til lov om friplejeboliger § 1, stk. 1, er friplejeboliger udlejningsboliger uden for den kommunale boligforsyning. Dog følger det af lov om friplejeboliger § 1, stk. 2, at en friplejeboligleverandør kan indgå aftale med kommunalbestyrelsen om, at denne får anvisningsret til en eller flere boliger i en friplejeboligbebyggelse.

Det vil både blive muligt for kommunalbestyrelsen og det enkelte tilbud at indberette til Plejeoversigten. For tilbud, der er del af den kommunale forsyning afgør den enkelte kommunalbestyrelse, om det enkelte tilbud eller kommunalbestyrelsen indberetter til Plejeoversigten.

Den foreslåede bemyndigelse forventes udnyttet til fastsættelse af regler som dels vil videreføre de krav om oplysninger, som fremgår af bekendtgørelse nr. 1219 af 22. oktober 2018 om plejehjemsoversigten, dels udvide oplysningspligten.

På Plejeoversigten vil brugerne således kunne finde generelle oplysninger om hvert enkelt plejehjem, plejeboligbebyggelse fortrinsvis for ældre og friplejeboligbebyggelse fortrinsvis for ældre som f.eks. adresse, plejhjemsleder, plejhjemstype mm. samt informationer om eksempelvis plejhjemmets værdigrundlag, tilgang til pårørende, boligernes indretning, madordning, aktiviteter, om man må have kæledyr m.m.

Som noget nyt vil brugerne på Plejeoversigten kunne finde generelle oplysninger om kommunale og private leverandører, der leverer hjælp og støtte i eget hjem.

Herudover forventes ældreministeren som noget nyt at fastsætte krav om oplysninger, som vil kunne give en indikation af private og kommunale plejhjems og plejeleverandørers kvalitet, hvilket som

udgangspunkt vil omfatte oplysninger om brugertilfredshed, faste teams, og medarbejderkontinuitet samt ældretilsynets tilsyn med plejeenheder, herunder ældretilsynets vurdering af kvalitet i helhedsplejen i forbindelse med seneste tilsyn og oplysninger om eventuelle sanktioner. Derudover forventes der for plejehjem at blive tilføjet oplysninger om antal medarbejdere og faggrupper. Oplysningerne forventes så vidt muligt at blive baseret på eksisterende data og viden, men der vil være behov for, at plejeleverandørerne skal registreret og opdatere oplysningerne på Plejeoversigten.

De konkrete informationer på plejehjemsoversigten forventes bl.a. at blive fastlagt på baggrund af den planlagte brugertilfredshedsundersøgelse blandt hjemmehjælpsmodtagere og plejhjemsbeboere, som gennemføres hvert andet år. Tilfredshed vil kun blive udstillet for plejehjem og leverandører, hvor der er et tilstrækkeligt antal besvarelser til at sikre borgernes anonymitet.

Ældreministeren vil desuden benytte bemyndigelsen til at fastsætte Sundhedsdatastyrelsens beføjelser i forhold til at sikre, at kommunalbestyrelser, private tilbud om plejehjem og private leverandører, der leverer hjælp og støtte til ældre i eget hjem indrapporterer til Plejeoversigten. Sundhedsdatastyrelsen forventes at få beføjelse til at kunne følge op i forhold til kommunalbestyrelser, private tilbud om plejehjem og private leverandører, der leverer hjælp og støtte til ældre i eget hjem, hvis oplysningerne om et tilbud ikke er indberettet, eller oplysningerne ikke er i overensstemmelse med Plejeoversigtens systematik.

Hvis kommunalbestyrelsen eller det private tilbud ikke følger op, forventes det fastsat, at Sundhedsdatastyrelsen kan markere manglen på Plejeoversigten i forhold til det pågældende tilbud. Markeringen vil kunne fjernes, når indberetningen er bragt i orden.

Det er desuden hensigten, at Plejeoversigten vil skulle tilpasses, så brugere af Plejeoversigten vil få let adgang til at fremsøge relevante oplysninger. Det forventes f.eks., at det vil blive muligt at søge på de eksisterende oplysninger om, hvorvidt det er tilladt at medbringe kæledyr, f.eks. hund, geografiske søgekriterier, ligesom de nye oplysninger om plejeenhedernes kvalitet vil indgå som søgekriterie. Brugergrænsefladen forventes tilsvarende forbedret, så ældre borgere bliver præsenteret for et overskueligt valg af plejehjem eller plejeleverandører på baggrund af søgekriterierne. Ligeledes forventes muligheden for at indberette oplysninger til Plejeoversigten at blive gjort mere brugervenlig, så ledere, medarbejdere og kommuner let kan registrere og opdatere oplysninger på Plejeoversigten.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.15 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 28

Det fremgår af § 4, stk. 1, i serviceloven, at kommunalbestyrelsen skal sørge for, at der er de nødvendige tilbud efter loven. I forlængelse heraf følger det af § 4, stk. 2, i serviceloven, at kommunalbestyrelsen opfylder sit forsyningsansvar efter stk. 1 ved brug af egne tilbud og ved samarbejde med andre kommuner, regioner eller private tilbud.

Bestemmelserne indebærer, at myndighedsansvaret, forsyningsansvaret i forhold til borgeren, og finansieringsansvaret for tilbud og ydelser efter serviceloven er samlet i kommunen. Det er herefter den enkelte kommunalbestyrelse, der har et samlet ansvar for at træffe afgørelse om borgerens visitation til et tilbud, ansvar for at sikre, at der er relevante sociale tilbud til borgerne, samt ansvar for finansieringen af tilbuddene. Kommunalbestyrelsens ansvar for at sikre, at der er sociale tilbud til borgerne betyder, at kommunen har pligt til at sørge for, at der er de nødvendige sociale tilbud til stede enten i form af kommunens egne tilbud, eller ved køb af pladser i private tilbud, regionale tilbud eller tilbud i andre kommuner.

Det foreslås med § 28, at kommunalbestyrelsen skal sørge for, at der er de nødvendige tilbud efter denne lov. Kommunalbestyrelsen vil skulle opfylde sit forsyningsansvar ved brug af egne tilbud og ved samarbejde med andre kommuner, regioner eller private tilbud.

Med forslaget vil det eksisterende forsyningsansvar og finansieringsansvaret for tilbud og ydelser efter denne lov fortsat være samlet i kommunen. Det vil dermed fortsat være kommunalbestyrelsen, som har forsyningsansvaret for det nødvendige antal pladser i tilbud til målgrupperne efter loven. Som følge heraf vil det være kommunalbestyrelsen, som vil skulle sikre, at der er de nødvendige tilbud efter ældreloven. Dette forsyningsansvar vil kommunalbestyrelsen fortsat skulle opfylde ved brug af egne tilbud og ved samarbejde med andre kommuner, regioner eller private tilbud.

Den foreslåede bestemmelse er således en videreførelse af § 4 stk. 1, i serviceloven, afgrænset til målgruppen for ældreloven og tilpasset ældreområdet.

Til § 29

Det følger bl.a. af servicelovens § 88, stk. 1, at kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om tildeling af personlig hjælp og pleje m.v. efter servicelovens kapitel 16.

Efter servicelovens § 89 skal ansøgeren i forbindelse med afgørelsen om hjælp efter servicelovens kapitel 16 skriftligt oplyses om, hvilken hjælp der er bevilget. Kommunalbestyrelsen kan ved mindre, begunstigende justeringer i hjælpen undlade at fremsende en ny skriftlig oplysning herom til borgeren.

Servicelovens § 89 finder anvendelse i forhold til afgørelser om tilbud efter lovens § 83 (tilbud om personlig hjælp og pleje, hjælp eller støtte til praktiske opgaver i hjemmet samt madservice), § 83 a (tilbud om korterevarende og tidsafgrænset rehabiliteringsforløb forud for vurdering af behovet for hjælp efter § 83), § 84 (tilbud om afløsning eller aflastning til ægtefælle, pårørende m.v., samt tilbud om midlertidigt ophold), § 86 (tilbud om genoptræning eller vedligeholdelsestræning), samt § 91, stk. 3 (afslag på tilbud om et fritvalgsbevis) samt § 94 (tilbud om personligt udpeget hjælper).

Med § 29 foreslås, at kommunalbestyrelsen ved afgørelser efter §§ 10, 13, 14, 16, 17, § 18, stk. 4, og § 20 skriftligt skal oplyse om indholdet af det tilbud, der er bevilget i forbindelse med afgørelsen. Kommunalbestyrelsen kan ved mindre justeringer af begunstigende karakter i tilbuddene undlade at fremsende en ny skriftlig oplysning herom.

Den foreslåede bestemmelse vil betyde, at kommunalbestyrelsen vil skulle give skriftlig oplysning om det tilbud, der er bevilget i forbindelse med en afgørelse efter de foreslåede bestemmelser i § 10 (sammenhængende og rummeligt pleje- og omsorgsforløb), §§ 13 og 14 (madudbringning og madordning), §§ 16 og 17 (afløsning eller aflastning samt midlertidigt ophold), § 18, stk. 4 (afslag på fritvalgsbevis), § 20 (afgørelse om personligt udpeget hjælper).

Med forslaget videreføres således gældende ret i forhold til kravet om, at kommunalbestyrelsen skal give skriftlig oplysning om, hvilken hjælp og støtte m.v. der er bevilget vedrørende afgørelser om afløsning, aflastning, midlertidigt ophold, fritvalgsbevis og selvudpeget hjælper. I forbindelse med afgørelser om hjælp og støtte m.v., der er tildelt efter de foreslåede § 10 (sammenhængende og rummeligt pleje- og omsorgsforløb) og §§ 13-14 (madudbringning og madordning) vil personen over for hvem, afgørelsen er truffet, også skulle have skriftlig oplysning om hvilken hjælp og støtte m.v. der er tildelt.

Forslaget indebærer også, at kommunalbestyrelsen ved mindre justeringer af begunstigende karakter i tilbuddene kan undlade at fremsende en ny skriftlig oplysning herom.

Det vil efter bestemmelsen både være et krav, at der vil være tale om mindre justeringer, og at justeringerne vil være begunstigende.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til de almindelige bemærkninger pkt. 3.16.

Til § 30

Det følger af § 166, stk. 1, i serviceloven, at kommunalbestyrelsens afgørelser efter loven, medmindre andet er fastsat i serviceloven eller i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, kan indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i kapitel 10 i retssikkerhedsloven.

Ankestyrelsen er øverste administrative klageinstans for blandt andet afgørelser, som træffes af kommunalbestyrelsen efter serviceloven, jf. § 50 i retssikkerhedsloven og § 166, stk. 1, i serviceloven. Det er kun den person, som afgørelsen vedrører, der kan klage over afgørelsen, og som således er klageberettiget.

Ankestyrelsen kan efter retssikkerhedslovens § 69 efterprøve retlige spørgsmål. Det vil sige, om der er truffet en lovlig afgørelse og dermed sikre, at myndigheden har anvendt lovregler og praksis korrekt. Det betyder, at Ankestyrelsen efterprøver, om afgørelsen er i overensstemmelse med bl.a. serviceloven, forvaltningsloven, retssikkerhedsloven og forvaltningsretlige grundsætninger. Den retlige prøvelse indeholder en række elementer, herunder at undersøge om den konkrete sag er tilstrækkeligt oplyst, og om de kriterier, der er lagt til grund, er lovlige. Også lovgivningens overordnede formålsbestemmelser skal iagttages.

Den retlige prøvelse af skønsmæssige afgørelser omfatter tillige en prøvelse af, om skønnet ligger inden for lovgivningens rammer for udøvelsen af skønnet, og om skønnet er foretaget lovligt. Ankestyrelsen efterprøver således de retlige rammer for kommunens skøn, men ikke selve skønnet. For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 3.17.1 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Det foreslås i *stk. 1*, at kommunalbestyrelsens afgørelser efter §§ 10, 13, 14, 16, 17, § 18, stk. 4, §§ 20 og 23-26 kan indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Den foreslåede bestemmelse vil betyde, at klager over afgørelser efter de foreslåede §§ 10, 13, 14, 16, 17, § 18, stk. 4, §§ 20 og 23-26 vil blive omfattet af klagereglerne i retssikkerhedsloven kapitel 10, herunder processen for at klage, klagefrister, genvurdering af sager m.v.

Forslaget om at indføre helhedspleje i ældreplejen i form af sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb, er en ændring af de gældende regler om bevilling af ydelser efter servicelovens § 83, stk. 1, nr. 1 og 2, § 83 a og § 86, som også har betydning for Ankestyrelsens prøvelse af de afgørelser, der træffes, i medfør af det foreslåede § 10.

Det er op til kommunerne at fastsætte antallet af pleje- og omsorgsforløb og beslutte detaljeringsgraden af indholdet af de enkelte forløb. Derimod vil selve afgørelsen om, hvilket forløb en borger får bevilget, skulle kunne indbringes for Ankestyrelsen. De konkrete afgørelser om pleje- og omsorgsforløb efter ældreloven bygger på en vurdering af borgerens behov for hjælp til helhedspleje (som defineret i det foreslåede § 10, stk. 1) og kommunens vurdering af, hvilket af kommunens forløb borgeren på den baggrund skal tilbydes.

Ved Ankestyrelsens prøvelse af, om en borger er bevilget et forløb, der imødekommer et sammenhængende og rummeligt pleje- og omsorgsforløb, skal Ankestyrelsen bl.a. påse, at kommunen har foretaget den nødvendige og tilstrækkelige sagsoplysning af borgers konkrete behov for pleje og omsorg.

Det er forudsat i loven, at den enkelte kommunes beskrivelse af de forløb, der tilbydes i kommunen, ikke

skal være detaljeret, og at de enkelte forløb skal være rummelige. Kommunens vurdering af, hvilket af kommunens forløb borger skal tilbydes bygger på et skøn. Ankestyrelsen vil derfor som altovervejende udgangspunkt ikke kunne tilsidesætte kommunens vurdering af dette spørgsmål.

Det foreslås i *stk. 2*, at, hvis kommunalbestyrelsen træffer afgørelse efter §§ 10, 13, 14, 16, 17, § 18, stk. 4, §§ 20 eller 23-26 over for personer der, før de blev omfattet af denne lov, har modtaget en afgørelse efter §§ 83, 83 a, 84, § 86, stk. 1, § 91, stk. 3, §§ 119 eller 122 i lov om social service, kan personen ikke for Ankestyrelsen indbringe den del af kommunalbestyrelsens afgørelse, som medfører, at afgørelsen efter lov om social service ophører.

Forslaget til *stk. 2*, vil indebære, at hvis kommunalbestyrelsen træffer afgørelse efter §§ 10, 13, 14, 16, 17, § 18, stk. 4, §§ 20 eller 23-26, over for hvem der, før de blev omfattet af ældreloven, er truffet en afgørelse efter §§ 83, 83 a, 84, § 86, stk. 1, § 91, stk. 3, §§ 119 eller 122 i lov om social service, kan personen ikke indbringe den del af kommunalbestyrelsens afgørelse efter §§ 10, 13, 14, 16, 17, § 18, stk. 4, §§ 20 eller 23-26, som indebærer tilbagekaldelse af afgørelsen efter lov om social service, for Ankestyrelsen.

Personerne vil i den nævnte situation derimod efter hovedreglen i forslaget til *stk. 1*, kunne klage over kommunalbestyrelsens nye afgørelser efter §§ 10, 13, 14, 16, 17, § 18, stk. 4, eller § 21.

Den foreslåede bestemmelse vedrører således den særlige overgangssituation, hvor en person, der hidtil har været omfattet af serviceloven om f.eks. personlig hjælp og pleje efter servicelovens § 83, ved en afgørelse efter ældreloven nu omfattes af ældrelovens bestemmelser, f.eks. et pleje- og omsorgsforløb efter § 10. I den situation betyder afgørelsen om, at personen omfattes af ældreloven, at personen ikke længere er omfattet af serviceloven. Med den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* fastsættes, at personen ikke vil kunne klage til Ankestyrelsen over, at vedkommende ikke længere er omfattet af serviceloven, f.eks. hjælp efter § 83. Personen vil derimod kunne klage til Ankestyrelsen over den nye afgørelse om den tildelte hjælp efter ældreloven, f.eks. tildelingen af et pleje- og omsorgsforløb efter § 10.

Til § 31

Servicelovens § 148 regulerer i dag det, der i praksis betegnes som det personrettede tilsyn.

Det følger af servicelovens § 148, stk. 1, at kommunalbestyrelsen i borgerens handlekommune, jf. §§ 9 og 9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, fører tilsyn med de tilbud, som kommunalbestyrelsen i denne kommune i forhold til den enkelte person har truffet afgørelse om.

Endvidere følger det af § 148, stk. 2, at kommunalbestyrelsen i borgerens handlekommune, jf. §§ 9 og 9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, løbende skal følge de enkelte sager for at sikre sig, at hjælpen fortsat opfylder sit formål. Kommunalbestyrelsen skal herunder være opmærksom på, om der er behov for at yde andre former for hjælp. Opfølgningen skal ske ud fra modtagerens forudsætninger og så vidt muligt i samarbejde med denne.

Med den foreslåede bestemmelse videreføres gældende ret for det personrettede tilsyn med redaktionelle ændringer tilpasset ældrelovens målgruppe og anvendelsesområde.

Det foreslås i *stk. 1*, at kommunalbestyrelsen i borgerens handlekommune, jf. §§ 9 og 9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, fører tilsyn med de tilbud, som kommunalbestyrelsen i denne kommune i forhold til den enkelte person har truffet afgørelse om.

Det foreslåede vil betyde, at kommunalbestyrelsen i borgerens handlekommune vil have pligt til af egen

drift at føre tilsyn med de tilbud, som kommunen har truffet afgørelse om i forhold til den pågældende person.

Det foreslås i *stk. 2*, at kommunalbestyrelsen i borgerens handlekommune, jf. §§ 9 og 9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, løbende skal følge de enkelte sager for at sikre sig, at hjælpen fortsat opfylder sit formål. Kommunalbestyrelsen skal herunder være opmærksom på, om der er behov for at yde andre former for hjælp. Opfølgningen skal ske ud fra de forudsætninger, som personer, der modtagerhjælpen, har og så vidt muligt i samarbejde med denne.

Det foreslåede vil betyde, at kommunalbestyrelsen i handlekommunen løbende skal følge de enkelte sager og sikre sig, at hjælpen fortsat opfylder sit formål. Det personrettede tilsyn omfatter alle typer af hjælp og støtte, som kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om efter ældreloven.

Det personrettede tilsyn har til formål at sikre, at den hjælp, der er truffet afgørelse om at yde, fortsat opfylder sit formål.

Til § 32

Det fremgår af § 158, stk. 1, i serviceloven, at den, der modtager hjælp efter serviceloven til sig selv eller sin ægtefælle, skal, medmindre andet er bestemt i serviceloven, betale for den hjælp, der modtages.

Efter gældende ret vil der skulle være et yderligere retsgrundlag ud over § 158, hvis der skal ske opkrævning af betaling. De konkrete betalingsregler vil skal derfor fremgå af lov eller bekendtgørelse.

Der er fastsat en række konkrete bemyndigelsesbestemmelser i serviceloven, der giver ældreministeren adgang til at fastsætte betalingsregler. Efter servicelovens § 161, stk. 3, fastsætter ældreministeren således regler om betaling for tilbud efter §§ 83, 83 a, 84 og 86 madservice, rehabiliteringsforløb, midlertidigt ophold og genoptræning og om beregnings- og indkomstgrundlag for betalingen for disse tilbud.

Det foreslås med § 32, 1. pkt., at den, der modtager tilbud efter §§ 6, 10, 13, 14, 16, 17 og 47 til sig selv til sig selv eller sin ægtefælle, skal, medmindre andet er bestemt i ældreloven, betale for tilbuddet, der modtages.

Den foreslåede bestemmelses 1. pkt. er en videreførelse uden ændringer af § 158, stk. 1, i serviceloven, afgrænset til målgrupperne for ældreloven. Der er ikke med den foreslåede bestemmelse tiltænkt materielle ændringer i forhold til gældende ret. Bestemmelsen fastsætter et princip om, at der skal betales for tilbud efter lovens §§ 6, 10, 13, 14, 16, 17 og 47.

Det foreslås, at det principielle udgangspunkt om, at der skal ydes betaling for bistand fra det offentlige til en person selv eller til familiemedlemmer, der er omfattet af pågældendes forsørgelsespligt videreføres i ældreloven med den foreslåede § 32.

Der vil i overensstemmelse med forarbejderne til servicelovens § 158 skulle være et yderligere retsgrundlag ud over den foreslåede § 32, hvis der skal kunne ske opkrævning af betaling.

De konkrete betalingsregler vil derfor skulle fremgå af andre bestemmelser i ældreloven.

Det foreslås med § 32, 2. pkt., at betalingen kan fastsættes forholdsmæssigt på baggrund af den pågældendes indkomstgrundlag.

Det foreslåede vil betyde, at betalingen kan fastsættes afhængigt af den pågældende persons og eventuel ægtefælles indkomstgrundlag. Det vil indebære, at der tages hensyn til personer med lav indkomst. Dermed videreføres gældende ret i servicelovens § 158 om, at der ikke vil kunne blive tale om at kræve

betaling hos modtageren af kontanthjælp og hjælp i øvrigt, der ydes under hensyn til den pågældendes økonomiske trang.

§ 33, 2. pkt., vil ikke kunne føre til en forhøjelse af betalingen, som overstiger omkostningerne. Det vil alene kunne føre til en nedsættelse af betalingen som følge af pågældendes eller ægtefællens indkomstgrundlag.

Til § 33

Efter servicelovens § 79, stk. 3, fastsætter ældreministeren regler om betaling for tilbud med aktiverende og forebyggende sigte, herunder om beregningsgrundlaget for betalingen.

Efter servicelovens § 161, stk. 1, kan der opkræves betaling for personaleomkostninger til madserviceordninger efter § 83, stk. 1, nr. 3, og til hjælp efter § 84.

Efter servicelovens § 161, stk. 3, fastsætter ældreministeren regler om betaling for tilbud efter §§ 83, 83 a, 84 og 86 og om beregnings- og indkomstgrundlag for betalingen for disse tilbud.

Efter servicelovens § 161, stk. 4, fastsætter ældreministeren nærmere regler om modtagerens maksimale egenbetaling for madservice, herunder regulering af egenbetaling.

Det fremgår af servicelovens § 183, stk. 1, at opgørelsen af indtægtsgrundlaget efter servicelovens §§ 114 og 161 foretages af Skat på grundlag af oplysninger for det senest afsluttede indkomstår.

Der henvises til pkt. 3.19.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *stk. 1*, at kommunalbestyrelsen ikke kan opkræve betaling for omkostninger til personale i forbindelse med tilbud efter § 10.

Den foreslåede bestemmelse vil betyde, at kommunalbestyrelsen ikke vil kunne opkræve betaling for personaleomkostninger til tidsforbrug, som medarbejdere i den kommunale forvaltning anvender til opgaver relateret til tilbuddet. Der vil dermed skulle skelnes mellem omkostningerne knyttet hhv. til leverandørens opgaver og til den kommunale myndigheds opgaver i forbindelse med produktionen og leveringen af tilbuddet til modtagerne. Omkostningerne knyttet til den kommunale myndighed vil skulle holdes helt ude af omkostningsberegningerne.

Det foreslås i *stk. 2*, at kommunalbestyrelsen kan opkræve betaling for personaleomkostninger til hjælp efter §§ 13, 14, 16 og 17.

Det foreslåede vil betyde, at kommunalbestyrelsen vil kunne opkræve betaling for personaleomkostninger til hjælp eller støtte, der ydes efter de foreslåede bestemmelser i § 13 (madudbringning), § 14 (madordning), § 16 (afløsning og aflastning) og § 17 (midlertidigt ophold).

Det foreslåede vil betyde, at hvis beboerne i plejeboliger m.v. skulle deltage i køkkenaktiviteter, herunder i madproduktion, som aktivitet, kan dette ske uden, at kommunalbestyrelsen skal foretage en forholds-mæssig beregning af beboerens betaling for madordningen efter denne foreslåede bestemmelse. Det forudsættes, at beboeren, der på baggrund af sit funktionsniveau er visiteret til madordning, ikke stabilt og kontinuerligt vil kunne varetage væsentlige aktiviteter i forbindelse med madlavningen, herunder at beboerens deltagelse ikke kan påregnes i madlavningen.

Det foreslåede vil desuden betyde, at der vil kunne opkræves betaling for personaleomkostninger for hjælp i form af afløsning og aflastning efter den foreslåede § 16. Ved midlertidigt døgnophold til personer, der i en periode har særligt behov for omsorg og pleje, herunder aflastningsophold, vil den

samlede betaling for madudbringning og madordning efter de foreslåede bestemmelser i §§ 13 og 14 og aflastning efter § 17 skulle fastsættes således, at den pågældende vil bevare et beløb til dækning af husleje og andre omkostninger i forbindelse med opretholdelsen af den hidtidige bolig. Kommunalbestyrelsen vil ikke kunne opkræve betaling for boligdelen ved midlertidigt døgnophold efter ældrelovens § 17 herunder aflastningsophold. Dette vil gælde uanset boligform. Hvis kommunalbestyrelsen f.eks. skulle vælge at benytte en ældrebolig/plejebolig til aflastningsophold, vil kommunalbestyrelsen derfor skulle afholde udgifterne til husleje mv. Der vil kun kunne opkræves betaling for det timeforbrug, som anvendes til udførelsen af den hjælp, borgeren modtager.

Det foreslås i *stk. 3*, at opgørelse af indkomstgrundlag ved beregningen af betalingen for tilbuddet foretages af told- og skatteforvaltningen på grundlag af oplysninger for det senest afsluttede indkomstår. Opgørelsen anvendes med virkning for det andet kalenderår efter indkomstårets udløb.

Med den foreslåede bestemmelse vil det således også i ældreloven gælde, at indtægtsgrundlaget opgøres af skattemyndighederne på grundlag af oplysninger for det senest afsluttede indkomstår, og at opgørelsen anvendes med virkning for det andet kalenderår efter indkomstårets udløb.

Den foreslåede bestemmelse er indholdsmæssigt en videreførelse af servicelovens § 183, stk. 1, afgrænset til målgrupperne for ældreloven.

Det foreslås med *stk. 4*, at skatteforvaltningslovens regler om klage over afgørelser om forskudsregistrering af indkomst finder tilsvarende anvendelse på afgørelser om indtægtsgrundlaget.

Med den foreslåede bestemmelse vil det således også i ældreloven gælde, at skatteforvaltningslovens regler om klage over afgørelser om forskudsregistrering af indkomst finder tilsvarende anvendelse på afgørelser om indtægtsgrundlaget.

Den foreslåede bestemmelse er indholdsmæssigt en videreførelse af den gældende lovs § 183, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.19 om betaling.

Det foreslås i *stk. 5*, at ældreministeren fastsætter regler om betaling for tilbud efter §§ 10, 13, 14, 16 og 17 og om beregnings- og indkomstgrundlag for betalingen for disse tilbud.

Med den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse forventes der at blive fastsat nærmere regler om, at kommunalbestyrelsen træffer beslutning om betaling for madudbringning og madordning og midlertidigt ophold.

Det forventes, at ministeren vil fastsætte regler om, at der ved fastsættelsen af betalingen højst vil kunne medregnes kommunens gennemsnitlige, langsigtede omkostninger, der kan henføres til produktion og levering af tilbuddet. Det vil sige kommunalbestyrelsens omkostninger til tilbuddet under ét efter den pågældende bestemmelse, herunder omkostningerne ved køb af tilbud hos private og regionale leverandører. Dette vil både inkludere direkte omkostninger, det vil sige de omkostninger, der direkte kan henføres til det pågældende tilbud, som for eksempel råvarer, løn, køb af materialer og tjenesteydelser mv. og indirekte omkostninger, som for eksempel andel af fællesomkostninger til lokaler, administration m.v. samt afskrivning og forrentning af kapitalapparatet.

Derimod vil det tidsforbrug, som medarbejdere i den kommunale forvaltning anvender til opgaver relateret til tilbuddene efter generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte og madordning ikke skulle indgå. Det vil skulle skelnes mellem omkostningerne knyttet hhv. til leverandørens opgaver og til den kommunale myndigheds opgaver i forbindelse med produktionen og leveringen af tilbuddet til modtagerne. Omkostningerne knyttet til den kommunale myndighed skal holdes helt ude af omkostnings-

beregningerne. Dermed fraviges afsnit 9.3.1 om omkostningskalkulationer, der er fastsat i cirkulære om budget- og regnskabssystem for kommuner, jf. bekendtgørelse nr. 1051 af 15. oktober 2019 om kommunernes budget- og regnskabsvæsen, revision m.v.

De gennemsnitlige, langsigtede omkostninger er udtryk for, at udgifterne udjævnes over år. Taksten vil derfor svare til tilbuddenes faktiske produktions- og leveringsomkostninger i det enkelte år.

Borgeren kommer således til at betale de reelle omkostninger og dermed det faktiske ressourceforbrug, medmindre kommunalbestyrelsen vælger at yde et tilskud, hvormed betalingens størrelse nedbringes.

Videre forventes der fastsat regler om, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte betalingen for tilbuddet mindst én gang årligt. Et eventuelt overskud vil skulle indregnes som en reduktion af taksten senest 2 år efter det år, hvor overskuddet er opstået. Kommunalbestyrelsen vil træffe beslutning om, hvorvidt et eventuelt underskud skal indregnes som en hel eller delvis forøgelse af taksten, eller om underskuddet ikke skal indregnes, senest 2 år efter det år, hvor underskuddet er opstået. Ved væsentlige ubalancer mellem indtægter og omkostninger på det gebyrbelagte område skal ubalancen tilstræbes udlignet over en periode på maksimalt 4 år fra og med det år, hvori ubalancen opstår, og underskuddet kan således ikke undlades indregnet.

Der forventes desuden fastsat regler om kommunalbestyrelsens beregning af modtagerens egenbetaling på grundlag af modtagerens og en eventuel ægtefælles indkomstgrundlag for midlertidigt ophold efter ældrelovens § 17.

Den foreslåede bestemmelse er indholdsmæssigt en videreførelse af servicelovens § 161, stk. 3, afgrænset til målgrupperne for ældreloven.

Det foreslås i *stk. 6.* at ældreministeren fastsætter nærmere regler om modtagerens maksimale egenbetaling for madudbringning og madordning efter §§ 13 og 14, herunder om regulering af egenbetalingen.

Med det foreslåede bemyndiges ældreministeren til at fastsætte nærmere regler om den maksimale egenbetaling og regulering heraf for madudbringning og madordning, som borgeren visiteres til af den kommunale myndighed efter ældrelovens §§ 13 og 14. Der er tale om madudbringning i form af tilbud, der enten udbringes til modtagerens eget hjem, eller som modtageren kan afhente eller indtage hos leverandøren, såsom et dagcenter, kro eller lignende og om madordninger for beboere på plejehjem og lignende boligheder.

Med forslaget forventes der fastsat regler om, at alle borgere, der modtager madudbringning efter ældreloven § 13, omfattes af et loft over egenbetaling for en hovedret. Kommunalbestyrelsen forpligtes dermed til at sikre, at modtageren uanset valg af leverandør tilbydes mindst ét dagligt måltid mad i form af en hovedret til et maksimalt beløb leveret til modtageren.

Kommunalbestyrelsens tilbud om madudbringning til borgere i eget hjem skal som udgangspunkt udgøre et dagligt måltid mad i form af en hovedret, der er tilpasset den enkeltes behov og har den rette næringsværdi. Tilbyder kommunalbestyrelsen en bilet ud over tilbuddet om hovedretten, kan kommunalbestyrelsen som hidtil opkræve, hvad det koster at producere og levere biletten i betaling hos modtagere, der tilvælger en sådan. Det vil dermed også fremover være op til den enkelte kommunalbestyrelse at beslutte, om hovedretten udgør tilbuddet om det daglige måltid, eller om tilbuddet også omfatter en bilet. Kommunalbestyrelsen vil fortsat kunne beslutte at give et tilskud til madudbringning eller madordning.

Det forventes, at der fastsættes regler om den maksimale egenbetaling for borgere, der bor plejebolig eller lignende boligheder, hvortil der er knyttet omsorgs- og servicefunktioner med tilhørende personale,

herunder modtagere i friplejeboliger. Der er tale om madordninger i form af tilbud om fuld forplejning, som modtageren er visiteret til af den kommunale myndighed.

Løftet over egenbetaling forventes fastsat på bekendtgørelsesniveau og reguleres hvert år den 1. januar efter lov om en satsreguleringsprocent og afrundes til nærmeste kronebeløb. Beløbet for madordning forventes opkrævet pr. måned. Det er således ikke muligt at opkræve mere i betaling pr. måned for fuld forplejning hos beboere, der er visiteret til madservice i disse boformer, end denne maksimale beløbsgrænse tilsiger.

Der forventes fastsat regler om, at det vil være kommunalbestyrelsen, der tilrettelægger tilvalg og fravalg af enkelte måltider og forplejning hele dage, herunder frister for borgernes afbestilling m.v., når modtagerens ophold er varigt. Kommunalbestyrelsen vil kunne vælge f.eks. at reducere taksten for modtagerens betaling ved at reducere det maksimale beløb forholdsmæssigt, hvis en modtager fravælger, herunder afbestiller, enkelte måltider og/eller fuld forplejning på dagsbasis eller måltidsbasis.

Ved midlertidige ophold på mindre end en måneds varighed skal kommunalbestyrelsen fastsætte betalingen ved en forholdsmæssig reduktion af det maksimale beløb. Der kan f.eks. være tale om aflastningsophold efter § 17 hvor modtageren ligeledes er visiteret til madordning efter ældrelovens § 17.

Prisloftet for madudbringning og madordning vil gælde uanset modtagerens indkomst- og formueforhold. Prisloftets beløb reguleres hvert år den 1. januar efter lov om en satsreguleringsprocent og afrundes til nærmeste kronebeløb. Der forventes, at beløbsgrænserne reguleres første gang den 1. januar 2026.

Den foreslåede bestemmelse er indholdsmæssigt en videreførelse af servicelovens § 161, stk. 4.

Der henvises til punkt 3.19.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger om gældende ret for betaling.

Til § 34

Det fremgår af § 30, stk. 1, i retssikkerhedsloven, at der i hver kommune etableres mindst ét ældreråd. Ældrerådets medlemmer vælges ved direkte valg. Ældrerådet rådgiver kommunalbestyrelsen i ældrepolitiske spørgsmål og formidler synspunkter mellem borgerne og kommunalbestyrelsen om lokalpolitiske spørgsmål, der vedrører de ældre.

Det fremgår af § 30, stk. 2, at ældrerådet består af mindst 5 medlemmer, og at der for hvert medlem kan vælges en stedfortræder. Der kan ikke anvendes listeopstillinger eller indgås valgforbund i forbindelse med valg til ældreråd.

Det fremgår af § 30, stk. 3, at kommunalbestyrelsen i samarbejde med ældrerådet skal fastlægge de nærmere rammer for rådets virke, herunder aftale nærmere om, hvordan og i hvilket omfang ældrerådet skal høres. Såfremt der ikke kan opnås enighed om, hvordan og i hvilket omfang ældrerådet skal høres, skal kommunalbestyrelsen høre ældrerådet om alle forslag, der vedrører de ældre.

Det foreslås *med stk. 1*, at der i hver kommune etableres mindst ét ældreråd. Ældrerådets medlemmer vælges ved direkte valg. Ældrerådet rådgiver kommunalbestyrelsen i ældrepolitiske spørgsmål og formidler synspunkter mellem borgerne og kommunalbestyrelsen om lokalpolitiske spørgsmål, der vedrører de ældre.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af gældende § 30 stk. 1, i retssikkerhedsloven. Det foreslåede betyder, at kommunalbestyrelsen vil skulle sørge for, at ældrerådet etableres. Kommunalbestyrelsen vil kunne beslutte sig for at oprette flere ældreråd, hvis der lokalt vurderes at være et behov for det. Hvis der etableres flere ældreråd i kommunen, vil alle ældreråd være sideordnede i relation til kommunalbestyrelsen.

Ældrerådet vil efter den foreslåede bestemmelse ikke kunne etableres på andre måder end ved direkte valg. Direkte valg medfører, at ældreråds-medlemmer vil skulle vælges som enkeltpersoner, og ikke som repræsentanter for politiske partier, interesseorganisationer mv. Ved valg til ældrerådet er det alene de afgivne stemmer til hver enkelt kandidat, der er afgørende for, hvem der vælges som medlemmer og evt. stedfortrædere til rådene.

Ældrerådet vil efter den foreslåede bestemmelse skulle rådgive kommunalbestyrelsen i ældrepolitiske spørgsmål. Ældrerådet vil kunne beskæftige sig med alle spørgsmål, som ældrerådet finder interessante for ældre. Ældrerådet vil således ud over spørgsmål, der angår borgere med behov for omsorg og pleje, også kunne beskæftige sig med alle spørgsmål, der har betydning for personer omfattet af ældreloven, jf. den foreslåede § 2- f.eks. trafik- og boligforhold, sundhed, miljø og kultur. Ældrerådet vil efter den foreslåede bestemmelse skulle videreformidle synspunkter mellem borgerne og kommunalbestyrelsen om lokalpolitiske spørgsmål, der vedrører de ældre. Da ældrerådet vil skulle varetage alle ældres interesser og synspunkter og tale på de ældres vegne er det af stor betydning, at rådet opretholder en tæt kontakt til de ældre i kommunen.

Det foreslås med *stk. 2*, at ældrerådet består af mindst 5 medlemmer, og at der for hvert medlem kan vælges en stedfortræder. Det er op til den enkelte kommunalbestyrelse, om der skal vælges stedfortrædere og i givet fald hvor mange. Antallet af eventuelle stedfortrædere kan ikke overstige antallet af medlemmer.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af gældende ret af § 30, *stk. 2*, i retssikkerhedsloven.

Der vil ikke kunne anvendes listeopstillinger eller indgå valgforbund i forbindelse med valg til ældreråd efter den foreslåede. Ved valg til ældrerådet vil det alene være de afgivne stemmer til hver enkelt kandidat, der er afgørende for, hvem der vælges som medlemmer og evt. stedfortrædere til rådene.

Det foreslås videre med *stk. 3*, at kommunalbestyrelsen i samarbejde med ældrerådet fastlægger de nærmere rammer for rådets virke, herunder aftale nærmere om, hvordan og i hvilket omfang ældrerådet skal høres. Kan der ikke opnås enighed om, hvordan og i hvilket omfang ældrerådet skal høres, skal kommunalbestyrelsen høre ældrerådet om alle forslag, der vedrører de ældre.

Efter den foreslåede bestemmelse vil kommunalbestyrelsen, i samarbejde med ældrerådet, i begyndelsen af en kommunal valgperiode skulle fastlægge de nærmere rammer for rådets virke og proceduren for høringspligten. Kommunalbestyrelsen vil derefter have pligt til at høre ældrerådet om de sager, der er omfattet af aftalens fastlagte rammer. Det vil være en betingelse, at rådets formål fortsat opfyldes ved fastlæggelsen af de nærmere rammer for rådets virke, jf. den foreslåede § 34, *stk.1*. Opstår der tvivl om, hvorvidt en sag er omfattet af aftalen, vil denne altid skulle forelægges ældrerådet. Aftalen om høringspligtens omfang vil gælde for én kommunal valgperiode.

Hvis kommunalbestyrelsen og ældrerådet ikke kan blive enige om at målrette ældrerådets interesseområder i forhold til høringsprocessen, vil kommunalbestyrelsen have pligt til at høre ældrerådet om alle spørgsmål, der vedrører de ældre. Ved vurderingen af, om et spørgsmål vedrører ældre, må kommunalbestyrelsens vurdering tage afsæt i formålet med lovgivningen om ældreråd, dvs. at ældrerådene - på grundlag af en demokratisk debat i ældrebefolkningen - skal rådgive kommunalbestyrelsen i forbindelse med udformningen og tilrettelæggelsen af kommunens politik på ældreområdet. Såfremt ældrerådet skal høres om alle sager, der vedrører ældre, vil høringen ikke kunne indsnævres til sager, der udelukkende eller i overvejende grad vedrører ældre. Med alle sager menes også de sager, der behandles for lukkede døre.

Ældrerådet vil ikke kunne beskæftige sig med konkrete personsager eller konkrete personalespørgsmål,

og kommunalbestyrelsen vil ikke have pligt til at høre ældrerådet om, hvordan den enkelte politik i kommunen tilrettelægges administrativt. Dette i overensstemmelse med gældende ret.

Det vil kun være kommunalbestyrelsen, eller den myndighed kommunalbestyrelsen delegerer kompetencen til, der efter den foreslåede §34, stk. 3 vil skulle høre ældrerådet. Udvalg, der efter anden lovgivning har en egentlig afgørelseskompetence, vil ikke være forpligtet efter den foreslåede bestemmelse til at høre ældrerådet.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af gældende ret af §30, stk. 3 i retssikkerhedsloven.

Til § 35

Det fremgår af § 31, stk. 1 i retssikkerhedsloven, at kommunalbestyrelsen i samarbejde med ældrerådet fastsætter vedtægter for ældrerådet. Ældrerådet fastsætter selv sin forretningsorden.

Det fremgår af § 31, stk. 2, at kommunalbestyrelsen betaler udgifterne ved ældrerådets virksomhed og stiller sekretariatsbistand til rådighed, hvis rådet ønsker dette.

Det fremgår af § 31, stk. 3, at kommunalbestyrelsen yder diæter, erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og udgiftsgodtgørelse efter regler i §16 a i lov om kommunernes styrelse til ældrerådets medlemmer.

Det fremgår af § 31, stk. 4, at et medlem af rådet ikke er forpligtet til at modtage diæter eller udgiftsgodtgørelse, der tilkommer den pågældende efter stk. 3.

Det foreslås med *stk. 1*, at kommunalbestyrelsen i samarbejde med ældrerådet fastsætter vedtægter for ældrerådet. Ældrerådet fastsætter selv sin forretningsorden.

Efter den foreslåede bestemmelse vil kommunalbestyrelsen i samarbejde med ældrerådet skulle fastsætte vedtægterne for ældrerådet. Vedtægterne kan f.eks. indeholde bestemmelser om de overordnede (ældrepolitiske) målsætninger for og regler om ældrerådets arbejde, om ældrerådets kompetence, om ændring af vedtægterne, om vedtægternes ikrafttræden og procedurer for høringsfasen, og om hvor mange medlemmer, der skal være i rådet. Ældrerådet vil forudsættes at være selvstyrende.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af gældende ret af § 31, stk. 1 i retssikkerhedsloven.

Det foreslås med *stk. 2*, at kommunalbestyrelsen betaler udgifterne ved ældrerådets virksomhed og stiller sekretariatsbistand til rådighed, hvis rådet ønsker dette.

Efter den foreslåede bestemmelse vil udgifterne til ældrerådets virksomhed således fremover afholdes af kommunalbestyrelsen, der også vil skulle stille lokaler og sekretariatsbistand til rådighed, hvis rådet ønsker det. Det vil være kommunalbestyrelsen der, afhængigt af de lokale forhold, beslutter, hvilke udgifter ældrerådet får dækket. Kommunalbestyrelsen kan beslutte at dække evt. faktiske udgifter, hvis kommunalbestyrelsen vurderer, at der er tale om udgifter ved ældrerådets virksomhed.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af gældende ret af §31, stk. 2 i retssikkerhedsloven.

Det foreslås med *stk. 3*, at kommunalbestyrelsen yder diæter, erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og udgiftsgodtgørelse til ældrerådets medlemmer efter regler i §16 a i lov om kommunernes styrelse.

At være medlem af ældrerådet er et frivilligt og ulønnet hverv. Der er således ikke tale om et borgerligt ombud. Men efter den foreslåede bestemmelse vil kommunalbestyrelsen dog have pligt til at yde diæter, erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og udgiftsgodtgørelse efter reglerne i §16 a i lov om

kommunernes styrelse til ældrerådets medlemmer. Formålet med den foreslåede ordning er at styrke ældrerådene og sikre, at der ikke eksisterer økonomiske barrierer for personer over 60 år til at stille op til valg til ældreråd.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af gældende ret af §31, stk. 3 i retssikkerhedsloven.

Det foreslås med *stk. 4*, at et medlem af rådet ikke er forpligtet til at modtage diæter eller udgiftsgodtgørelse, der tilkommer den pågældende efter stk. 3.

Den foreslåede bestemmelse vil give ældrerådets medlemmer mulighed for efter eget ønske at fraskrive sig de diæter, som kommunalbestyrelsen har pligt til at yde for arbejdet i ældrerådet. Baggrunden for et sådant ønske fra et medlem kan f.eks. være, at indtægten fra diæterne påvirker størrelsen af de sociale ydelser, som medlemmet modtager, hvorved medlemmet kan risikere et samlet økonomisk tab. Det enkelte medlem vil også kunne fraskrive sig retten til at modtage udgiftsgodtgørelse.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af gældende ret af §31, stk. 4 i retssikkerhedsloven.

Til § 36

Det fremgår af § 32, stk. 1 i retssikkerhedsloven, at kommunalbestyrelsen sørger for, at der afholdes valg til ældrerådet mindst hvert 4. år, og fastsætter i samarbejde med ældrerådet regler for, hvordan valget skal afholdes.

Det fremgår af § 32, stk. 2, at personer, der har fast bopæl i kommunen, og som er fyldt 60 år, har valget og er valgbar til ældrerådet.

Det fremgår af § 32, stk. 3, at hvis der ikke 4 uger før valgdagen er opstillet det nødvendige antal kandidater, kan kommunalbestyrelsen i samråd med det siddende ældreråd beslutte at aflyse afstemningen. Alle de opstillede kandidater er i så fald valgt.

Det foreslås med *stk. 1*, at kommunalbestyrelsen sørger for, at der afholdes valg til ældrerådet mindst hvert 4. år, og fastsætter i samarbejde med ældrerådet regler for, hvordan valget skal afholdes.

Efter den foreslåede bestemmelse vil der skulle afholdes valg til ældrerådet mindst hvert 4. år. Kommunalbestyrelsen vil skulle informere om et forestående valg. Udarbejdelse af information, der forudsættes at være neutral, vil kunne ske i samarbejde med ældrerådet. Kommunalbestyrelsen vil i samarbejde med ældrerådet skulle beslutte, hvor ofte (mindst hvert 4. år), hvornår og hvordan valghandlingen rent praktisk skal tilrettelægges i kommunen.

Selve valghandlingen vil eventuelt kunne tilrettelægges i forbindelse med valget til kommunalbestyrelsen.

Det kan eksempelvis besluttes, at valghandlingen tilrettelægges i forbindelse med valget til kommunalbestyrelsen eller at valghandlingen foregår ved et møde, hvortil de ældre indkaldes via lokalpressen, at der udsendes stemmesedler/valgkort til de stemmeberettigede ældre eller at valget skal afholdes over en eller flere dage m.v.

Hvis valget afholdes samtidigt med kommunal- og regionsvalget, vil afstemningen til ældrerådvalget, så vidt det er muligt, skulle foregå lokalemæssigt adskilt fra kommunalvalget, herunder med særlige valgborde, stemmerum og stemmekasser, og så vidt muligt i adskilte lokaler med særskilte adgangsveje til de pågældende stemmelokaler. Ældrerådvalget vil skulle tilrettelægges på en måde, så det ikke kan virke forstyrrende på vælgernes adgang til at stemme ved kommunal- og regionalvalget eller på gennemførelsen af afstemningen i øvrigt, og sådan at kommunal- og regionalvalget har første prioritet i forhold til ældrerådvalget.

Hvervet som tilforordnet ved ældrerådvalg er ikke et borgerligt ombud, og man vil således kunne frasige sig hvervet.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af gældende ret af § 32 stk. 1 i retssikkerhedsloven.

Det foreslås med *stk. 2*, at personer, der har fast bopæl i kommunen, og som er fyldt 60 år, har valget og er valgbare til ældrerådet.

Med den foreslåede bestemmelse vil det være muligt for alle personer, der har fast bopæl i kommunen, og som er fyldt 60 år på valgdagen at stemme til valget og vælges til ældrerådet. Der vil ikke kunne fastsættes en øvre grænse for antallet af kandidater. Personer, der vil kunne stemme til ældre-rådvalg, vil hver have én stemme.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af gældende ret af § 32, stk. 2 i retssikkerhedsloven.

Det foreslås med *stk. 3*, at hvis der ikke 4 uger før valgdagen er opstillet det nødvendige antal kandidater, kan kommunalbestyrelsen i samråd med det siddende ældreråd beslutte at aflyse afstemningen. Alle de opstillede kandidater er i så fald valgt.

Med den foreslåede bestemmelse vil kommunalbestyrelsen i samråd med det siddende ældreråd 4 uger før den planlagte valgdag have mulighed for at beslutte, at der ikke afholdes valg til ældreråd, hvis valgets resultat er givet på forhånd. Der vil i så fald være tale om en situation, hvor det ikke er muligt at fremskaffe flere kandidater end det antal pladser i rådet, som kommunalbestyrelsen og ældrerådet er blevet enige om, eller som er fastsat på anden vis. Aflysning af valget vil medføre, at alle opstillede kandidater er valgt.

Da ældrerådene spiller en central rolle for den demokratiske inddragelse i kommunen, er det en betingelse for at kunne aflyse valget, at kommunalbestyrelsen har gjort en indsats for at skaffe kandidater til ældrerådet. Det er ikke hensigten med bestemmelsen, at kommunalbestyrelsen skal kunne spekulere i, hvorvidt kommunalbestyrelsen i den enkelte kommune ønsker at afholde valg til ældreråd eller ej. Kommunalbestyrelsen skal derfor sikre, at der i kommunen informeres om det forestående valg, herunder om at alle, som har fast bopæl i kommunen og er over 60 år, kan stille op.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af gældende ret af §32, stk. 3 i retssikkerhedsloven.

Til § 37

Det fremgår af § 33 i retssikkerhedsloven, at ældreministeren efter ansøgning fra kommunalbestyrelsen kan give dispensation fra reglerne i §§ 30-32.

Det foreslås med § 37, at ældreministeren efter ansøgning fra kommunalbestyrelsen kan give dispensation fra reglerne i §§ 34-36.

Med den foreslåede bestemmelse vil ældreministeren efter ansøgning fra kommunalbestyrelsen i konkrete situationer have mulighed for at give dispensation fra reglerne om ældreråd i ældreloven, jf. de foreslåede §§ 35-37, hvis der på grund af uforudsete situationer eller lokale forhold, som kommunalbestyrelsen ikke har indflydelse på, opstår problemer med hensyn til at sikre lovens overholdelse.

Dispensationsbestemmelsen vil kunne anvendes i de tilfælde, hvor det vurderes tvingende nødvendigt grundet utilsigtede situationer, som bevirker, at loven ikke kan overholdes. Her tænkes først og fremmest på de processuelle regler i loven. Et eksempel herpå kan f.eks. være, at der i en given kommune ikke kan fremskaffes kandidater overhovedet til ældrerådet, hvorfor forpligtelsen til at etablere et ældreråd efter den foreslåede § 34, stk. 1, ikke vil kunne efterleves. Et andet eksempel kan være, at ét eller

flere siddende medlemmer af ældrerådet falder fra midt i en valgperiode, hvilket kan medføre, at der i en periode ikke vil være et fuldtalligt ældreråd i den pågældende kommune, hvis der ikke er valgt stedfortrædere, jf. den foreslåede § 35, stk. 2 om mindst 5 medlemmer.

Ældreministeren vil desuden med den foreslåede bestemmelse få mulighed for at kunne give dispensation til en kommunalbestyrelse, der ansøger om dispensation til at forlænge ældrerådets valgperiode ud over 4 år med henblik på at opnå samtidige valgperioder med kommunal- og regionsrådsvalget.

Formålet er at udvide fortolkningen af mulighederne for dispensation til også at omfatte den konkrete situation, hvor en kommunalbestyrelse, efter inddragelse af ældrerådet, ønsker at få dispensation til en midlertidig forlængelse af ældrerådets valgperiode ud over 4 år med henblik på at opnå samtidige valgperioder med kommunal- og regionsrådsvalget.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af gældende ordlyd af § 33 i retssikkerhedsloven.

Til § 38

Det fremgår af § 184, stk. 1, i serviceloven, at for at fremme forsøgsvirksomhed og udvikling på det sociale område kan Social- og Boligministeriet efter ansøgning fra en kommunalbestyrelse, et regionsråd eller et privat tilbud give godkendelse til, at lovens bestemmelser fraviges i forbindelse med et forsøg, jf. dog § 184, stk. 2. Godkendelse gives for en afgrænset forsøgsperiode. Det er en betingelse for godkendelse, at forsøget evalueres.

Det fremgår af forarbejderne til § 184, at tilbud med en privat driftsherre kan gennemføre forsøg med en forsøgsgodkendelse efter bestemmelsen uden at være afhængige af et samarbejde med en kommune. Ved privat tilbud forstås en privat organisation, der leverer ydelser, jf. Folketingstidende, 2017-18, A, L 12 som fremsat, side 14. Tilbuddet behøver ikke være en selvstændig juridisk enhed, men kan være ejet af andre. Begrebet "privat tilbud" omfatter bl.a. selvejende institutioner, tilbud oprettet som fonde og tilbud, der indgår i en koncern eller en koncernlignende konstruktion.

Social- og Boligministeriet skal efter § 184, stk. 1, i hvert enkelt tilfælde vurdere, om der skal gives forsøgsgodkendelse på baggrund af den indsendte ansøgning. I vurderingen skal der lægges vægt på kvaliteten og potentialet i det påtænkte forsøg, sammenhængen med øvrige initiativer på området og opfyldelsen af formålet med forsøg på ældreområdet, og på baggrund heraf vurdere, hvorvidt ministeriet ønsker at give en forsøgsgodkendelse.

Ansøgningen skal indeholde en detaljeret beskrivelse af forsøget, angivelse af hvilke bestemmelser i serviceloven der ønskes forsøgsgodkendelse til fravigelse af og behovet herfor, beskrivelse af hvordan kravet om evaluering opfyldes, og hvorledes kravene i § 184 opfyldes, jf. Folketingstidende, 2017-18, A, L 12 som fremsat, side 14.

Forsøgsgodkendelsen skal indeholde en beskrivelse af det forsøg, der gives godkendelse til, herunder hvilke bestemmelser der kan fraviges samt begrundelsen herfor. Af godkendelsen vil endvidere skulle fremgå forsøgsperioden.

Det fremgår af forarbejderne til servicelovens § 184, stk. 1, 2. pkt., at forsøgsgodkendelse kun vil kunne gives for en afgrænset forsøgsperiode, jf. Folketingstidende, 2017-18, A, L 12 som fremsat, side 14. Der er ikke fastsat en fast grænse i lovgivningen for, hvor lang en forsøgsperiode kan være, men som udgangspunkt kan den ikke udstrække sig udover fire år.

Det fremgår af servicelovens § 184, stk. 1, 3. pkt., at det er et krav, at forsøget evalueres, med henblik på

at medvirke til længerevarende udvikling på socialområdet, jf. Folketingstidende, 2017-18, A, L 12 som fremsat, side 14.

Det fremgår af § 184, stk. 2, i serviceloven, at der kan ikke gives godkendelse efter stk. 1 til forsøg, som indebærer, at borgere stilles dårligere end efter loven, forsøg, som medfører statslige merudgifter, forsøg, som indebærer fravigelse af reglerne om tilsyn, og forsøg, som indebærer fravigelse af reglerne om klage.

Det betyde, at borgeren, der omfattes af forsøg, skal have dækket sit behov for hjælp i samme omfang, som efter de almindelige regler i serviceloven, egenbetaling må ikke have et omfang, der overstiger, hvad der følger af de almindelige regler i serviceloven, og kan ikke anvendes magt over for borgeren i videre omfang, end hvad der følger af de almindelige regler i serviceloven.

Det betyder videre, at der ikke kan gives godkendelse til forsøg, som medfører statslige merudgifter, eller til forsøg, som indebærer fravigelse af reglerne om tilsyn og klage af hensyn til den enkelte borgers retssikkerhed.

Det fremgår af § 184, stk. 3, i serviceloven, at social- og boligministeren årligt offentliggør en status for anvendelsen af forsøg på det sociale område. Der indeholder oplysninger om forsøg, der er iværksat eller afsluttede siden offentliggørelsen af sidste status, samt oplysninger om, hvordan afsluttede forsøg er evaluerede, samt hvad evalueringerne har vist.

Det foreslås med § 38, stk. 1, 1. pkt. at Ældreministeriet kan efter ansøgning fra en kommunalbestyrelse, et regionsråd eller en privat leverandør give godkendelse til, at lovens bestemmelser fraviges i forbindelse med et forsøg.

Den foreslåede bestemmelse er således en videreførelse af § 184, stk. 1, 1. pkt., i serviceloven med redaktionelle ændringer tilpasset ældreloven.

Det foreslåede vil medføre, at Ældreministeriet efter en ansøgning fra en kommunalbestyrelse, et regionsråd eller et privat tilbud vil kunne give godkendelse til, at ansøgeren i forbindelse med et forsøg fraviger en eller flere bestemmelser i ældreloven.

Tilbud på ældreområdet med en privat driftsherre vil dermed i overensstemmelse med gældende ret kunne gennemføre forsøg med en forsøgsgodkendelse efter bestemmelsen uden at være afhængige af et samarbejde med en kommune.

Ved privat tilbud forstås i overensstemmelse med forarbejderne til servicelovens § 184 en privat organisation, der leverer ydelser, jf. Folketingstidende, 2017-18, A, L 12 som fremsat, side 14. Tilbuddet behøver ikke være en selvstændig juridisk enhed, men kan være ejet af andre. Begrebet "privat tilbud" omfatter bl.a. selvejende institutioner, tilbud oprettet som fonde og tilbud, der indgår i en koncern eller en koncernlignende konstruktion.

Med det foreslåede vil Ældreministeriet i hvert enkelt tilfælde skulle vurdere, om der skal gives forsøgsgodkendelse på baggrund af den indsendte ansøgning, hvilket er i overensstemmelse med gældende ret, jf. forarbejderne til servicelovens § 184, stk. 1. Ministeriet vil skulle foretage en vurdering af en ansøgning om forsøgsgodkendelse, herunder kvaliteten og potentialet i det påtænkte forsøg, sammenhængen med øvrige initiativer på området og opfyldelsen af formålet med forsøg på ældreområdet, og på baggrund heraf vurdere, hvorvidt ministeriet ønsker at give en forsøgsgodkendelse.

Ansøgningen vil bl.a. skulle indeholde en detaljeret beskrivelse af forsøget, angivelse af hvilke bestemmelser i ældreloven der ønskes forsøgsgodkendelse til fravigelse af og behovet herfor, beskrivelse af

hvordan kravet om evaluering opfyldes, og hvorledes kravene i den foreslåede bestemmelse i § 38 opfyldes.

Forsøgsgodkendelsen vil skulle indeholde en beskrivelse af det forsøg, der gives godkendelse til, herunder hvilke bestemmelser i ældreloven der kan fraviges i medfør af godkendelsen samt begrundelsen herfor. Af godkendelsen vil endvidere skulle fremgå forsøgsperioden. Der vil i forsøgsgodkendelsen kunne fastsættes vilkår for godkendelsen, herunder, men ikke udelukkende, for forsøgets indhold, gennemførelse og evaluering. Manglende overholdelse af vilkårene for forsøgsgodkendelsen vil efter omstændighederne kunne føre til forsøgsgodkendelsens bortfald.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er at give mulighed for forsøgserfaringer på flere forskellige områder, som kan danne grundlag for evaluering og vurdering med henblik på, om forsøget skal implementeres i lovgivningen.

Det foreslås med *stk. 1, 2. pkt.* at godkendelse gives for en afgrænset forsøgsperiode.

Den foreslåede bestemmelse er således en videreførelse uden ændringer af § 184, stk. 1, 2. pkt., i serviceloven.

Kravet om en afgrænset forsøgsperiode vil skulle ses i sammenhæng med bestemmelsens foreslåede formål om, at muligheden for forsøgsgodkendelse skal medvirke til at fremme forsøgsvirksomhed og udvikling på ældreområdet. Forsøgsgodkendelse vil dermed alene kunne blive givet til reelle forsøg og ikke til f.eks. særlige typer af tilbud, som ønskes etableret permanent. I disse tilfælde vil hjemlen i overensstemmelse med forarbejderne skulle etableres ved en lovændring.

Der foreslås i overensstemmelse med gældende ret ikke indsat en fast grænse i lovgivningen for, hvor lang en forsøgsperiode kan være. Dette vil bero på en konkret vurdering af, bl.a. hvor lang tid implementeringen af forsøget vil tage. Forsøgsperioden vil dog som udgangspunkt ikke kunne udstrække sig udover fire år. Ligeledes vil der kun i helt særlige tilfælde kunne gives fornyet forsøgsgodkendelse efter udløbet af en forsøgsperiode. Dette vil kunne være aktuelt, hvor et forsøg ikke er blevet igangsat før sent i forsøgsperioden. Derimod vil der ikke kunne blive givet en ny forsøgsgodkendelse efter udløbet af forsøgsperioden til forsøg, som er forløbet og implementeret planmæssigt.

Det foreslås med *stk. 1, 3. pkt.*, at det er en betingelse for godkendelse, at forsøget evalueres.

Den foreslåede bestemmelse er således en videreførelse uden ændringer af § 184, stk. 1, 3. pkt., i serviceloven.

Formålet hermed vil være at sikre, at forsøget kan medvirke til længerevarende udvikling på ældreområdet. Der vil, som det gælder i dag, ikke blive stillet specifikke krav til form eller omfang af evalueringen. Dette vil afhænge af det konkrete forsøg. Der vil som en del af vilkårene for forsøgsgodkendelsen kunne blive stillet specifikke krav til evalueringen af det konkrete forsøg.

Formålet med den foreslåede stk. 1 er, således, at der også efter ældreloven fastsættes nærmere regler om, at Ældreministeriet kan give godkendelse til en kommunalbestyrelse, et regionsråd eller et privat tilbud til, at bestemmelser efter ældreloven kan fraviges i forbindelse med et forsøg. Der er endvidere behov for at fastsætte, at forsøgsperioden kun vil kunne være begrænset, og at det vil være en betingelse, at forsøget evalueres.

Der er ikke med de foreslåede bestemmelser tiltænkt materielle ændringer i forhold til gældende ret.

Det foreslås med *stk. 2*, at der ikke kan gives godkendelse efter den foreslåede bestemmelse i stk. 1 til
1) Forsøg, som indebærer, at borgere stilles dårligere end efter loven, 2) Forsøg, som medfører statslige

merudgifter, 3) Forsøg, som indebærer fravigelse af reglerne om tilsyn, jf. § 26, 4) Forsøg, som indebærer fravigelse af reglerne om klage.

Den foreslåede bestemmelse er således en videreførelse af § 184, stk. 2, i serviceloven, afgrænset til målgruppen efter ældreloven.

Med det foreslåede i bestemmelsen i nr. 1, vil der ud fra retssikkerhedsmæssige hensyn ikke vil kunne gives godkendelse til forsøg, som indebærer, at borgeren omfattes af forsøget stilles dårligere end efter de almindelige regler i ældreloven.

Idet der vil kunne gives forsøgsgodkendelse til fravigelse af bestemmelser i ældreloven, findes det relevant, i overensstemmelse med gældende ret, at hensynet til den enkelte borgers retssikkerhed fastsættes som et krav i loven.

Kravet vil i overensstemmelse med forarbejderne bl.a. betyde, at borgeren, der omfattes af forsøget, vil skulle have dækket sit behov for hjælp i samme omfang, som efter de almindelige regler i ældrelov, egenbetaling må ikke have et omfang, der overstiger, hvad der følger af de almindelige regler i ældreloven, og der vil ikke kunne anvendes magt over for borgeren i videre omfang, end hvad der følger af de almindelige regler i ældreloven.

Ved vurderingen af om et forsøg stiller borgeren dårligere end efter loven, vil der skulle foretages en helhedsvurdering set fra borgerens perspektiv, hvilket er i overensstemmelse med gældende ret, jf. forarbejderne til servicelovens § 184, stk. 2. Der vil som led i helhedsvurderingen skulle foretages en nøje vurdering af hvert enkelt element i forsøget og dets mulige konsekvenser. Såfremt et enkelt element i forsøget indebærer, at borgeren stilles dårligere end efter loven, vil der ikke kunne gives en forsøgsgodkendelse. I sådanne tilfælde bør Ældreministeriet gå i dialog med ansøgeren om, hvorvidt forsøget vil kunne blive etableret uden det pågældende element. Kravet vil skulle fortolkes udvidende, således at der i tilfælde, hvor der er tvivl om, hvorvidt et forsøg vil stille borgeren dårligere, ikke vil kunne gives forsøgsgodkendelse, jf. Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 12 som fremsat, side 15.

For forsøg med f.eks. oprettelse af nye typer af tilbud eller nye typer af ydelser vil kravet i overensstemmelse med forarbejderne betyde, at der vil kunne gives godkendelse til forsøg, hvor borgerens behov opfyldes i samme omfang i den nye type tilbud eller med den nye type ydelse, som med den type hjælp borgeren normalt vil modtage efter ældreloven.

Omvendt vil kravet om, at borgeren ikke må stilles dårligere betyde, at der ikke vil kunne gives godkendelse til forsøg, hvor borgerens behov for støtte og hjælp dækkes dårligere, end hvad der er tilfældet efter ældrelovens almindelige bestemmelser. Som eksempel vil der ikke kunne gives godkendelse til forsøg, der indebærer at beboeren i plejeboligbebyggelser mv. ikke tilbydes madordning.

Der vil endvidere i overensstemmelse med forarbejderne ikke kunne gives godkendelse til forsøg, hvor borgerens valgmuligheder indskrænkes. For forsøg med sagsbehandlingsregler m.v. vil kravet om, at borgeren ikke må stilles dårligere, betyde, at der i forsøget vil skulle tages de samme retssikkerhedsmæssige hensyn, som sikres med de almindelige regler.

Med den foreslåede bestemmelse i nr. 2 vil der ikke kunne gives godkendelse til forsøg, som medfører statslige merudgifter.

Med det foreslåede nr. 3 vil der ikke kunne gives godkendelse til forsøg, som indebærer fravigelse af reglerne om tilsyn efter § 27. Tilsynet er essentielt for, at den enkelte borger modtager den nødvendige indsats i gode og sikre tilbud af høj kvalitet. Af hensyn til den enkelte borgers retssikkerhed findes det derfor ikke, at der bør være mulighed for at gennemføre forsøg, der vedrører det personrettede tilsyn.

Med det foreslåede nr. 4 vil der ikke kunne gives godkendelse til forsøg, som indebærer fravigelse af reglerne om klage.

Adgangen til at klage og sagsbehandlingsmæssige krav knyttet hertil, som skal sikre, at klageadgangen er reel, er grundlæggende retssikkerhedsgarantier, jf. Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 12 som fremsat, side 15-16. Det findes i overensstemmelse med forarbejderne til § 184, stk. 2, nr. 4, derfor heller ikke hensigtsmæssigt, at der etableres mulighed for at gennemføre forsøg inden for dette område efter ældreloven.

Bestemmelsen vil i overensstemmelse med forarbejderne til servicelovens § 184, stk. 2, nr. 4, ikke skulle fortolkes indskrænkende, men vil dække alle regler knyttet til klageadgang, såsom bl.a. bestemmelser om hvilken personkreds der er klageberettiget, ret til at få dækket transportudgifter ved møder i Ankestyrelsen, ret til at kræve en afgørelse indbragt for retten og børns ret til at klage.

Formålet med den foreslåede stk. 2 er således, at det også efter ældreloven fastsættes nærmere, hvilke forsøg på ældreområdet, der ikke vil kunne gives godkendelse til. Der er ikke med de foreslåede bestemmelser tiltænkt materielle ændringer i forhold til gældende ret.

Det foreslås med *stk. 3*, at ældreministeren årligt offentliggør en status for anvendelsen af forsøg på ældreområdet.

Den foreslåede bestemmelse er således en videreførelse af § 184, stk. 3, i serviceloven, med redaktionelle ændringer tilpasset ældreloven.

Med det foreslåede vil den årlige statusoversigt skulle indeholde oplysninger om forsøg, der er iværksat eller afsluttede siden offentliggørelsen af sidste status.

Der vil i overensstemmelse med forarbejderne til servicelovens § 184, stk. 3, endvidere skulle være oplysninger om, hvordan afsluttede forsøg er evaluerede, samt hvad evalueringerne har vist. Statusoversigten vil dermed skulle kunne danne grundlag for en drøftelse mere generelt af forsøgsvirksomhed på ældreområdet.

Formålet med *stk. 3*, er således, at det også efter ældreloven fastsættes, at ældreministeren årligt skal offentliggøre en status for anvendelsen af forsøg på ældreområdet. Der er ikke med de foreslåede bestemmelser tiltænkt materielle ændringer i forhold til gældende ret.

Til § 39

Det fremgår af servicelovens § 173, at kommunen endeligt afholder udgifterne efter denne lov.

Kommunerne har det fulde myndigheds- og finansieringsansvar for tilbud efter serviceloven. I nogle tilfælde kan kommunen helt eller delvist opkræve en egenbetaling for ydelsen hos en person. Der henvises til bemærkningerne til den foreslåede § 32.

Det foreslås i § 39, at kommunen afholder endeligt udgifterne efter denne lov.

Den foreslåede bestemmelse er således en videreførelse uden ændring af § 173 i serviceloven, afgrænset til målgrupperne for ældreloven, for så vidt angår de ydelser, der i dag er hjemlede i serviceloven, og som fremover vil skulle ydes efter ældrelovens bestemmelser. Med den foreslåede bestemmelse vil det dermed fortsat være kommunerne, der har det fulde myndigheds- og finansieringsansvar for tilbud efter ældreloven. Formålet med § 39 er at fastlægge, hvem der endeligt afholder udgifterne efter ældreloven. Der er ikke med den foreslåede bestemmelse tiltænkt materielle ændringer i forhold til gældende ret.

Til § 40

Efter servicelovens § 174, stk. 1, 1.pkt., fastsætter den kommunale, regionale eller private leverandør vejledende takster for ydelser og tilbud efter serviceloven. Taksterne fastsættes på baggrund af samtlige budgetterede, direkte og indirekte langsigtede omkostninger ved levering af ydelsen eller drift af tilbudet, jf. servicelovens § 174, stk. 1, 2. pkt. Hvis en kommune anvender en anden kommunes eller en regions tilbud efter serviceloven, skal krav om betaling herfor på baggrund af den beregnede takst være fremsat senest 12 måneder efter, at hjælpen er ydet, jf. § 174, stk. 2. Social- og boligministeren har efter lovens § 174, stk. 3-6, mulighed for at fastsætte nærmere regler om finansiering og takstberegning.

Det følger af § 32, stk. 1, i friplejeboligloven, at friplejeboligleverandøren fastsætter vejledende takster for ydelser efter lov om social service, jf. lovens § 174, som friplejeboligleverandøren er certificeret til at levere. Friplejeboligleverandøren og kommunalbestyrelsen i den kommune, der har visiteret borgeren til en plejebolig eller en lignende boform, jf. § 3, stk. 1, kan med udgangspunkt i de vejledende takster aftale den pris, som kommunalbestyrelsen skal betale for den leverede hjælp og støtte, som borgeren er visiteret til.

Det foreslås i stk. 1, *1. pkt.*, at den kommunale, regionale eller private leverandør fastsætter vejledende takster for tilbud efter denne lov, medmindre der er fastsat andre regler herom i anden lovgivning eller regler fastsat i medfør heraf.

Den foreslåede bestemmelse i 1. pkt. vil betyde, at både kommunale, regionale og private leverandører, som leverer tilbud efter ældreloven, vil blive forpligtede til at fastsætte vejledende takster for tilbud efter ældreloven, medmindre der er fastsat andre regler herom i anden lovgivning eller regler fastsat i medfør heraf. Således vil en leverandør af eksempelvis et midlertidigt ophold efter den foreslåede § 17 skulle fastsætte en vejledende takst for opholdet, som kan danne udgangspunkt for den pris, som den visiterende kommune og leverandøren aftaler i det konkrete tilfælde.

Taksterne vil være vejledende. Den beregnede og offentliggjorte takst for en ydelse vil således ikke nødvendigvis være identisk med den pris, kommunen vil komme til at betale for ydelsen. Taksterne vil skulle fungere som en del af sammenligningsgrundlaget, når en kommune skal vælge, hvor den vil købe en konkret ydelse, og det vil være taksten, kommunen og leverandøren tager udgangspunkt i, når der skal forhandles og indgås konkret aftale om nærmere specifikation af ydelsen samt om prisen for ydelsen. Der vil skulle fastsættes takster for alle de omfattede ydelser uanset, om det f.eks. drejer sig om en kommunal leverandør, der alene leverer ydelsen til den pågældende kommune selv som myndighedskommune.

De foreslåede bestemmelser vil ikke skulle gælde, hvis andre regler om vejledende takster for tilbud efter ældreloven er fastsat i anden lovgivning eller regler fastsat i medfør heraf. Der er f.eks. fastsat regler om vejledende takster for ydelser efter lov om social service i friplejeboliglovens § 32. I det samtidig fremsatte forslag til lov om ændring af lov om friplejeboliger og lov om almene boliger m.v. (Finansiering af friplejeboliger med lån ydet på grundlag af statsgaranterede obligationer, forhøjelse af årlig ramme, afhændelse af friplejeboliger), foreslås det at ændre friplejeboliglovens § 5, stk. 2, således at certifikationen af en friplejebolig også vil skulle omfatte levering af personlig pleje, praktisk hjælp og madservice efter §§ 10, 11 og 14 i ældreloven. Den foreslåede bestemmelse i 1. pkt. vil betyde, at kravet om fastsættelse af vejledende takster i ældrelovens § 42 ikke vil skulle gælde for friplejeboligleverandører omfattet af friplejeboligloven, hvis dette lovforslag vedtages.

Det foreslås i stk. 1, *2. pkt.*, at 1. pkt. ikke gælder for tilbud omfattet af reglerne om frit valg.

Den foreslåede bestemmelse i 2. pkt. vil betyde, at kravet om fastsættelse af vejledende takster i ældrelovens § 40 ikke vil skulle gælde for tilbud omfattet af reglerne om frit valg i ældreloven.

Den foreslåedes bestemmelse skal ses i sammenhæng med, at der i § 18 foreslås fastsat regler om frit valg af leverandører til levering af helhedspleje i § 10 (tilbud om et sammenhængende og rummeligt pleje- og omsorgsforløb) og madudbringning i § 13, og at der i § 19 foreslås fastsat regler om afregning af private leverandører efter reglerne om frit valg i § 18.

Den foreslåede bestemmelse om fastsættelse af vejledende takster vil derfor ikke skulle gælde for tilbud efter § 10 (tilbud om et sammenhængende og rummeligt pleje- og omsorgsforløb) og § 13 om madudbringning, da disse tilbud er omfattet af reglerne om frit valg.

Efter den foreslåede § 21 vil reglerne om frit valg i § 18 ikke omfatte personer der bor på plejehjem m.v., jf. § 47, i plejeboligbebyggelser, jf. lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap, og i friplejeboliger, jf. lov om friplejeboliger.

I det omfang der er fastsat regler om vejledende takster for ydelser efter ældreloven i anden lovgivning, vil den foreslåede § 40 dog ikke finde anvendelse, jf. den foreslåede stk. 1, 1. pkt.

Det foreslås i stk. 1, 3. *pkt.*, at taksterne fastsættes på baggrund af samtlige budgetterede, direkte og indirekte langsigtede omkostninger ved levering af ydelsen eller drift af tilbuddet.

Det foreslåede vil betyde, at taksterne vil skulle fastsættes på baggrund af samtlige budgetterede, direkte og indirekte langsigtede omkostninger ved levering af ydelsen eller drift af tilbuddet.

Det foreslås med *stk. 2*, at anvender en kommune en anden kommunes eller en regions tilbud efter denne lov, skal krav om betaling herfor på baggrund af den beregnede takst, jf. stk. 1, være fremsat, senest 12 måneder efter levering af tilbuddet.

Med den foreslåede bestemmelse vil der være en frist for, hvornår en kommune eller en region vil skulle rejse krav om betaling.

Det foreslås i *stk. 3*, at ældreministeren kan fastsætte nærmere regler om takstberegningen, herunder om grundlaget for beregningen, om hvilke ydelser og tilbud efter loven og hvilken sundhedsfaglig indsats efter sundhedsloven der er omfattet af stk. 1, og om, hvornår stk. 1 kan fraviges.

Med den foreslåede bestemmelse vil ældreministeren blive bemyndiget til at fastsætte nærmere regler om takstberegningen, herunder om grundlaget for beregningen, om hvilke ydelser og tilbud efter loven og hvilken sundhedsfaglig indsats efter sundhedsloven der vil være omfattet af stk. 1. Ældreministeren vil også kunne fastsætte bestemmelser om, hvornår pligten til at fastsætte vejledende takster efter stk. 1 kan fraviges.

Til § 41

Det fremgår af § 179 i serviceloven, at staten yder forskudsrefusion af en kommunes refusionsberettigede udgifter efter serviceloven.

Det foreslås med § 41, at staten yder forskudsrefusion af en kommunes refusionsberettigede udgifter efter denne lov.

Den foreslåede bestemmelse er således en videreførelse uden ændring af § 179 i serviceloven, afgrænset til målgrupperne for ældreloven.

Formålet med den foreslåede er, at det også i ældreloven vil blive fastsat, at staten yder forskudsrefusion af en kommunes refusionsberettigede udgifter efter ældreloven. Der er ikke med den foreslåede bestemmelse tiltænkt materielle ændringer i forhold til gældende ret.

Det fremgår af § 180 a, stk. 1, i serviceloven, at staten refunderer kommunernes udgifter til ydelser efter denne lov, når udgiften er omfattet af EU-rettens regler om mellemstatslig refusion, kommunen anmelder krav herom, og staten modtager den anmeldte refusion fra debitorstatens sociale sikringsmyndigheder.

Hjemlen til at opkræve mellemstatslig refusion for naturalydelser ved sygdom følger af Europa-Parlamentet og Rådets forordninger (EF) nr. 883/2004 af 29. april 2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger og (EF) nr. 987/2009 af 16. september 2009 om de nærmere regler til gennemførelse af forordning (EF) nr. 883/2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger. I forbindelse med Storbritanniens udtrædelse af EU indgik Unionen en udtrædelsesaftale og en handels- og samarbejdsaftale. Udtrædelsesaftalens afsnit om koordinering af de sociale sikringsordninger anvender forordningernes regler, mens handels- og samarbejdsaftalens protokol om koordinering af sociale sikringsordninger anvender forordningernes regler i modificeret form. For Danmarks vedkommende er forordningernes anvendelsesområde udvidet i forhold til de nordiske lande ved Nordisk Konvention om Social Sikring.

Det fremgår videre af § 180 a, stk. 2, i serviceloven, at indenrigs- og sundhedsministeren efter forhandling med social- og boligministeren fastsætter regler om den nationale administrative gennemførelse af mellemstatslig refusion i henhold til EU-retten.

Bemyndigelsen er anvendt til udstedelse af bekendtgørelse nr. 564 af 29. april 2015 om refusion af offentlige sundhedsudgifter og udgifter til visse sociale ydelser i henhold til overenskomster med stater eller til EU-retten.

Servicelovens § 180 a blev indsat ved lov nr. 293 af 27. marts 2007 for at indføre hjemmel til, at kommunerne kan få refusion for deres udgifter til visse sociale ydelser, som efter EU-retten har karakter af naturalydelser ved sygdom. »Naturalydelser ved sygdom« er et fællesskabsretligt begreb, som efter EU-domstolens praksis blandt andet omfatter ydelser, der har til formål at fremme plejekrævende personers selvstændighed, med henblik på at forbedre den plejekrævende persons sundhedstilstand og levevilkår.

Naturalydelser omfatter i denne sammenhæng også naturalydelser ved plejebenhov af ubegrænset varighed, dog ikke under handels- og samarbejdsaftalen med Storbritannien. Forordning (EF) nr. 883/2004 og (EF) nr. 987/2009 finder ikke anvendelse på ydelser der har karakter af social og sundhedsmæssig forsorg.

En vurdering af, hvilke ydelser i serviceloven, der har karakter af naturalydelser ved sygdom, fremgår af afsnit 10.1 i vejledning nr. 10329 af 12. december 2016 om koordinering af sundhedsydelser og visse sociale ydelser for borgere, der rejser mellem EU/EØS-landene og Schweiz.

Det foreslås med *stk. 1*, at staten refunderer kommunernes udgifter til tilbud efter denne lov, når udgiften er omfattet af EU-rettens regler om mellemstatslig refusion. Kommunen anmelder krav herom og staten modtager den anmeldte refusion fra debitorstatens sociale sikringsmyndigheder.

Den foreslåede bestemmelse er således en videreførelse uden ændringer af servicelovens § 180 a, stk. 1, afgrænset til målgrupperne for ældreloven.

I overensstemmelse med forarbejderne til servicelovens § 180 a, stk. 1, vil enhver med lovligt ophold i Danmark have ret til ydelser efter denne lov. Det vil medføre, at en statsborger fra et EU/EØS-land/Schweiz under lovligt ophold i Danmark, allerede direkte efter ældreloven vil have ret til de pågældende (natural)ydelser.

Såfremt en person er socialt sikret i et andet medlemsland end Danmark, vil den danske kommune kunne søge at få udgifterne til visse ydelser efter ældreloven refunderet af den kompetente institution i det land, hvori den pågældende er forsikret, hvilket er i overensstemmelse med gældende ret.

Refusionskravet til disse ydelser vil skulle gøres gældende via Styrelsen for Patientsikkerhed, EU-Sygesikring.

Visse ydelser i serviceloven er omfattet af EU-rettens definition på »naturalysdelser ved sygdom«, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 3276. Der vil tilsvarende være visse ydelser i ældreloven der udgør naturalysdelser ved sygdom i EU-retlig forstand.

Det vil ikke være afgørende for bedømmelsen heraf, i hvilken lovgivning en ydelse er beskrevet, men hvilke karakteristika den pågældende ydelse besidder. Den betegnelse, en ydelse har i national lovgivning, vil være uden betydning for vurderingen i henhold til EU-retten.

En række ydelser i serviceloven er omfattet af forordning (EF) nr. 883/2004 og (EF) nr. 987/2009 og kan derfor være omfattet af EU-rettens regler om social sikring. Dette omfatter bl.a. hjælp til sygeplejeartikler, jf. den foreslåede § 32.

Som anført i forarbejderne til servicelovens § 180 a, vil EU-rettens regler udpege den stat, en borger betragtes som socialt sikret i. Når en borger midlertidigt eller permanent opholder sig uden for den stat, hvori han eller hun er sikret, følger det af EU-retten, at denne borger har ret til at modtage naturalysdelser ved sygdom på samme vilkår, som de borgere, der er sikrede i opholdsstaten.

EU-retten giver hjemmel til, at de enkelte medlemsstater kan indgå aftaler om helt eller delvist at give afkald på refusion af udgifter til naturalysdelser ved sygdom. Disse aftaler indgås for Danmarks vedkommende af indenrigs- og sundhedsministeren.

Refusionskravene vil i overensstemmelse med forarbejderne blive ekspederet af medlemsstaternes forbindelsesorgan, som i Danmark på dette område er Styrelsen for Patientsikkerhed.

Kommunerne vil i overensstemmelse med forarbejderne skulle indberette refusionskravene elektronisk til Styrelsen for Patientsikkerhed. Styrelsen for Patientsikkerhed vil herefter sende kravene videre til den udenlandske myndighed, som er ansvarlig for den borger, der har fået en naturalysdelse ved sygdom under ophold i Danmark. Den udenlandske myndighed vil udbetale refusionen til Styrelsen for Patientsikkerhed, som herefter overfører beløbet til den kommune, der har haft udgiften.

Det foreslås med *stk. 2*, at indenrigs- og sundhedsministeren efter forhandling med ældreministeren fastsætter regler om den nationale administrative gennemførelse af mellemstatslig refusion i henhold til EU-retten.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse uden ændring af servicelovens § 180 a, *stk. 2*, afgrænset til ældreloven.

Lovbemyndigelsen er på nuværende tidspunkt udmøntet ved bekendtgørelse nr. 564 af 29. april 2015 om refusion af offentlige sundhedsudgifter og udgifter til visse sociale ydelser i henhold til overenskomster med stater eller til EU-retten.

Med den foreslåede bestemmelse vil indenrigs- og sundhedsministeren efter forhandling med ældreministeren kunne fastsætte de nærmere regler om den nationale administrative gennemførelse af mellemstatslig refusion i henhold til EU-retten. Der vil kunne fastsættes regler om, hvordan der vil kunne ske refusion af offentlige sundhedsudgifter og udgifter til visse sociale ydelser i henhold til overenskomster med andre stater eller til EU-retten.

Formålet med stk. 2, er således, at det også efter ældreloven skal være muligt at fastsætte nærmere regler om refusion af en kommunes udgifter efter ældreloven, når udgiften er omfattet af EU-rettens regler om mellemstatslig refusion. Det skal endvidere været muligt for indenrigs- og sundhedsministeren efter forhandling med ældreministeren at fastsætte nærmere regler om den nationale administrative gennemførelse af mellemstatslig refusion i henhold til EU-retten.

Til § 43

Efter servicelovens § 181, stk. 1, afholder staten efter reglerne i stk. 2 og 3 udgifter til en udlænding, der har fået opholdstilladelse efter 1) udlændingelovens §§ 7 eller 8, 2) udlændingelovens § 9 b, 3) udlændingelovens § 9 c, stk. 1, i umiddelbar forlængelse af en opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 b, 4) udlændingelovens § 9, stk. 1, nr. 1 eller 2, som konsekvens af tilknytning til en i Danmark fastboende person, når denne person selv har fået opholdstilladelse efter en af de bestemmelser, der er nævnt i nr. 1-3, eller når tilknytningen kan føres tilbage til en sådan person, 5) udlændingelovens § 9 c, stk. 1, når tilladelsen er givet til en person over 18 år, hvis fader eller moder har fået opholdstilladelse efter en af de bestemmelser, der er nævnt i nr. 1, 6) udlændingelovens § 9 c, stk. 1, når tilladelsen er meddelt en ægtefælle til eller et barn af en person med opholdstilladelse som nævnt i nr. 2 og 3, 7) udlændingelovens § 9 c, når tilladelsen er meddelt en asylsøgende udlænding, 8) udlændingelovens § 9 c, stk. 1, når tilladelsen er givet som konsekvens af en tilknytning til en mindreårig asylansøgende udlænding, som har fået opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 eller § 9 c, 9) udlændingelovens § 9 e, 10) lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der i Afghanistan har bistået danske myndigheder m.v. eller 11) lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der er fordrevet fra Ukraine.

Efter servicelovens § 181, stk. 2, afholder staten fuldt ud udgifter til hjælp efter §§ 96, 98 og 100 i de første 3 år efter datoen for opholdstilladelsen. Efter servicelovens § 181, stk. 3, afholder staten uanset bestemmelserne i stk. 2 en kommunes udgifter til udlændinge, som inden 2 år efter datoen for opholdstilladelsen på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne anbringes i døgnophold i et tilbud efter §§ 107, 108 eller 192 i denne lov, eller § 43, stk. 1, nr. 1-4 eller 6, i barnets lov, i en friplejebolig efter lov om friplejeboliger eller i en bolig eller boform, som kan sidestilles hermed, dog kun indtil den pågældende i en sammenhængende periode på 2 år har klaret sig selv.

Det foreslås i *stk. 1*, at staten efter reglerne i stk. 2 afholder udgifter til en udlænding, der har opholdstilladelse efter 1) udlændingelovens §§ 7 eller 8, 2) udlændingelovens § 9 b, 3) udlændingelovens § 9 c, stk. 1, i umiddelbar forlængelse af en opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 b, 4) udlændingelovens § 9, stk. 1, nr. 1 eller 2, som konsekvens af tilknytning til en i Danmark fastboende person, når denne person selv har fået opholdstilladelse efter en af de bestemmelser, der er nævnt i nr. 1-3, eller når tilknytningen kan føres tilbage til en sådan person, 5) udlændingelovens § 9 c, stk. 1, når tilladelsen er givet til en person over 18 år, hvis far eller mor har fået opholdstilladelse efter en af de bestemmelser, der er nævnt i nr. 1, 6) udlændingelovens § 9 c, stk. 1, når tilladelsen er meddelt en ægtefælle til eller et barn af en person med opholdstilladelse som nævnt i nr. 2 og 3, 7) udlændingelovens § 9 c, når tilladelsen er meddelt en asylsøgende udlænding, 8) udlændingelovens § 9 c, stk. 1, når tilladelsen er givet som konsekvens af en tilknytning til en mindreårig asylansøgende udlænding, som har fået opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 eller § 9 c, 9) udlændingelovens § 9 e, 10) lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der i Afghanistan har bistået danske myndigheder m.v. eller 11) lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der er fordrevet fra Ukraine.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af servicelovens § 181, stk. 1, jf. stk. 3, dog kun for så vidt angår bestemmelser, der er relevante for personer omfattet af ældreloven.

Med den foreslåede bestemmelse vil staten skulle afholde de udgifter, der fremgår af den foreslåede

stk. 2 til hjælp og støtte til de udenlandske personer, der har fået opholdstilladelse efter de opregnede bestemmelser i bestemmelsens nr. 1-9, og som samtidigt opfylder kravene i det foreslåede stk. 2.

Den foreslåede bestemmelse i nr. 1 indebærer, at staten vil skulle afholde udgifterne til udenlandske personer, der er meddelt opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 (konventionsflygtninge og udlændinge med beskyttelsesstatus) eller § 8 (kvoteflygtninge). Det betyder, at det i overensstemmelse med forarbejderne til bistandslovens § 134, stk. 3, der blev afløst af servicelovens § 181, stk. 1, nr. 1, vil blive sikret, at reglen om fuld statsrefusion kommer til at gælde for alle grupper af flygtninge, jf. Folketingstidende 1985-86, tillæg A, spalte 1135-1136.

Den foreslåede bestemmelse i nr. 2 indebærer, at staten vil skulle afholde udgifterne til udenlandske personer, der er meddelt opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 b, hvorefter der kan meddeles opholdstilladelse til udlændinge, der uden for de i udlændingelovens § 7, stk. 1 og 2, nævnte tilfælde, befinder sig i en sådan situation, at væsentlige hensyn af humanitær karakter afgørende taler for at imødekomme en ansøgning.

Den foreslåede bestemmelse i nr. 3 indebærer, at staten vil skulle afholde udgifterne til udenlandske personer, der har opholdstilladelse efter § 9 c, stk. 1, i umiddelbar forlængelse af en opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 b.

Med det foreslåede nr. 4 vil staten skulle afholde udgifterne til en udenlandsk person, der har fået opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 1, nr. 1 eller 2, når den i Danmark fastboende person er meddelt opholdstilladelse efter en af de bestemmelser, der er nævnt i nr. 1-3.

Ifølge bemærkningerne til lov nr. 348 af 14. maj 1992 om ændring af lov om social bistand og lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner (Finansiering af udgifter efter bistandsloven til flygtninge, tilskud til kommunerne vedrørende sociale udgifter til flygtninge), havde udlændinge med humanitær opholdstilladelse ikke krav på familiesammenføring i den første fase, hvor de i princippet ikke blev betragtet som fastboende. Deres opholdstilladelse var midlertidig, men sædvanligvis gøres den varig efter 2 år ved en ny opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 4, der svarer til den nugældende § 9 c, stk. 1, hvorefter de almindelige familiesammenføringsregler fandt anvendelse. Det skete i en række tilfælde, at der blev givet opholdstilladelse til familiemedlemmer, selv om den herboende endnu ikke har opnået opholdstilladelse med henblik på varigt ophold. Men hverken disse eller de familiesammenføringer, der gennemførtes derefter, var omfattet af flygtningerefusionen.

Med den foreslåede bestemmelse vil det blive sikret, at familiesammenføringer til udlændinge med opholdstilladelse af humanitære eller andre særlige grunde vil blive omfattet af bestemmelsen.

Med det foreslåede nr. 5 vil staten skulle afholde udgifterne til en udenlandsk person, der har opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 c, stk. 1, når tilladelsen er givet til en person over 18 år, hvis far eller mor har fået opholdstilladelse efter en af de bestemmelser, der er nævnt i nr. 1.

Med det foreslåede nr. 6 vil staten skulle afholde udgifterne til en udenlandsk person, der har fået opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 c, stk. 1, når tilladelsen er meddelt en ægtefælle til eller et barn af en person med opholdstilladelse som nævnt i nr. 2 og 3.

Den foreslåede bestemmelse i nr. 7 vil indebære, at staten vil skulle afholde udgifterne til udenlandske personer, der har fået opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 c, når tilladelsen er meddelt en asylsøgende udlænding.

Den foreslåede bestemmelse i nr. 8 vil indebære, at staten vil skulle afholde udgifterne til udenlandske

personer, der har fået opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 c, stk. 1, på baggrund af en tilknytning til en udlænding, som har fået opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 eller § 9 c.

Med det foreslåede nr. 9 vil staten skulle afholde udgifterne til en udenlandsk person, der har fået opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 e.

Med det foreslåede nr. 10 vil staten skulle afholde udgifterne til en udenlandsk person, der har fået opholdstilladelse efter lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der i Afghanistan har bistået danske myndigheder m.v.

Med den foreslåede bestemmelse vil det blive sikret, at en udenlandsk person, der har fået opholdstilladelse efter lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der i Afghanistan har bistået danske myndigheder m.v., omfattes af persongruppen i bestemmelsen.

Med det foreslåede nr. 11 vil staten skulle afholde udgifterne til en udenlandsk person, der har fået opholdstilladelse efter lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der er fordrevet fra Ukraine.

Med den foreslåede bestemmelse vil det blive sikret, at en udenlandsk person, der har fået opholdstilladelse efter lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der er fordrevet fra Ukraine omfattes af persongruppen i bestemmelsen.

Det vil alene være udgifter til de udlændinge, der er nævnt i bestemmelsen, som kommunen vil kunne anmode om refusion for efter den foreslåede § 41, stk. 2. Bestemmelsen vil dermed ikke omfatte udlændinge, som har opholdstilladelse efter fællesskabsretlige regler om arbejdskraftens fri bevægelighed, eller udlændinge, som har fået opholdstilladelse efter andre bestemmelser end dem, som er nævnt i stk. 1.

Det foreslås med *stk. 2*, at staten afholder en kommunes udgifter til udlændinge, som inden 2 år efter datoen for opholdstilladelsen på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne anbringes i døgnophold i et tilbud efter § 47 i denne lov, i en friplejebolig efter lov om friplejeboliger eller i en bolig eller boform, som kan sidestilles hermed, dog kun indtil den pågældende i en sammenhængende periode på 2 år har klaret sig selv.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse uden ændringer af servicelovens § 181, stk. 3, afgrænset til målgrupperne for ældrelove.

Med det foreslåede vil staten skulle afholde en kommunes udgifter til hjælp til en udenlandsk person, som inden 2 år efter datoen for opholdstilladelsen på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne anbringes i døgnophold i et tilbud efter § 47 i denne lov, i en friplejebolig efter lov om friplejeboliger eller i en bolig eller boform, som kan sidestilles hermed, dog kun indtil den pågældende i en sammenhængende periode på to år har klaret sig selv.

I overensstemmelse med de gældende regler i servicelovens § 181, stk. 3, vil det eksempelvis omfatte personer, som ved ankomsten til landet eller kort tid herefter på grund af betydeligt og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse må anbringes i døgnophold.

Med udtrykket »klaret sig selv« sigtes til, at pågældende er i stand til at forsørge sig selv uden at modtage hjælp til udgifter, der står i direkte forbindelse med det pågældende handicap. Det vil f.eks. betyde, at hvis den pågældende får egen bolig og døgnopholdet ophører, og der vedvarende er behov for hjælpeforanstaltninger af hensyn til afhjælpning af den nedsatte funktionsevne, vil kommunen fortsat kunne få refusion efter denne regel. Hjælp til et enkelt formål eller en ganske kortvarig hjælp vil ikke anses for at afbryde toårs fristen. Modtagelse af dagpenge fra en arbejdsløshedskasse eller dagpenge efter dagpengeloven vil heller ikke blive betragtet som hjælp fra det offentlige.

Perioden, som kommunerne har til at afdække den enkeltes behov i forhold til anbringelse i døgnophold efter den foreslåede § 41, vil blive fastsat til 24 måneder, hvilket er i overensstemmelse med gældende ret, jf. forarbejderne til lov nr. 1543 af 13. december 2016 om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om voksenansvar for anbragte børn og unge (Fremtidsfuldmagter på det sociale område m.v.).

Det vil i overensstemmelse med forarbejderne give kommunerne tid til at afdække den enkeltes konkrete behov og dermed medvirke til at forebygge, at kommunerne alene for at sikre retten til refusion anbringer en person i stedet for at afprøve mindre indgribende og billigere indsatser, hvis de efter en konkret vurdering vil være egnede i forhold til personens behov for hjælp og støtte.

Kommunen vil kunne anmelde de samlede udgifter til ydelser og tilbud efter ældreloven til statsrefusion.

Formålet med § 43 er således, at staten også efter ældreloven vil skulle afholde udgifterne til en udlænding, der har fået opholdstilladelse efter nærmere bestemte bestemmelser i udlændingeloven. Der er i den forbindelse behov for at fastsætte, hvilke udgifter staten afholder fuldt ud, samt i hvilke tilfælde staten afholder udgifterne, uanset hvilke udgifter der er tale om. Der er ikke med de foreslåede bestemmelser tiltænkt materielle ændringer i forhold til gældende ret.

Til § 44

Det fremgår af § 2 a, stk. 1, i serviceloven, at personer, der på grund af deres aktiviteter under anden verdenskrig modtager erstatning i henhold til lov om erstatning til besættelsestidens ofre, kan visiteres direkte fra udlandet til et plejehjem, jf. § 192, der har personale med særlig ekspertise i at pleje personer, der lider af kz-syndrom.

Det fremgår af stk. 2., at de pågældende for at kunne blive visiteret til et plejehjem efter stk. 1 skal opfylde betingelserne for at få opholdstilladelse i Danmark og opfylde de gældende betingelser for visitation til plejehjem i den kommune, hvor plejehjemmet ligger.

Det fremgår af stk. 3, at ældreministeren fastsætter nærmere regler om dokumentation for, at visitationsbetingelserne er opfyldt. Bemyndigelsen er blevet udmøntet i bekendtgørelse nr. 1324 af 10. december 2014 om plejehjem og beskyttede boliger. Det fremgår af § 3, stk. 1, i bekendtgørelsen, at kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om optagelse i et plejehjem eller en beskyttet bolig. Af § 3 stk. 2, fremgår, at personer, der på grund af deres aktiviteter under anden verdenskrig modtager erstatning i henhold til lov om erstatning til besættelsestidens ofre, kan visiteres direkte fra udlandet til et plejehjem, der har personale med særlig ekspertise i at pleje personer, der lider af kz-syndrom. Visitationen indebærer, at der ikke tillige skal foretages en visitation af kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor plejehjemmet ligger. Af stk. 3, nr. 1, fremgår, at personen for at kunne blive visiteret til et plejehjem efter stk. 2 skal opfylde betingelserne for at få opholdstilladelse i Danmark og af stk. 3, nr. 2, fremgår, at personen skal opfylde de gældende betingelser for visitation til plejehjem i den kommune, hvor plejehjemmet ligger. Af stk. 5 fremgår, at visitationsbetingelserne efter stk. 3, nr. 2, udarbejdes af kommunalbestyrelsen i samarbejde med det pågældende plejehjem. Visitationsbetingelserne skal oversættes til det relevante sprog, således at den lokale myndighed i det land, hvor den pågældende person bor, kan foretage den fornødne vurdering og udarbejde dokumentationen herfor til brug for plejehjemmets visitation i Danmark. Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelserne i servicelovens § 2a, jf. Folketingstidende, tillæg A, side 3132 ff., at bestemmelserne vil skabe mulighed for, at personer, der modtager erstatning i henhold til lov om besættelsestidens ofre, kan behovsvurderes direkte fra udlandet til en plads i et plejehjem i Danmark. Det er kun personer, der i tiden fra 9. april 1940 indtil krigstilstandens ophør, har pådraget sig skade eller sygdom, der har medført midlertidig eller varig forringet erhvervsevne som følge af krigshandlinger eller krigslignende handlinger her i landet, der vil være omfattet af særordningen. Besættelsestidens

ofre er først og fremmest danske statsborgere, som under den tyske besættelse har været deporteret til fængsel eller koncentrationslejr i udlandet, været tjenstgørende i mindst 6 måneder på danske - eller udenlandske skibe under allieret kontrol i krigsfarvand, været aktivt engageret her i landet i mindst 1 år i organiseret modstandsarbejder, der har medført særlig hård fysisk eller psykisk belastning eller sejlet med færøske fiskeskibe eller fisketransport i krigsfarvand i mindst 6 måneder med henblik på tilførelse af krigsforsyninger til allieret havn uden for Færøerne. Ordningen vil alene skulle gælde for de direkte erstatningsberettigede og ikke for enker eller enkemænd til direkte erstatningsberettigede.

Forslaget til bestemmelser i § 44 er en uændret videreførelse af de eksisterende regler i servicelovens § 2 a.

Det foreslås i *stk. 1*, at personer, der på grund af deres aktiviteter under anden verdenskrig modtager erstatning i henhold til lov om erstatning til besættelsestidens ofre, kan visiteres direkte fra udlandet til et plejehjem, jf. § 44, der har personale med særlig ekspertise i at pleje personer, der lider af kz-syndrom.

I *stk. 2* foreslås, at de pågældende for at kunne blive visiteret til et plejehjem efter *stk. 1* skal opfylde betingelserne for at få opholdstilladelse i Danmark og opfylde de gældende betingelser for visitation til plejehjem i den kommune, hvor plejehjemmet ligger.

I *stk. 3* foreslås en bemyndigelsesbestemmelse, der giver ældreministeren bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om dokumentation for, at visitationsbetingelserne er opfyldt. Bemyndigelsesbestemmelsen forudsættes anvendt til at videreføre de gældende regler i § 3, i bekendtgørelse nr. 1324 af 10. december 2014 om plejehjem og beskyttede boliger.

Til § 45

Det foreslås med *stk. 1*, at loven træder i kraft den 1. juli 2025.

Det foreslås i *stk. 2*, at § 27, *stk. 3*, først finder anvendelse fra den 1. juli 2027. Indtil da finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Det foreslåede vil betyde, at § 27, *stk. 2*, først vil finde anvendelse fra den 1. juli 2027.

Indtil da vil de hidtil gældende regler i servicelovens § 14 a, *stk. 2*, finde anvendelse, hvilket vil medføre, at Plejeoversigten ikke omfatter tilbud, hvor hjælpen og støtten til borgerne i tilbuddet i væsentligt omfang omfatter støtte efter servicelovens § 85.

Til § 46

Det foreslås med *stk. 1*, at afgørelser efter §§ 2 a, 84, 119 eller 122 i lov om social service, der er truffet før den 1. juli 2025 fortsat er gældende medmindre den tildelte hjælp eller støtte m.v. er ophørt før dette tidspunkt.

Bestemmelsen vil skulle sikre, at der ikke er behov for, at der træffes nye afgørelser efter servicelovens §§ 2 a, 84, 119 eller 122 i forbindelse med ikrafttræden af ældreloven. Hvis den tildelte hjælp eller støtte m.v. er ophørt før den 1. juli 2025, vil afgørelsen være ophørt på dette tidspunkt.

Den foreslåede bestemmelse vil alene medføre, at de pågældende afgørelser efter serviceloven også gælder efter den 1. juli 2025, hvorimod bestemmelsen ikke vil regulere, f.eks. hvor længe hjælpen eller støtten m.v. efter de omfattede afgørelser vil fortsætte, eller hvornår hjælpen eller støtten m.v. vil ophøre. Dette vil som hidtil skulle afgøres efter afgørelsens indhold og de regler, der i øvrigt gælder for den gældende type af hjælp og støtte m.v., herunder i forhold til ophør.

Det foreslås med *stk. 2*, at afgørelser efter §§ 83, 83 a, § 86, stk. 1, eller § 91, stk. 3, i lov om social service, der er truffet før den 1. juli 2025, er gældende indtil den 1. juli 2027, medmindre den tildelte hjælp eller støtte m.v. er ophørt før dette tidspunkt, jf. dog stk. 5 og 6.

Bestemmelsen vil skulle sikre, at der ikke er behov for, at der træffes nye afgørelser efter servicelovens §§ 83, 83 a, § 86, stk. 1, eller § 91, stk. 3, i forbindelse med ikrafttræden af ældreloven, men at kommunalbestyrelsen senest den 1. juli 2027 vil skulle træffe nye afgørelser efter de foreslåede §§ 10, 13 og 14 i ældreloven.

Afgørelser truffet efter disse bestemmelser i serviceloven vil derfor kunne fortsætte uændret indtil den 1. juli 2027, jf. dog de foreslåede stk. 5 og 6.

Det foreslås med *stk. 3*, at § 2, stk. 5, i lov om social service, ikke finder anvendelse for personer omfattet af stk. 1 og 2.

Den foreslåede bestemmelse skal ses i sammenhæng med, at der i det samtidig fremsatte følgelovforslag foreslås et nyt § 2, stk. 5, hvorefter personer, der kan modtage hjælp og støtte m.v. efter §§ 10, 13, 14, 16 og 17 i ældreloven ikke kan modtage hjælp og støtte efter §§ 83, 83 a, 84, og 86 i denne lov. Det er derfor nødvendigt at fastslå, at servicelovens § 2, stk. 5, ikke vil finde anvendelse for personer omfattet af stk. 1 og 2, da der ellers vil være en konflikt mellem disse bestemmelser og servicelovens § 2, stk. 5.

Det foreslås med *stk. 4, 1. pkt.*, at kommunalbestyrelsens forpligtelse efter §§ 10, 13 og 14 ikke finder anvendelse før den 1. juli 2027 for personer, over for hvem der før den 1. juli 2025 er truffet afgørelse efter §§ 83, 83 a eller § 86, stk. 1 i lov om social service, jf. dog stk. 5.

Bestemmelsen vil indebære, at kommunalbestyrelsens forpligtelse til at tilbyde et sammenhængende og rummeligt pleje- og omsorgsforløb efter § 10, madudbringning efter § 13 og madordning efter § 14 ikke vil finde anvendelse før den 1. juli 2027 over for personer, der er omfattet af denne lov, og over for hvem der før den 1. juli 2025 er truffet afgørelse efter §§ 83, 83 a eller § 86, stk. 1 i lov om social service, jf. dog stk. 5.

Kommunalbestyrelsens forpligtelse efter §§ 10, 13 og 14 vil således ikke ved lovens ikrafttræden skulle finde anvendelse over for personer, der er omfattet af denne lov, og over for hvem der før den 1. juli 2025 er truffet afgørelse efter §§ 83, 83 a eller § 86, stk. 1 i lov om social service. Der er dog indsat en undtagelse hertil i det foreslåede stk. 6.

Det foreslås med *stk. 4, 2. pkt.*, at kommunalbestyrelsens senest den 1. juli 2027 skal have truffet afgørelse efter §§ 10, 13 og 14 over for personer omfattet af 1. pkt.

Kommunalbestyrelsen vil efter det foreslåede senest den 1. juli 2027 skulle have taget stilling til tilbud efter §§ 10, 13 og 14. Med stk. 4, 1. og 2. pkt. er det hensigten at give kommunalbestyrelsen tid til at tage stilling til tilbud efter §§ 10, 13 og 14 til de berørte borgere, men samtidig fastsætte det seneste tidspunkt, hvor kommunalbestyrelsen vil skulle have taget stilling til tilbud til den pågældende personkreds.

Det foreslås med *stk. 5, 1. pkt.*, at i det omfang en persons behov efter lovens ikrafttræden ændrer sig i et omfang, som indebærer, at den hjælp eller støtte m.v. som personen er tildelt i medfør af en afgørelse, der er omfattet af stk. 2, ikke længere imødekommer personens behov, indtræder kommunalbestyrelsens forpligtelse til at træffe afgørelse efter §§ 10, 13 og 14 på det tidspunkt, hvor personens behov ændrer sig.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at kommunalbestyrelsens forpligtelse til at træffe afgørelse efter §§ 10, 13 og 14 vil indtræffe før den 1. juli 2027, hvis en persons behov efter lovens ikrafttræden skulle ændre sig i et omfang, som ville indebære, at den hjælp eller støtte m.v. personen er tildelt i medfør

af en afgørelse, der er omfattet af stk. 2, ikke længere ville imødekomme personens behov. I så fald vil kommunalbestyrelsens forpligtelse til at træffe afgørelse efter §§ 10, 13 og 14 indtræde på det tidspunkt, hvor personens behov måtte ændre sig.

Det foreslås med stk. 5, 2. pkt., at kommunalbestyrelsen af egen drift kan vælge at træffe afgørelse efter §§ 10, 13 og 14 før 1. juli 2027, uanset at en persons behov ikke har ændret sig efter lovens ikrafttræden.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at kommunalbestyrelsen vil kunne vælge af egen drift at træffe afgørelse efter §§ 10, 13 og 14 før 1. juli 2027, uanset at en persons behov ikke har ændret sig efter lovens ikrafttræden.

Efter servicelovens § 91, stk. 1, skal kommunalbestyrelsen skabe grundlag for, at modtagere af hjælp efter § 83 kan vælge mellem to eller flere leverandører af denne hjælp, hvoraf den ene leverandør kan være kommunal. Efter stk. 2 skal kommunalbestyrelsen for at opfylde forpligtelsen i medfør af stk. 1 som minimum 1) indgå kontrakt med to eller flere leverandører eller 2) tilbyde modtagerne et fritvalgsbevis, som giver borgere, der er visiteret til hjælp efter § 83, adgang til, at de pågældende borgere selv indgår aftale med en cvr-registreret virksomhed om hjælpens udførelse.

Der foreligger ikke præcise oplysninger om, hvor længe de eksisterende leverandøraftaler løber, men en analyse gennemført af Social-, Bolig- og Ældreministeriet fra 2023 viser, at der i gennemsnit ikke indgås aftaler, der rækker ud over 4-6 år.

Det foreslås med *stk. 6*, at personer, der før lovens ikrafttræden har valgt en privat leverandør eller et fritvalgsbevis i henhold til § 91, stk. 2, jf. stk. 1, i lov om social service, og som har indgået aftale med en virksomhed om at udføre hjælp eller støtte, kan fortsætte med denne ordning efter de hidtil gældende regler, indtil den hjælp eller støtte m.v. som personen er tildelt i medfør af en afgørelse efter § 83 i lov om social service, ikke længere imødekommer personens behov, dog senest ved leverandøraftalens udløb.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er, at personer, der i dag kun modtager enkelte ydelser som f.eks. rengøring vil kunne fortsætte med ordningen, indtil den pågældende kontrakt måtte udløbe eller personens behov skulle ændre sig og personen derfor skulle have tilbud om et nyt forløb efter det foreslåede § 10. Den foreslåede bestemmelse vil både gælde for personer, der modtager enkelte ydelser fra en privat leverandør, kommunen har indgået kontrakt med, og personer, som selv har indgået en aftale med en leverandør i medfør af fritvalgsbeviset.

Den foreslåede bestemmelse vil betyde, at de hidtil gældende regler om kommunalbestyrelsens fastsættelse af afregningspriser på baggrund af de gennemsnitlige, langsigtede omkostninger som den kommunale leverandør har ved at producere og levere tilsvarende ydelse, fortsat vil skulle anvendes.

Det foreslås med *stk. 7*, at personer, der før lovens ikrafttræden har udpeget en anden person til at udføre opgaver i medfør af § 94 i lov om social service kan vælge at lade denne anden person fortsætte med at udføre de pågældende opgaver, indtil den hjælp eller støtte m.v., som personen er tildelt i medfør af en afgørelse efter § 83 i lov om social service, ikke længere imødekommer personens behov, dog senest indtil leverandøraftalen udløber.

Det foreslåede vil betyde, at personer, der før lovens ikrafttræden har udpeget en person til at udføre opgaver i medfør af § 94 i lov om social service kan vælge at lade denne anden person fortsætte med at udføre de pågældende opgaver, indtil den hjælp eller støtte m.v., som personen er tildelt efter § 83 i lov om social service, ikke længere imødekommer personens behov, dog senest ved leverandøraftalens udløb.

Efter retssikkerhedslovens § 30 skal der i hver kommune etableres mindst ét ældreråd. Ældrerådets medlemmer vælges ved direkte valg. Ældrerådet rådgiver kommunalbestyrelsen i ældrepolitiske spørgsmål

og formidler synspunkter mellem borgerne og kommunalbestyrelsen om lokalpolitiske spørgsmål, der vedrører de ældre.

Der er fastsat nærmere bestemmelser i retssikkerhedslovens § 30-33 om afholdelse af valg til ældreråd, sammensætning af ældreråd m.v. Af retssikkerhedslovens § 32, stk. 2, følger, at kommunalbestyrelsen sørger for, at der afholdes valg til ældrerådet mindst hvert fjerde år, og at kommunalbestyrelsen i samarbejde med ældrerådet fastsætter regler for, hvordan valget skal afholdes.

Med ældreloven foreslås bestemmelser om ældreråd videreført i ældreloven.

Det foreslås med *stk. 8*, at ældreråd, der er etableret efter reglerne i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, kan fortsætte deres virke efter de hidtil gældende regler, indtil 4 år efter at der senest blev afholdt valg til ældrerådet.

Bestemmelsen vil skulle sikre, at der ikke er behov for, at der etableres nye ældreråd i forbindelse med ikrafttræden af ældrelov. Det vil videre følge af bestemmelsen, at der vil skulle afholdes valg til ældreråd senest 4 år efter, at der sidst blev afholdt valg. Det vil videreføre den gældende retstilstand, hvorefter der skal afholdes valg til ældrerådet mindst hvert fjerde år.

Til § 47

Det har siden den 1. januar 1988 ikke været muligt at opføre plejehjem og beskyttede boliger. Bestående plejehjem og beskyttede boliger kan dog fortsat drives efter servicelovens § 192.

Det følger af servicelovens § 192, at regionsrådet og kommunalbestyrelsen driver de bestående plejehjem og beskyttede boliger efter de hidtil gældende regler i lov om social bistand. Dog kan kommunen ikke opkræve betaling for den særlige service m.v. som følge af plejhjemsopholdet. Ældreministeren fastsætter i en bekendtgørelse regler herom, herunder regler, der er tilnærmet reglerne for ældreboliger og plejeboliger efter lov om almene boliger m.v., og regler om beskyttelse mod ufrivillig flytning inden for et plejehjem eller en beskyttet bolig.

Det følger af bestemmelsens forarbejder, jf. Folketingstidende 1996-1997, tillæg A, side 5006, at stoppet for plejhjemsbyggeri m.v. blev indført i forbindelse med, at ældreboligloven (nu lov om almene boliger m.v.) trådte i kraft den 1. januar 1988. Allerede bestående plejehjem og beskyttede boliger kunne dog fortsat drives efter bilstandsloven, jf. lov om social bistand. Som følge af nedlæggelser eller ombygning af utidssvarende plejehjem og beskyttede boliger til plejeboliger m.v. efter lov om almene boliger m.v. vil de bestående plejehjem og beskyttede boliger gradvist få antalsmæssigt mindre betydning. Det kan derfor påregnes, at der inden for en årrække ikke vil være behov for særlige regler om plejehjem og beskyttede boliger. Derfor foreslås reglerne om botilbud og betaling herfor i bestående plejehjem og beskyttede boliger placeret i en overgangsbestemmelse, der indeholder en bemyndigelse til at fastsætte regler, der svarer til de gældende regler i bilstandslovens §§ 81-83 samt §§ 85 og 86. Ydelser i plejehjem og beskyttede boliger ydes efter forslaget's øvrige bestemmelser for personer, der vil være omfattet heraf. For personer der ikke vil være omfattet af forslaget vil ydelser skulle ydes efter de relevante bestemmelser i serviceloven. Bemyndigelsen kan anvendes til at fastsætte regler, der er tilnærmet til reglerne for lignende almindelige boliger, dvs. ældreboliger og plejeboliger efter lov om almene boliger m.v. Bemyndigelsen vil blive brugt til at videreføre den gældende regel i bilstandslovens § 83, stk. 5. Det betyder, at en person, der ikke vil flytte fra en institution, kun kan kræves flyttet, såfremt kravet kan støttes på en af de opsigelsesgrunde, der er nævnt i lejelovens kapitel XIII. For at styrke retssikkerheden vil bemyndigelsen endvidere blive anvendt til at sikre beskyttelse mod ufrivillig flytning, hvis der er tale om flytning inden for et plejehjem eller en beskyttet bolig. Bemyndigelsen kan også bruges til - efter forhandling med de

kommunale organisationer - at fastsætte ændrede regler om fordeling mellem kommune og region af udgifter til plejehjem og beskyttede boliger til personer under og over 67 år.

Ældreministeren har i medfør af bemyndigelsen i servicelovens § 192 fastsat nærmere regler om drift og optagelse, betaling for ophold m.v. i plejehjem og beskyttede boliger i bekendtgørelse nr. 1324 af 10. december 2014 om plejehjem og beskyttede boliger.

Det følger af bekendtgørelsens § 1, at regionsrådet og kommunalbestyrelsen driver de bestående plejehjem og beskyttede boliger efter de hidtil gældende regler i lov om social bistand. Dette gælder også efter istandsættelse og mindre ombygning.

Det følger af bekendtgørelsens § 2, at kommunalbestyrelsen i den stedlige kommune i henhold til servicelovens § 151 fører tilsyn med den daglige drift af plejehjem og beskyttede boliger som ligger i kommunen.

Det følger af bekendtgørelsens § 3, stk. 6, at afgørelse om krav om fraflytning af plejehjem og beskyttede boliger kun kan gennemføres, hvis kravet støttes på forhold, der kan sidestilles med en af de opsigelsesgrunde, der er nævnt i kapitel 14 i lov om leje af almene boliger.

Videre følger det af bekendtgørelsens § 3, stk. 7, at afgørelse om krav om flytning inden for et plejehjem eller beskyttede boliger kun kan gennemføres, hvis kravet støttes på forhold, der kan sidestilles med en af de opsigelsesgrunde, der er nævnt i kapitel 14 i lov om leje af almene boliger, eller hvis den nuværende bolig og den plejemulighed, der er knyttet hertil, ikke længere modsvarer beboerens behov.

Der er bl.a. fastsat regler om betaling for boligen i bekendtgørelsens §§ 16-19.

Det foreslås med § 47, at regionsrådet og kommunalbestyrelsen driver de bestående plejehjem og beskyttede boliger efter de hidtil gældende regler i lov om social bistand. Dog kan kommunen ikke opkræve betaling for den særlige service m.v. som følge af plejehjemsopholdet. Ældreministeren fastsætter nærmere regler herom, herunder regler, der er tilnærmet reglerne for ældreboliger og plejeboliger efter lov om almene boliger m.v., og regler om beskyttelse mod ufrivillig flytning inden for et plejehjem eller en beskyttet bolig.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af den gældende bestemmelse i servicelovens § 192 uden ændringer.

Den foreslåede bestemmelse vil således betyde, at de bestående plejehjem og beskyttede boliger omfattet af den gældende § 192 i serviceloven vil kunne videreføres efter de hidtil gældende regler.

Ydelser i plejehjem og beskyttede boliger vil i overensstemmelse med gældende ret skulle ydes efter lovforslagets øvrige bestemmelser for personer, der vil være omfattet af loven, hvis den vedtages. For personer der ikke vil være omfattet af loven, hvis den vedtages, vil ydelser skulle ydes efter de relevante bestemmelser i serviceloven.

Den foreslåede bestemmelse vil som den gældende § 192 i serviceloven bemyndige ældreministeren til at fastsætte regler, der svarer til de gældende regler i bistsandsloven. Bemyndigelsen vil i den forbindelse kunne anvendes til at fastsætte regler, der er tilnærmet til reglerne for lignende almindelige boliger, dvs. ældreboliger og plejeboliger efter lov om almene boliger m.v.

Det er hensigten, at bemyndigelsen vil blive udmøntet i en bekendtgørelse, der vil videreføre de regler, der er fastsat i medfør af servicelovens § 192 i bekendtgørelse nr. 1324 af 10. december 2014 om plejehjem og beskyttede boliger.

Til § 48

Det er fastsat i servicelovens § 196, at serviceloven ikke finder anvendelse for Færøerne og Grønland. Det er videre fastsat i servicelovens § 196, stk. 2, at social- og boligministeren efter aftale med Færøernes landsstyre og Grønlands Naalakkersuisut fastsætter regler om visitation, betaling og refusion, handleplaner, handle- og betalingskompetence, lovvalg samt besøgsrejser m.v., når personer på foranledning af færøske eller grønlandske sociale myndigheder eller som led i gennemførelsen af en varetægtsfængsling eller fuldbyrdelsen af en dom afsagt af Retten på Færøerne, af en grønlandsk ret, af Østre Landsret eller Højesteret, jf. instansordningen i retsplejelov for Færøerne, eller af Højesteret, jf. instansordningen i retsplejelov for Grønland får ophold i Danmark og modtager tilbud efter denne lov. Det er videre fastsat, at der efter aftale kan fastsættes regler for personer, der fra Danmark får ophold på Færøerne eller i Grønland på foranledning af danske sociale myndigheder. Tilsvarende kan der efter aftale fastsættes regler om underretningspligt mellem sociale myndigheder i Danmark og Grønland og mellem sociale myndigheder i Danmark og på Færøerne. Endelig er det fastsat i servicelovens § 196, stk. 3, at uenighed mellem færøske eller grønlandske sociale myndigheder og danske sociale myndigheder om deres forpligtelser efter disse regler afgøres af Ankestyrelsen.

Bestemmelsen er udmøntet i bekendtgørelse nr. 1369 af 28. november 2023 om døgnophold i tilbud i Danmark og Grønland.

Det følger af retssikkerhedslovens § 9, stk. 1, at opholdskommunen har pligt til at yde hjælp efter de love, der er omfattet af retssikkerhedsloven, herunder hjælp efter serviceloven. En person har efter retssikkerhedslovens § 9, stk. 2, som udgangspunkt opholdskommune, hvor personen har sin bopæl eller sædvanligvis opholder sig. Udgangspunktet er således i dag, at en person, der har ophold i et botilbud i en dansk kommune, har ret til hjælp efter serviceloven fra denne kommune, uanset om den pågældende er visiteret til botilbuddet af de færøske eller grønlandske myndigheder. Regler om finansiering fra de færøske og grønlandske myndigheder er fastsat i de ovennævnte bekendtgørelser om besøgsrejser og ophold i Danmark eller på Færøerne henholdsvis i Grønland i tilbud i boformer.

Det foreslås, at der fastsættes regler om den territoriale udstrækning for den foreslåede ældrelov.

Det foreslås med *stk. 1*, at loven ikke skal gælde for Færøerne og Grønland.

Med den foreslåede *stk. 1* videreføres reglerne om territorial udstrækning uden ændringer i den foreslåede ældrelov.

Det foreslås med *stk. 2*, at § 196, stk. 2 og 3, i lov om social service finder tilsvarende anvendelse, dog således at fastsættelse af regler efter § 196, stk. 2, i relation til tilbud efter § 47, sker efter forhandling med ældreministeren.

Med den foreslåede bestemmelse vil servicelovens § 196, stk. 2 og 3, finde tilsvarende anvendelse dog således, at social- og boligministerens fastsættelse af regler efter servicelovens § 196, stk. 2, i relation til tilbud efter § 47, vil skulle ske efter forhandling med ældreministeren.